

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań
2011

Raport z wyników
w województwie podlaskim

BIAŁYSTOK 2012

WYDAWCA

Urząd Statystyczny w Białymstoku

DYREKTOR

Ewa Kamińska-Gawryluk

OPRACOWANIE PUBLIKACJI

Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych pod kierunkiem Anny Szeszko
Wydział Badań Ankietowych pod kierunkiem Wiesławy Kamińskiej

AUTORZY OPRACOWANIA

Helena Artemiuk, Małgorzata Bąbczyńska, Dorota Giziewska, Anna Godlewska,
Edyta Kalwajtys, Renata Łapińska, Wanda Romańczuk, Halina Sawicka, Krystyna Skardzińska,
Urszula Ślucka, Ewa Suchocka, Katarzyna Zakrzewska

REDAKCJA TECHNICZNA, PRACE GRAFICZNE I KOREKTA

Marzena Bylińska, Sylwia Monika Jasińska, Joanna Orłowska, Anna Przerwa

PROJEKT OKŁADKI

Lidia Motrenko-Makuch – Zakład Wydawnictw Statystycznych

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

ISBN 978-83-89643-17-9

Publikacja dostępna również w formie książki oraz na CD-ROM

PRZEDMOWA

W niniejszym opracowaniu zaprezentowano wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 dotyczące województwa podlaskiego. Spis został przeprowadzony na terenie całego kraju w dniach 1 kwietnia – 30 czerwca 2011 r.

W Polsce podczas ostatniego spisu zdecydowano się na odejście od metody tradycyjnej na rzecz metody „mieszanej” – z jednej strony wykorzystującej rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej, jako źródła danych, z drugiej strony uwzględniającej możliwość zbadania niektórych tematów w dużym badaniu reprezentacyjnym. Było to pierwsze powszechne badanie zrealizowane wyłącznie przy wykorzystaniu formularzy elektronicznych.

Obszerny zakres informacji, zebranych głównie w badaniu reprezentacyjnym, pozwoli na dokonanie analizy zmian demograficznych oraz społeczno-ekonomicznych, jakie nastąpiły w latach 2002–2011. Umożliwi także ocenę stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych społeczeństwa.

Publikacja „Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Raport z wyników w województwie podlaskim” jest pierwszą z serii opracowań regionalnych, zawierającą podstawowe informacje zebrane w spisie. W miarę dalszego opracowywania wyników spisu, będą sukcesywnie ukazywać się kolejne publikacje tematyczne dostępne w formie książki, w Internecie, a także na płytach CD. Docelowo korzystanie z wyników spisu będzie możliwe za pośrednictwem Analitycznej Bazy Mikrodanych, która umożliwi opracowanie szerokiego spektrum zestawień i analiz zarówno w ujęciu tematycznym, jak i przestrzennym.

Przekazując Państwu pierwszą publikację spisową, pragnę serdecznie podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania i przeprowadzenia Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 na terenie województwa podlaskiego oraz do opracowania jego wyników. Mam nadzieję, że dane spisowe zaspokoją potrzeby informacyjne osób i instytucji zajmujących się tematyką ludnościową i mieszkaniową na poziomie regionalnym i lokalnym oraz staną się bazą umożliwiającą prowadzenie dalszych analiz.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, listopad 2012 r.

SPIS TREŚCI

	Str.
PRZEDMOWA	3
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH. WAŻNIEJSZE SKRÓTY	8
ROZDZIAŁ I. UWAGI OGÓLNE	9
1. Podstawa prawna, termin i zakres podmiotowy spisu ludności i mieszkań 2011	9
2. Podstawowe cele spisu	10
3. Zakres tematyczny spisu	10
4. Organizacja spisu	12
5. Spis próbny	14
6. Ważniejsze pojęcia i skróty	15
ROZDZIAŁ II. METODOLOGIA SPISU LUDNOŚCI I MIESZKAŃ 2011	17
1. Źródła danych	17
2. Prace przygotowawcze do spisu	17
3. Badanie pełne	18
4. Badanie reprezentacyjne	19
5. Spis osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz osób bezdomnych	25
6. Formularze wykorzystywane w spisie 2011	25
7. Spis kontrolny	26
8. Techniki pozyskiwania danych (metody CAxI) oraz zbiory danych wynikowych	27
9. Łączenie danych pozyskiwanych z różnych źródeł	29
10. Uogólnianie wyników badania reprezentacyjnego	32
ROZDZIAŁ III. WAŻNIEJSZE DEFINICJE I POJĘCIA SPISOWE	34
ROZDZIAŁ IV. UPOWSZECHNIANIE WYNIKÓW SPISU 2011	47
ROZDZIAŁ V. STAN I STRUKTURA DEMOGRAFICZNA LUDNOŚCI	50
1. Stan ludności	50
2. Ludność według płci i wieku	54
3. Ludność według stanu cywilnego	59
ROZDZIAŁ VI. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA LUDNOŚCI	63
1. Poziom wykształcenia	63
2. Osoby niepełnosprawne	67
3. Ludność według źródeł utrzymania	70
ROZDZIAŁ VII. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI	77
ROZDZIAŁ VIII. ZASOBY MIGRACYJNE	91
1. Kraj urodzenia	91
2. Obywatelstwo	94
ROZDZIAŁ IX. MIGRACJE ZAGRANICZNE NA POBYT CZASOWY	97
1. Imigranci przebywający w Polsce czasowo	97
2. Emigranci przebywający za granicą	98
ROZDZIAŁ X. STRUKTURA NARODOWO-ETNICZNA LUDNOŚCI	100
1. Przynależność narodowo-etniczna ludności	100
2. Język używany w domu	101
ROZDZIAŁ XI. ZASOBY MIESZKANIOWE	103
1. Stan i rozwój zasobów mieszkaniowych	103
2. Forma własności mieszkań	105
3. Wiek mieszkań i ich wyposażenie	105
CZĘŚĆ TABELARYCZNA	107

SPIS TABLIC

	Tabl.	Str.
Część analityczna		
Ludność według płci i miejsca zamieszkania	1	50
Ludność według płci i powiatów	2	51
Zmiany liczby ludności według miejsca zamieszkania i powiatów w latach 2002–2011	3	52
Stan i struktura ludności według ekonomicznych grup wieku	4	56
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	5	57
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego prawnego, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.	6	59
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego prawnego, płci i grup wieku w 2011 r.	7	60
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego faktycznego, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.	8	62
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci	9	63
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia, miejsca zamieszkania i płci w 2011 r.	10	66
Ludność w wieku 13 lat i więcej kontynuująca naukę według poziomu wykształcenia w 2011 r.	11	67
Osoby niepełnosprawne według miejsca zamieszkania i płci	12	68
Osoby niepełnosprawne według płci w 2011 r.	13	70
Ludność według głównego źródła utrzymania i płci	14	71
Ludność według głównego źródła utrzymania, płci i ekonomicznych grup wieku w 2011 r.	15	72
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.	16	77
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według grup wieku w 2011 r.	17	79
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2011 r.	18	81
Bezrobotni według wieku, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.	19	85
Stopa bezrobocia według wieku, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.	20	86
Bezrobotni według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.	21	87
Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.	22	87
Bierni zawodowo według przyczyn bierności, płci, miejsca zamieszkania oraz ekonomicznych grup wieku w 2011 r.	23	89
Ludność według kraju urodzenia	24	92
Ludność według miejsca urodzenia i powiatów w 2011 r.	25	93
Ludność według obywatelstwa	26	94
Ludność według identyfikacji narodowo-etnicznej w 2011 r.	27	100
Ludność według rodzaju i kolejności identyfikacji narodowo-etnicznej w 2011 r.	28	101
Ludność według języka używanego w domu w 2011 r.	29	102
Podstawowe informacje o mieszkaniach w 2011 r.	30	103
Struktura mieszkań według liczby izb oraz przeciętna liczba izb w mieszkaniu	31	105
Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne	32	106

	Tabl.	Str.
Część tabelaryczna		
Ludność faktycznie zamieszkała według płci, podregionów, powiatów i gmin w 2011 r.	1 (33)	107
Ludność faktycznie zamieszkała według płci i grup wieku w 2011 r.	2 (34)	112
Współczynnik feminizacji oraz gęstość zaludnienia według podregionów i powiatów w 2011 r.	3 (35)	114
Ludność faktycznie zamieszkała według ekonomicznych grup wieku, podregionów i powiatów w 2011 r.	4 (36)	115
Współczynniki obciążenia demograficznego według podregionów i powiatów w 2011 r.	5 (37)	118
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego prawnego, płci i wieku w 2011 r.	6 (38)	119
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego prawnego, płci oraz podregionów i powiatów w 2011 r.	7 (39)	122
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego faktycznego, płci i wieku w 2011 r.	8 (40)	125
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego faktycznego, płci oraz podregionów i powiatów w 2011 r.	9 (41)	128
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia, płci i wieku w 2011 r.	10 (42)	131
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia, miejsca zamieszkania oraz podregionów i powiatów w 2011 r.	11 (43)	134
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia, płci i kontynuacji nauki w 2011 r.	12 (44)	137
Ludność według głównego źródła utrzymania, płci i wieku w 2011 r.	13 (45)	138
Ludność według głównego źródła utrzymania, miejsca zamieszkania oraz podregionów i powiatów w 2011 r.	14 (46)	141
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według podregionów i powiatów w 2011 r.	15 (47)	144
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.	16 (48)	145
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.	17 (49)	150
Ludność według płci i kraju urodzenia w 2011 r.	18 (50)	152
Mieszkania według podregionów i powiatów w 2011 r.	19 (51)	153
Struktura mieszkań według liczby izb oraz przeciętna liczba izb w mieszkaniu według powiatów w 2011 r.	20 (52)	154
Struktura mieszkań według powierzchni użytkowej oraz przeciętna powierzchnia użytkowa w mieszkaniu według powiatów w 2011 r.	21 (53)	155
Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne według podregionów i powiatów w 2011 r.	22 (54)	156
Mieszkania według rodzaju podmiotów będących ich właścicielami oraz podregionów i powiatów w 2011 r.	23 (55)	157
Mieszkania według okresu wybudowania oraz podregionów i powiatów w 2011 r.	24 (56)	158

SPIS WYKRESÓW

	Str.
Ludność na 1 km ² w 2011 r.	53
Ludność według płci i wieku	55
Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku	58
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2011 r.	58
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego i płci w 2011 r.	61
Struktura ludności w wieku 13 lat i więcej według miejsca zamieszkania i poziomu wykształcenia	65
Osoby pełnosprawne i niepełnosprawne w % ogółu ludności w 2011 r.	69
Struktura ludności według głównego źródła utrzymania i miejsca zamieszkania	73
Struktura ludności według głównego źródła utrzymania oraz powiatów w 2011 r.	74
Ludność utrzymująca się z emerytur i rent w % ludności ogółem w 2011 r.	75
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.	78
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i wieku w 2011 r.	80
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i poziomu wykształcenia w 2011 r.	81
Wskaźnik zatrudnienia w 2011 r.	85
Stopa bezrobocia według powiatów w 2011 r.	88
Struktura ludności urodzonej w Polsce i za granicą w 2011 r.	91
Struktura ludności urodzonej za granicą według kraju urodzenia w 2011 r.	92
Struktura ludności z obywatelstwem polskim oraz niepolskim w 2011 r.	95
Struktura ludności z niepolskim obywatelstwem według kraju obywatelstwa w 2011 r.	96
Struktura ludności z niepolskim obywatelstwem według powiatów w 2011 r.	96
Imigranci przebywający w Polsce czasowo powyżej 3 miesięcy według kraju poprzedniego zamieszkania i obywatelstwa w 2011 r.	97
Emigranci przebywający za granicą czasowo powyżej 3 miesięcy według wieku w 2011 r.	98
Emigranci przebywający za granicą czasowo powyżej 3 miesięcy według kraju przebywania w 2011 r.	99
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	104
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	104

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska (–) – zjawisko nie wystąpiło.

Zero (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.

Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.

„W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

SKRÓTY

tys. = tysiąc

mln = milion

zł = złoty

egz. = egzemplarz

kg = kilogram

m² = metr kwadratowy

km² = kilometr kwadratowy

godz. = godzina

r. = rok

p.proc. = punkt procentowy

cd. = ciąg dalszy

dok. = dokończenie

itp. = i tym podobne

m. = miasto

m.in. = między innymi

np. = na przykład

nr = numer

ok. = około

poz. = pozycja

str. = strona

tabl. = tablica

tj. = to jest

tzw. = tak zwany

ww. = wyżej wymienione

Dz. U. = Dziennik Ustaw

NSP = Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań

PSR = Powszechny Spis Rolny

ONZ = Organizacja Narodów Zjednoczonych

Rozdział I. UWAGI OGÓLNE

1. Podstawa prawna, termin i zakres podmiotowy spisu ludności i mieszkań 2011

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań w Polsce w 2011 r. był pierwszym spisem realizowanym od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i przeprowadzony został na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2011 r. według stanu w dniu 31 marca 2011 r., o godz. 24.00.**

Ramy tematyki spisu ludności i mieszkań w 2011 r., zakres, formę, tryb, granice obowiązków statystycznych i dobrowolności udziału w badaniach określiła Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. (Dz. U. z 26 marca 2010 r. Nr 47, poz. 277) wraz z aktami wykonawczymi do ustawy oraz Rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. U. UE. L. z dnia 13.08.2008 r. Nr 218).

Spis ludności w 2011 r. obejmował osoby stale zamieszkałe (zameldowane) na obszarze Polski bez względu na fakt, czy te osoby przebywały w kraju w czasie spisu czy też były za granicą oraz osoby przebywające czasowo. Spis był przeprowadzony w budynkach, mieszkaniach, obiektach zbiorowego zakwaterowania i innych zamieszkałych pomieszczeniach niebędących mieszkaniami.

W Polsce dotychczasowa praktyka spisowa opierała się na tradycyjnym sposobie przeprowadzania spisów, który polegał na angażowaniu rachmistrzów spisowych, odwiedzających wszystkie zamieszkałe jednostki i zapisujących uzyskane bezpośrednio od respondentów informacje na formularzach spisowych, dostępnych w formie papierowej. Następnie dane z formularzy były rejestrowane oraz już w formie elektronicznej podlegały dalszemu opracowaniu. Taka organizacja spisu okazała się jednak bardzo kosztowna i pracochłonna. Z tego względu, Polska zdecydowała się w spisie z 2011 r. na odejście od tradycyjnej metody na rzecz metody mieszanej, polegającej na połączeniu danych z rejestrów i systemów informacyjnych z danymi pozyskiwanymi w bezpośrednich badaniach statystycznych.

Komisja Europejska przygotowując podstawy prawne przeprowadzania spisów na obszarze UE wzięła pod uwagę dynamiczny rozwój systemów administracyjnych i rozwiązań informatycznych wykorzystywanych przy wyborze metody spisu. W przepisach Rozporządzenia PE i Rady Nr 763/2008 określone zostały szczegółowo źródła, które mogą być wykorzystywane dla pozyskania danych statystycznych dla potrzeb spisu. W szczególności są to:

a) tradycyjne spisy powszechne,

- b) spisy powszechne oparte na danych z rejestrów administracyjnych,
- c) połączenie tradycyjnych spisów powszechnych z badaniami reprezentacyjnymi,
- d) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z badaniami reprezentacyjnymi,
- e) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z tradycyjnymi spisami powszechnymi,
- f) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z badaniami reprezentacyjnymi oraz tradycyjnymi spisami powszechnymi,
- g) odpowiednie badania oparte na próbie rotacyjnej (tzw. „kroczące” spisy powszechne).

Rozporządzenie nr 763/2008 jest pierwszym aktem prawnym na skalę międzynarodową, który traktuje równorzędnie różne rodzaje podejścia do przeprowadzania spisów ludności i mieszkań w krajach członkowskich UE.

2. Podstawowe cele spisu

Podstawowe cele Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2011 r. można sprecyzować następująco:

- 1) zaspokojenie potrzeb informacyjnych kraju, zwłaszcza zebranie informacji, których nie można uzyskać z innych źródeł;
- 2) dostarczenie informacji na poziomie jednostek podstawowego podziału administracyjnego kraju;
- 3) możliwie szeroka charakterystyka zmian, jakie zaszły w okresie 2002–2011 w podstawowych strukturach demograficzno-społecznych ludności, gospodarstw domowych i rodzin oraz zmian w wielkości i standardzie zasobów mieszkaniowych;
- 4) zebranie informacji niezbędnych do zabezpieczenia potrzeb międzynarodowych Unii Europejskiej oraz ONZ;
- 5) aktualizacja bazy do budowy operatów losowania do badań reprezentacyjnych prowadzonych poprzez obserwacje gospodarstw domowych.

3. Zakres tematyczny spisu

Przy ustalaniu zakresu przedmiotowego spisu ludności i mieszkań 2011 została przeprowadzona analiza wykorzystania wyników poprzedniego spisu oraz analiza nowych potrzeb

informacyjnych. Brano również pod uwagę możliwości pozyskania tych informacji z innych źródeł, przede wszystkim z systemów informacyjnych administracji publicznej, a także konieczność zachowania w czasie pełnej porównywalności danych oraz zobowiązania międzynarodowe określone w rozporządzeniu nr 763/2008.

W 2008 r. zostały przeprowadzone konsultacje społeczne, w których zbierano uwagi i zapotrzebowanie na dane spisowe od urzędów centralnych i terenowych, samorządów, ośrodków badawczych, organizacji narodowościowych i instytucji wyznaniowych.

W wyniku tych prac ustalono następujące tematy badawcze:

- 1) geograficzna charakterystyka ludności – miejsce przebywania, miejsce zamieszkania w okresie międzypisowym i przyczyny jego zmiany;
- 2) demograficzna charakterystyka osób – płeć, wiek, stan cywilny (formalnoprawny i faktyczny), kraj urodzenia, w tym rodziców, obywatelstwo;
- 3) gospodarstwa domowe i rodziny – wielkość i skład gospodarstwa domowego i rodziny, rodziny biologiczne i zrekonstruowane, rodziny niepełne, pozycja osób w gospodarstwie domowym i rodzinie;
- 4) wykształcenie – poziom wykształcenia, kontynuacja nauki, rodzaj szkoły, dziedzina i kierunek kształcenia;
- 5) migracje wewnętrzne i zagraniczne, w tym badanie emigracji Polaków, emigracji zarobkowej, reemigracji oraz imigracji cudzoziemców do Polski;
- 6) dzietność kobiet;
- 7) narodowość i język;
- 8) wyznanie (przynależność do kościoła lub związku wyznaniowego);
- 9) niepełnosprawność prawna i biologiczna;
- 10) ekonomiczna charakterystyka osób, w tym:
 - a) bieżąca aktywność ekonomiczna – pracujący w pracy głównej i dodatkowej, bezrobotni, bierni zawodowo, charakterystyka zawodowa pracujących,
 - b) stała aktywność ekonomiczna dla pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych,
 - c) dojazdy do pracy;
- 11) główne i dodatkowe źródło utrzymania osób;
- 12) źródła utrzymania gospodarstwa domowego, samodzielność gospodarowania i zamieszkania.

Integralną częścią spisów ludności w polskiej praktyce są spisy mieszkań i budynków, w których są zlokalizowane mieszkania. Zebrane podczas spisu informacje umożliwiają wyszacowanie potrzeb mieszkaniowych, wynikających zarówno z fizycznego braku mieszkań, jak również z powodu konieczności wymiany istniejących zasobów lub zasobów nie nadających się do remontu.

Z zakresu tematyki mieszkaniowej ujęto w spisie następujące zagadnienia:

- 1) rodzaj zamieszkanym pomieszczeń;
- 2) charakterystyka mieszkań, w tym:
 - a) mieszkania zamieszkane według rodzaju zajmowania mieszkania, własności mieszkania, wielkości mieszkania, w tym: liczba izb z wyszczególnieniem pokoi, pomieszczeń kuchennych i innych izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań, wyposażenia w instalacje sanitarno-techniczne, sposób ogrzewania mieszkania,
 - b) mieszkania niezamieszkane dodatkowo charakteryzowane według przeznaczenia oraz przyczyny niezamieszkania;
- 3) charakterystyka budynków z zamieszkanymi lokalami mieszkalnymi, w tym: rodzaj budynku, forma własności budynku, liczba mieszkań w budynku, rok wybudowania;
- 4) informacje o tytule prawnym do zajmowanego mieszkania.

4. Organizacja spisu

Sprawną realizacją NSP 2011 wymagała decentralizacji zadań i kompetencji. W podejściu organizacyjno-planistycznym GUS podtrzymał dotychczasowe rozwiązania stosowane w poprzednich spisach ludności i mieszkań, modyfikując jedynie strukturę poprzez wprowadzenie nowych funkcji (funkcji lidera gminnego w gminnych biurach spisowych (GBS), dyspozytora wojewódzkiego w wojewódzkich biurach spisowych (WBS) oraz dyspozytora centralnego w Centralnym Biurze Spisowym (CBS). Powołane WBS i GBS pozwalały na przekazywanie zadań strukturom, pozostającym w bezpośredniej podległości, tym samym pomagały w zabezpieczeniu funkcjonowania stabilnej struktury aparatu spisowego.

Pracami związanymi z przygotowaniem, zorganizowaniem i przeprowadzeniem NSP 2011 kierował:

- Prezes Głównego Urzędu Statystycznego – całością prac, jako Generalny Komisarz Spisowy,
- wojewoda – na terenie województwa, jako wojewódzki komisarz spisowy; zastępcą wojewódzkiego komisarza spisowego był dyrektor Urzędu Statystycznego,

- wójt, burmistrz, prezydent miasta – na terenie gminy, jako gminny komisarz spisowy; zastępcą gminnego komisarza spisowego była osoba wyznaczona przez komisarza gminnego.

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań zrealizowany został jako przedsięwzięcie projektowe w ramach Projektu PSR 2010 i NSP 2011, którym zarządzał Dyrektor Centralnego Biura Spisowego, będąc jednocześnie Zastępcą Generalnego Komisarza Spisowego. Dyrektor CBS na okres gromadzenia danych spisowych powołał – w ramach Centralnego Biura Spisowego – Centrum Zarządzania Spisem (CZS), w którego strukturach znaleźli się dyspozytorzy centralni, koordynujący oraz monitorujący przebieg spisu NSP 2011 prowadzonego metodami CAPI, CATI oraz CAII.

Ponadto w ramach CBS funkcjonowały zespoły zadaniowe odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań merytorycznych i organizacyjnych.

Powołana została także Grupa robocza ds. metodologii NSP 2011, w której skład wchodził przedstawiciele wybranych departamentów GUS oraz urzędów statystycznych, odpowiedzialnych za poszczególne obszary statystyki ludności, mieszkań oraz rynku pracy.

Nowoczesne podejście do realizacji spisu wymagało przygotowania odpowiedniej struktury technologicznej do zarządzania i monitorowania przebiegu spisu. Głównym systemem wspierającym operacyjne zarządzanie spisem przez dyspozytorów była aplikacja Zarządzanie Kompletnością Spisu (ZKS) odpowiedzialna za zarządzanie i koordynację procesu gromadzenia danych spisowych z wykorzystaniem różnych kanałów pozyskiwania informacji (CAPI, CATI, CAII). Zakres funkcjonalności aplikacji ZKS obejmował:

- automatyczną wymianę danych z systemami wspierającymi obsługę poszczególnych kanałów CAxI (CAPI, CATI, CAII) oraz Operacyjną Bazą Mikrodanych,
- ręczne wyznaczanie metody spisu dla danej jednostki spisowej,
- weryfikację i zatwierdzanie ankiet wypełnionych metodą samospisu internetowego,
- monitorowanie i raportowanie przebiegu spisu, ze skalowaniem od poziomu pojedynczego obwodu do całego obszaru spisu.

Dyrektorzy urzędów statystycznych utworzyli w ramach Wojewódzkich Biur Spisowych (WBS) Wojewódzkie Centrum Zarządzania Spisem (WCZS) oraz Wojewódzkie Call Center (WCC). Kierownik WCZS był odpowiedzialny za terminowe przeprowadzenie spisu przez rachmistrzów spisowych na terenie województwa. Dyspozytorzy wojewódzcy monitorowali przebieg spisu realizowanego przez rachmistrzów spisowych. Ważną rolę w przebiegu, nadzorowaniu i wspieraniu prac ankierów w województwach odegrały WCC.

Praca ankierów statystycznych polegała na:

- prowadzeniu spisu uzupełniającego metodą wywiadu telefonicznego, wspieranego formularzem elektronicznym,
- prowadzeniu serwisu informacyjnego dla respondentów oraz rachmistrzów,
- wsparciu serwisowym dla osób realizujących samospis,
- umawianiu wizyt rachmistrzów u respondentów.

Lider gminny pełnił rolę pierwszej linii wsparcia dla rachmistrzów spisowych – rozwiązując na bieżąco problemy organizacyjne, metodologiczne oraz techniczne zgłaszane przez rachmistrzów spisowych. Z kolei wdrożenie systemów: Bazy Wiedzy oraz Systemu Zgłoszeń pozwoliło na sprawą komunikację i wymianę informacji pomiędzy uczestnikami spisu oraz na bieżące reagowanie na zgłoszenia i pytania z gminnych i wojewódzkich biur spisowych.

5. Spis próbny

Spis próbny przeprowadzony został w okresie od dnia 1 kwietnia do 31 maja 2010 r., według stanu na dzień 31 marca 2010 r. o godz. 24.00.

Jednostki podziału terytorialnego, w których był realizowany spis próbny, zostały dobrane celowo, biorąc pod uwagę ich zróżnicowanie pod względem gęstości zaludnienia, występujących specyficznych cech terenu, ludności tam zamieszkałej i jej warunków mieszkaniowych. Na terenie wskazanych jednostek podziału terytorialnego zostały spisane wszystkie zamieszkane budynki i mieszkania oraz osoby według zasad przyjętych do spisu powszechnego. Sprawdzone zostały rozwiązania metodologiczne i organizacyjne planowane do zastosowania w spisie powszechnym. Ze szczególnym uwzględnieniem zbadane zostały poszczególne metody zbierania danych, w tym efektywność samospisu internetowego i ankietowania telefonicznego. Równie ważne znaczenie miało przetestowanie aplikacji do formularza elektronicznego oraz sprawność pozyskiwania danych na przenośnych urządzeniach elektronicznych oraz kwestie techniczne związane z przesyłaniem wypełnionych formularzy elektronicznych do odpowiednich serwerów.

6. Ważniejsze pojęcia i skróty

Skrót (pojęcie)	Objaśnienie
Operacyjna Baza Mikrodanych (OBM)	Jeden z systemów wspierających proces spisowy, którego głównym zadaniem jest integracja danych pochodzących z różnych źródeł. Procesowi integracji towarzyszą m.in. etapy: czyszczenia danych, walidacji, deduplikacji oraz korekty. Finalnym produktem systemu jest tzw. Złoty Rekord, który jest głównym źródłem danych dla systemu ABM
Analityczna Baza Mikrodanych (ABM)	Baza danych, która przechowuje odpersonalizowane wartości zmiennych spisowych w ostatecznej wersji, zebrane podczas spisu, na której będą dokonywane wszelkie analizy statystyczne (opracowania tabelaryczne, agregaty, analizy przestrzenne) oraz udostępniane publicznie
CAII (<i>Computer Assisted Internet Interview</i>)	Pozyskiwanie informacji od respondentów poprzez samospis internetowy
CAPI (<i>Computer Assisted Personal Interview</i>)	Spis przeprowadzany przez rachmistrza przy pomocy formularza elektronicznego i terminali przenośnych (w spisie 2011 zastosowano urządzenia typu <i>handheld</i>)
CATI (<i>Computer Assisted Telephone Interviewing</i> lub <i>Computer Aided Telephone Interviewing</i>)	Pozyskiwanie informacji od respondentów za pośrednictwem łącz telefonicznych i przy wykorzystaniu specjalistycznego oprogramowania komputerowego
<i>Call Center</i>	Całość elementów sprzętowych, programowych służących do obsługi masowych kontaktów z klientami przy użyciu telefonu jako medium
Podsystem Metadanych	Repozytorium metadanych zawierające reguły biznesowe (metadane biznesowe), informacje o strukturach danych (metadane techniczne) i procesach zachodzących w hurtowni (metadane operacyjne)
Dane CAxI	Dane, które są wykorzystywane w procesach CAII, CATI, CAPI. Te dane są inicjalnie generowane przez OBM, następnie po uzupełnieniu w procesach, są ładowane do Operacyjnej Bazy Mikrodanych, stanowiąc dane źródłowe OBM
Systemy informacyjne administracji publicznej	Systemy zbierania, gromadzenia i przetwarzania informacji przez organy administracji rządowej oraz jednostek samorządu terytorialnego, inne instytucje rządowe, organy rejestrowe i Narodowy Bank Polski, prowadzone w oparciu o przepisy kompetencyjne lub inne akty prawne związane bezpośrednio z wykonywaniem przez nie zadań statutowych
Jednostka spisowa (jednostka badania)	Podmiot spisu. Pojedyncza osoba, gospodarstwo domowe, mieszkanie, budynek, dla których są gromadzone w OBM wartości zmiennych spisowych. Obiekt będący elementem zbiorowości (populacji) będącej przedmiotem badania statystycznego (tj. spisu), dla którego ustalane są wartości zmiennych spisowych

Ważniejsze pojęcia i skróty (dok.)

Skrót (pojęcie)	Objaśnienie
Jednostka losowania	Jednostka losowania jest ustalana na etapie wyboru schematu losowania próby do badania reprezentacyjnego. W badaniu reprezentacyjnym w NSP 2011 jednostką losowania było mieszkanie, wyodrębnione w budynku jednorodzinny lub wielorodzinnym
Zmienna spisowa	Atrybut danych spisowych określający jedną cechę spisową jednostki badania. Wartości zmiennych spisowych w NSP 2011 zostały pozyskane od rachmistrzów w trakcie przeprowadzania badania przez rachmistrza spisowego lub zebrane poprzez wywiad telefoniczny z ankierem lub zgromadzone z rejestrów i systemów informacyjnych
Master Record	Struktura danych zawierająca spersonalizowane dane o jednostce spisowej wraz z zestawem wartości jej cech. W NSP 2011 dane zostały użyte do wygenerowania odpowiedzi do elektronicznych formularzy spisowych – na podstawie informacji dostępnych wyłącznie w rejestrach i systemach administracyjnych
Złoty Rekord (<i>Golden Record</i>)	Struktura danych zawierająca odpersonalizowane dane o jednostce spisowej wraz z zestawem wartości jej cech
GIS (<i>Geographic Information Systems</i>) – Systemy Informacji Przestrzennej	System informatyczny umożliwiający przeprowadzenie różnorodnych operacji z wykorzystaniem danych mapowych. W NSP 2011 urządzenia wyposażone w GPS wskazywały na ortofotomapie bieżącą pozycję rachmistrza oraz punkty adresowe, do których kierował się, aby dokonać spisu
Portal geostatystyczny (PGS)	Docelowa, informatyczna platforma przestrzennej prezentacji danych oraz wyników analiz geostatystycznych, dotyczących min. danych NSP 2011 gromadzonych w ABM
OLAP (<i>On-line Analytical Processing</i>)	Oprogramowanie wspierające podejmowanie decyzji, które pozwala użytkownikowi analizować szybko informacje zawarte w wielowymiarowych strukturach danych zawierających różne widoki i hierarchie. W Systemie ABM wykorzystywane jest oprogramowanie SAS OLAP Server

* *
*

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Rozdział II. METODOLOGIA SPISU LUDNOŚCI I MIESZKAŃ 2011

1. Źródła danych

Powszechny spis ludności i mieszkań 2011 został przeprowadzony metodą mieszaną tj. poprzez pozyskiwanie danych ze źródeł administracyjnych (rejestrów i systemów informacyjnych) oraz zbieranie danych bezpośrednio od ludności w ramach badania reprezentacyjnego oraz tzw. badania pełnego. Oprócz tego przeprowadzone zostały dwa pełne badania, obejmujące osoby przebywające w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz osoby bezdomne. Zastosowane rozwiązania miały przede wszystkim zmniejszyć koszty spisu oraz obciążenie osób objętych spisem, przy zachowaniu wysokiej jakości wyników spisu.

W ustawie o NSP 2011 przyjęte zostało założenie jak najszerzego wykorzystania systemów informacyjnych administracji publicznej, jako źródeł danych do spisu, co w konsekwencji oznaczało, że informacje przewidziane do zebrania w trakcie spisu pobrane zostały przede wszystkim z dostępnych źródeł administracyjnych, a następnie wykorzystane do przygotowania i aktualizacji wykazu adresowo-mieszkaniowego, następnie do utworzenia operatu adresowo-mieszkaniowego do losowania próby do badania reprezentacyjnego oraz jako bezpośrednie źródło danych spisowych. Dane niewystępujące w systemach informacyjnych administracji publicznej lub niespełniające wymogów jakości danych statystycznych zebrano od osób objętych spisem. Jednak w tym przypadku przewidziano zastosowanie nowoczesnych technik gromadzenia danych w celu wyeliminowania formularzy papierowych.

2. Prace przygotowawcze do spisu

Ważnym obszarem prac przygotowawczych do NSP 2011 były działania związane z tworzeniem elektronicznego wykazu adresowo-mieszkaniowego na potrzeby spisu. Wykaz adresowo-mieszkaniowy przygotowany został w oparciu o rejestr TERYT (Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju) z wykorzystaniem danych pochodzących z innych źródeł, m.in. z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w zakresie lokalizacji przestrzennej budynków. W związku z połączeniem tych dwóch źródeł do identyfikatorów adresowych budynków z rejestru TERYT dołączone zostały współrzędne geodezyjne x, y (punkty adresowe). W zakresie informacji o osobach na potrzeby wykazu adresowo-mieszkaniowego wykorzystane były gminne zbiory meldunkowe, które zostały połączone z systemem NOBC, tj. systemem identyfikacji adresowej ulic, nieruchomości, budynków i mieszkań stanowiącym część rejestru TERYT. Przygotowane w tym trybie zesta-

wienie budynków, mieszkań i osób było weryfikowane przez urzędy gmin podczas aktualizacji przedspisowej. Na tym etapie została ustalona zbiorowość budynków, mieszkań i obiektów zbiorowego zakwaterowania podlegających spisaniu, poprawność ich adresów oraz przyporządkowanie osób do poszczególnych mieszkań i obiektów.

W trakcie obchodu przedspisowego rachmistrzowie dokonali weryfikacji wszystkich punktów adresowych, które znalazły się w obszarze przydzielonych obwodów, porównując je z pozycjami ujętymi w wykazie adresowo-mieszkaniowym do obchodu. Przedmiotem obchodu było zatwierdzenie lub modyfikacja punktów adresowych wyszczególnionych w wykazie, a także usunięcie nieistniejących punktów adresowych lub ewentualne dodanie nowych nieodnotowanych w wykazie, na których znalazły się budynki mieszkalne, budynki niemieszkalne z mieszkaniami lub budynki obiektów zbiorowego zakwaterowania, np. dom studencki. W odróżnieniu od poprzednich spisów ludności i mieszkań, rachmistrzowie nie odwiedzali mieszkań w celu dokonania weryfikacji informacji dotyczących nazwiska i imienia głównego lokatora i liczby osób podlegających spisowi.

Rachmistrzowie korzystali z map cyfrowych, zainstalowanych na przenośnych urządzeniach elektronicznych typu handheld. Kartograficzna dokumentacja przedspisowa przygotowana została w formie elektronicznej i wykorzystywała narzędzia GIS (*Geographic Information Systems*). Na mapach cyfrowych zostały zaznaczone obwody spisowe z budynkami i punktami adresowymi. Mapa cyfrowa była sprzęgnięta z elektronicznym, opisanym wyżej wykazem adresowo-mieszkaniowym zawierającym adresy budynków, mieszkań i obiektów zbiorowego zakwaterowania przeznaczonych do spisania. Tak przygotowany moduł elektronicznej dokumentacji wyjściowej był dostępny na wszystkich poziomach zarządzania spisem. Aplikacja sygnalizowała na mapie aktualne położenie rachmistrza, a w przypadku stwierdzenia przez niego, że w terenie znajduje się nieujęty w operacie spisowym i nienaniesiony na mapie cyfrowej punkt adresowy, pod którym mieszkają ludzie, umożliwiała wprowadzenie tego punktu na mapę cyfrową za pomocą urządzenia GPS, zainstalowanego na przenośnym urządzeniu elektronicznym oraz dopisanie do operatu brakującego mieszkania, czy innego obiektu.

3. Badanie pełne

Badanie zostało przeprowadzone w oparciu o pozyskane do celów statystycznych rejestry administracyjne i systemy informacyjne. Do przeprowadzenia NSP zgromadzono informacje m.in. z następujących systemów centralnych i rozproszonych: Ministerstwa Finansów, Mini-

sterstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (zbioru PESEL), Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Narodowego Funduszu Zdrowia (Centralnego Wykazu Ubezpieczonych), urzędów gmin (gminnych zbiorów meldunkowych).

W wyniku szczegółowego przeanalizowania pozyskanych danych, połączono zebrane informacje tworząc wykaz podmiotowy do przeprowadzenia badania spisowego. Uzyskane tą metodą dane zostały również użyte do wygenerowania podpowiedzi do ankiet spisowych (na podstawie tzw. *Master Recordu*) i przyspieszenia w ten sposób zbierania informacji od respondentów. W dalszej kolejności metoda ta posłużyła do wygenerowania wyników NSP.

Podstawowym źródłem informacji na temat budynków i mieszkań w NSP 2011 była tzw. baza budynków. Została ona utworzona w wyniku połączenia danych pozyskanych w ramach NSP 2002, badań statystycznych m.in. dotyczących wydanych pozwoleń na budowę oraz budynków mieszkalnych i mieszkań w budynkach niemieszkalnych oddanych do użytkowania oraz Elektronicznej Karty Budynku, za pomocą której każdy podmiot zarządzający lub administrujący budynkami przekazał informacje dotyczące wybranych cech i parametrów poszczególnych budynków wielomieszkaniowych.

Dodatkowym źródłem danych były informacje zebrane przez rachmistrzów w trakcie obchodu przedspisowego, które umożliwiły aktualizację bazy poprzez dopisanie budynków niefigurujących w bazie, usunięcie nieistniejących, czy zmianę ich rodzaju (np. z mieszkalnego na niemieszkalny).

Szerszy zakres danych – zarówno o osobach, jak i mieszkaniach – został pozyskany w ramach badania reprezentacyjnego.

4. Badanie reprezentacyjne

Przeprowadzone w ramach NSP badanie reprezentacyjne, dostarczyło danych, które nie są gromadzone w rejestrach i systemach informacyjnych. Badanie zostało przeprowadzone na próbie losowej ok. 20% mieszkań w skali kraju. Jednostką losowania było mieszkanie, a dokładniej jego adres.

Operat losowania mieszkań, który został utworzony w oparciu o rejestry i systemy informacyjne, został odpowiednio uporządkowany i podzielony na poszczególne warstwy. Najważniejsze cechy, jakie brano pod uwagę przy alokacji próby pomiędzy poszczególne jednostki podziału administracyjnego to:

- liczba osób zameldowanych w mieszkaniu,

- występowanie dużych skupisk mieszkaniowych w dużych miastach tzw. „blokowisk”,
- występowanie osoby pracującej w mieszkaniu,
- występowanie emeryta lub rencisty w przypadku braku pracującego,
- występowanie bezrobotnego w mieszkaniu w przypadku braku ww. osób,
- uwzględnienie mieszkań z użytkownikiem gospodarstwa rolnego.

Zasady tworzenia operatu losowania mieszkań

Etapy tworzenia operatu losowania mieszkań zawierały:

- 1) utworzenie zintegrowanego wykazu adresowo-mieszkaniowego w oparciu o Zestawienie adresowo-mieszkaniowe;
- 2) weryfikacja wykazu obchodem przedpisowym;
- 3) uzupełnienie wykazu dodatkowymi zmiennymi i utworzenie operatu losowania do badania reprezentacyjnego.

Dodatkowo do wykazu adresowo-mieszkaniowego w Operacyjnej Bazie Mikrodanych zostały wprowadzone informacje pochodzące z innych rejestrów i systemów informacyjnych lub baz statystycznych jak: zbiory Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (CRU, EiR oraz CRPS), Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), Krajowej Ewidencji Podatników (KEP), Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ), Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOoN), PESEL, spisu ludności i mieszkań 2002, bazy budynkowej oraz Wykazu bazowego do PSR 2010. Celem włączenia do wykazu dodatkowych informacji była poprawa jakości danych zgromadzonych w tym wykazie oraz zapewnienie informacji na potrzeby utworzenia operatu losowania. W trakcie weryfikacji danych w wykazie zostały ustalone kryteria (zmienne oraz ich wartości), które zostały wykorzystane do tworzenia bardziej jednorodnych grup (warstwowania) jednostek badania.

Przy tworzeniu operatu losowania pominięto:

- a) obiekty zbiorowego zamieszkania niezawierające mieszkań,
- b) obiekty zamknięte oraz mieszkania na terenie obiektów zamkniętych,
- c) mieszkania w obiektach zbiorowego zakwaterowania stanowiących obiekty zamknięte,
- d) pomieszczenia prowizoryczne,
- e) mieszkania niezamieszkane, zniszczone na skutek klęsk żywiołowych w szczególności powodzi.

W konsekwencji do operatu weszły mieszkania zamieszkane, w których osoby były zameldowane lub przebywały bez meldunku oraz te mieszkania niezamieszkane, które były

w trakcie remontu, zmiany lokatora lub nowo wybudowane. Budynki, które występowały pod jednym adresem były brane do losowania, jeżeli ich liczba nie przekroczyła dwóch. Operat losowania mieszkań został zaktualizowany w trakcie trwania obchodu przedspisowego, w wyniku którego do badania dołączono budynki jednomieszkaniowe, które nie znalazły się wcześniej w wykazie.

Zmienne uwzględnione w operacie losowania

Dla potrzeb badania reprezentacyjnego w wykazie dopisano do każdego mieszkania zestaw informacji zawarty w operacie losowania, spośród których wybrano ostateczne kryteria warstwowania:

- a) symbol terytorialny,
- b) położenie budynku/mieszkania na terenie objętym powodzią lub inną klęską żywiołową,
- c) liczba mieszkań w budynku wielomieszkaniowym,
- d) położenie mieszkania w budynku wielomieszkaniowym,
- e) rok zakończenia budowy budynku,
- f) liczba osób w mieszkaniu (0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i więcej) – po dodatkowych badaniach,
- g) liczba osób zameldowanych na pobyt stały – po dodatkowych badaniach,
- h) występowanie cudzoziemca w mieszkaniu,
- i) występowanie osoby pracującej (posiadanie ubezpieczenia), emeryta lub rencisty w mieszkaniu oraz osoby bezrobotnej,
- j) występowanie osoby niepełnosprawnej,
- k) występowanie użytkownika gospodarstwa rolnego oraz powierzchni użytków rolnych,
- l) położenie mieszkania w gminie o udziale społeczności mniejszościowej (narodowej lub etnicznej) co najmniej 10%.

Wartości zmiennych, jako kryteria warstwowania zostały zróżnicowane dla obszarów miejskich i wiejskich. Wybór zmiennych został ostatecznie ustalony w trakcie losowania próbnego.

Alokacja próby w poszczególnych powiatach¹

Podstawowym celem badania reprezentacyjnego realizowanego w ramach NSP 2011 było uzyskanie informacji o sytuacji społeczno-demograficznej na poziomie powiatu. Konieczne było więc dokonanie podziału założonej 20-procentowej próby mieszkań dla Polski po-

¹ Materiał roboczy opracowany przez zespół matematyków pod kierunkiem Bronisława Lednickiego.

między powiaty. Dokonano tego przy wykorzystaniu metody alokacji pierwiastkowej. Metoda ta stanowi kompromis pomiędzy alokacją proporcjonalną a alokacją zapewniającą jednakową precyzję dla subpopulacji. Przy założeniu, że zastosowano by proporcjonalne losowanie próby, w każdym powiecie próba stanowiłaby 20% populacji. Ponieważ precyzja wyników tj. wielkość błędu losowego zależy od liczebności próby, uzyskano by w efekcie niedostateczną precyzję dla wielu małych powiatów. Z kolei, w metodzie alternatywnej uzyskujemy, w przybliżeniu, jednakową precyzję wyników dla wszystkich powiatów, ale za cenę istotnego „spłaszczenia” liczebności próby. W efekcie liczebność próby, a tym samym pracochłonność przy realizacji spisu byłyby mało zróżnicowana pomiędzy dużymi i małymi powiatami. Z tych powodów jako metodę rozdziału próby przyjęto alokację pierwiastkową, w której np. liczba mieszkań losowanych w p-tym powiecie jest proporcjonalna do pierwiastka kwadratowego z populacyjnej liczby mieszkań i wyrażona wzorem:

$$np = n^* \frac{\sqrt{Np}}{\sum_p \sqrt{Np}}$$

gdzie:

n^* – założona liczebność próby dla Polski,

Np – liczba mieszkań w p-tym powiecie,

Według powyższego wzoru obliczone zostały liczebności prób dla poszczególnych powiatów. Potraktowanie Warszawy, tak jak każdego innego powiatu, mogłoby w konsekwencji spowodować niemożność uzyskania w miarę precyzyjnych wyników dla poszczególnych dzielnic. Jako ostateczną próbę dla miasta Warszawy przyjęto wartość średnią z powyższych wartości, tj. 87500 mieszkań. Wartość ta została odjęta od założonej liczebności próby dla Polski tj. od 2631 tys., po czym dokonano alokacji pierwiastkowej dla 378 powiatów. Próby w najmniejszych powiatach tj. beskidzkim i sejneńskim wynoszą po ok. 3200 mieszkań (49% populacji), zaś największa próba (poza Warszawą) jest w m. Łodzi – 23000 mieszkań, czyli 6,9% liczby mieszkań w tym mieście na prawach powiatu.

W Warszawie, Łodzi, Krakowie, Wrocławiu i w Poznaniu podział próby pomiędzy poszczególne dzielnice i delegatury dokonany został również metodą pierwiastkową. Poza Warszawą, w pozostałych miastach, ze względu na małą liczbę delegatur (4 lub 5) nie zachodziła potrzeba zwiększania liczebności próby, tak jak w przypadku Warszawy. Ustalono dla po-

szczególnych delegatur w tych miastach liczebności prób zapewniają uzyskanie precyzji nie gorszej niż w najmniejszych powiatach.

Schemat losowania próby

W celu wylosowania w każdym z powiatów próby o ustalonej wcześniej liczebności zastosowany został schemat losowania jednostopniowego warstwowego. Jednostki losowania – mieszkania zostały przed losowaniem pogrupowane w warstwy w celu zwiększenia efektywności losowania. Zastosowano zróżnicowane podejście do warstwowania w zależności od typu powiatu i gminy.

W miastach na prawach powiatu oraz w dzielnicach wymienionych wyżej 5 największych miast, a także w innych wyróżnionych większych miastach niebędących powiatami, w pierwszym etapie zastosowano podział mieszkań na dwie kategorie:

- a) mieszkania w „blokowiskach”,
- b) pozostałe mieszkania.

Kryterium podziału na powyższe kategorie został, przypisany do każdego mieszkania, wskaźnik wyrażający liczbę mieszkań w budynku, w którym znajduje się dane mieszkanie. Do „blokowisk” zaliczone zostały mieszkania o wartości tego wskaźnika powyżej jego mediany. Następnie w każdej z powyższych grup mieszkania zostały powarstwowane ze względu na liczbę osób w mieszkaniu, po czym w ramach tak utworzonych kategorii nastąpił dalszy podział na 4 grupy ze względu na:

- a) występowanie osoby pracującej w mieszkaniu,
- b) występowanie emeryta lub rencisty w przypadku braku pracującego,
- c) występowanie bezrobotnego w mieszkaniu w przypadku braku ww. osób,
- d) mieszkania z innymi osobami.

Ponadto, w mieszkaniach poza „blokowiskami”, dodano kategorię: mieszkanie z użytkownikiem gospodarstwa rolnego.

Warstwowanie według liczby osób zamieszkałych w danym mieszkaniu było istotnym czynnikiem mającym wpływ na precyzję wyników, zniwelowało bowiem negatywne efekty zróżnicowanej liczby osób zamieszkałych w mieszkaniach. Efektywność tego etapu warstwowania zależała od korelacji liczby osób w mieszkaniu zapisanej w operacie losowania ze stanem rzeczywistym. Warstwowanie ze względu na pozostałe zmienne miało z kolei pozytywny wpływ na wyniki spisu związane z aktywnością ekonomiczną.

W pozostałych powiatach w pierwszym etapie założono warstwowanie według gmin, przy czym gminy miejsko-wiejskie traktowane były jako dwie oddzielne gminy. W mniejszych miastach pominięty został etap podziału na mieszkania w „blokowiskach” i pozostałe mieszkania, a warstwowanie odbywało się analogicznie jak w dużych miastach poza blokowiskami.

W gminach wiejskich w pierwszym etapie mieszkania podzielone zostały na dwie kategorie:

- a) mieszkania z użytkownikiem gospodarstwa rolnego,
- b) pozostałe mieszkania.

W kategorii pierwszej wykonano warstwowanie według liczby osób zamieszkałych w mieszkaniu, a następnie, w miarę możliwości, dalsze warstwowanie według powierzchni gospodarstwa rolnego (dwie ewentualnie trzy grupy obszarowe w zależności od liczby mieszkań z użytkownikiem gospodarstwa w gminie). W przypadku drugiej kategorii mieszkań wykonano warstwowanie analogiczne jak w małych miastach.

Przedstawiona wyżej koncepcja warstwowania mogła prowadzić do utworzenia w niektórych powiatach bardzo rozdrobnionych warstw. W związku z tym program losujący przy tworzeniu warstw sprawdzał jednocześnie, czy tworzone w powyższy sposób warstwy spełniały wymóg minimalnej liczby mieszkań. Warstwy zawierające zbyt mało mieszkań zostały połączone z sąsiednimi. Założono odwrotną niż przy tworzeniu, hierarchię kryteriów tzw. sklejanie warstw.

Po utworzeniu warstw ustalone zostały liczebności prób do wylosowania w poszczególnych warstwach. Przyjęto proporcjonalną alokację próby pomiędzy warstwy. Oznacza to m.in., że ustalona w wyniku alokacji pierwiastkowej frakcja losowania w danym powiecie obowiązywała we wszystkich gminach tego powiatu i w warstwach utworzonych wewnątrz gmin.

Efektom tych działań było wylosowanie, spośród prawie 13,5 mln mieszkań, próby liczącej ponad 2,7 mln mieszkań. Utworzono prawie 70,5 tys. warstw, zaś wielkość próby w poszczególnych warstwach wahała się od niemal 6% do ponad 49%.

Zakres tematyczny badania reprezentacyjnego w NSP 2011 uwzględniał sześć dużych obszarów tematycznych:

- ludność i jej charakterystyka demograficzno-społeczna,
- aktywność ekonomiczna,
- migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności,
- narodowość i wyznanie,
- gospodarstwa domowe i rodziny,

– budynki i mieszkania.

Badanie reprezentacyjne w NSP 2011 stanowi komplementarną całość do badania pełnego, przeprowadzanego w oparciu o rejestry i systemy informacyjne.

5. Spis osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz osób bezdomnych

W trakcie trwania spisu zebrano informacje o osobach przebywających powyżej 3 miesięcy w obiektach zbiorowego zakwaterowania, czyli w budynkach zajętych przez jeden odrębny zakład, świadczący usługi: opiekuńczo-wychowawcze, opiekuńczo-lecznicze, obiekty związane z pracą lub nauką (domy studenckie, internaty, hotele pracownicze), bądź inne, w których zamieszkuje/przebywa zwykle większa liczba osób. Dane zostały pozyskane od właścicieli, administratorów lub zarządców obiektów przy wykorzystaniu specjalnej aplikacji internetowej. W szczególnych przypadkach informacje były pozyskiwane przy wsparciu pracowników wojewódzkich lub gminnych biur spisowych oraz rachmistrzów.

W dniach 15–16 kwietnia 2011 r. – przy współpracy z Pomorskim Forum na Rzecz Wychodzenia z Bezdomności – przeprowadzono również badanie osób bezdomnych.

Osoby bezdomne spisywane były przez rachmistrza na aplikacji mobilnej, w miejscu ich przebywania wskazanym przez pracowników gminnych biur spisowych w porozumieniu z placówkami udzielającymi pomocy bezdomnym. Zostały spisane osoby, które wieczór i noc w momencie spisu spędzały poza jakąkolwiek instytucją funkcjonującą całodobowo, w miejscach ich przebywania takich jak: dworce kolejowe i autobusowe oraz ich okolice, kanały i węzły ciepłownicze, ogródki działkowe, ulice, bunkry, lasy i parki, centra handlowe, parkingi, opuszczone samochody, przyczepy kempingowe, klatki schodowe, zsypy, piwnice, śmietniki, wagony i bocznice kolejowe, ogrzewalnie itp. Osoby bezdomne przebywające w obiektach zbiorowego zakwaterowania (schroniska, noclegownie i instytucje dla bezdomnych), zostały spisane przez administratorów tych obiektów.

6. Formularze wykorzystywane w spisie 2011

W NSP 2011 wykorzystywano dwa rodzaje formularzy, dostępnych wyłącznie w formie elektronicznej. Formularz długi, o szerokim zakresie tematycznym z dużą liczbą pytań (ponad 120), stosowany był w badaniu reprezentacyjnym, natomiast formularz krótki (16 pytań) znalazł zastosowanie w badaniu pełnym, przede wszystkim w celu aktualizacji danych pozyskiwanych do spisu z rejestrów i systemów informacyjnych. Formularze elek-

troniczne były dostępne w trybie on-line, a dodatkowo formularz krótki – także w trybie off-line. Formularze zostały przygotowane w wersji aplikacji na urządzenia przenośne typu handheld oraz w wersji aplikacji internetowej, która była wykorzystywana podczas samospisu. Elementem aplikacji elektronicznej były słowniki funkcjonujące przy pytaniach w poszczególnych obszarach tematycznych: edukacji, aktywności ekonomicznej, kraju obywatelstwa i urodzenia, migracji, przynależności narodowo-etnicznej, wyznania. Przy niektórych słownikach istniała możliwość swobodnego zapisu słownego. Dodatkowo w części adresowej formularzy elektronicznych podłączony był słownik TERYT.

Odrębne, uproszczone formularze elektroniczne były opracowane dla badania osób bezdomnych oraz osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

W ramach spisu w 2011 r. przeprowadzono także pełne badanie ludności w 86 gminach, wstępnie wytypowanych na podstawie wyników spisu 2002. Kryterium do wyróżnienia tych gmin był co najmniej 10% udział osób należących do mniejszości narodowej lub etnicznej w liczbie mieszkańców gminy w 2002 r. Dla osób zamieszkałych lub przebywających w tych gminach w wylosowanych mieszkaniach wypełniany był formularz długi, zaś w pozostałych mieszkaniach – formularz krótki. Pytania o przynależność narodowo-etniczną oraz o język używany w kontaktach domowych zostały włączone do obu formularzy, m.in. także z tego powodu, że w żadnym z systemów administracyjnych nie występowała informacja o narodowości, możliwa do wykorzystania w spisie ludności. Dane z tego badania mają duże znaczenie dla opracowania wyników spisu w obszarze narodowości i języka, zwłaszcza w zakresie ustalania tzw. gmin mniejszościowych.

7. Spis kontrolny

W dniach od 1 do 11 lipca 2011 r. przeprowadzony został spis kontrolny do NSP 2011. Celem spisu kontrolnego było sprawdzenie kompletności przeprowadzonego spisu, poprawności danych uzyskanych w spisie oraz zgodności tych danych ze stanem faktycznym.

Spośród 2744 tys. mieszkań, które wcześniej zostały wylosowane do badania reprezentacyjnego, wylosowano 80 tys. mieszkań. Spisem kontrolnym objęto mieszkania, w których respondenci dokonali samospisu przez internet, mieszkania zostały spisane bezpośrednio przez rachmistrzów spisowych lub spisane telefonicznie – przez ankierów, jak i takie, w których spis nie został przeprowadzony (z różnych powodów).

Spis kontrolny został przeprowadzany przez ankieterów poprzez telefon (metodą CATI), co spowodowało, iż obejmował on wyłącznie te mieszkania, w których przynajmniej dla jednej osoby udało się ustalić numer telefonu, przy czym nie miało znaczenia czy był to telefon stacjonarny, czy komórkowy. Formularz do spisu kontrolnego zawierał 14 pytań. Zebrane na jego podstawie informacje powinny pozwolić na dokonanie oceny błędów nielosowych, a przede wszystkim oceny błędów pokrycia (in plus oraz in minus), popełnianych z powodu podwójnego spisywania osób, ewentualnego dopisywania fikcyjnych osób oraz opuszczania osób, a także do określenia błędów treści (wynikających z braków odpowiedzi lub błędów w odpowiedziach). Przyjęte założenia oraz dane pozyskane w spisie kontrolnym, powinny pozwolić na ocenę wpływu czynników zewnętrznych, tj. rachmistrzów, ankieterów czy samych respondentów, którzy dokonali samospisu – na jakość wyników spisu ludności i mieszkań 2011. Efekty takiej analizy będą prezentowane w kolejnych ogólnopolskich i regionalnych publikacjach tematycznych, natomiast szczegółowe zasady metodologiczne spisu kontrolnego zostaną przedstawione w publikacji poświęconej metodologii spisu ludności i mieszkań 2011.

8. Techniki pozyskiwania danych (metody CAxI) oraz zbiory danych wynikowych

Podstawowym sposobem gromadzenia danych w NSP 2011 była technika *CAII – Computer Assisted Internet Interview*. Od 1 kwietnia do 16 czerwca 2011 r. ok. 12% populacji kraju spisało się bez udziału rachmistrzów w drodze tzw. samospisu internetowego. Ta forma zbierania danych polegała na udostępnieniu on-line formularzy elektronicznych, zawierających pytania spisowe. Formularze zawierały dane pozyskane z rejestrów i respondenci weryfikowali oraz uzupełniali je zgodnie ze stanem faktycznym w dniu 31 marca 2011 r.

W szczególnych przypadkach np. braku możliwości zalogowania się do systemu, respondenci mogli skorzystać z formularzy bez naniesionych danych i wypełnić je samodzielnie w całości w trybie off-line.

CAPi – Computer Assisted Personal Interview. Od 8 kwietnia do 30 czerwca 2011 r. rachmistrzowie spisowi przeprowadzili wywiady w terenie na podstawie przydzielonej puli adresów mieszkań, wylosowanych do badania reprezentacyjnego. Odpowiedzi respondentów były w trakcie wywiadu rejestrowane na przenośnych urządzeniach elektronicznych typu handheld.

CATI – Computer Assisted Telephone Interview. Ankieterzy statystyczni przeprowadzali spis telefonicznie, uzupełniając zebrane dane za pośrednictwem dedykowanej aplikacji elektronicznej.

Zbiory danych wynikowych

W wyniku zebrania informacji objętych spisem powstały zbiory danych wynikowych z wyodrębnionymi obiektami, powiązanych ze sobą wspólnym identyfikatorem:

- Budynki,
- Mieszkania,
- Osoby,
- Gospodarstwa domowe,
- Rodziny,
- Obiekty zbiorowego zakwaterowania,
- Bezdomni.

Zakres informacji dla powyższych obiektów został ujęty w tzw. złotym rekordzie (GR), zawierającym zmienne informacyjne obejmujące zarówno dane ze spisu pełnego (czyli pozyskiwane z rejestrów i systemów administracyjnych), jak też z badania reprezentacyjnego. Zakres informacyjny złotego rekordu zawiera zmienne bezpośrednio pozyskane oraz wyprowadzone wtórnie.

Wyliczenie tych zmiennych odbywa się w środowisku Operacyjnej Bazy Mikrodanych (OBM) – systemie wspierającym proces spisowy. Jego głównym zadaniem jest integracja danych pochodzących z różnych źródeł. System ten wykorzystywany jest głównie na etapie: czyszczenia, walidacji, deduplikacji oraz korekty danych. W OBM następuje przekształcenie danych źródłowych na dane spisowe².

W kolejnych etapach przetwarzania danych złoty rekord przekazywany jest do środowiska Analitycznej Bazy Danych – bazy, w której są przechowywane odpersonalizowane dane spisowe w ostatecznej wersji. W ABM są wykonywane dalsze przekształcenia (głównie wyprowadzanie kolejnych zmiennych i obiektów pochodnych). Dodatkowo środowisko to posiada narzędzia dla prowadzenia analiz statystycznych oraz udostępniania wyników spisu.

² Każde źródło informacyjne tj. rejestry, dane pozyskane z formularzy CAxI posiada swoje miejsce w Operacyjnej Bazie Mikrodanych, jako odrębna warstwa danych źródłowych. Integracja danych w bazie OBM polega na łączeniu warstw według identyfikatorów lub kluczowych atrybutów.

Algorytmy wyprowadzania zmiennych zawartych w złotym rekordzie zawierają wskazanie najbardziej odpowiedniego źródła danej zmiennej oraz sposobu jej wyliczenia (tj. uwzględnienia zależności merytorycznych pomiędzy zmiennymi i kontroli logicznej).

9. Łączenie danych pozyskanych z różnych źródeł

Metody przetwarzania zbiorów danych administracyjnych w zbiory statystyczne

Dla potrzeb spisu informacje pozyskiwane z rejestrów zostały poddane odpowiednim mechanizmom i procedurom zarówno informatycznym, jak też merytorycznym. Głównym celem tych działań było przekształcenie zmiennych zawartych w rejestrach do postaci, która umożliwiałaby statystyczne przetwarzanie wartości zmiennych.

W ramach podejmowanych działań merytorycznych nad przygotowaniem rejestrów do wykorzystania w spisie zostały przygotowane m.in. następujące procedury:

- normalizacji zmiennych, której celem było doprowadzenie do jednolitego zapisu tych samych zmiennych pochodzących z różnych rejestrów,
- reguły kontroli i korekty, której celem było sprawdzenie poprawności oraz powiązań logicznych między zmiennymi w ramach jednego rejestru lub systemu informacyjnego,
- synchronizacji – niektóre rejestry zawierały informacje o faktach/zdarzeniach dotyczących osób, które należało przetworzyć i przekształcić w informacje o osobie,
- konwersji, która miała na celu doprowadzenie do ujednoczenia klasyfikacji danej zmiennej pochodzącej z różnych rejestrów, niezależnie od oznaczenia jakie było stosowane w rejestrze,
- procedury deduplikacji zmiennych z rejestrów administracyjnych.

Działaniem wspierającym był tzw. słownik zmiennych logicznych, który zawierał wystandaryzowane nazwy zmiennych z wskazaniem źródła pochodzenia danej. W oparciu o tak przygotowane dane opracowywane były w dalszych etapach algorytmy wyliczania poszczególnych zmiennych złotego rekordu.

Procedury deduplikacji ankiet zebranych metodami CAxI

Z względu na przyjęte rozwiązania w badaniu reprezentacyjnym i badaniu pełnym osoba mogła zostać spisana więcej niż jeden raz. Przyjęto przy tym założenie, że rozpatrywane ankiety są kompletne i zamknięte, co oznacza, że dla każdej ankiety osobowej uzyskano wszystkie informacje wynikające ze „ścieżek przejścia” w formularzu spisowym.

Procedury wyboru ankiety zostały przeprowadzone po etapie weryfikacji i ustaleniu kompletności osób w oparciu o informacje zawarte w wykazie adresowo-mieszkaniowym po spisie oraz po deduplikacji mieszkań. Proces ten polegał na wyborze zestawu „najlepszych” ankiet osobowych dla danego mieszkania tzw. „paczki osobowej” („paczka osobowa” rozumiana, jako zestaw ankiet osobowych powiązanych z danym mieszkaniem – spisanych w danym mieszkaniu). Po wybraniu odpowiednich ankiet na ich podstawie zbudowane zostały warstwy CAxI zawierające informacje pozyskane z formularzy spisowych na potrzeby wyliczania zmiennych wynikowych wyspecyfikowanych w złotym rekordzie.

Proces wyboru najlepszych ankiet dla warstw CAxI zakładał, że w zbiorze wejściowym, którym jest zbiór wszystkich ankiet w podsystemie CAxI, dostępnych było wiele ankiet mieszkaniowych dla jednego mieszkania oraz wiele ankiet osobowych dla tej samej osoby. W rezultacie wykonania procesu, na który składały się:

- procedura wyboru ankiety mieszkaniowej,
- procedura wyboru ankiety osobowej z badania reprezentacyjnego (a dokładniej wybór najlepszej „paczki osobowej” dla danego ID_MIESZKANIA),
- procedura wyboru ankiety osobowej z badania pełnego,
- procedura wyboru ankiety osobowej w przypadku występowania ankiety z badania pełnego i reprezentacyjnego,

w warstwach CAxI znalazła się jedna, najlepsza ankietka dla mieszkania i osoby.

Szczególne znaczenie miało opracowanie procedur wyznaczenia najlepszej ankiety z badania reprezentacyjnego. Procedury te obejmowały wykonanie algorytmów korekty oraz obliczenie wskaźników wymaganych na późniejszych etapach selekcji ankiet. Opracowane algorytmy wyliczały 13 wskaźników szczegółowych oraz 2 wskaźniki globalne, charakteryzujące cały rekord danych o osobach w warstwach CAxI ze spisu reprezentacyjnego.

Wskaźnik szczegółowy sprawdzał stan kompletności (niekompletność) danych dla każdego z 13 modułów w oparciu o zmienną lub zmienne zamykające (reprezentujące) dany moduł. Istota wskaźnika polegała na sprawdzeniu czy zmienna (zmienne) reprezentująca moduł posiadała w danym rekordzie wartość, zarówno przy założeniu, że powinna ją mieć według założonej ścieżki przejścia (czyli wartości innej zmiennej lub zmiennych implikujących posiadanie wartości przez daną zmienną), ale także wtedy gdy nie można było sprawdzić czy dana zmienna powinna mieć wartość (gdyż zmienne warunkujące ją mają braki danych).

Na podstawie wartości wskaźników szczegółowych wyliczone zostały dwa wskaźniki globalne, tj. liczba niekompletnych modułów oraz procent niekompletnych danych. Wartości wyliczonych wskaźników pozwoliły na wybór najbardziej wartościowej informacyjnie ankiety i przygotowanie zbioru unikalnych ankiet dla osoby i mieszkania.

Opracowywanie algorytmów wyprowadzania zmiennych

Dane dotyczące osób i mieszkań pozyskane w NSP 2011 na etapie opracowywania wyników tworzą dwa podstawowe zakresy informacyjne:

- 1) **z badania pełnego**, obejmują dane odnoszące się do wszystkich mieszkańców kraju. Zakres informacji jest jednakże stosunkowo wąski pod względem tematycznym, co jest konsekwencją dostępności danych w systemach administracyjnych. Złoty rekord w części badania pełnego zawiera zmienne wyliczone na podstawie danych dostępnych w rejestrach i systemach informacyjnych oraz zweryfikowanych przez respondentów w samospisie internetowym (formularz krótki) i z badania reprezentacyjnego (formularz długi) – w części zakresowo wspólnej dla obu formularzy. Połączenie informacji z tych trzech źródeł pozwoliło przede wszystkim na ustalenie stanów i struktury ludności według płci i wieku;
- 2) **z badania reprezentacyjnego**, pozyskane dla 20% ludności, zawierają szeroki pod względem przedmiotowym zakres danych, które po uogólnieniu na całą populację pozwalają na szeroką charakterystykę demograficzno-społeczną i ekonomiczną ludności.

Pierwszy etap wyliczenia wartości zmiennych spisowych odbywa się w środowisku operacyjnym (OBM), gdzie wyprowadzane zostają zmienne tzw. pierwotne. Algorytm każdej zmiennej wskazuje źródło pochodzenia zmiennej oraz matematyczną regułę jej wyliczenia – bezpośrednio przeniesienie wartości z jednego lub z kilku źródeł lub „złożenie” wartości zmiennej z wartości kilku zmiennych.

Następny etap przetwarzania danych odbywa się w Analitycznej Bazie Mikrodanych (ABM), w której tworzone są i wyliczane kolejne zmienne, tzw. zmienne pochodne z poszczególnych obszarów tematycznych (wyliczane m.in. w oparciu o zmienne pierwotne) i obiekty pochodne takie jak gospodarstwa domowe i rodziny.

Wyliczanie tego typu zmiennych odbywa się w środowisku ABM ze względu na jego funkcjonalność umożliwiającą implementację bardziej skomplikowanych algorytmów. Algorytmy wyliczania zmiennych pochodnych polegają zarówno na tworzeniu agregatu zmiennej lub uzyskaniu ze złożenia z kilku zmiennych pierwotnych nowej zmiennej, jak również dokonania zakodowania poszczególnych typów gospodarstw domowych i rodzin, charakterystycz-

nych ze względu na ich skład, np. gospodarstw domowych z osobami niepełnosprawnymi, emigrantami czy też osobami pracującymi, bezrobotnymi itp.

Zmienne pochodne pozwalają m.in. na łatwiejsze opracowywanie wyników, tworzenie tabel dla użytkowników oraz prowadzenie analiz.

Przyjęte założenia metodologiczne dla badania reprezentacyjnego pozwalały wybrać skrócony sposób spisania. Ta możliwość dotyczyła wyłącznie tych osób, które nie mieszkały pod danym adresem i nie zamierzały pod ten adres powrócić lub przypadków, gdy mieszkańcy nie byli w stanie odpowiedzieć na pytania z formularza spisowego odnoszące się do tych osób. W konsekwencji dla osób nieobecnych nie pozyskano odpowiedzi na większość pytań z formularza długiego. Jeżeli dana informacja była możliwa do pozyskania z rejestrów, to algorytmy wyliczania zmiennych taką informację uwzględniały. Pozostało jednak wiele braków danych, które w dalszych pracach analitycznych w miarę możliwości będą imputowane przy wykorzystaniu – mniej lub bardziej – zaawansowanych metod statystycznych.

10. Uogólnianie wyników badania reprezentacyjnego

Na etapie opracowania wyników badania reprezentacyjnego wyodrębnione zostały dwa etapy uogólniania (ważenia) wyników tego badania:

- etap I – ważenie przy zastosowaniu skorygowanych wag „z frakcji”, będących odwrotnością frakcji losowania,
- etap II – ważenie przy zastosowaniu skalibrowanych wag dla jednostek badania będących osobami.

Pierwotne wagi zostały wyznaczone jako odwrotność frakcji losowania dla 70,5 tys. warstw. Należy przypomnieć, że celem warstwowania było wyodrębnienie możliwie jednorodnych grup jednostek. W ramach każdej z warstw – wagi były identyczne. Pierwotne wagi z frakcji musiały zostać skorygowane z uwagi na 13,7% braki wypełnionych ankiet mieszkaniowych w badaniu reprezentacyjnym.

Wagi skorygowane, wyznaczone w I etapie są stosowane do uogólniania wyników spisu w zakresie mieszkań, gospodarstw domowych oraz rodzin. Dla budynków jednorodzinnych, w ramach których występują 1 lub 2 mieszkania, wyprowadzone zostały odrębne wagi.

Z uwagi na konieczność zintegrowania wyników badania reprezentacyjnego ze spisem pełnym (w zakresie podstawowych zmiennych dotyczących: płci, wieku oraz miejsca zamieszkania – poziom powiatu z wyodrębnieniem części miejskiej i wiejskiej) zaistniała potrzeba wyprowadzenia skalibrowanych wag dla poszczególnych osób.

Kalibracja jest metodą odpowiedniego doboru wag, tak aby zostały zrekompensowane straty informacji związane z występującymi brakami odpowiedzi. W NSP 2011 kalibracja miała na celu dostosowanie struktur płci i wieku pozyskanych w badaniu reprezentacyjnym do struktur ludności według płci i wieku ustalonych w spisie pełnym, którego wyniki stanowiły populację referencyjną (odniesienia).

Kalibracja wag została wykonana przy wykorzystaniu programu CALMAR (*Calibration on Margins*) przez przedstawicieli środowiska naukowego Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.³

³ Materiał roboczy: „Raport z opisem wyników z zakresu możliwości wykorzystania kalibracji na potrzeby korygowania wag w złotym rekordzie” pod kierunkiem prof. dr hab. Jana Paradysza.

Rozdział III. WAŻNIEJSZE DEFINICJE I POJĘCIA SPISOWE

W raporcie zostały przedstawione definicje pojęć niezbędne do właściwej interpretacji wyników spisu.

Na podstawie wyników NSP 2011 zostały wyodrębnione trzy podstawowe kategorie ludności:

1. Ludność stała (stałe zamieszkała).
2. Ludność faktycznie zamieszkała.
3. Rezydenci (ludność rezydująca).

We wszystkich tablicach publikacji informacje dotyczą kategorii ludności faktycznie zamieszkałej – dalej określanej jako „ludność”.

Ludność stale zamieszkała (ludność stała)

Kategoria obejmuje osoby mieszkające stale (z reguły zameldowane na pobyt stały) bez względu na to czy w momencie krytycznym spisu były obecne czy nieobecne w miejscu zamieszkania.

Ludność faktycznie zamieszkała (ludność faktyczna)

Kategoria ta obejmuje następujące grupy osób:

1. **Mieszkające stale**, które:
 - a) były obecne w momencie spisu,
 - b) były nieobecne w momencie spisu, ale ich nieobecność trwała do 3 miesięcy,
 - c) były nieobecne w momencie spisu przez okres dłuższy niż 3 miesiące, ale ich nieobecność wynikała z powodu:
 - przebywania w zakładzie karnym lub śledczym,
 - pobytu za granicą.
2. **Przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy**. Dotyczy to osób, które mieszkają na stałe w innym miejscu (są tam zameldowane na pobyt stały), natomiast w miejscu spisania przebywają czasowo z następujących powodów: nauka, praca, warunki rodzinne lub mieszkaniowe, leczenie lub rehabilitacja, przebywanie w domu opieki.

Jako czas okresowej nieobecności lub przebywania przyjęty został czas zamierzony.

Do kategorii ludności faktycznej nie są zaliczane osoby przybyłe z zagranicy na pobyt czasowy, tj. te, które nie posiadają stałego pobytu w Polsce (pozwolenia na osiedlenie się).

Ludność rezydująca (rezydenci)

Do rezydentów zalicza się:

- stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy – bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą – wyjątek stanowią polscy dyplomaci na placówkach oraz żołnierze stacjonujący na zagranicznych misjach wojskowych),
- osoby mieszkające czasowo przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (cudzoziemcy bez stałego pobytu w Polsce).

Jako kryterium przemieszczania się ludności przy wyodrębnianiu kategorii rezydentów przyjmuje się: naukę, pracę, warunki rodzinne i mieszkaniowe, leczenie i rehabilitację, pobyt w domu opieki. Oznacza to, że osoby przebywające w zakładach karnych czy aresztach – bez względu na czas nieobecności – są zaliczane do rezydentów miejscowości, w których zamieszkiwali przed jej „przymusowym” opuszczeniem.

Wiek osób – określony liczbą lat ukończonych – ustalono poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z dniem przeprowadzenia spisu tzw. dniem krytycznym spisu, tj. 31 marca 2011 r.

Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się **ludność w wieku mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się **ludność w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz **ludność w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

Stan cywilny prawny osób – (zgodnie z rekomendacjami EKG/ONZ) definiuje się jako prawny status danej osoby w zakresie stanu małżeńskiego lub partnerskiego w myśl prawa lub obyczajów danego kraju (status de jure).

Dla każdej osoby w wieku 15 lat i więcej ustalono stan cywilny prawny według następujących kategorii:

- kawaler, panna,
- żonaty, zamężna,
- wdowiec, wdowa,
- rozwiedziony, rozwiedziona.

Stan cywilny faktyczny osób został określony wtórnie: na podstawie stanu cywilnego prawnego, charakteru związku w jakim żyje dana osoba, tj. w oparciu o informacje dotyczące relacji z głową gospodarstwa domowego oraz wzajemnych powiązań między osobami spisany. Osoby żyjące w związkach nieformalnych (kohabitanci), niezależnie od ich stanu cywilnego prawnego, ujęte zostały jako pary tworzące związki partnerskie.

Ustalono następujące kategorie faktycznego stanu cywilnego:

- a) kawaler, panna,
- b) żonaty, zamężna – w świetle prawa świeckiego lub kanonicznego i pozostający w faktycznym małżeństwie. Dla pełniejszej charakterystyki sytuacji rodzinnej osoby o statusie prawnym żonaty/zamężna podzielono na:
 - pozostające w związku małżeńskim – niezależnie od tego, czy współmałżonkowie zostali spisani razem czy też oddzielnie (np. nieobecność spowodowana była nauką, pracą, brakiem własnego mieszkania),
 - niepozostające w związku małżeńskim – osoby, które decyzją jednego lub obojga małżonków nie tworzyły wspólnoty małżeńskiej, ale rozpad związku nie został usankcjonowany decyzją sądu (tzn. osoby te nie miały sądowego orzeczenia rozwodu czy też separacji),
- c) partner, partnerka. Partnerów wyodrębniano w ramach tego samego gospodarstwa domowego – bez względu na ich stan cywilny prawny,
- d) wdowiec/wdowa,
- e) rozwiedziony/rozwiedziona – orzeczeniem sądu,
- f) separowany/separowana. Kategoria ta dotyczyła osób:
 - pozostających w separacji prawnej i nietworzących formalnych związków (partnerskich) z innymi osobami,
 - o stanie cywilnym prawnym żonaty/zamężna – niepozostających w związku małżeńskim i nietworzących formalnych związków (partnerskich) z innymi osobami.

Osoba niepełnosprawna – jest to taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub/i osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, ale odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu zwykłych (podstawowych) czynności życiowych odpowiednich dla swojego wieku.

Przez czynności zwykłe (podstawowe) dla danego wieku należy rozumieć:

- dla niemowląt – prawidłową reakcją na bodźce zewnętrzne (płacz, uśmiech, właściwe gesty i odruchy),
- dla dzieci w wieku przedszkolnym – zdolność brania udziału w grach i zabawach w grupie rówieśników,

- dla dzieci w wieku szkolnym – uczęszczanie do szkoły oraz uczestnictwo we wszystkich rodzajach obowiązkowych zajęć,
- dla osób w wieku aktywności zawodowej – pracę zawodową, naukę lub prowadzenie gospodarstwa domowego,
- dla osób w wieku starszym – podstawową samoobsługę przy czynnościach higienicznych, zakupach, przyrządzaniu posiłków itp.

Źródła utrzymania – w spisie powszechnym ustalano główne i dodatkowe źródło utrzymania dla poszczególnych osób oraz odrębnie dla gospodarstw domowych. Informacje o źródłach dochodów, z których pochodziły środki na finansowanie konsumpcyjnych i innych życiowych potrzeb osób dotyczyły całego roku (12 miesięcy) poprzedzającego moment spisu. Ustalano je niezależnie od stanu aktywności ekonomicznej osób.

Ze względu na posiadane źródła utrzymania ludność można podzielić na dwie podstawowe kategorie: ludność posiadającą własne źródła utrzymania (w wieku 15 lat i więcej) i ludność utrzymywaną. Do ludności utrzymywanej zaliczono wszystkie osoby niezależnie od wieku nieposiadające własnych źródeł dochodów.

Główne źródło utrzymania osoby – jest to źródło przynoszące jej największy zarobek lub dochód. Jeżeli osoba miała w ciągu roku poprzedzającego spis tylko jedno źródło dochodów – było ono jednocześnie jej głównym, a zarazem wyłącznym źródłem utrzymania.

Za **dotkliwe źródło utrzymania** uważa się źródło najważniejsze spośród wszystkich pozostałych po wyodrębnieniu głównego źródła utrzymania, czyli przynoszące dochód drugi pod względem wysokości.

W spisie 2011 wyróżniono następujące **grupy źródeł utrzymania**:

- dochody (zarobki) z pracy osobiście wykonywanej (również sezonowej, dorywczej bez formalnej umowy) niezależnie od charakteru zatrudnienia,
- pracujący najemnie na rachunek własny, a także pomagający w prowadzeniu działalności gospodarczej bez umownego wynagrodzenia członkowie wspólnego gospodarstwa domowego,
- inne dochody pochodzące z własności lub z wynajmu,
- niezarobkowe źródło (w tym świadczenia społeczne: emerytury, renty, zasiłki, również świadczenia przedemerytalne),
- pozostałe źródła osobno nie wymienione (w 2002 r. zaliczane do innych niezarobkowych źródeł),
- pozostawanie na utrzymaniu.

Kraj urodzenia – zgodnie z międzynarodowymi zaleceniami należało podać biorąc pod uwagę granice państw aktualne w momencie spisu, a nie w momencie urodzenia osoby, np. jeżeli osoba urodziła się w Wilnie, to – bez względu na rok jej urodzenia – jako kraj urodzenia należało wpisać Litwa. Rozstrzygnięcie takie zostało przyjęte w związku z koniecznością zabezpieczenia porównywalności, a przede wszystkim nie dublowania danych w skali międzynarodowej.

Obywatelstwo oznacza prawną więź pomiędzy osobą a państwem. Nie wskazuje ono na pochodzenie etniczne tej osoby i jest niezależne od jej narodowości. Osoba może mieć jedno, dwa lub kilka obywatelstw. Możliwa jest również sytuacja, że osoba nie ma żadnego obywatelstwa. Osoba mająca obywatelstwo polskie i inne jest w Polsce traktowana zawsze jako obywatel polski – nie jest cudzoziemcem.

W spisie ludności z 2011 r. istniała możliwość podania trzech obywatelstw, zarówno w przypadku obywateli polskich, jak i cudzoziemców.

Cudzoziemcem jest każda osoba, która nie posiada polskiego obywatelstwa, bez względu na fakt posiadania lub nie obywatelstwa (obywatelstw) innych krajów. Cudzoziemcy, przybyli do Polski na pobyt stały, są traktowani jako osoby mieszkające stale, pozostali zaś, w zależności od czasu faktycznego pobytu w naszym kraju:

- jako przebywający czasowo (imigranci krótkookresowi) – w przypadku przebywania przez okres poniżej 1 roku,
- jako rezydenci (imigranci długookresowi) – w przypadku przebywania przez okres co najmniej 12 miesięcy.

Bezpaństwowiec to osoba nieposiadająca obywatelstwa żadnego kraju (bezpaństwowcy są zaliczani do cudzoziemców).

Migracje zagraniczne to wyjazdy z kraju stałego zamieszkania (emigracja) lub przyjazdy do kraju (imigracja) w celu zamieszkania na stałe lub na pobyt czasowy.

W zaleceniach ONZ migracje zagraniczne są zdefiniowane jako fakt zmiany kraju głównego miejsca zamieszkania, przy czym główne miejsce zamieszkania oznacza miejsce, w którym osoba spędza większość czasu podczas pewnego okresu; długość tego okresu może wynosić – w zależności od przyjętych uregulowań prawnych w poszczególnych krajach – 3 miesiące, 6 miesięcy, najczęściej co najmniej 12 miesięcy.

Przyjmując za kryterium obserwacji długość pobytu (nieobecności) migracje dzieli się na:

- **krótkookresowe** – pobyt czasowy trwający więcej niż 3 ale mniej niż 12 miesięcy,
- **długookresowe** – pobyt czasowy trwający co najmniej 12 miesięcy oraz zamieszkanie na stałe – bez względu na okres zamieszkiwania.

Osoba migrująca (migrant) to osoba, która zmienia swoje miejsce zamieszkania. **Emigrant** to osoba przemieszczająca się z kraju za granicę na pobyt stały lub czasowy. **Imigrant** to osoba przybyła z zagranicy do kraju na pobyt stały lub czasowy.

Narodowość – przynależność narodowa lub etniczna – jest deklaratywną, opartą na subiektywnym odczuciu, indywidualną cechą każdego człowieka, wyrażającą jego związek emocjonalny, kulturowy lub wynikający z pochodzenia rodziców, z określonym narodem lub wspólnotą etniczną. W spisie ludności w 2011 r. po raz pierwszy w historii polskich spisów powszechnych umożliwiono mieszkańcom Polski wyrażanie złożonych tożsamości narodowo-etnicznych, poprzez zadanie osobom spisywanym dwóch pytań o przynależność narodowo-etniczną.

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie i formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa. Podstawą zaliczenia wykształcenia do danego poziomu było uzyskanie odpowiedniego dokumentu – świadectwa lub dyplomu ukończenia szkoły: dziennej, wieczorowej, zaocznej czy eksternistycznej. W porównaniu do NSP 2002 klasyfikacja poziomów wykształcenia została poszerzona o informacje o absolwentach posiadających dyplom ukończenia kolegium (na poziomie szkoły policealnej) oraz o absolwentach szkół gimnazjalnych. Informacje o poziomie wykształcenia pozyskiwano dla wszystkich osób w wieku 13 lat i więcej.

Grupowanie poziomów wykształcenia

1. Wykształcenie wyższe:
 - a) ze stopniem naukowym co najmniej doktora,
 - b) z tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym,
 - c) z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty.
2. Policealne:
 - a) z dyplomem ukończenia kolegium (na poziomie szkoły policealnej),
 - b) z maturą (pomaturalne),
 - c) bez matury.
3. Średnie:
 - a) zawodowe z maturą,
 - b) zawodowe bez matury,
 - c) ogólnokształcące z maturą,
 - d) ogólnokształcące bez matury.
4. Zasadnicze zawodowe.

5. Gimnazjalne.
6. Podstawowe ukończone.
7. Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego.

Aktywność ekonomiczna ludności – w spisie zastosowano definicje aktywności ekonomicznej ludności zalecane przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (Eurostat). Zgodnie z tymi zaleceniami przedmiotem badania był fakt wykonywania pracy, czyli wykonywanie, posiadanie bądź poszukiwanie pracy, a nie formalna sytuacja zawodowa osób badanych w okresie badanego tygodnia, tj. 25–31 marca 2011 r. Przyjęta kolejność wyodrębniania poszczególnych kategorii ludności w wieku 15 lat i więcej gwarantuje zaklasyfikowanie każdej osoby tylko do jednej z trzech kategorii: pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo.

W NSP 2011 pytania dotyczące aktywności ekonomicznej skierowano tylko do osób zamieszkałych w mieszkaniach, w związku z tym nie ma możliwości określenia statusu na rynku pracy osób przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz bezdomnych. Poza zakresem analizy znalazły się także osoby, które podlegały badaniu, ale dla których nie udało się ustalić statusu na rynku pracy.

Aktywni zawodowo – to grupa osób reprezentujących realne zasoby pracy, które pracowały w momencie spisu (lub miały pracę) albo tej pracy aktywnie poszukiwały i były gotowe ją podjąć zaraz po znalezieniu. Dla populacji tej – zgodnie z międzynarodowymi rekomendacjami – nie określono górnej granicy wieku, istotne było dążenie do wykonywania pracy i możliwość jej podjęcia.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Do pracujących zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia (25–31 marca 2011 r.):

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- nie wykonywały pracy (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych, strajku), ale formalnie miały pracę jako pracownicy najemni bądź pracujący na własny rachunek.

Klasyfikacja statusu zatrudnienia wyróżnia następujące kategorie pracujących:

1. Pracownicy najemni:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, umowa-zlecenie, umowa o dzieło, powołanie, wybór lub mianowanie) w jednostkach państwowych, spółdzielniach, jednostkach organizacji społecznych, politycznych i związków zawodowych w jednostkach prywatnych (również u osób fizycznych) i w indywidualnych gospodarstwach rolnych,
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- uczniów (oraz osoby przebywające na praktykach), z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymują wynagrodzenie,
- osoby zatrudnione w rodzinnym gospodarstwie rolnym bądź rodzinnej działalności gospodarczej i jednocześnie otrzymujące za wykonywaną pracę ustalony zarobek lub dochód (niekoniecznie w formie pieniężnej) – niezależnie od związku z gospodarstwem domowym użytkownika gospodarstwa rolnego czy właściciela rodzinnej działalności gospodarczej (np. syn systematycznie pomagający swojemu ojcu w pracy w gospodarstwie rolnym i otrzymujący za to ustalone wynagrodzenie, powinien być traktowany jako pracownik najemny, a nie jako pomagający członek rodziny).

2. Pracujący na własny rachunek – do tych osób zalicza się:

- właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców indywidualnych gospodarstw rolnych pracujących w tych gospodarstwach,
- członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych,
- agentów we wszystkich systemach agencji,
- osoby prowadzące własną działalność gospodarczą poza rolnictwem (zarejestrowaną lub niezarejestrowaną),
- osoby, którym narzucono zarejestrowanie własnej działalności jako 1-osobowy podmiot gospodarczy.

Wśród pracujących na własny rachunek wyodrębniono:

- pracodawców – to osoby pracujące na własny rachunek, które w badanym tygodniu zatrudniały przynajmniej 1 pracownika najemnego,
- pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników.

3. **Pomagający członkowie rodzin** – osoby, które bez umownego – ustalonego wcześniej – wynagrodzenia pomagały w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej, w tym również w prowadzeniu gospodarstwa rolnego i wykonywały tę pracę w badanym tygodniu.

Bezrobotni są to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy tzn. podjęły konkretne działania aby znaleźć pracę, w okresie od 1 do 31 marca,
- były zdolne/gotowe podjąć pracę w tygodniu badanym i następnym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Ludność bierną zawodowo stanowią osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne/gotowe do jej podjęcia w okresie od 1 do 14 kwietnia,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż 3 miesiące lub do 3 miesięcy ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Do podstawowych wskaźników zaprezentowanych w raporcie i opisujących sytuację na rynku pracy należą:

- **współczynnik aktywności zawodowej** – stosunek liczby aktywnych zawodowo do sumy aktywnych i biernych zawodowo,
- **wskaźniki zatrudnienia** – stosunek liczby pracujących do sumy aktywnych i biernych zawodowo,
- **stopa bezrobocia** – stosunek liczby bezrobotnych do aktywnych zawodowo.

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb, łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Przez pomieszczenie pomocnicze należało rozumieć: przedpokój, hol, łazienkę, ustęp, garderobę, spiżarnię, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców.

Za **izbę** uznano pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, z **bezpośrednim oświetleniem dziennym i o powierzchni nie mniejszej niż 4 m²**. Izbami są pokoje oraz kuchnie spełniające powyższe kryteria. Inne pomieszczenia w mieszkaniu, takie jak: przedpokój, hol, łazienka, ubikacja, spiżarnia, schowek, garderoba, alkowa, obudowana weranda, ganek, są pomieszczeniami pomocniczymi i nie uznaje się ich za izby.

W spisie wykazano odrębnie pokoje i odrębnie kuchnie będące izbami. Spośród ogólnej liczby pokoi wyodrębniono **pokoje wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej**, tj. takie, które wykorzystywane były jako siedziby różnych firm, biur, kancelarii, gabinetów, pracowni, warsztatów, zakładów itd. Pokoje te były spisywane tylko wówczas, gdy znajdowały się w obrębie mieszkania i nie prowadziło do nich oddzielne wejście z ulicy, podwórza lub ogólnodostępnego korytarza.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności: pokoi, kuchni (z oknem i bez okna), alkow, spiżarni, przedpokoi, holi, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy lub ganku oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnemu lub gospodarczemu potrzebom mieszkańców lokalu, bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania.

W powierzchni użytkowej mieszkania wyodrębniono również powierzchnię pokoi wykorzystywanych wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, tj. tych, które wykazane zostały w liczbie pokoi, a także powierzchnię innych pomieszczeń wykorzystywanych do tej działalności, jeżeli nie prowadziło do nich oddzielne wejście z ulicy, podwórza lub ogólnodostępnego korytarza.

Rodzaj podmiotu będącego właścicielem mieszkania – w spisie ustalono rodzaj podmiotu, który posiadał prawo własności do mieszkania. Stan prawny do mieszkania ustalano na tzw. krytyczny moment spisu. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- **osób fizycznych** – zaliczono tu zarówno mieszkania stanowiące cały budynek będący własnością osoby fizycznej, jak też mieszkania stanowiące wyodrębnione lokale na rzecz osób fizycznych znajdujące się w budynku wielomieszkaniowym będącym nieruchomością wspólną. Do podgrupy wyodrębnionych lokali w budynkach wielomieszkaniowych zaliczono również mieszkania w budynkach spółdzielczych, dla których na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych, np. małżeństwa), ujawnione w księdze wieczystej,

- **spółdzielni mieszkaniowych** – z rozróżnieniem, czy mieszkanie jest na statusie mieszkania własnościowego czy lokatorskiego; do tych ostatnich zaliczone zostały mieszkania stanowiące własność spółdzielni, zajmowane na podstawie stosunku najmu,
- **gmin** – wykazano tu mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej takich jak: zakładów opieki zdrowotnej, ośrodków pomocy społecznej, jednostek systemu oświaty, instytucji kultury,
- **Skarbu Państwa** – zaliczono tu mieszkania:
 - przejęte i pozostające w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych,
 - przejęte i pozostające w zasobie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej,
 - pozostające w zarządzie jednostek podległych ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości oraz Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu,
 - pozostające w zarządzie organów: władzy państwowej, administracji państwowej oraz kontroli państwowej,
- **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego),
- **towarzystw budownictwa społecznego**,
- **innych podmiotów** – do tej kategorii zaliczono mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze nie sprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność **instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, partii, związków zawodowych itp.**

Urządzenia (instalacje) techniczno-sanitarne w mieszkaniu – w spisie wykazano urządzenia czynne jak i chwilowo nieczynne, a także te, które już zainstalowano w mieszkaniu, ale nie podłączono ich jeszcze do sieci.

Wodociąg. Jako wyposażone w wodociąg uznano mieszkanie, w obrębie którego znajdował się kran z wodą bieżącą.

Ustęp splukiwany. W spisie wykazano tylko urządzenia znajdujące się w obrębie mieszkań, splukiwane wodą ze spluczki podłączonej do instalacji wodociągowej.

Łazienka. Za łazienkę uznano pomieszczenie w mieszkaniu, w którym zamontowana była wanna lub prysznic bądź oba te urządzenia oraz instalacja odprowadzająca zużyta wodę na zewnątrz budynku (do sieci, do szamba lub do innych odbiorników).

Ciepła woda bieżąca. Jako wyposażone w ciepłą wodę bieżącą uznano mieszkanie, w obrębie którego znajdował się kran z ciepłą wodą bieżącą bez względu na miejsce ogrzewania wody, tj. w mieszkaniu np. przy wykorzystaniu termy elektrycznej lub bojlera lub poza mieszkaniem,

tj. dostarczaną z elektrociepłowni, ciepłowni bądź z kotłowni osiedlowej, a także z kotłowni lokalnej w budynku wielomieszkaniowym.

Gaz. Rozróznilo instalacje gazu z sieci i gazu z butli. Nie brano pod uwagę butli turystycznych, a jedynie butle o pojemności 11 kg i większe, w tym również „kontenery” z gazem płynnym, z których gaz dostarczany jest do więcej niż 1 mieszkania, np. do całego budynku wielomieszkaniowego lub kilku budynków jednorodzinnych.

Sposób ogrzewania mieszkania. W spisie rozróznilo 3 główne sposoby ogrzewania:

- centralne ogrzewanie (c.o.),
- piece,
- inny sposób.

Mieszkania ogrzewane przy pomocy c.o. pogrupowano, w zależności od źródła wytwarzania ciepła, na wyposażone w:

- **centralne ogrzewanie zbiorowe z sieci** – wykazywano wówczas, gdy ciepło do mieszkania (mieszkań) doprowadzane było (siecią ciepłą) z elektrociepłowni, ciepłowni, kotłowni osiedlowej lub lokalnej obsługującej więcej niż jeden budynek,
- **centralne ogrzewanie zbiorowe ze źródła zasilającego jeden budynek wielomieszkaniowy** – wykazywano wówczas, gdy ciepło do mieszkania (mieszkań) doprowadzane było z kotłowni obsługującej tylko ten jeden budynek. Do tej podgrupy zaliczono również mieszkania wyposażone w c.o. znajdujące się w budynku niemieszkalnym lub zbiorowego zakwaterowania, w których ciepło do mieszkań, jak też do innych pomieszczeń w tym budynku doprowadzone było z lokalnej kotłowni obsługującej ten budynek,
- **centralne ogrzewanie indywidualne** – wykazywano wtedy, gdy źródło wytwarzania ciepła znajdowało się w budynku jednorodzinym (piec do c.o. zainstalowany we własnej kotłowni lub w innym pomieszczeniu, np. w piwnicy, zainstalowane elektryczne ogrzewanie podłogowe) lub też źródło ciepła znajdowało się w obrębie mieszkania zlokalizowanego w budynku wielorodzinnym, np. piec do c.o. zainstalowany w kuchni, w łazience (tzw. instalacja etażowa).

Rok (okres) budowy budynku – za rok wzniesienia budynku przyjęto rok, w którym budowa została zakończona, tzn. budynek został oddany do użytku, jeżeli budynek oddawany był do użytku częściami (klatkami, skrzydłami) przyjęto rok oddania do użytku ostatniej części budynku. Dla budynków zrekonstruowanych po całkowitym zniszczeniu przyjęto rok zakończenia rekonstrukcji.

Zastosowane w NSP 2011 klasyfikacje wykorzystywały:

1. Grupowania i klasyfikacje, określone w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1201/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 763/2008 Parla-

mentu Europejskiego i Rady w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań w zakresie specyfikacji technicznych tematów i dotyczących ich podziałów.

2. *The International Standard Classification of Education* (ISCED – UOE, 1997).
3. Klasyfikacja Zawodów i Specjalności 2010, wprowadzona rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537).
4. Polska Klasyfikacja Działalności 2007 wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności.
5. *International Standard ISO 3166-1, Codes for the representation of names of countries and their subdivisions – Part 1: Country codes, ISO 3166-1: 2006 (E/F), International Organization on Standardization (Geneva, 2006).*

Rozdział IV. UPOWSZECHNIANIE WYNIKÓW SPISU

Sposoby i formy upowszechniania wyników spisu

W upowszechnianiu wyników spisu ludności i mieszkań 2011 będą wykorzystywane następujące sposoby:

- a) publikacje tabelaryczno-analityczne oraz analityczne,
- b) udostępnianie danych na nośnikach informatycznych,
- c) udostępnianie danych przez:
 - Internet,
 - Bank Danych Lokalnych (BDL),
 - tematyczne (dziedzinowe) bazy danych, np. bazę DEMOGRAFIA,
 - bezpośredni dostęp do baz z wynikowymi informacjami statystycznymi – poprzez dostęp do Analitycznej Bazy Mikrodanych (ABM).

Większość działań związanych z opracowaniem i udostępnianiem wyników spisu będzie się odbywało się w ramach systemu ABM. Dla użytkowników wewnętrznych będzie to pełny dostęp, także do danych jednostkowych (nieidentyfikowalnych) ze spisu 2011, natomiast dla użytkowników zewnętrznych dostęp będzie standaryzowała specjalna aplikacja.

Można wyróżnić trzy główne procesy obsługiwane przez system ABM, tj. przetwarzanie danych, analizę danych oraz udostępnianie danych. Zakłada się, że w ramach procesu udostępniania danych w systemie ABM będą realizowane:

- przygotowanie produktów do udostępniania,
- zarządzanie udostępnianymi produktami,
- monitorowanie i analiza zapytań użytkowników.

Narzędziem wykorzystywanym do obsługi systemu ABM jest SAS, aczkolwiek będzie możliwość łączenia wyników przygotowanych poza ABM, np. w aplikacji SPSS czy w arkuszu kalkulacyjnym Excel. Ważną funkcję ABM w ramach udostępniania danych będzie pełnił moduł wspierający monitorowanie i analizę potrzeb informacyjnych użytkowników w zakresie danych spisowych. Informacje zwrotne uzyskane dzięki wprowadzeniu tego modułu będą mogły być wykorzystane do modyfikacji kierunków upowszechniania wyników spisu.

W zależności od sposobu upowszechniania wyników spisu stosowane będą różne formy ich prezentacji jako:

- dane zagregowane w tablicach predefiniowanych ogólnodostępnych,
- dane tworzone przez użytkowników na bazie mikroagregatów,
- dane opracowywane przez statystyków na zamówienie,
- wyniki prac analitycznych prowadzonych na danych w kostkach OLAP lub na zbiorze danych jednostkowych nieidentyfikowalnych,
- graficzna prezentacja danych (wykresy, kartogramy),
- wizualizacja wyników spisu z zastosowaniem narzędzi GIS przez portal geostatystyczny (PGS).

Różnorodne formy upowszechniania danych spisowych, a w szczególności bogaty zestaw tablic publikowanych oraz tablic predefiniowanych, dostępnych w systemie ABM oraz w innych bazach – powinny zabezpieczać podstawowe potrzeby szerokiego grona użytkowników wyników spisu na poziomie ogólnokrajowym i regionalnym. Obiekty predefiniowane tzn. agregaty oraz kostki wielowymiarowe będą stanowiły podstawowe źródło danych dla odbiorców zewnętrznych, ale także wewnętrznych. Zakłada się bowiem, że naliczenie ok. 90% tablic statystycznych powinno być możliwe, w oparciu o przygotowane uprzednio agregaty w kostkach OLAP.

Bardziej „przygotowani” od strony informatycznej użytkownicy wyników spisu będą mieli możliwość samodzielnego naliczania prostych tablic korelacyjnych, poprzez dostęp do ABM oraz do Podsystemu Metadanych. Dostęp do baz danych będzie uwzględniał zasadę ochrony danych osobowych; prezentowane dane nie mogą być identyfikowalne. Tablice wymagające przetwarzania danych (naliczania) według indywidualnych specjalnych zamówień odbiorców, obejmujące nietypowe przekroje terytorialne, szerszą korelację danych lub niestandardowe grupowania – będą opracowywane przez wyspecjalizowane jednostki statystyki.

Publikowanie wyników NSP 2011

Publikacje tabelaryczno-analityczne przewidziane do wydania można ująć w trzech następujących grupach:

- ogólnokrajowe (z danymi dla kraju, regionów z wyróżnieniem obszarów miejskich i wiejskich, a także województw),

- regionalne (z danymi dla województwa, podregionów, powiatów z wyróżnieniem obszarów miejskich i wiejskich, a także ważniejszymi informacjami dla gmin w każdym z województw),
- lokalne (z danymi dla wybranych lub wszystkich gmin imiennie).

Poza Raportem, zostaną wydane następujące publikacje tematyczne z wynikami NSP 2011:

1. Ludność. Stan i struktura demograficzno-społeczna.
2. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności.
3. Aktywność ekonomiczna ludności.
4. Zamieszkane budynki.
5. Mieszkania.

Rozdział V. STAN I STRUKTURA DEMOGRAFICZNA LUDNOŚCI

1. Stan ludności

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 wykazały, że w dniu 31 marca 2011 r. ludność faktycznie zamieszkała w województwie podlaskim liczyła 1202,4 tys. osób. Od ostatniego spisu powszechnego, tj. od dnia 20 maja 2002 r., liczba ludności województwa zmniejszyła się o 6,2 tys. osób, tj. o 0,5%. W miastach przybyło 13,0 tys. osób, tj. 1,8%, natomiast liczba mieszkańców wsi zmniejszyła się o 19,2 tys. osób, tj. o 3,9%.

W 2011 r. ludność miejska stanowiła 60,3% ogółu ludności, zaś ludność wiejska – 39,7% (w 2002 r. udział ten wynosił odpowiednio 58,9% i 41,1%). Zwiększenie liczby ludności w miastach na niekorzyść wsi w dużej mierze spowodowane było zmianami administracyjnymi. Polegały one na nadawaniu praw miejskich miejscowościom wiejskim oraz na rozszerzaniu granic miast poprzez włączanie do nich terenów wiejskich. Kolejnym istotnym czynnikiem był utrzymujący się przez wszystkie lata pomiędzy spisami dodatni przyrost naturalny w miastach, zaś ujemny na wsi.

Tabl. 1. Ludność według płci i miejsca zamieszkania (na podstawie wyników spisów)

Wyszczególnienie	Ogółem			Miasta	Wieś
	ogółem	mężczyźni	kobiety		
Stan w dniu 20 V 2002 r.: w tysiącach	1208,6	591,3	617,3	711,6	497,0
w odsetkach	100,0	48,9	51,1	58,9	41,1
Stan w dniu 31 III 2011 r.: w tysiącach ..	1202,4	586,8	615,5	724,5	477,8
w odsetkach	100,0	48,8	51,2	60,3	39,7
Przyrost w latach 2002–2011 w tys.	– 6,2	– 4,5	– 1,8	13,0	– 19,2
Stan w dniu 20 V 2002 = 100	99,5	99,2	99,7	101,8	96,1

W 2011 r. ludność województwa podlaskiego stanowiła 3,1% ogółu ludności kraju, tj. o 0,1 p.proc. mniej niż w 2002 r.

Gęstość zaludnienia, tj. liczba osób przypadająca na 1 km² powierzchni województwa, wyniosła 60 osób (analogicznie jak w poprzednim spisie), przy czym w miastach osiągnęła poziom 772 (o 5 osób mniej niż w 2002 r.), a na wsi – 25 (o 1 osobę mniej niż podczas poprzedniego spisu).

Tabl. 2. *Ludność według płci i powiatów*

Wyszczególnienie	2002			2011		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
	w tysiącach					
Województwo	1208,6	591,3	617,3	1202,4	586,8	615,5
Powiaty:						
Augustowski	59,2	29,1	30,1	60,0	29,4	30,6
Białostocki	138,5	68,4	70,0	142,8	70,4	72,4
Bielski	61,6	30,5	31,2	58,8	29,0	29,8
Grajewski	50,9	25,3	25,7	49,7	24,7	25,0
Hajnowski	50,2	24,5	25,8	47,0	22,8	24,2
Kolneński	40,4	20,3	20,1	40,1	20,1	20,0
Łomżyński	50,9	25,7	25,2	52,2	26,3	25,9
Moniecki	44,2	22,2	22,0	43,0	21,5	21,5
Sejneński	21,7	10,9	10,8	21,1	10,6	10,6
Siemiatycki	50,5	24,9	25,7	48,1	23,7	24,4
Sokółski	75,0	37,3	37,7	72,1	35,7	36,4
Suwalski	35,5	18,1	17,4	36,2	18,5	17,7
Wysokomazowiecki	60,4	30,4	30,0	59,7	30,1	29,6
Zambrowski	45,3	22,5	22,8	45,1	22,4	22,8
Miasta na prawach powiatu:						
Białystok	291,4	137,3	154,1	294,0	138,1	155,9
Łomża	63,9	30,9	33,0	63,2	30,4	32,8
Suwałki	68,9	33,1	35,8	69,2	33,2	36,0

Zgodnie z wynikami spisu z 2011 r., najwięcej ludności województwa podlaskiego zamieszkiwało m. Białystok. Liczba jego mieszkańców wyniosła 294,0 tys. osób, co stanowiło 24,5% ogółu ludności i zwiększyła się o 2,6 tys. osób w stosunku do zanotowanej w 2002 r. Na kolejnym miejscu uplasował się powiat białostocki, gdzie mieszkało 142,8 tys. osób, czyli 11,9% ogółu ludności. Na jego terenie zanotowano największy wzrost (o 4,4 tys.) liczby ludności w odniesieniu do stanu z poprzedniego spisu. Wysokie miejsce zajmował również powiat sokółski. Liczył on 72,1 tys. mieszkańców (tj. 6,0% ogółu ludności województwa), a ich liczba zmniejszyła się o 2,9 tys. w odniesieniu do 2002 r. Do najmniejszych pod względem liczby ludności należał powiat sejneński, gdzie mieszkało 21,1 tys. osób (tj. 1,8% ludności województwa), tj. o 0,5 tys. osób mniej niż w 2002 r. Niewielu mieszkańców posiadał także powiat suwalski – ich liczba wyniosła 36,2 tys. (tj. 3,0% ogółu ludności w województwie) i zwiększyła się o 0,7 tys. osób w stosunku do zanotowanej podczas poprzedniego spisu.

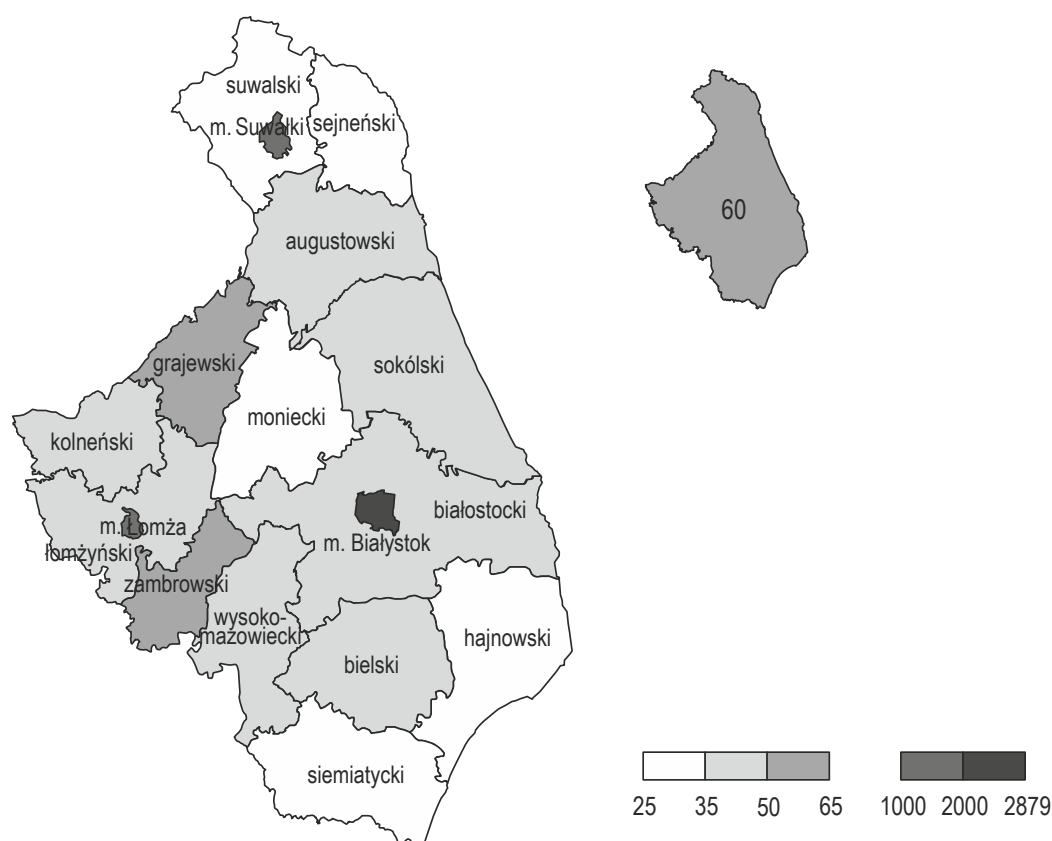
Zmiany w liczbie ludności, jakie zaobserwowano w latach 2002–2011, były zróżnicowane w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego. W sześciu z nich odnotowano przyrost liczby ludności, przy czym najwyższy w powiatach: białostockim – o 3,2%, łomżyńskim

– o 2,5% i suwalskim – o 1,9%. Z kolei największy ubytek ludności wystąpił w powiatach: hajnowskim – o 6,5%, siemiatyckim – o 4,9%, bielskim – o 4,5% oraz sokólskim – o 3,8%.

Tabl. 3. *Zmiany liczby ludności według miejsca zamieszkania i powiatów w latach 2002–2011*

Wyszczególnienie	Ogółem	Miasta	Wieś	Ogółem	Miasta	Wieś
	przyrost/ubytek w tys.			2002 = 100		
Województwo	- 6,2	13,0	- 19,2	99,5	101,8	96,1
Powiaty:						
Augustowski	0,9	1,1	- 0,2	101,4	103,4	99,1
Białostocki	4,4	4,6	- 0,2	103,2	109,0	99,8
Bielski	- 2,8	- 0,3	- 2,5	95,5	99,0	91,9
Grajewski	- 1,3	- 0,5	- 0,8	97,5	98,2	96,7
Hajnowski	- 3,3	- 0,4	- 2,9	93,5	98,4	89,0
Kolneński	- 0,3	- 0,2	- 0,0	99,3	98,2	99,9
Łomżyński	1,3	0,2	1,1	102,5	104,0	102,4
Moniecki	- 1,3	- 0,3	- 1,0	97,1	98,2	96,5
Sejneński	- 0,5	- 0,3	- 0,2	97,5	95,0	98,5
Siemiatycki	- 2,5	- 0,3	- 2,2	95,1	98,4	93,4
Sokólski	- 2,9	2,2	- 5,0	96,2	107,8	89,3
Suwalski	0,7	x	0,7	101,9	x	101,9
Wysokomazowiecki	- 0,7	5,3	- 6,0	98,8	137,7	87,0
Zambrowski	- 0,2	- 0,2	0,0	99,7	99,1	100,2
Miasta na prawach powiatu:						
Białystok	2,6	2,6	x	100,9	100,9	x
Łomża	- 0,7	- 0,7	x	98,9	98,9	x
Suwałki	0,3	0,3	x	100,5	100,5	x

W okresie międzypisowym w województwie podlaskim, na skutek zmian administracyjnych, wyodrębniono cztery nowe miasta: Krynki, Michałowo, Szudziałowo i Czyżew. Zmiany te wywarły wpływ na poziom wskaźnika urbanizacji, który w porównaniu z zanotowanym w 2002 r. wzrósł o 1,4 p.proc. Do powiatów ziemskich o najwyższym odsetku ludności miejskiej (podobnie jak w 2002 r.) należał powiat grajewski (55,8% ogółu mieszkańców powiatu w 2011 r. i 55,5% – w 2002 r.) oraz augustowski (odpowiednio 55,5% i 54,5%). Najmniejszy udział ludności miejskiej (tak samo jak w 2002 r.) zanotowano w powiecie łomżyńskim (w 2011 r. – 7,8%, a w 2002 r. – 7,7%). Należy nadmienić, iż powiat suwalski zamieszkiwała wyłącznie ludność wiejska. W stosunku do 2002 r. najwyższy wzrost liczby ludności miejskiej (o 37,7%) stwierdzono w powiecie wysokomazowieckim, gdzie w okresie międzypisowym wyodrębniły się dwa nowe miasta.

LUDNOŚĆ NA 1 km² W 2011 R.

Wskaźnik zaludnienia różnił się w poszczególnych częściach województwa. Najwyższą jego wartość odnotowano w m. Białystok – 2879 osób na km² i m. Łomża – 1935 osób na km² (w spisie z 2002 r. odpowiednio 3101 i 1955 osób na km²). Najmniejsza gęstość zaludnienia (podobnie jak w 2002 r.) wystąpiła natomiast w powiatach sejneńskim i suwalskim, gdzie wyniosła odpowiednio 25 i 28 osób na km² (w 2002 r. było to 25 i 27 osób na km²).

W porównaniu z bieżącymi bilansami, wyprowadzonymi na koniec 2010 r., wyniki spisu z 2011 r. wykazały wyższą o 14,0 tys. (tj. o 1,2%) liczbę ludności naszego województwa. Różnica ta dotyczyła w większej części wsi, gdzie odnotowano o 7,3 tys. (tj. o 1,5%) mieszkańców więcej, natomiast w miastach liczba ludności była wyższa o 6,8 tys. osób (tj. o 0,9%).

Skala rozbieżności między wynikami spisu, a danymi z bieżących bilansów ludności z końca 2010 r. różniła się w poszczególnych powiatach. W spisie z 2011 r. odnotowano wyższą liczbę ludności we wszystkich powiatach ziemskich, przy czym największa rozbieżność pojawiła się w powiecie kolneńskim (o 3,3%) oraz sokółskim (o 2,9%). W pozostałych powiatach wahania wynosiły od 0,9% do 2,7%. Mniejsza liczba ludności wystąpiła jedynie w dwóch powiatach grodzkich, tj. m. Białystok oraz m. Suwałki (w obu przypadkach zanoto-

wano spadek o 0,4%), natomiast w m. Łomża wyniki spisu pokryły się z danymi z bieżących bilansów ludności.

2. Ludność według płci i wieku

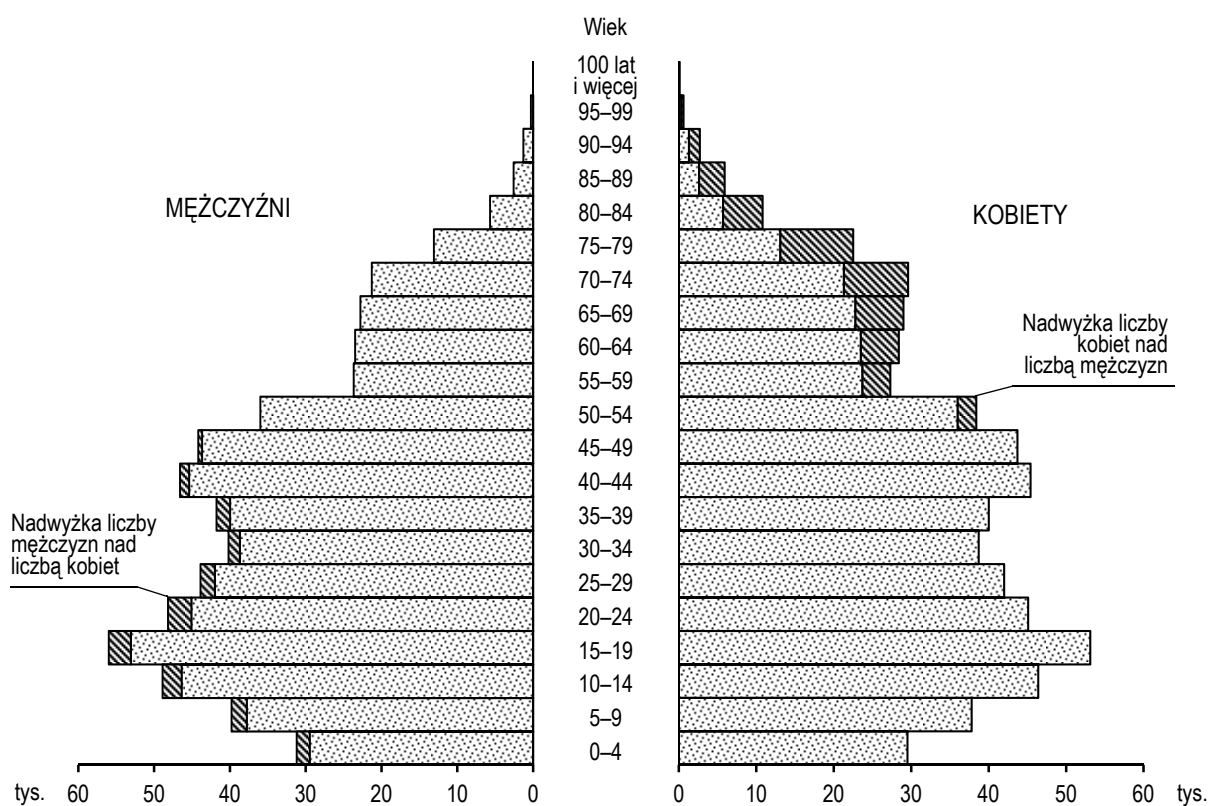
W okresie międzypisowym struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważały kobiety, które w 2011 r. stanowiły 51,2% ogółu ludności województwa (w 2002 r. – 51,1%). Współczynnik feminizacji zwiększył się nieznacznie – na 100 mężczyzn przypadało 105 kobiet, podczas spisu w 2002 r. – 104 kobiety. W miastach ukształtował się on na poziomie 110, a na wsi – 98 (w 2002 r. wyniósł odpowiednio 109 i 98).

Współczynnik feminizacji zmieniał się wraz ze wzrostem wieku ludności. Według wyników spisu z 2011 r., mężczyźni przeważali liczebnie w grupie wieku do 46 lat, gdzie omawiany współczynnik wyniósł 95. Powyżej tego wieku pań było zdecydowanie więcej, a współczynnik feminizacji osiągnął poziom 123, przy czym w najstarszej grupie wiekowej (70 lat i więcej) na 100 mężczyzn przypadało aż 171 kobiet.

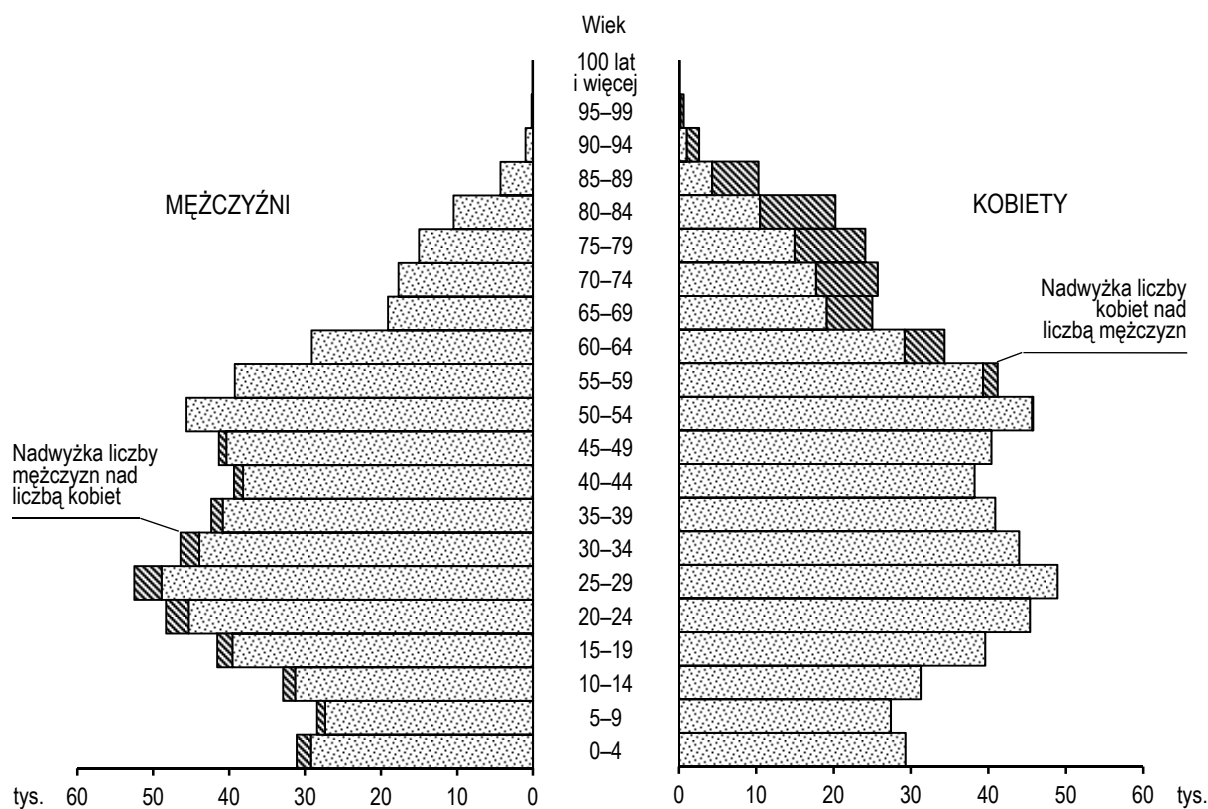
W zakresie struktury ludności według wieku wyniki spisów z 2011 r. i z 2002 r. różniły się znacząco. Przesuwanie się wyżów i niżów demograficznych przez kolejne grupy wieku ludności spowodowało, że w okresie międzypisowym liczba osób w wieku 15 lat i więcej zwiększyła się o 46,7 tys. (o 4,8%), natomiast o 52,9 tys. (o 22,7%) spadła liczba dzieci w wieku do 14 lat. Było to efektem obserwowanej w minionym dziesięcioleciu niskiej dzietności. Średni wiek statystycznego mieszkańca województwa podlaskiego (mediana wieku – wyznaczająca granicę, którą połowa populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła) wyniósł 38,2 lat, przy czym w przypadku kobiet był to wiek 40,1 lat, podczas gdy dla mężczyzn – 36,4 lat. Oznacza to wzrost badanego parametru o 3 lata w stosunku do danych z 2002 r., kiedy to wynosił on 35,2 lat dla ogółu ludności, 37,1 lat – dla kobiet i 33,4 lat – dla mężczyzn.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU

NSP 2002

NSP 2011

Tabl. 4. Stan i struktura ludności według ekonomicznych grup wieku

Wyszczególnienie	Ogółem ^a	Ludność w wieku					
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym			poprodukcyjnym	
			razem	mobilnym	niemobilnym		
W tysiącach							
Ogółem	2002	1208,6	298,4	713,2	476,3	236,9	196,9
	2011	1202,4	227,1	764,3	481,3	283,0	211,0
Miasta	2002	711,6	173,0	446,9	300,4	146,4	91,7
	2011	724,5	130,4	479,9	299,6	180,3	114,3
Wieś	2002	497,0	125,5	266,3	175,9	90,4	105,2
	2011	477,8	96,7	284,4	181,7	102,7	96,7
W odsetkach							
Ogółem	2002	100,0	24,7	59,0	39,4	19,6	16,3
	2011	100,0	18,9	63,6	40,0	23,6	17,5
Miasta	2002	100,0	24,3	62,8	42,2	20,6	12,9
	2011	100,0	18,0	66,2	41,3	24,9	15,8
Wieś	2002	100,0	25,2	53,6	35,4	18,2	21,2
	2011	100,0	20,3	59,5	38,0	21,5	20,2
2002 = 100							
Ogółem		99,5	76,1	107,2	101,0	119,5	107,1
Miasta		101,8	75,4	107,4	99,7	123,1	124,6
Wieś		96,1	77,1	106,8	103,3	113,6	91,9

a W 2002 r. w dalszym podziale nie uwzględniono osób o nieustalonym wieku.

W wyniku niekorzystnych trendów demograficznych, w okresie dzielącym oba spisy istotnie zmniejszył się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym. W spisie z 2011 r. udział ludności w wieku 0–17 lat w ogólnej populacji wyniósł 18,9% (w 2002 r. – 24,7%). Mniejszą ilość dzieci i młodzieży odnotowano zarówno wśród ludności miejskiej (spadek udziału do 18,0%, czyli o 6,3 p.proc.), jak i wiejskiej (spadek udziału do 20,3%, czyli o 4,9 p.proc.). Zasadniczy wpływ na liczebność grupy osób w wieku przedprodukcyjnym miała niska liczba urodzeń żywych (od 10,8 tys. w 2003 r. do 11,9 tys. w 2010 r.), a także osiągnięcie pełnoletności przez osoby urodzone w drugiej połowie lat 80-tych, tj. w okresie ostatniego wyżu demograficznego.

W stosunku do 2002 r. wzrosła zarówno liczebność (o 51,1 tys. osób), jak i odsetek (o 4,6 p.proc.) ludności w wieku produkcyjnym, przy czym populacja osób w wieku mobilnym (18–44 lata) zwiększyła się tylko o 5,0 tys., tj. o 0,6 p.proc., zaś zasadniczo, czyli o 46,1 tys. osób, tj. o 4,0 p.proc. wzrosła liczba ludności w wieku produkcyjnym niemobilnym (45–64 lata wśród mężczyzn oraz 49–59 lat wśród kobiet).

W okresie międzyspisowym zwiększyła się także (o 14,1 tys.) liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. W końcu marca 2011 r. ukształtowała się ona na poziomie 211,0 tys. osób. Stanowiło to 17,5% ogółu mieszkańców województwa, czyli o 1,2 p.proc. więcej niż podczas poprzedniego spisu.

Na skutek zmian w ekonomicznych grupach wieku obniżył się współczynnik obciążenia demograficznego. W 2011 r. na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 57 osób w wieku nieprodukcyjnym, czyli o 13 osób mniej niż miało to miejsce w 2002 r., przy czym w miastach zanotowano spadek o 8 osób, natomiast na wsi – aż o 19. Spadek poziomu omawianego współczynnika dotyczył zarówno grupy osób w wieku przedprodukcyjnym, jak i poprodukcyjnym, i wyniósł odpowiednio 12 punktów i 1 punkt. Tendencja spadkowa wystąpiła w obydwu grupach wieku nieprodukcyjnego wśród ludności mieszkającej na wsi. W przypadku ludności miejskiej obniżył się współczynnik obciążenia dotyczący grupy osób w wieku przedprodukcyjnym, a wzrósł współczynnik obciążenia w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym.

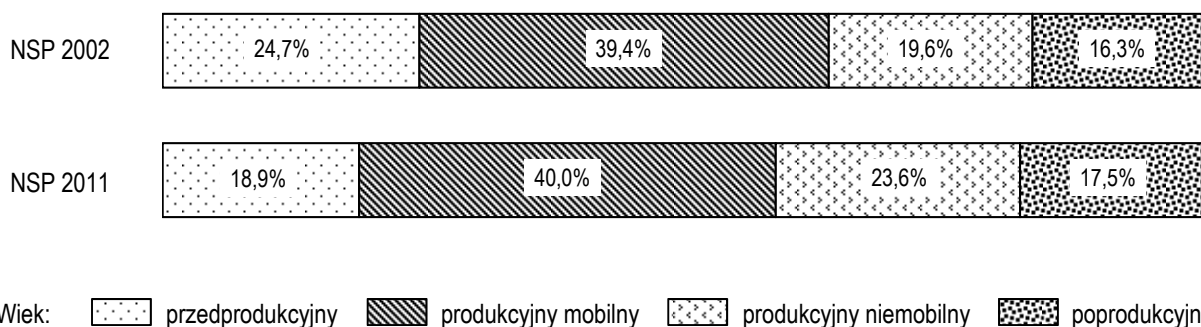
Tabl. 5. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Wyszczególnienie	Ogółem	Miasta	Wieś
O g ó ł e m 2002	70	59	87
2011	57	51	68
Wiek przedprodukcyjny ... 2002	42	39	47
2011	30	27	34
Wiek poprodukcyjny 2002	28	20	40
2011	27	24	34

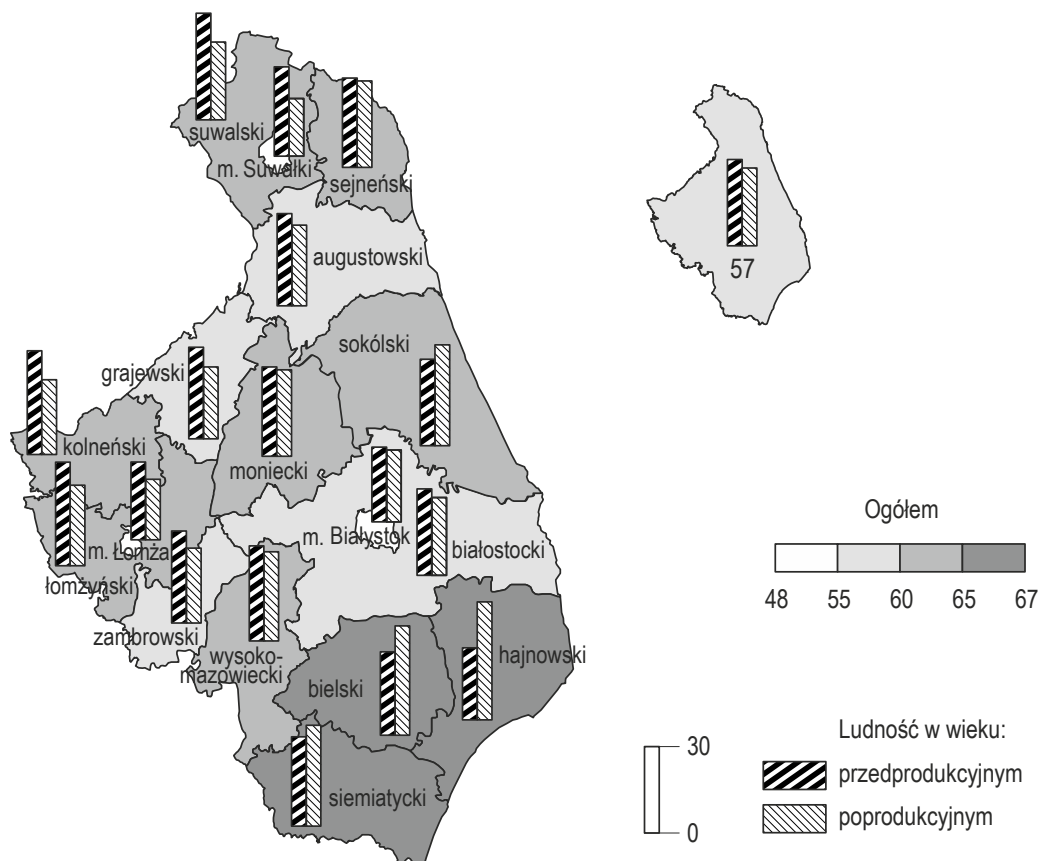
Najwyższy współczynnik obciążenia demograficznego odnotowano w powiatach: bielskim, siemiatyckim i hajnowskim, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało odpowiednio 67, 66 i 65 osób w wieku nieprodukcyjnym. Najniższy współczynnik – o wartości wynoszącej 48 – wystąpił w m. Łomża, zaś kolejne w m. Białystok i m. Suwałki – po 51. W powiatach: hajnowskim, bielskim, siemiatyckim i sokólskim współczynnik obciążenia dla wieku poprodukcyjnego był wyższy niż dla wieku przedprodukcyjnego. Oznacza to, że liczba osób, które będą wchodzić na rynek pracy była tam mniejsza od liczby ludności, która rynek ten już opuściła.

Przedstawione wyżej zmiany, tj. malejący odsetek dzieci i młodzieży w ogólnej populacji oraz starzenie się ludności w wieku produkcyjnym, a także coraz większy udział ludności w wieku emerytalnym, stanowią stały obserwowany już od lat trend. Podstawową przyczyną jest niska dzietność, niegwarantująca prostej zastępowalności pokoleń.

STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU

LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM W 2011 R.

Struktura ludności według wieku z NSP 2011 nie różniła się istotnie w porównaniu z danymi bilansowymi z końca 2010 r. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym pozostał na tym samym poziomie, a w pozostałych grupach odnotowano niewielkie wahania (w granicach 0,1–0,2 p.proc.). Jednak za względu na większą (o 14,0 tys.) liczbę ludności uzyskaną w spi-

sie z 2011 r. w stosunku do danych z bilansu za 2010 r., liczebność ekonomicznych grup wieku uległa zwiększeniu – aczkolwiek w różnym stopniu.

3. Ludność według stanu cywilnego

Struktura ludności według stanu cywilnego uwarunkowana jest zarówno czynnikami demograficznymi, tj. liczbą osób w poszczególnych grupach wieku, liczbą zgonów i rozwodów, jak również sytuacją społeczno-ekonomiczną kraju, wpływającą na podejmowanie decyzji prorodzinnych.

Stan cywilny prawny

W 2011 r. w województwie podlaskim ponad 1/3 mężczyzn w wieku 15 lat i więcej stanowili kawalerowie; odsetek panien był znacznie niższy – nie przekroczył 1/4 populacji kobiet. Różnica ta była wynikiem różnego wieku zawierania małżeństwa – kobiety w chwili ślubu były przeciętnie młodsze od mężczyzn.

Tabl. 6. *Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego prawnego, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.*

Wyszczególnienie	Ogółem	Kawalerowie/ /panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwiedzeni/ /rozwidzione	Nieustalony
W tysiącach						
Ogółem	1021,7	301,3	560,6	99,8	47,3	12,6
mężczyźni	494,2	175,4	277,5	15,0	19,9	6,4
kobiety	527,5	126,0	283,1	84,8	27,4	6,2
Miasta	620,5	180,0	343,5	53,3	36,3	7,4
Wieś	401,2	121,3	217,1	46,5	11,0	5,2
W odsetkach						
Ogółem	100,0	29,5	54,9	9,8	4,6	1,2
mężczyźni	100,0	35,5	56,2	3,0	4,0	1,3
kobiety	100,0	23,9	53,7	16,1	5,2	1,1
Miasta	100,0	29,0	55,4	8,6	5,8	1,2
Wieś	100,0	30,3	54,1	11,6	2,7	1,3

W analizowanych zbiorowościach wyodrębnionych ze względu na płeć, odsetek żonatych mężczyzn był także nieco wyższy (56,2%) niż zameżnych kobiet (53,7%). Wynikało to z większej umieralności mężczyzn, powodującej częstsze owdowienia kobiet. Odsetek wdów (16,1%) osiągnął poziom ponad 5-krotnie wyższy niż odsetek wdowców (3,0%). Wpływ

wyższej umieralności mężczyzn uwidocznił się w grupie osób w wieku 65 lat i więcej, gdzie odsetek mężatek był ponad 2-krotnie niższy w porównaniu z odsetkiem żonatyh.

Odsetek osób rozwiedzionych, mieszkających w województwie podlaskim był niewielki (4,0% mężczyzn i 5,2% kobiet) i wzrastał w kolejnych grupach wieku, z wyjątkiem osób starszych (tj. w wieku 65 lat i więcej), wśród których nastąpił jego spadek.

Tabl. 7. *Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego prawnego, płci i grup wieku w 2011 r.*

Wyszczególnienie	Ogółem	W wieku				
		15–24	25–34	35–49	50–64	65 lat w więcej
Mężczyźni						
O g ó ł e m w tys.	494,2	89,9	98,8	123,3	114,2	67,9
w odsetkach:						
Kawalerowie	35,5	94,4	48,2	20,5	12,2	5,2
Żonaci	56,2	3,6	47,3	71,6	76,8	75,7
Wdowcy	3,0	0,0	0,0	0,5	3,1	15,8
Rozwiedzeni	4,0	0,1	2,3	6,1	7,0	3,0
Nieustalony	1,3	1,9	2,2	1,2	0,8	0,3
Kobiety						
O g ó ł e m w tys.	527,5	85,0	92,9	119,5	121,4	108,7
w odsetkach:						
Panny	23,9	87,3	31,2	10,2	5,6	3,5
Zamężne	53,7	10,4	62,2	77,4	70,2	35,6
Wdowy	16,1	0,0	0,4	2,9	15,0	57,8
Rozwiedzione	5,2	0,4	3,9	8,5	8,5	2,7
Nieustalony	1,1	1,9	2,3	1,0	0,6	0,4

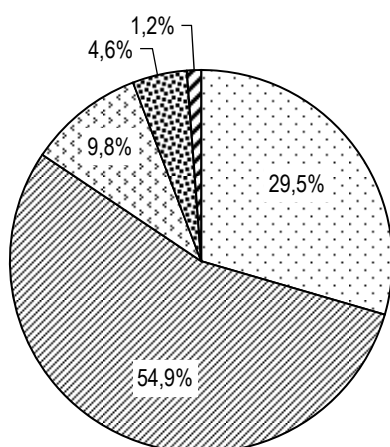
Struktura ludności według stanu cywilnego prawnego różniła w zależności od miejsca zamieszkania. Udział kawalerów i panien w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej był niższy w miastach niż na wsi i wyniósł odpowiednio 29,0% i 30,3%. Podobna sytuacja wystąpiła wśród osób owdowiałych, które rzadziej zamieszkiwały tereny miejskie (8,6% badanej populacji) niż wiejskie (11,6%). W związkach małżeńskich pozostawało 55,4% ogółu ludności miejskiej, podczas gdy na wsi odsetek ten ukształtował się na poziomie 54,1%. Mieszkańcy miast częściej również rezygnowali z życia w związkach małżeńskich. Osoby rozwiedzione stanowiły 5,8% ludności w miastach, podczas gdy na wsi – tylko 2,7%.

W odniesieniu do wyników spisu z 2002 r. struktura ludności według stanu cywilnego prawnego nie uległa znaczącej zmianie. Udział kawalerów i panien, jak również osób owdowiałych wśród ludności w wieku 15 lat i więcej utrzymał się na podobnym poziomie (wzrost odpowiednio o 0,5 p.proc. i 0,4 p.proc.). Zmniejszył się o 2,7 p.proc. odsetek osób pozostają-

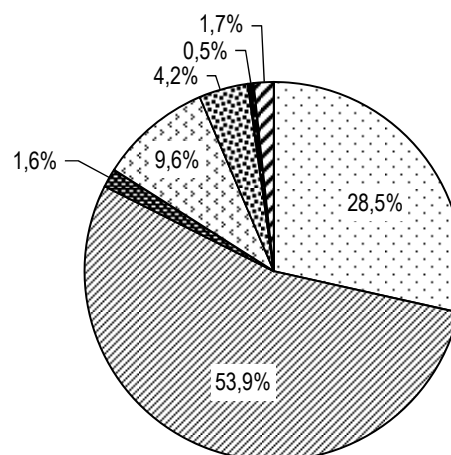
cych w małżeństwie, co mogło być wynikiem m.in. trudnej sytuacji młodych ludzi na rynku pracy, niesprzyjającej podejmowaniu decyzji prorodzinnych. Wzrósł natomiast o 1,4 p.proc. odsetek osób rozwiedzionych.

STRUKTURA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO I PŁCI W 2011 R.

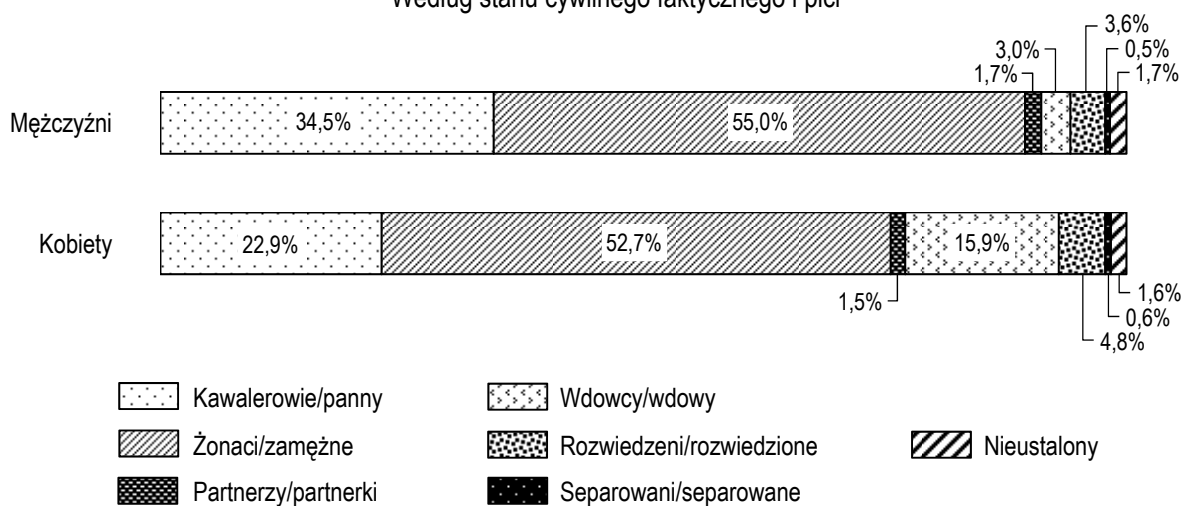
Według stanu cywilnego prawnego

Według stanu cywilnego faktycznego

Według stanu cywilnego faktycznego i płci

Stan cywilny faktyczny

W faktycznym stanie cywilnym ludności – oprócz kategorii prawnych (kawaler/panna, osoby pozostające w prawnym związku małżeńskim, osoby owdowiałe i rozwiedzione) – wyodrębnia się również dwie dodatkowe kategorie, tj. osób żyjących w związkach partnerskich (których w spisie z 2011 r. było 16,3 tys., tj. 1,6% ludności w wieku 15 lat i więcej) oraz małżonków pozostających w separacji – orzeczonej prawnie albo deklarowanej (których zanoto-

wano 5,1 tys. i stanowili oni 0,5% omawianej populacji). W związku z tym, zaobserwowano istotne różnice pomiędzy liczbą ludności w wieku 15 lat i więcej w poszczególnych kategoriach wyodrębnionych według stanu cywilnego prawnego oraz faktycznego. Zestawiając powyższe dane, należy uwzględnić również fakt, że dla części ludności nie ustalono stanu cywilnego, przy czym w przypadku stanu prawnego liczba takich osób wyniosła 12,6 tys., a dla stanu faktycznego – 17,1 tys. W faktycznym stanie cywilnym liczebności wszystkich wspólnych kategorii były od 1,4% do 9,0% mniejsze niż w prawnym stanie cywilnym, zaś przy uwzględnieniu płci różnice te sięgały nawet 11,7%. Oznacza to, że część osób pozostających w prawnych małżeństwach, kawalerów i panien oraz osób owdowiałych i rozwiedzionych zadeklarowało separację lub utworzenie związków partnerskich z innymi osobami.

Tabl. 8. Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego faktycznego, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Kawalerowie/ /panny	Żonaci/ /zameżne	Partnerzy/partnerki	Wdowcy/ /wdowy	Rozwiedzeni/ /rozwiedzione	W separacji	Nieustalony
W tysiącach								
O g ó ł e m	1021,7	291,5	550,2	16,3	98,4	43,1	5,1	17,1
mężczyźni	494,2	170,4	272,4	8,3	14,6	17,6	2,2	8,5
kobiety	527,5	121,0	277,8	8,0	83,8	25,5	2,9	8,6
Miasta	620,5	171,9	337,1	11,9	52,4	33,0	3,5	10,8
Wieś	401,2	119,6	213,1	4,4	46,1	10,0	1,7	6,3
W odsetkach								
O g ó ł e m	100,0	28,5	53,9	1,6	9,6	4,2	0,5	1,7
mężczyźni	100,0	34,5	55,0	1,7	3,0	3,6	0,5	1,7
kobiety	100,0	22,9	52,7	1,5	15,9	4,8	0,6	1,6
Miasta	100,0	27,7	54,3	1,9	8,4	5,3	0,6	1,7
Wieś	100,0	29,8	53,1	1,1	11,5	2,5	0,4	1,6

W okresie międzyspisowym, struktura ludności według stanu cywilnego faktycznego uległa zmianom. Udział osób o stanie cywilnym kawaler i panna zmniejszył się o 0,2 p.proc., a osób owdowiałych zwiększył się o 0,3 p.proc. Podobnie, jak w przypadku stanu cywilnego prawnego odnotowano obniżenie (o prawie 3 p.proc.) odsetka osób żonatych lub zameżnych. Prawie 2-krotnie wzrósł udział osób deklarujących pozostawanie w związkach partnerskich, natomiast o ponad 50% zwiększył się udział osób rozwiedzionych. W separacji było 0,5% ludności w wieku 15 lat i więcej, podczas gdy w 2002 r. odsetek ten ukształtował się na poziomie 0,9%.

Rozdział VI. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA LUDNOŚCI

1. Poziom wykształcenia

Pozytywnym zjawiskiem obserwowanym w latach 2002–2011 był wzrost poziomu wykształcenia ludności naszego województwa. W okresie międzypisowym odsetek osób z wykształceniem co najmniej średnim w ogólnej liczbie ludności w wieku 13 lat i więcej wzrósł z 40,0% w 2002 r. do 46,1% w 2011 r., natomiast w przypadku osób z wykształceniem wyższym – zwiększył się z 9,1% do 16,0%. W tym samym czasie z 58,6% do 45,4% zmniejszył się odsetek osób, które ukończyły zasadniczą szkołę zawodową lub posiadały niższy poziom wykształcenia, czyli podstawowe ukończone i gimnazjalne, podstawowe nieukończone, bądź nie miały wykształcenia szkolnego. We wskazanej grupie najbardziej obniżył się udział osób z ukończoną szkołą podstawową i gimnazjalną (z 33,9% w 2002 r. do 26,7% w 2011 r.). Należy jednak pamiętać, że w NSP 2002, ze względu na reformę szkolnictwa z 1999 r. wprowadzającą 6-letnią szkołę podstawową i 3-letnie gimnazja, nie było jeszcze danych o osobach, które ukończyły szkoły gimnazjalne. Uczniowie gimnazjów kończyli szkołę w czerwcu 2002 r., podczas gdy moment krytyczny spisu obrazował sytuację w dniu 20 maja 2002 r. W związku z tym byli oni zaliczani do niższego poziomu wykształcenia, tzn. do podstawowego. Obecnie, w celu porównania w czasie, dokonano agregacji wyników tych dwóch poziomów wykształcenia.

Tabl. 9. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci

Poziom wykształcenia	2002				2011			
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety		
	w tysiącach	w odsetkach		w tysiącach	w odsetkach			
O g ó ł e m^a	1014,6	100,0	100,0	100,0	1049,2	100,0	100,0	100,0
Wyższe	92,8	9,1	8,0	10,2	167,5	16,0	13,5	18,3
Średnie zawodowe i policealne	228,8	22,5	21,5	23,5	200,7	19,1	19,2	19,0
Średnie ogólnokształcące	84,0	8,3	5,3	11,1	115,8	11,0	8,6	13,3
Zasadnicze zawodowe	184,2	18,2	23,8	12,8	167,8	16,0	21,1	11,2
Podstawowe ukończone i gimnazjalne	344,1	33,9	34,9	33,0	280,4	26,7	27,2	26,2
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	66,3	6,5	5,1	7,9	28,8	2,7	2,0	3,5

^a W dalszym podziale nie uwzględniono nieustalonego poziomu wykształcenia.

Struktura ludności według poziomu wykształcenia różniła się w zależności od płci. W 2011 r. w badanej populacji 13,5% ogółu mężczyzn ukończyło szkoły wyższe i w porównaniu z 2002 r. ich odsetek wzrósł o 5,5 p.proc. Znacznie lepiej przedstawiała się sytuacja kobiet, ponieważ w 2002 r. co dziesiąta spośród nich była absolwentką szkoły wyższej, podczas gdy 9 lat później dyplom ukończenia studiów licencjackich lub magisterskich posiadała już niemal co piąta kobieta (18,3%).

W 2011 r. odsetek ludności w wieku 13 lat i więcej legitymującej się wykształceniem średnim (zawodowym i policealnym oraz ogólnokształcącym) utrzymał się na podobnym poziomie jak w 2002 r. Wyniósł on odpowiednio 30,1% i 30,8%, przy czym wśród mężczyzn osiągnął wartość 27,8% wobec 26,8%, zaś w grupie kobiet – 32,3% wobec 34,6%.

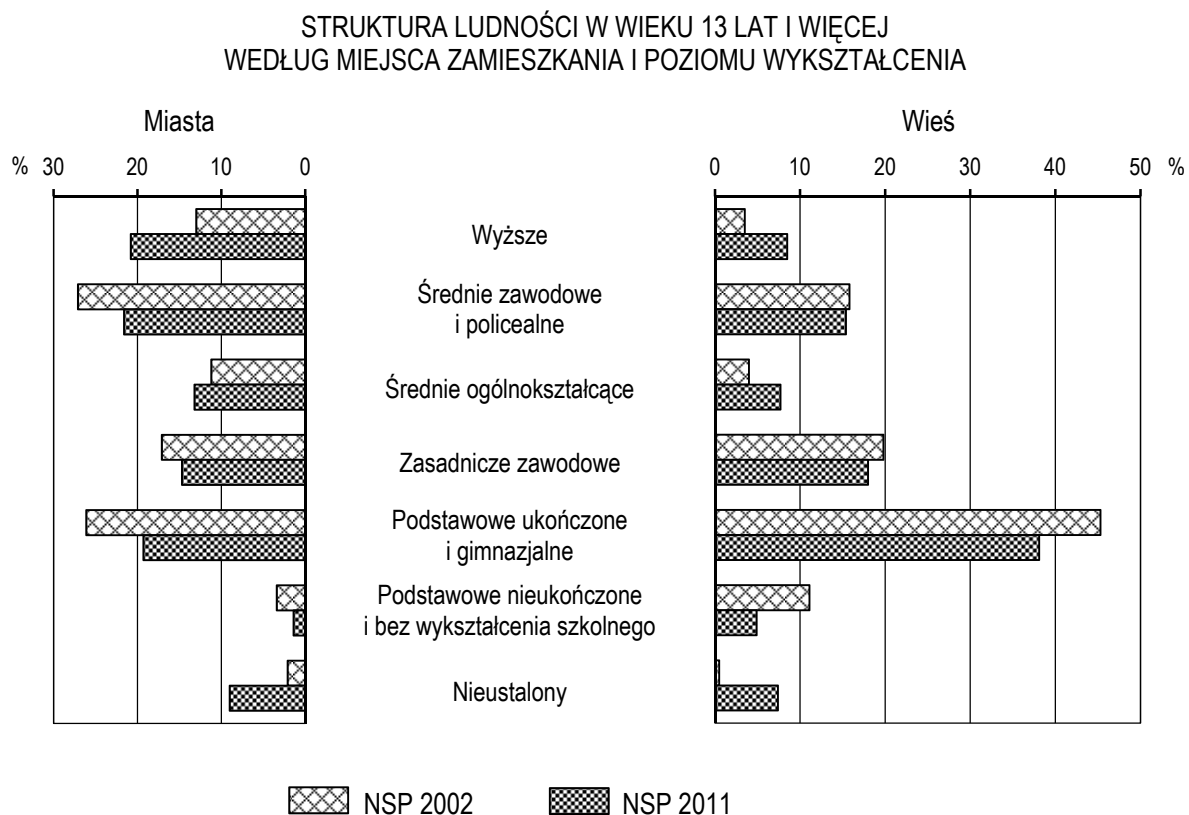
Wśród osób, które ukończyły zasadnicze szkoły zawodowe w obu spisach zdecydowanie dominowali mężczyźni. Udział absolwentów tych szkół w ogólnej liczbie mężczyzn w wieku 13 lat i więcej w okresie międzyspisowym obniżył się o 2,7 p.proc. i w 2011 r. ukształtował się na poziomie 21,1%, natomiast odsetek ich absolwentek zmniejszył się o 1,6 p.proc. i osiągnął 11,2%.

W 2011 r. w badanej populacji 26,2% kobiet miało ukończoną szkołę podstawową i gimnazjalną, podczas gdy w 2002 r. – 33,0%. Wśród mężczyzn odsetek osób z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym wyniósł 27,2% w 2011 r. wobec 34,9% w 2002 r.

Czynnikami wpływającym na strukturę ludności według poziomu wykształcenia było również miejsce zamieszkania. Pomimo ogólnego wzrostu poziomu wykształcenia, badana struktura różniła się wśród mieszkańców miast i wsi. Porównując wyniki obu spisów, zwraca uwagę fakt, że w dalszym ciągu dominującym poziomem wykształcenia ludności miejskiej było wykształcenie średnie (zawodowe, policealne, ogólnokształcące), które w 2011 r. posiadało 34,8% osób, natomiast w 2002 r. – 38,3%. Wśród ludności zamieszkałej na wsi przeważały osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym, a ich odsetek wśród ogółu ludności z terenów wiejskich kształtował się odpowiednio na poziomie 38,1% i 45,3%.

W 2011 r., w odniesieniu do wyników spisu z 2002 r., w obu zbiorowościach zanotowano znaczny wzrost liczby absolwentów szkół wyższych, a ich udział wśród ludności w wieku 13 lat i więcej zwiększył się o 7,8 p.proc. w miastach i o 5,0 p.proc. na wsi. Mimo, że w obu przypadkach szkoły wyższe kończyło coraz więcej osób, to odsetek ich absolwentów był większy w miastach, gdzie w 2011 r. wyniósł 20,8%, podczas gdy na wsi ukształtował się na poziomie 8,5%. Mniej osób niż w 2002 r. posiadało natomiast wykształcenie zasadnicze zawodowe. Ich odsetek spadł o 2,4 p.proc. w miastach i o 1,8 p.proc. na wsi, przy czym absol-

wentami zasadniczych szkół zawodowych byli częściej mieszkańcy wsi (18,0% ogólnej liczby ludności wiejskiej w wieku 13 lat i więcej) niż miast (14,7%).

Analizując poziom wykształcenia kobiet i mężczyzn na podstawie wyników NSP 2011 należy zauważyć, że zarówno w miastach jak i na wsi, kobiety częściej posiadały wykształcenie wyższe. Absolventki wyższych uczelni stanowiły 23,2% ludności w miastach i 10,3% ludności na wsi, podczas gdy wśród mężczyzn analogiczny odsetek osiągnął wartość 18,2% i 6,7%. Podobna sytuacja wystąpiła wśród osób deklarujących wykształcenie średnie (zawodowe i policealne, ogólnokształcące). W miastach tym poziomem wykształcenia legitymowało się 37,0% kobiet i 32,2% mężczyzn, natomiast na wsi odsetek ten ukształtował się na poziomie odpowiednio 24,7% i 21,5%. Mężczyźni natomiast zdecydowanie częściej niż kobiety kończyli zasadnicze szkoły zawodowe. Było to zjawisko powszechne zarówno w miastach (19,6% mężczyzn wobec 10,3% kobiet), jak i na wsi (23,3% mężczyzn i 12,6% kobiet).

Tabl. 10. *Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia, miejsca zamieszkania i płci w 2011 r.*

Poziom wykształcenia	Miasta			Wieś		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
	w odsetkach					
O g ó ł e m^a	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wyższe	20,8	18,2	23,2	8,5	6,7	10,3
Średnie zawodowe i policealne	21,6	21,5	21,6	15,4	15,9	14,8
Średnie ogólnokształcące	13,2	10,7	15,4	7,7	5,6	9,9
Zasadnicze zawodowe	14,7	19,6	10,3	18,0	23,3	12,6
Podstawowe ukończone i gimnazjalne	19,3	19,8	18,9	38,1	38,0	38,2
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1,4	1,0	1,7	4,9	3,4	6,4

a W dalszym podziale nie uwzględniono nieustalonego poziomu wykształcenia.

Kontynuacja nauki

Spis z 2011 r. dostarczył również informacji o tym, czy osoby posiadające już określony poziom wykształcenia kontynuowały naukę. W 2011 r. ponad 162 tys. osób spośród ogółu ludności w wieku 13 lat i więcej kontynuowało naukę. Wśród nich przeszło 3/4, tj. 125,4 tys. osób uczyło się w trybie dziennym, zaś 36,7 tys. osób – w trybie wieczorowym, zaocznym (niestacjonarnym) lub na odległość.

W trybie dziennym naukę kontynuowali przede wszystkim absolwenci szkół podstawowych i gimnazjów (którzy stanowili prawie 71% ogółu osób uczących się w szkołach dziennych) oraz średnich ogólnokształcących (18,3%). Dalszą naukę w trybie wieczorowym, zaocznym lub na odległość podejmowali głównie absolwenci szkół średnich ogólnokształcących (31,7%) i zawodowych (19,7%) oraz studiów wyższych z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty (21,1%). W tym trybie swoje kwalifikacje podnosili również absolwenci studiów wyższych z tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym. Osoby te stanowiły 12,2% omawianej grupy osób kontynuujących naukę.

Tabl. 11. *Ludność w wieku 13 lat i więcej kontynuująca naukę według poziomu wykształcenia w 2011 r.*

Poziom wykształcenia	Ogółem	W trybie dziennym (stacjonarnym)	W trybie wieczorowym, zaocznym (niestacjonarnym), na odległość
	w odsetkach		
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0
Wyższe z tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym	3,4	0,9	12,2
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty	8,1	4,3	21,1
Policealne	1,1	0,3	3,5
Średnie zawodowe	6,4	2,5	19,7
Średnie ogólnokształcące	21,3	18,3	31,7
Zasadnicze zawodowe	1,4	0,3	5,2
Gimnazjalne	30,4	37,9	5,0
Podstawowe	25,7	32,9	1,5
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	2,1	2,7	0,0

Wśród osób kontynuujących naukę ponad połowę stanowiły kobiety. Blisko połowa mężczyzn oraz kobiet, którzy zdecydowali się na dalszą edukację, wybrała dzienny tryb nauki. Ponadto na uwagę zasługuje fakt, że kobiety częściej niż mężczyźni uczyły się w trybie wieczorowym, zaocznym lub na odległość, a ich udział w zbiorowości osób kontynuujących naukę w tym trybie ukształtował się na poziomie 57,2%.

2. Osoby niepełnosprawne (wyniki wstępne)

Według wyników NSP 2011, w województwie podlaskim liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania czynności podstawowych dla swojego wieku wyniosła 131,8 tys., obejmując 11,0% ludności województwa wobec 12,9% w 2002 r. Wśród ogółu osób niepełnosprawnych 70,9 tys. stanowiły kobiety, których było o 13,3% mniej niż w 2002 r. W miastach liczba kobiet niepełnosprawnych uległa ograniczeniu o 3,2%, natomiast na wsi – o 25,1%. Niepełnosprawni mężczyźni tworzyli nieco mniejszą grupę liczącą 60,8 tys. osób, zaś w stosunku do poprzedniego spisu ich zbiorowość zmniejszyła się o 18,0%. Podobnie jak wśród kobiet, spadek liczby niepełnosprawnych mężczyzn był znacznie mniej widoczny w miastach niż na wsi i osiągnął odpowiednio 9,4% i 27,6%.

Tabl. 12. Osoby niepełnosprawne według miejsca zamieszkania i płci

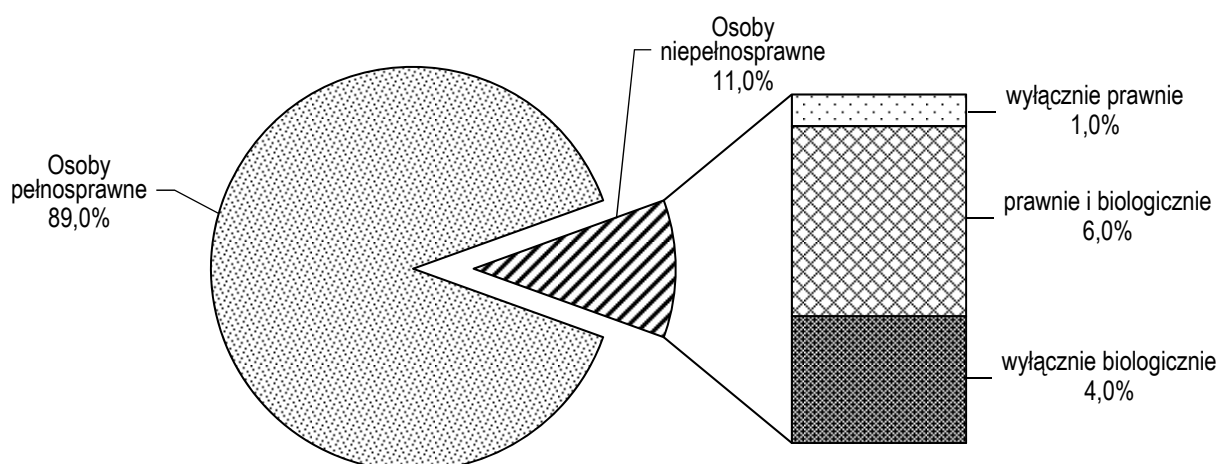
Osoby niepełnosprawne	2002	2011		2002	2011		2002	2011	
	ogółem			miasta			wieś		
	w tysiącach		2002 = = 100	w tysiącach		2002 = = 100	w tysiącach		2002 = = 100
O g ó ł e m	156,0	131,8	84,5	83,3	78,2	93,9	72,7	53,6	73,7
Mężczyźni	74,2	60,8	82,0	39,2	35,5	90,6	34,9	25,3	72,4
Kobiety	81,8	70,9	86,7	44,0	42,6	96,8	37,8	28,3	74,9
Prawnie^a	125,6	84,2	67,1	69,7	55,7	80,0	55,9	28,5	51,0
Mężczyźni	62,3	41,7	66,9	34,0	27,0	79,5	28,2	14,6	51,8
Kobiety	63,3	42,6	67,3	35,7	28,7	80,4	27,6	13,9	50,3
Tylko biologicznie	30,4	47,5	156,3	13,6	22,5	165,4	16,8	25,1	149,0
Mężczyźni	11,9	19,2	161,1	5,2	8,5	162,8	6,7	10,7	159,7
Kobiety	18,5	28,3	153,3	8,4	13,9	167,0	10,1	14,4	142,0

a Wyłącznie prawnie oraz prawnie i biologicznie.

Analizując poszczególne grupy osób niepełnosprawnych, można zauważyć istotne zmiany, które nastąpiły w okresie międzyspisowym. Liczba osób niepełnosprawnych prawnie w 2011 r. wyniosła 84,2 tys. i zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w 2002 r. o prawie 33%, przy czym większy spadek zanotowano wśród osób mieszkających na wsi (o 49,0%) niż w miastach (o 20,0%). Na znaczne ograniczenie zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie wpłynęły przede wszystkim zmiany w przepisach prawnych i zaostrzenie przepisów dotyczących przyznawania rent z tytułu niezdolności do pracy i podobnych świadczeń. W 2011 r. grupa tych osób stanowiła 7,0% ogółu ludności województwa, podczas gdy w 2002 r. ich odsetek wynosił 10,4%.

Na uwagę zasługuje fakt, że w stosunku do wyników spisu z 2002 r. aż o 56,3% zwiększyła się liczba osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie, tj. takich, które nie posiadają orzeczenia, ale odczuwają ograniczenie zwykłych (podstawowych) czynności życiowych odpowiednich dla ich wieku. W 2011 r. było ich 47,5 tys., tj. 4,0% ogółu ludności województwa. Dynamiczny wzrost liczby osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie obserwowano zarówno w miastach (o ponad 65%), jak i na wsi (o blisko 50%).

OSOBY PEŁNOSPRAWNE I NIEPEŁNOSPRAWNE W % OGÓŁU LUDNOŚCI W 2011 R.

W 2011 r. mężczyźni stanowili 46,2% ogółu osób niepełnosprawnych. Wśród niepełnosprawnych mężczyzn najliczniejszą grupę tworzyli deklarujący ograniczenie sprawności oraz posiadanie odpowiedniego orzeczenia wydanego przez organ do tego uprawniony, tzn. niepełnosprawni prawnie i biologicznie. Ich odsetek w ogólnej liczbie niepełnosprawnych mężczyzn wyniósł 58,7%, przy czym najwięcej, bo aż 29,8% odczuwało umiarkowane ograniczenie sprawności, 17,7% oceniało swoją sprawność jako poważnie ograniczoną, zaś 11,3% – jako całkowicie ograniczoną.

Kobiety stanowiły 53,8% wszystkich osób niepełnosprawnych. Udział kobiet niepełnosprawnych prawnie i biologicznie wśród ogółu niepełnosprawnych kobiet w 2011 r. osiągnął poziom 51,6%. Nieco rzadziej niż mężczyźni deklarowały one ograniczenia sprawności, przy czym w przypadku umiarkowanego ograniczenia sprawności było ich o 3,7 p.proc. mniej, poważnego – o 2,1 p.proc. mniej, natomiast całkowitego – o 1,5 p.proc. mniej.

W zbiorowości niepełnosprawnych mężczyzn osoby nieposiadające odpowiedniego orzeczenia, a deklarujące ograniczenie sprawności stanowiły 31,5%, natomiast wśród kobiet odsetek ich był znacznie wyższy i wyniósł 40,0%. W grupie osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie, zarówno mężczyźni jak i kobiety, najczęściej deklarowali umiarkowane ograniczenie sprawności (odpowiednio 21,7% i 26,8% ogólnej liczby osób niepełnosprawnych danej płci).

Tabl. 13. Osoby niepełnosprawne według płci w 2011 r.

Osoby niepełnosprawne	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
O g ó ł e m w t y s	131,8	60,8	70,9
W odsetkach			
Tylko prawnie	9,1	9,8	8,5
o stopniu:			
Znacznym	1,4	1,3	1,4
Umiarkowanym	2,9	2,9	2,9
Lekkim	3,8	4,3	3,3
W wieku 0–15 lat posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	0,4	0,4	0,3
Nieustalonym	0,6	0,7	0,6
Prawnie i biologicznie	54,9	58,7	51,6
odczuwający ograniczenie sprawności:			
Całkowite	10,5	11,3	9,8
Poważne	16,6	17,7	15,6
Umiarkowane	27,8	29,8	26,1
Tylko biologicznie	36,1	31,5	40,0
odczuwający ograniczenie sprawności:			
Całkowite	1,8	1,6	2,0
Poważne	9,8	8,2	11,1
Umiarkowane	24,5	21,7	26,8

Jednocześnie na uwagę zasługuje fakt, że niemalże co dziesiąty niepełnosprawny mężczyzna posiadał prawne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, a nie odczuwał żadnego ograniczenia sprawności w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych. Wśród kobiet odsetek ten ukształtował się na poziomie 8,5%. W grupie niepełnosprawnych tylko prawnie najwięcej osób zadeklarowało lekkie ograniczenie sprawności (4,3% mężczyzn i 3,3% kobiet), zaś najmniejszą grupę tworzyły osoby w wieku 0–15 lat posiadające orzeczenie o niepełnosprawności (odpowiednio 0,4% i 0,3%).

3. Ludność według źródeł utrzymania

Porównując wyniki spisu z 2011 r. z danymi uzyskanymi w 2002 r. można zaobserwować bardzo istotne zmiany zachodzące w strukturze ludności według źródeł utrzymania. W 2011 r. w województwie podlaskim własne źródło utrzymania posiadało 755,6 tys. osób, czyli o 3,7% więcej niż zanotowano w poprzednim spisie. Ich udział w ogólnej liczbie ludności zwiększył się o 2,5 p.proc. i osiągnął poziom 62,8%. Jednocześnie liczba osób będących na utrzymaniu uległa ograniczeniu o 22,5%, a ich odsetek w ogólnej populacji ludności województwa zmniejszył się z 38,4% w 2002 r. do 29,9% w 2011 r. Liczba osób utrzymywanych przypada-

jąca na 1000 osób posiadających własne źródło utrzymania zmniejszyła się o 161 w odniesieniu do poprzedniego spisu i w 2011 r. wyniosła 476.

Niewątpliwym wpływem na strukturę ludności według źródeł utrzymania miały czynniki demograficzne, w tym znaczne zmniejszenie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Należy podkreślić, że osoby z tej grupy wieku bardzo rzadko deklarowały własne źródła, pozostając głównie na utrzymaniu. Na zniekształcenie tej struktury może również wpływać brak danych dla części ludności, zwłaszcza przebywającej za granicą co najmniej 12 miesięcy.

Tabl. 14. *Ludność według głównego źródła utrzymania i płci*

Główne źródło utrzymania	2002		2011				
			ogółem			mężczyźni	kobiety
	w tysiącach	w odsetkach	w tysiącach	w odsetkach	2002 = = 100	w odsetkach	
O g ó ł e m ^a	1208,6	100,0	1202,4	100,0	99,5	100,0	100,0
Posiadający własne źródło utrzymania	728,3	60,3	755,6	62,8	103,7	63,1	62,6
w tym:							
Dochody z pracy	404,5	33,5	435,2	36,2	107,6	41,1	31,5
najemnej	262,7	21,8	308,4	25,6	117,4	27,0	24,3
na rachunek własny ^b	141,8	11,7	126,9	10,6	89,5	14,1	7,2
Niezarobkowe źródło i pozostałe źródła osobno niewymienione ^c	322,1	26,6	319,3	26,6	99,1	21,8	31,1
Na utrzymaniu	464,2	38,4	359,7	29,9	77,5	29,8	30,0

^a W dalszym podziale nie uwzględniono nieustalonego źródła utrzymania dla osób przebywających za granicą co najmniej 12 miesięcy i pozostałych oraz dochodów z własności. ^b Łącznie z dochodami z wynajmu. ^c Dla porównania z NSP 2002 łącznie z pozostałymi dochodami osobno niewymienionymi.

Wśród ludności, która w 2011 r. deklarowała własne źródło utrzymania największą grupę liczącą 435,2 tys. (57,6%) stanowiły osoby posiadające dochody z pracy, przy czym w 70,8% były to dochody z pracy najemnej, natomiast w pozostałych 29,2% – z pracy na rachunek własny. Liczba osób utrzymujących się z pracy wzrosła o 7,6% w stosunku do poprzedniego spisu. Wynikało to ze zwiększonej o 17,4% populacji osób otrzymujących dochód z pracy najemnej, podczas gdy liczba ludności pracującej na rachunek własny zmniejszyła się o 10,5% w stosunku do zanotowanej w 2002 r. W drugiej grupie liczącej 319,3 tys. (tj. 42,3%) znalazły się osoby, które jako własne źródło utrzymania wskazały niezarobkowe i pozostałe źródła dochodów. Ich liczba była o 0,9% mniejsza niż w 2002 r.

Różnicując strukturę ludności według źródeł utrzymania pod względem płci zaobserwowano, że w 2011 r. nieco więcej mężczyzn niż kobiet posiadało własne źródło utrzymania (odpowiednio 63,1% i 62,6%). Mężczyźni otrzymywali głównie dochody z pracy (41,1%),

przy czym dochody z pracy najemnej czerpało 27,0% męskiej populacji, natomiast z pracy na rachunek własny – 14,1%. Niezarobkowe źródło i pozostałe źródła dochodów deklarowało 21,8% mężczyzn, zaś 29,8% ich populacji było na utrzymaniu. W przypadku kobiet 31,5% traktowało dochody z pracy jako główne źródło utrzymania (czyli o 9,6 p.proc. mniej w porównaniu z mężczyznami). Prawie co czwarta (24,3%) kobieta uzyskiwała dochód z pracy najemnej, podczas gdy z pracy na rachunek własny utrzymywało się 7,2% pań, tj. o 6,9 p.proc. mniej niż mężczyzn. Równie często jak dochód z pracy (najemnej i na rachunek własny) kobiety deklarowały niezarobkowe źródło i pozostałe źródła utrzymania. Stanowiły one podstawę zarobkową prawie co trzeciej kobiety (31,1%) i więcej niż co piątego mężczyzny (21,8%). Na utrzymaniu pozostawało 30,0% kobiet, tj. o 0,2 p.proc. więcej niż mężczyzn.

Tabl. 15. Ludność według głównego źródła utrzymania, płci i ekonomicznych grup wieku w 2011 r.

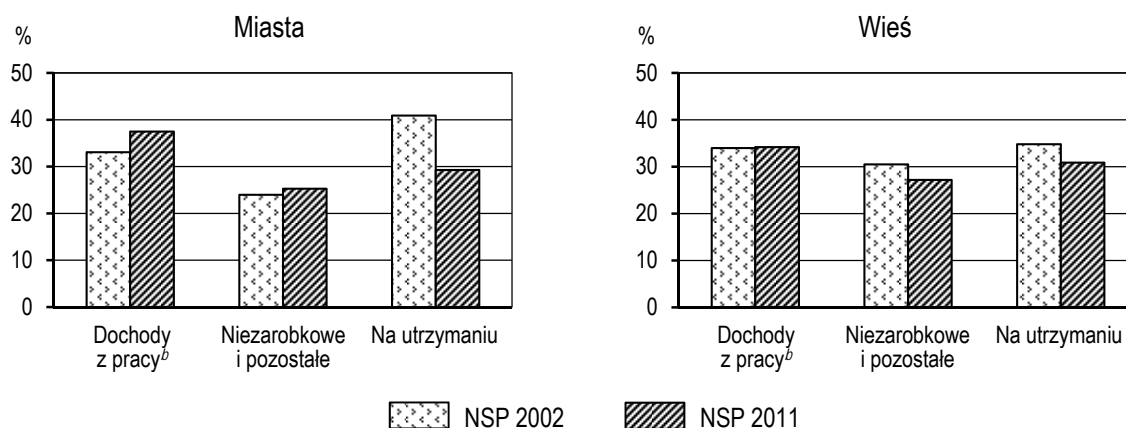
Wyszczególnienie	Ogółem ^a w tys.	W % ogółem – główne źródło utrzymania		
		dochody z pracy	niezarobkowe i pozostałe	na utrzymaniu
O g ó ł e m	1202,4	36,2	26,6	29,9
w wieku:				
Przedprodukcyjnym (0–17 lat)	227,1	0,1	0,5	98,1
Produkcyjnym (18–59/64)	764,3	56,4	15,6	17,7
mobilnym (18–44)	481,3	56,3	8,1	23,4
niemobilnym (45–59/64)	283,0	56,5	28,5	7,9
Poprodukcyjnym (60/65 lat i więcej) ...	211,0	2,0	94,2	0,9
Mężczyźni	586,8	41,1	21,8	29,8
w wieku:				
Przedprodukcyjnym (0–17 lat)	116,4	0,2	0,5	98,0
Produkcyjnym (18–64)	402,5	59,5	15,6	15,1
mobilnym (18–44)	246,9	60,6	7,2	20,7
niemobilnym (45–64)	155,6	57,8	29,1	6,2
Poprodukcyjnym (65 lat i więcej)	67,9	2,4	94,8	0,4
Kobiety	615,5	31,5	31,1	30,0
w wieku:				
Przedprodukcyjnym (0–17 lat)	110,7	0,1	0,5	98,2
Produkcyjnym (18–59)	361,8	52,9	15,6	20,5
mobilnym (18–44)	234,4	51,7	9,0	26,2
niemobilnym (45–59)	127,4	55,0	27,8	10,1
Poprodukcyjnym (60 lat i więcej)	143,1	1,8	93,9	1,1

^a W dalszym podziale nie uwzględniono dochodów z własności i nieustalonego źródła utrzymania.

Analizując ludność według źródeł utrzymania oraz ekonomicznych grup wieku w 2011 r., w przypadku skrajnych grup wiekowych można było zaobserwować pewne prawidłowości. W przypadku osób najmłodszych (od 0 do 17 lat) prawie cała populacja – 98,1% pozostawała

na utrzymaniu, z kolei osoby w wieku poprodukcyjnym w 96,2% posiadały dochody własne. Dysproporcje uwidoczniły się również w grupie ludności będącej w wieku produkcyjnym, przy uwzględnieniu wieku mobilnego i niemobilnego. Wśród ogółu osób w wieku produkcyjnym 72,0% miało własne źródła utrzymania, przy czym w grupie osób w wieku mobilnym z własnych źródeł utrzymywało się 64,4%, natomiast wśród ludności w wieku niemobilnym – aż 85,0%. Odsetek osób otrzymujących dochód z pracy w obu wyżej wymienionych grupach był zbliżony (odpowiednio 56,3% i 56,5%), natomiast aż 20,4 p.proc. więcej osób w wieku niemobilnym niż mobilnym korzystało z niezarobkowych i pozostałych źródeł (28,5% wobec 8,1%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w przypadku osób będących na utrzymaniu, które w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym stanowiły 17,7%, w wieku mobilnym było ich aż 23,4%, natomiast w wieku niemobilnym – 7,9%.

STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA^a I MIEJSCA ZAMIESZKANIA

^a Nie uwzględniono dochodów z własności i nieustalonego źródła utrzymania. ^b Łącznie z dochodami z najmu.

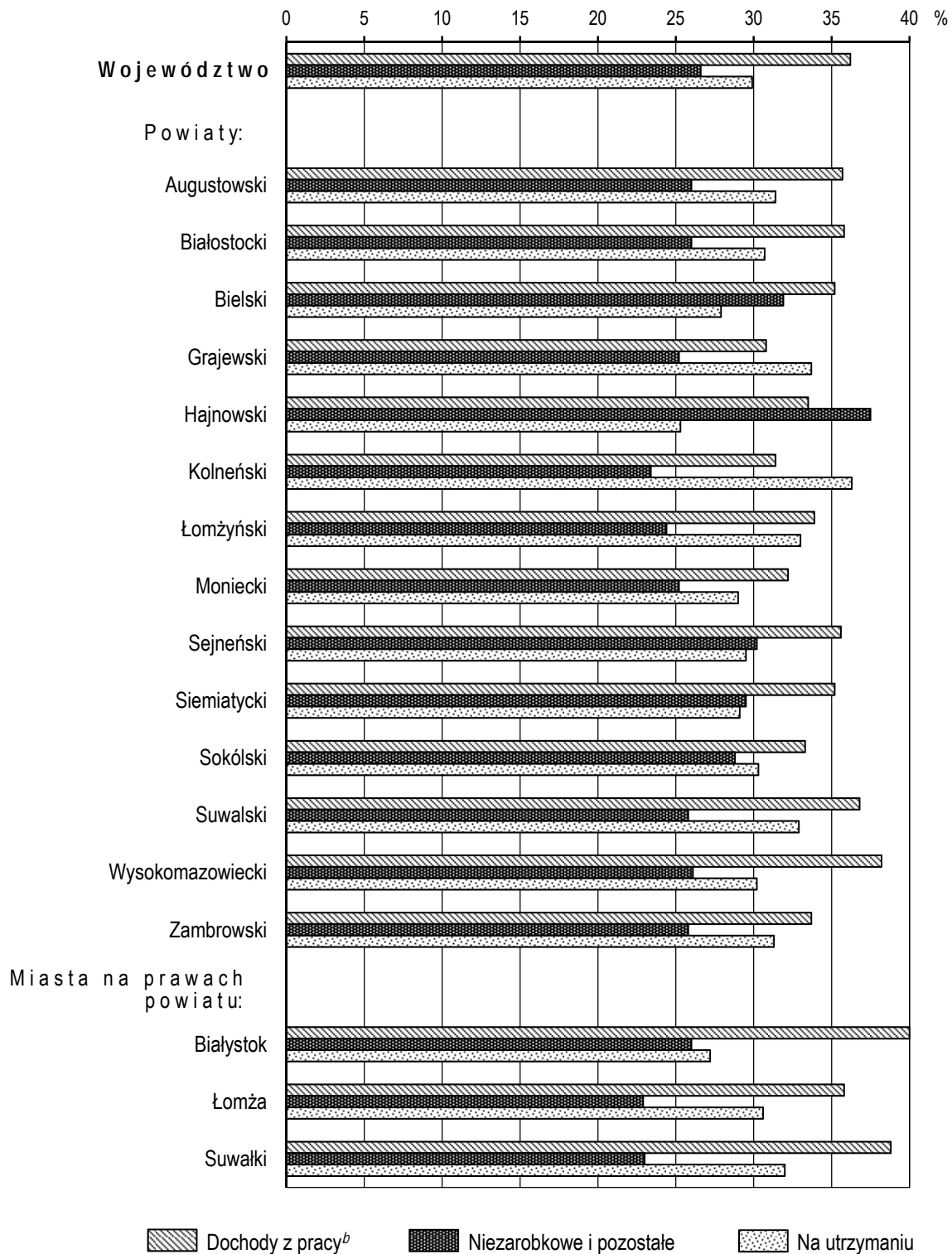
Spis przeprowadzony w 2011 r. wykazał, że w miastach odsetek osób posiadających własne źródło utrzymania wyniósł 62,9% i w stosunku do 2002 r. zwiększył się o 5,6 p.proc. Z pracy utrzymywało się 37,5% ludności miast, czyli o 4,4 p.proc. więcej niż zanotowano w poprzednim spisie, zaś niezarobkowe i pozostałe źródła utrzymania zadeklarowało 25,3% osób, tj. o 1,3 p.proc. więcej niż 9 lat wcześniej.

W 2011 r. liczba mieszkańców wsi posiadających własne źródło utrzymania zmniejszyła się o 2,0 p.proc. w odniesieniu do 2002 r. i stanowiła 62,6% ogółu ludności wiejskiej. W porównaniu z poprzednim spisem odsetek osób otrzymujących dochód z pracy na wsi nieznacznie wzrósł, tj. o 0,2 p.proc., natomiast odsetek ludności utrzymującej się z niezarobkowego źródła i źródeł pozostałych był o 3,3 p.proc. niższy.

W badanym okresie zarówno w miastach, jak i na wsi zaobserwowano znaczny spadek liczby ludności nieposiadającej własnych źródeł dochodów. O ile w 2002 r. odsetek osób po-

zostających na utrzymaniu w miastach ukształtował się na poziomie 40,9%, zaś na wsi – 34,8%, to według wyników spisu przeprowadzonego w 2011 r. udział takich osób wyniósł odpowiednio 29,3% i 30,9%.

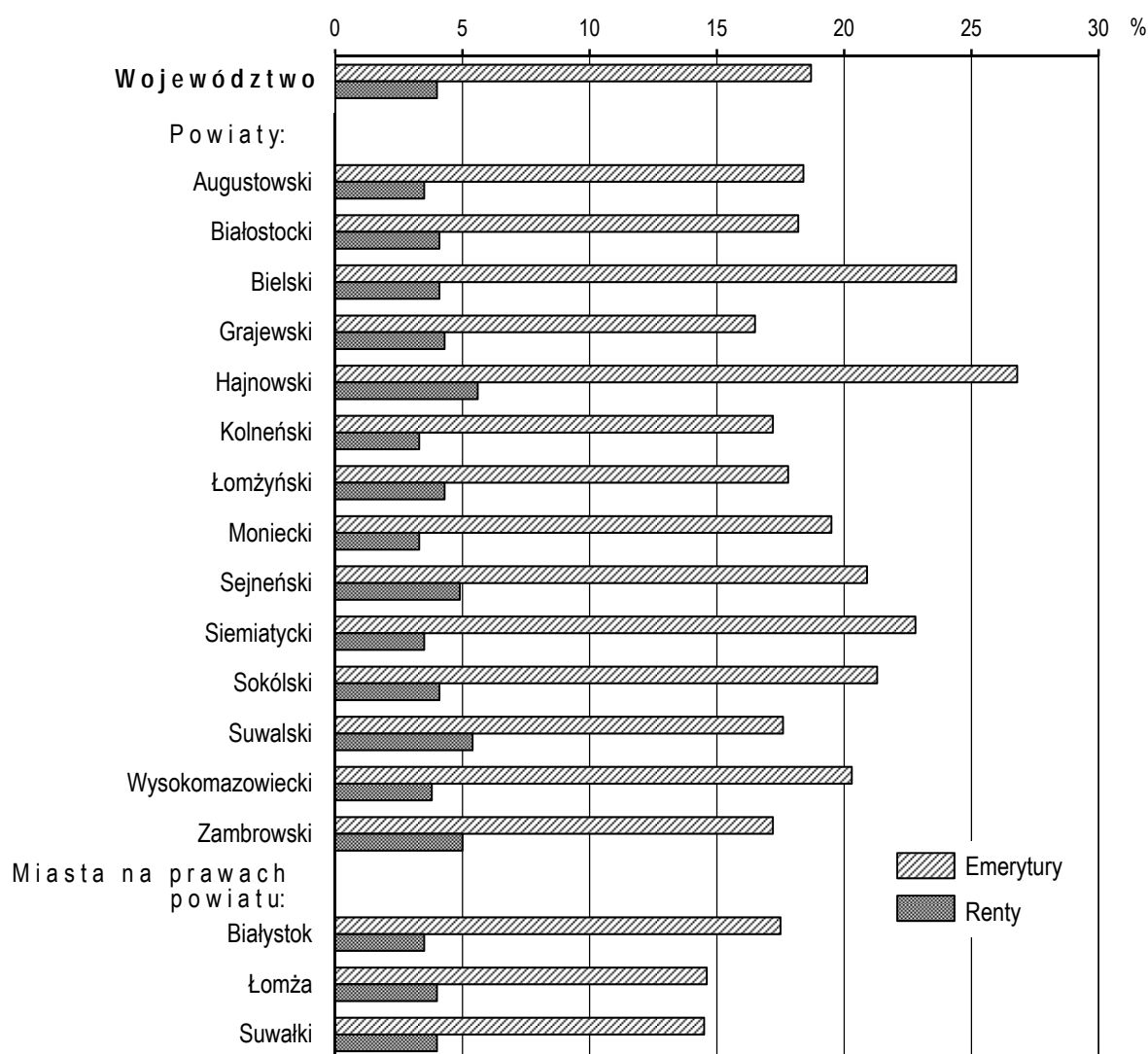
STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA^a
ORAZ POWIATÓW W 2011 R.

^a Nie uwzględniono dochodów z własności i nieustalonego źródła utrzymania. ^b Łącznie z dochodami z najmu.

Analizując źródła utrzymania ludności w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego, zaobserwowano dość duże zróżnicowanie. Najwyższy odsetek osób posiadających dochody z pracy zanotowano w m. Białystok (40,0%), m. Suwałki (38,8%) oraz powiecie wysokomazowieckim (38,2%), natomiast najniższy wystąpił w powiatach: grajewskim (30,8%), kolneńskim (31,4%) i monieckim (32,2%). Najwyższy odsetek ludności utrzymującej się z niezarobkowych i pozostałych źródeł stwierdzono w powiatach hajnowskim (37,5%), bielskim (31,9%) oraz sejneńskim (30,2%), najniższy zaś w m. Łomża (22,9%), m. Suwałki (23,0%) oraz powiecie kolneńskim (23,4%). Najwięcej ludności będącej na utrzymaniu zamieszkiwało w powiecie kolneńskim (36,3%), grajewskim (33,7%) oraz suwalskim (32,9%), najmniej natomiast w powiecie hajnowskim (25,3%), m. Białystok (27,2%) i powiecie bielskim (27,9%).

LUDNOŚĆ UTRZYMUJĄCA SIĘ Z EMERYTUR I RENT
W % LUDNOŚCI OGÓŁEM W 2011 R.

Odsetek osób deklarujących emeryturę jako główne źródło utrzymania dominował w powiatach: hajnowskim (26,8%), bielskim (24,4%) oraz siemiatyckim (22,8%). Najniższy udział takiej ludności zanotowano w m. Suwałki (14,5%), m. Łomża (14,6%) oraz powiatach zambrowskim i kolneńskim (po 17,2%). Najwięcej osób utrzymujących się z renty zamieszkiwało w powiatach: hajnowskim (5,6%), suwalskim (5,4%) i zambrowskim (5,0%), natomiast najmniej – w kolneńskim i monieckim (po 3,3%).

W 2011 r. udział osób utrzymujących się z pracy w województwie podlaskim był o 1,6 p.proc. niższy niż średnio w kraju. Odsetek ludności utrzymującej się z niezarobkowych źródeł ukształtował się na poziomie o 0,7 p.proc. niższym niż przeciętnie w Polsce, natomiast udział osób pozostających na utrzymaniu w ogólnej liczbie ludności był w naszym województwie o 0,3 p.proc. mniejszy niż średnio w kraju.

Rozdział VII. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI

Aktywność ekonomiczna ludności

Podczas Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 w ogólnej liczbie ludności faktycznie zamieszkałej w województwie podlaskim zanotowano 1021,7 tys. osób w wieku 15 lat i więcej. Wśród nich dla 935,4 tys. osób uzyskano informacje o aktywności ekonomicznej, natomiast dla 86,3 tys. osób nie udało się określić statusu na rynku pracy.

Dalsza, szczegółowa analiza wyników spisu z punktu widzenia sytuacji osób na rynku pracy dotyczy ludności, dla której uzyskano informacje o aktywności ekonomicznej. Przy wyliczaniu wskaźników również nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.

Tabl. 16. *Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.*

Wyszczególnienie	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nieustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
		w tysiącach							
O g ó ł e m	1021,7	500,5	436,6	63,9	434,9	86,3	53,5	46,7	12,8
mężczyźni ...	494,2	276,7	241,4	35,2	176,2	41,4	61,1	53,3	12,7
kobiety	527,5	223,8	195,2	28,7	258,7	44,9	46,4	40,4	12,8
Miasta	620,5	314,5	269,5	45,0	249,9	56,1	55,7	47,7	14,3
Wieś	401,2	186,0	167,1	18,9	185,0	30,3	50,1	45,0	10,2

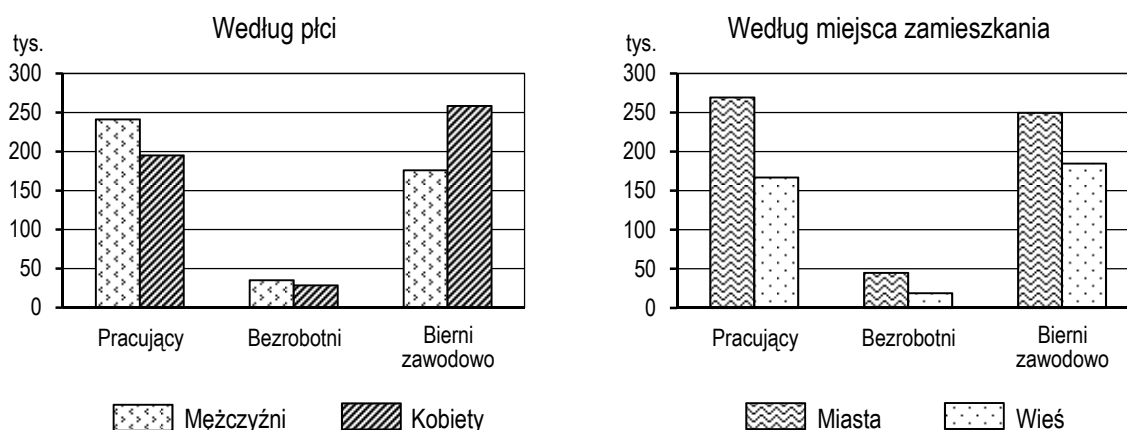
W 2011 r. zbiorowość **aktywnych zawodowo** w wieku 15 lat i więcej liczyła 500,5 tys. osób, co stanowiło 53,5% ogółu ludności w tej grupie wiekowej. W badanej populacji znalazło się 436,6 tys. osób pracujących oraz 63,9 tys. bezrobotnych. W porównaniu z danymi z 2002 r. odnotowano spadek liczby ludności aktywnej zawodowo o 17,0 tys., tj. o 3,3%. Było to wynikiem zmniejszenia się o 35,1 tys., tj. o 35,5% zbiorowości bezrobotnych, podczas gdy liczba osób pracujących zwiększyła się o 18,1 tys., tj. o 4,3%. W omawianym okresie zaobserwowano jednocześnie wzrost liczby biernych zawodowo. W 2011 r. wyniosła ona 434,9 tys. osób i była o 32,7 tys., tj. o 8,1% wyższa niż w 2002 r.

Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej w 2011 r. ukształtował się na poziomie 53,5%, co oznacza, że na 100 osób z tej grupy wiekowej przypadały 54 osoby aktywne zawodowo. W stosunku do 2002 r. wartość tego wskaźnika zmniejszyła się o 2,8 p.proc.

Wyniki spisu z 2011 r. wykazały, że wśród populacji aktywnych zawodowo przeważali mężczyźni, natomiast kobiety stanowiły większość w grupie biernych zawodowo. Znalazło to odzwierciedlenie w wartościach, jakie osiągnęły wskaźniki dotyczące rynku pracy. Współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 61,1% dla mężczyzn i 46,4% dla kobiet, podczas gdy wskaźnik zatrudnienia wyniósł odpowiednio 53,3% i 40,4%. Stopa bezrobocia osiągnęła wartości zbliżone dla obu populacji, czyli 12,7% w przypadku mężczyzn i 12,8% w grupie kobiet.

Zmiany w populacji aktywnych zawodowo w okresie międzyspisywym w większym stopniu dotyczyły kobiet niż mężczyzn, zaś biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania – mieszkańców wsi niż miast. W omawianym okresie liczebność kobiet aktywnych zawodowo zmniejszyła się o 14,6 tys. osób, tj. o 6,1%, natomiast mężczyzn – spadła tylko o 2,5 tys., tj. o 0,9%. W 2011 r. liczba aktywnych zawodowo mieszkańców wsi była o 30,3 tys., tj. o 14,0% niższa od zanotowanej w spisie z 2002 r., natomiast w grupie aktywnych zawodowo mieszkańców miast zaobserwowano wzrost o 13,3 tys., tj. o 4,4%. Jednocześnie w analizowanym okresie liczba osób biernych zawodowo zwiększyła się zarówno na wsi (o 24,1 tys., tj. o 15,0%), jak i w mieście (o 8,6 tys., tj. o 3,6%).

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG PŁCI I MIEJSCA ZAMIESZKANIA W 2011 R.

Ważnym czynnikiem różnicującym populację aktywnych zawodowo jest wiek. Biorąc pod uwagę ekonomiczne grupy wieku zaobserwowano, że prawie 3/4 ludności w wieku 15 lat i więcej stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Wśród nich również 3/4 grupy pracowało

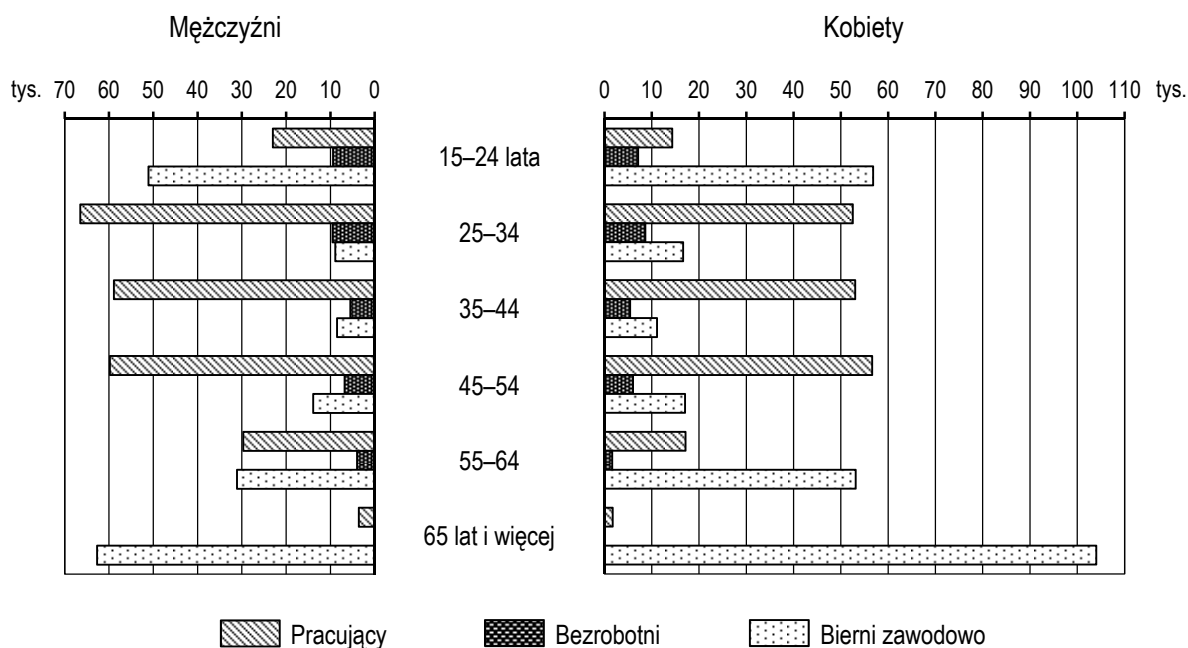
lub aktywnie poszukiwało pracy i było gotowe do jej podjęcia. Świadczy o tym współczynnik aktywności zawodowej, który w badanej populacji ukształtował się na poziomie 71,4% i o 17,9 p.proc. przewyższył poziom zanotowany dla ogółu osób w wieku 15 lat i więcej. Podobna tendencja wystąpiła przy wskaźniku zatrudnienia oraz stopie bezrobocia. Były one wyższe wśród ludności w wieku produkcyjnym niż wśród ogółu osób w wieku 15 lat i więcej i osiągnęły odpowiednio 62,1% wobec 46,7% oraz 13,0% wobec 12,8%.

Tabl. 17. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według grup wieku w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nieustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
		w tysiącach							
Ogółem	1021,7	500,5	436,6	63,9	434,9	86,3	53,5	46,7	12,8
15–24 lata	174,9	53,8	37,3	16,5	107,9	13,2	33,3	23,1	30,7
25–34	191,8	137,0	118,9	18,1	25,6	29,2	84,3	73,2	13,2
35–44	161,1	122,8	111,9	11,0	19,6	18,7	86,2	78,6	8,9
45–54	173,2	129,2	116,4	12,8	30,9	13,1	80,7	72,7	9,9
55–64	144,2	52,3	46,7	5,6	84,2	7,7	38,3	34,2	10,6
65 lat i więcej	176,6	5,4	5,4	0,0	166,8	4,4	3,1	3,1	0,8
Wiek:									
Przedprodukcyjny	46,4	1,3	1,2	0,1	42,5	2,6	3,0	2,8	7,9
Produkcyjny	764,3	490,3	426,6	63,7	196,2	77,7	71,4	62,1	13,0
mobilny	481,3	312,3	266,9	45,4	110,5	58,5	73,9	63,1	14,5
niemobilny	283,0	178,0	159,8	18,3	85,7	19,2	67,5	60,6	10,3
Poprodukcyjny	211,0	8,8	8,7	0,1	196,1	6,0	4,3	4,3	1,2

Analizując zbiorowość aktywnych zawodowo w 2011 r. według 10-letnich grup wieku zaobserwowano, że w stosunkowo najlepszej sytuacji na rynku pracy, podobnie jak w 2002 r., znajdowały się osoby w wieku 35–44 lata. We wskazanej grupie prawie 86 osób na 100 było aktywnych zawodowo. Wskaźnik zatrudnienia przyjął dla nich wartość 78,6%, a stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 8,9%. Ponadto w dość korzystnej sytuacji znajdowały się osoby mieszczące się w przedziałach wiekowych 25–34 oraz 45–54 lata, w populacji których aktywni zawodowo stanowili odpowiednio 84,3% i 80,7%, a wskaźnik zatrudnienia wyniósł odpowiednio 73,2% i 72,7%.

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2011 R.

Z punktu widzenia sytuacji na rynku pracy bardzo istotna jest charakterystyka populacji aktywnych zawodowo według poziomu wykształcenia. W 2011 r. najliczniejszą grupę (65,4%) tworzyły osoby posiadające co najmniej średnie wykształcenie. Odsetek osób aktywnych zawodowo z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym wyniósł 11,9%, zaś posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe – 22,6%. Znaczny udział w zasobach pracy województwa podlaskiego miała ludność z wykształceniem średnim i policealnym – 38,7%, podczas gdy osoby legitymujące się wykształceniem wyższym stanowiły 26,7% analizowanej populacji. W porównaniu z wynikami spisu z 2002 r. wśród ogółu aktywnych zawodowo najbardziej, bo aż o 12,4 p.proc, zwiększył się odsetek osób z wykształceniem wyższym.

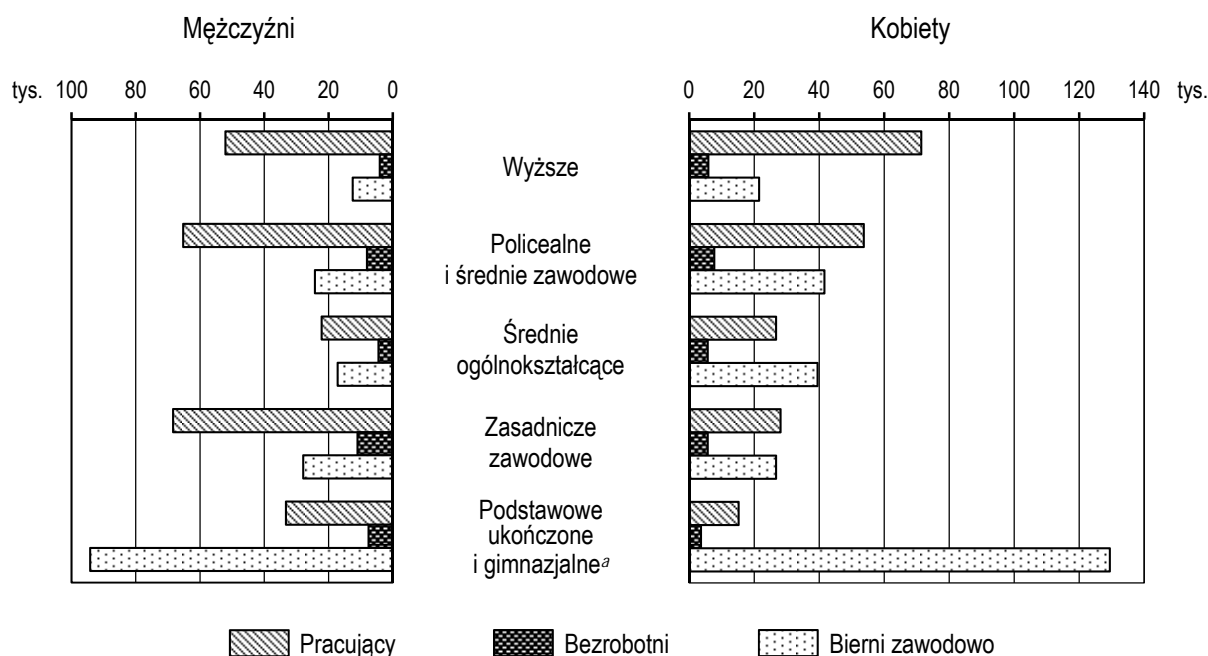
Analiza poziomu wykształcenia osób aktywnych zawodowo wskazała na istotne różnice występujące w podziale tej grupy według płci. Wśród kobiet aktywnych zawodowo dominowały absolwentki szkół wyższych oraz średnich i policealnych, które stanowiły 76,5% badanej grupy, szkoły zasadnicze zawodowe ukończyło natomiast 15,1% kobiet. Mężczyźni z wykształceniem co najmniej średnim stanowili 56,5% ogólnej ich liczby, zaś absolwentami szkół zasadniczych zawodowych było 28,7% mężczyzn.

Tabl. 18. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2011 r.

Poziom wykształcenia	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nieustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
	w tysiącach						w %		
Ogółem	1021,7	500,5	436,6	63,9	434,9	86,3	53,5	46,7	12,8
Wyższe	167,5	133,5	123,5	10,0	34,0	0,0	79,7	73,7	7,5
Policealne i średnie zawodowe	200,7	134,8	119,0	15,8	65,8	0,0	67,2	59,3	11,7
Średnie ogólnokształcące	115,8	59,1	48,9	10,2	56,7	0,0	51,0	42,3	17,2
Zasadnicze zawodowe	167,8	113,3	96,6	16,7	54,5	0,0	67,5	57,5	14,8
Podstawowe ukończone i gimnazjalne ^a ..	283,2	59,6	48,5	11,1	223,6	0,0	21,0	17,1	18,6
Nieustalony	86,6	0,2	0,1	0,1	0,2	86,2	45,1	27,8	38,3

a Łącznie z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego.

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W 2011 R.

a Łącznie z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego.

Osoby aktywne zawodowo mieszkające w miastach legitymowały się wyższym poziomem wykształcenia niż osoby zamieszkujące tereny wiejskie. W miastach dyplom ukończenia

szkoły wyższej lub średniej posiadało 74,4% spośród nich, natomiast 19,0% miało wykształcenie zasadnicze zawodowe. Na wsi wykształcenie co najmniej średnie uzyskało 50,3% ludności aktywnej zawodowo, podczas gdy wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymowało się 28,7% tej populacji.

Spis z 2011 r. wykazał, że najwyższą aktywnością zawodową charakteryzowały się osoby będące absolwentami szkół wyższych. Współczynnik aktywności zawodowej omawianej grupy wyniósł 79,7%. Charakteryzowała się ona również najwyższym wskaźnikiem zatrudnienia (73,7%) oraz najniższym poziomem stopy bezrobocia (7,5%).

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 wykazały, że sytuacja na rynku pracy w naszym województwie była zróżnicowana przestrzennie. W najtrudniejszej sytuacji znajdowali się mieszkańcy powiatu hajnowskiego, o czym świadczył najniższy w województwie współczynnik aktywności zawodowej (45,9%) oraz wskaźnik zatrudnienia (39,1%). Ponadto stopa bezrobocia w tym powiecie osiągnęła wartość wyższą niż w całym województwie (14,8% wobec 12,8%). W najlepszym położeniu na rynku pracy byli natomiast mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego, w przypadku których współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia ukształtowały się na poziomie wyższym niż zanotowano w województwie (odpowiednio 54,7% wobec 53,5% oraz 49,4% wobec 46,7%). Jednocześnie stopa bezrobocia w tym powiecie wyniosła 9,6% i była o 3,2 p.proc. niższa od wyliczonej dla ogółu ludności województwa.

W końcu marca 2011 r. populacja **pracujących** w województwie podlaskim liczyła 436,6 tys. osób, z czego ponad połowa (61,7%) mieszkała w miastach. Większą część pracujących stanowili mężczyźni, a ich odsetek ukształtował się na poziomie 55,3%.

Wskaźnik zatrudnienia, określający udział osób pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, w województwie podlaskim był stosunkowo niski i osiągnął 46,7%. Był on zdecydowanie wyższy w grupie mężczyzn niż kobiet (wyniósł odpowiednio 53,3% wobec 40,4%), zaś uwzględniając podział na mieszkańców miast i wsi utrzymywał się na bardziej zbliżonym poziomie (47,7% wobec 45,0%).

Biorąc pod uwagę strukturę pracujących według wieku, największy udział w omawianej populacji miały osoby w wieku 25–34 lata (27,2%), a następnie 45–54 lata (26,7%) oraz 35–44 lata (25,6%). Najmniej liczne były skrajne grupy wiekowe, tj. 15–24 lata oraz 65 lat i więcej. Ich odsetek w ogólnej liczbie pracujących wyniósł odpowiednio 8,5% i 1,2%.

Struktura pracujących mężczyzn i kobiet według wieku była zróżnicowana. Największy udział w populacji mężczyzn miały osoby w wieku 25–34 lata (27,5%), natomiast wśród ko-

biet – osoby liczące 45–54 lata (29,0%). Różnice odnotowano także w strukturze pracujących mieszkańców miast i wsi według wieku. Wśród pracujących zamieszkałych na wsi najliczniejszą zbiorowość (26,9%) tworzyły osoby w wieku 35–44 lata, zaś w populacji pracujących mieszkańców miast dominującą grupę stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (28,4%).

Wyniki spisu w zakresie poziomu zatrudnienia z uwzględnieniem takich cech jak wiek i płeć wykazały, że w stosunkowo najlepszej sytuacji znajdowały się osoby w wieku 25–54 lata. Najwyższą wartość wskaźnika zatrudnienia (78,6%) stwierdzono w grupie osób w wieku 35–44 lata, zaś najniższą (3,1%) wśród osób w wieku 65 lat i więcej.

Odnotowano również niższy poziom zaangażowania zawodowego kobiet niż mężczyzn we wszystkich przedziałach wiekowych. W najmłodszej grupie wiekowej (15–24 lata), w skład której weszły głównie osoby uczące się, wskaźnik zatrudnienia kształtował się na stosunkowo niskim poziomie i wyniósł 27,5% dla mężczyzn oraz 18,3% dla kobiet. Jego wartość rosła wraz z wiekiem, osiągając najwyższy poziom w przypadku osób w wieku 35–44 lata. W końcu marca 2011 r. pracę wykonywało 80,8% mężczyzn i 76,2% kobiet we wskazanym przedziale wiekowym. W starszych grupach widoczny był stopniowy spadek zaangażowania zawodowego. W populacji osób liczących 55–64 lata pracowało już tylko 24,8% kobiet i 45,8% mężczyzn.

Zaangażowanie zawodowe mieszkańców wsi w większości wyodrębnionych grup wieku było wyższe niż mieszkańców miast. Pracował co czwarty mieszkaniec wsi w wieku 15–24 lata, podczas gdy w miastach – co piąty. W grupie wiekowej 25–34 lata wskaźnik zatrudnienia dla mieszkańców wsi był o 0,7 p.proc. wyższy od analogicznego wskaźnika dla mieszkańców miast (73,6% wobec 72,9%). W kolejnych grupach wiekowych różnice wynosiły odpowiednio: dla grupy 35–44 lata – 2,4 p.proc. oraz dla wieku 45–54 lata – 3,1 p.proc. W przypadku osób starszych relacja ta kształtowała się odwrotnie – wskaźnik zatrudnienia dla ludności w przedziale wiekowym 55–64 lata oraz 65 lat i więcej zamieszkującej tereny wiejskie był niższy niż w miastach odpowiednio o 3,7 p.proc. i 0,4 p.proc.

Poziom uzyskanego wykształcenia to kolejna cecha mająca wpływ na stopień zaangażowania zawodowego i pozycję na rynku pracy. Wśród pracujących najliczniejszą grupę tworzyły osoby legitymujące się wykształceniem wyższym stanowiące 28,3% omawianej zbiorowości oraz policealnym i średnim zawodowym – 27,3%. Kolejna grupa to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 22,1%. Korzystniejszą strukturę wykształcenia odnotowano w przypadku pracujących kobiet niż mężczyzn. Panie z wykształceniem co najmniej średnim stanowiły 77,8% ogółu pracujących kobiet, podczas gdy analogiczny odsetek dla mężczyzn wyniósł 57,8%. Niekorzystnie pod tym względem kształtowała się struktura

mieszkańców wsi. Osoby posiadające wykształcenie średnie i wyższe stanowiły tylko 50,4% pracujących mieszkańców wsi, natomiast w populacji pracujących mieszkańców miast ich udział ukształtował się na poziomie 76,9%. Warto przy tym zaznaczyć, że odsetek pracujących mieszkańców miast legitymujących się wykształceniem wyższym był ponad dwukrotnie wyższy od analogicznego odsetka wśród mieszkańców wsi (36,1% wobec 15,7%).

Sytuacja na rynku pracy osób lepiej wykształconych i posiadających kwalifikacje zawodowe była korzystniejsza niż pozostałych grup ludności. Populacja osób z wykształceniem wyższym charakteryzowała się najwyższym wskaźnikiem zatrudnienia wynoszącym 73,7%, zaś najniższy wskaźnik – 17,1% dotyczył grupy osób z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym. Jego niski poziom stwierdzono również w przypadku osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, pracowało bowiem tylko 42,3% tej zbiorowości.

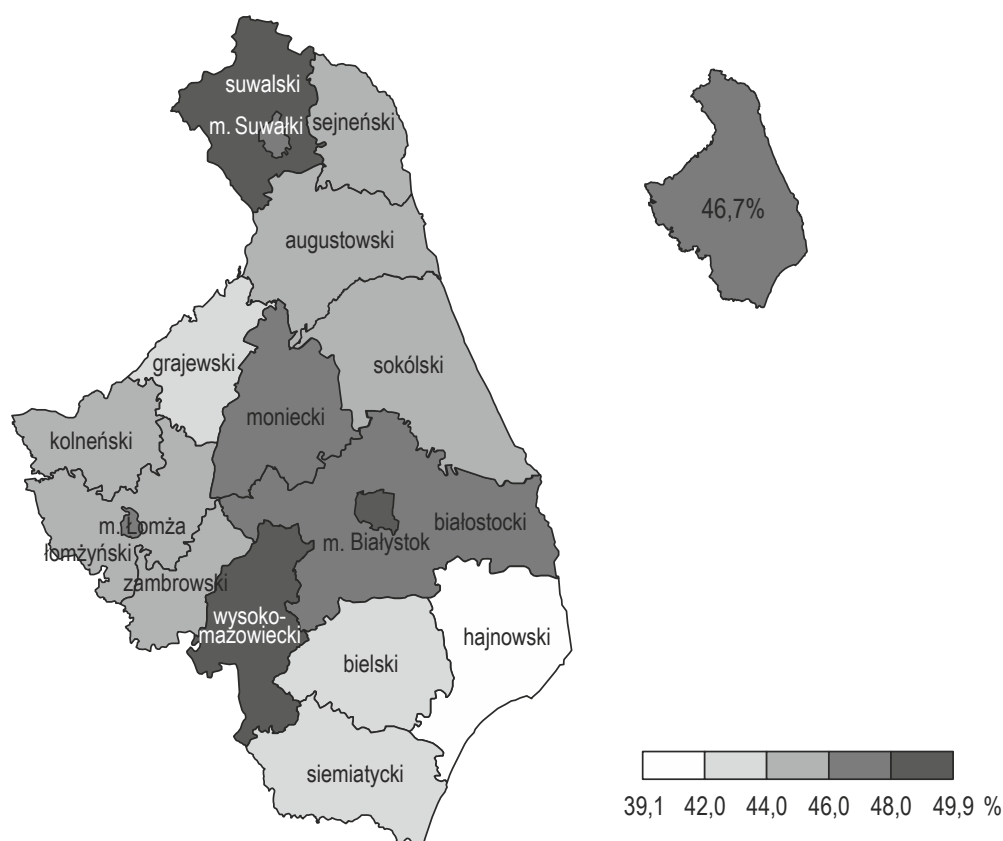
Z punktu widzenia diagnozy rynku pracy, ważna jest również informacja dotycząca statusu zatrudnienia. Według wyników NSP 2011, w populacji osób pracujących najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni – 301,1 tys. osób, tj. 69,0% całej zbiorowości. Drugą pod względem wielkości grupę (23,8%) tworzyły osoby pracujące na własny rachunek, wśród których tylko 14,6% zatrudniało pracowników. Pozostały odsetek pracujących (7,2%) to pomagający członkowie rodzin.

Struktury populacji mężczyzn i kobiet według statusu zatrudnienia były odmienne. Mężczyźni i kobiety najczęściej pracowali jako pracownicy najemni, przy czym w przypadku pań odsetek ten był wyższy i wyniósł 75,5% wobec 63,7% dla mężczyzn. Kobiety częściej niż mężczyźni deklarowały przynależność do pomagających członków rodzin (10,4% wobec 4,6%). Mężczyźni za to zdecydowanie częściej niż kobiety pracowali na własny rachunek (odpowiednio 31,7% wobec 14,1%) i to zarówno jako pracodawcy, jak i niezatrudniający pracowników najemnych.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, odsetek pracowników najemnych w ogólnej liczbie pracujących był wyższy wśród mieszkańców miast, gdzie kształtował się na poziomie 84,0%, natomiast rzadziej niż co drugi mieszkaniec wsi miał status pracownika najemnego (44,8%). Zamieszkujący tereny wiejskie zdecydowanie częściej niż mieszkańcy miast pracowali na własny rachunek (odpowiednio 38,0% wobec 15,0%) oraz jako pomagający członkowie rodzin (17,2% wobec 1,0%). Taka relacja związana była ze specyfiką pracy na wsi oraz powiązaniem z indywidualnymi gospodarstwami rolnymi.

Wskaźnik zatrudnienia był znacznie zróżnicowany terytorialnie. Najwyższą jego wartość odnotowano w m. Białystok (49,9%) i powiecie wysokomazowieckim (49,4%), zaś najniższą – w powiecie hajnowskim (39,1%).

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA W 2011 R.

Jak wykazały wyniki spisu, w końcu marca 2011 r. w województwie podlaskim liczba **bezrobotnych** wyniosła 63,9 tys. osób, a stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 12,8%, (tj. o 0,2 p.proc. niższym niż średnio w kraju). Większość populacji bezrobotnych stanowili mężczyźni (55,1%), jednak częstotliwość występowania zjawiska bezrobocia była zbliżona dla obu płci (stopa bezrobocia wśród mężczyzn osiągnęła 12,7%, podczas gdy wśród kobiet – 12,8%).

Tabl. 19. *Bezrobotni według wieku, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.*

Wyszczególnienie	Ogółem	W wieku				
		15–24 lata	25–34	35–44	45–54	55 lat i więcej
	w tysiącach					
Ogółem	63,9	16,5	18,1	11,0	12,8	5,6
mężczyźni	35,2	9,4	9,5	5,5	6,8	4,0
kobiety	28,7	7,1	8,6	5,4	6,0	1,6
Miasta	45,0	10,5	12,7	7,9	9,7	4,3
Wieś	18,9	6,0	5,3	3,1	3,1	1,3

Bezrobocie w większym stopniu dotyczyło ludność w miastach. W omawianym okresie liczba bezrobotnych mieszkańców miast wyniosła 45,0 tys., co stanowiło aż 70,5% ogółu bezrobotnych. Stopa bezrobocia w miastach ukształtowała się na poziomie 14,3%, natomiast na wsi wyniosła 10,2%.

Zjawisko bezrobocia dotyczyło przede wszystkim osób młodych, czyli w wieku do 34 lat. Ich zbiorowość liczyła 34,6 tys., co stanowiło ponad połowę (54,1%) bezrobotnych. Podobna tendencja uwidoczniła się po uwzględnieniu płci i miejsca zamieszkania. Osoby poniżej 35 roku życia stanowiły 53,7% bezrobotnych mężczyzn oraz 54,7% bezrobotnych kobiet. Wśród ogółu bezrobotnych mieszkańców miast i wsi odsetek ludzi młodych ukształtował się odpowiednio na poziomie 51,6% oraz 59,8%.

Najmniejsza, a jednocześnie najstarsza grupa wiekowa, czyli 55 lat i więcej obejmowała 5,6 tys. osób, a jej udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 8,8%. Zarówno w populacji bezrobotnych kobiet, jak i osób pochodzących z terenów miejskich oraz wiejskich odsetek ludności najstarszej nie przekroczył 10,0%. Wyjątek stanowili bezrobotni mężczyźni, wśród których 11,4% znajdowało się w przedziale wiekowym 55 lat i więcej.

Tabl. 20. Stopa bezrobocia według wieku, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Osoby w wieku					Z ogółem w wieku produkcyjnym
		15–24 lata	25–34	35–44	45–54	55 lat i więcej	
	w %						
O g ó ł e m	12,8	30,7	13,2	8,9	9,9	9,7	13,0
mężczyźni	12,7	29,0	12,5	8,6	10,2	10,8	12,9
kobiety	12,8	33,2	14,0	9,3	9,6	7,8	13,1
Miasta	14,3	34,5	14,3	10,5	11,8	11,3	14,5
Wieś	10,2	25,7	11,1	6,5	6,6	6,7	6,6

W poszczególnych grupach wiekowych zanotowano różne natężenie bezrobocia. Wyższą stopę bezrobocia niż w województwie ogółem stwierdzono wśród osób do 34 roku życia, przy czym w grupie osób w wieku 15–24 lata wyniosła ona 30,7% i prawie 2,5-krotnie przekroczyła średnią wojewódzką. W przedziałach wiekowych powyżej 35 roku życia stopa bezrobocia nie przekroczyła 10,0%, a jej najniższy poziom (8,9%) wystąpił wśród ludności w wieku od 35 do 44 lat.

W 2011 r. wśród bezrobotnych dominowały osoby posiadające stosunkowo niski poziom wykształcenia. Najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni z wykształceniem co najwyżej zasadniczym zawodowym (27,8 tys. osób, tj. 43,5% ogółu bezrobotnych), natomiast najmniej liczną zbiorowość tworzyli bezrobotni z wykształceniem wyższym (10,0 tys. osób, tj. 15,6%).

Tabl. 21. Bezrobotni według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem ^a	Poziom wykształcenia				
		wyższe	policjalne i średnie zawodowe	średnie ogólno- kształcące	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone i gimnazjalne
O g ó ł e m	63,9	10,0	15,8	10,2	16,7	11,1
mężczyźni	35,2	4,1	8,1	4,5	11,0	7,6
kobiety	28,7	5,9	7,7	5,7	5,7	3,6
Miasta	45,0	7,8	11,5	7,4	11,5	6,8
Wieś	18,9	2,2	4,4	2,7	5,2	4,3

a W dalszym podziale nie uwzględniono nieustalonego poziomu wykształcenia.

Bezrobotni mężczyźni charakteryzowali się mniej korzystną strukturą wykształcenia niż kobiety. Udział pań z wykształceniem co najwyżej zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet wynosił 32,4%, podczas gdy analogiczny odsetek dla mężczyzn kształtował się na poziomie 52,8%.

Bezrobotni mieszkańcy wsi byli gorzej wykształceni niż pozostający bez pracy mieszkańcy miast. Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub niższym stanowiły 50,3% bezrobotnych zamieszkałych na wsi, podczas gdy w miastach odsetek ten osiągnął poziom 40,7%.

Tabl. 22. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy, płci i miejsca zamieszkania w 2011 r.

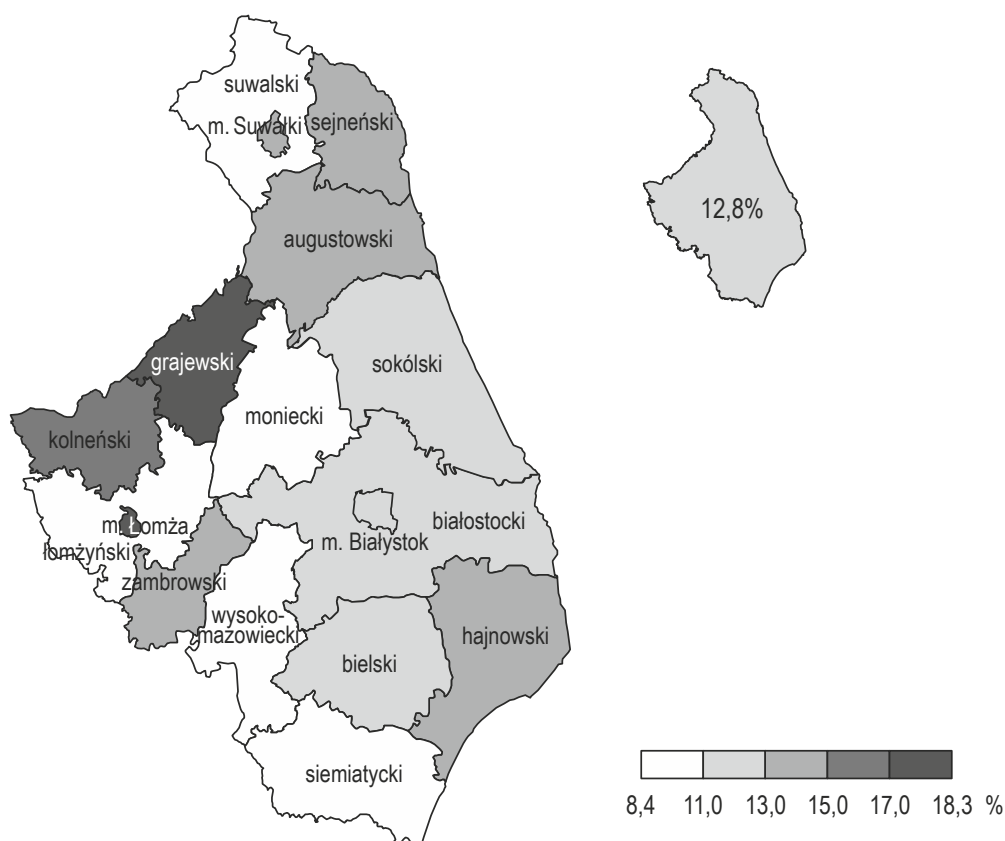
Wyszczególnienie	Ogółem	Okres poszukiwania pracy					nieustalony okres po- szukiwania pracy
		do 3 miesiące włącznie	4-6	7-12	powyżej 12 miesięcy		
						w odsetkach	
	w tysią- cach	w odsetkach					
O g ó ł e m	63,9	100,0	20,5	24,5	28,8	26,1	0,1
mężczyźni	35,2	100,0	20,3	24,4	28,5	26,8	0,0
kobiety	28,7	100,0	20,7	24,7	29,1	25,3	0,2
Miasta	45,0	100,0	21,0	24,4	27,7	26,7	0,1
Wieś	18,9	100,0	19,2	24,7	31,1	24,8	0,1

Według stanu w dniu 31 marca 2011 r., co piąta osoba (20,5%) spośród populacji bezrobotnych poszukiwała pracy do 3 miesięcy, zaś co czwarta (26,1%) była długotrwale bezrobotna, czyli aktywnie poszukiwała pracy przez ponad 12 miesięcy. Odsetki bezrobotnych osób w poszczególnych grupach wyodrębnionych ze względu na czas poszukiwania pracy kształtowały się podobnie zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet.

Większe zróżnicowanie struktury bezrobotnych według okresu poszukiwania pracy uwi-
doczniło się po uwzględnieniu podziału na miejsca zamieszkania. W miastach odnotowano
wyższy odsetek osób poszukujących pracy w okresach skrajnych, czyli najkrócej i najdłużej,
przy czym 21,0% bezrobotnych mieszkańców miast poszukiwało pracy do 3 miesięcy, zaś
26,7% – dłużej niż rok. Na wsi odsetki te wyniosły odpowiednio 19,2% i 24,8%.

W przypadku młodszych grup wiekowych (tj. poniżej 29 lat) odsetek poszukujących pracy
krótco (do 3 miesięcy) przewyższył odsetek długotrwale poszukujących pracy. Należy przy
tym pamiętać, iż osoby te ze względu na swój wiek lub niedawne zakończenie edukacji, mo-
gły jeszcze nie mieć możliwości poszukiwania pracy przez dłuższy okres. W przedziale wie-
kowym 30–34 lata odsetki te zbliżyły się do siebie, a następnie w starszych grupach wieko-
wych (40 lat i więcej) udziały długotrwale poszukujących pracy zwiększały się.

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.

Skala bezrobocia w województwie podlaskim była zróżnicowana przestrzennie. Tereny
o najwyższej stopie bezrobocia to: powiat grajewski (18,3%), m. Łomża (17,1%), powiat kol-
neński (15,2%) oraz hajnowski (14,8%), zaś najniższą stopę bezrobocia zanotowano w powia-
tach: suwalskim (8,4%), wysokomazowieckim (9,6%) oraz siemiatyckim (9,8%).

Istotną grupę na rynku pracy stanowili **bierni zawodowo**. Jest to zróżnicowana zbiorowość, ponieważ należą do niej osoby, które nie weszły jeszcze na rynek pracy lub na jakiś czas zawiesiły swoją aktywność zawodową (uczniowie, studenci, osoby mające przerwę w życiu zawodowym ze względu na obowiązki rodzinne), a także te osoby, które definitywnie zakończyły karierę zawodową lub też z różnych względów nigdy nie były aktywne zawodowo (np. z powodu choroby). Generalnie grupę biernych zawodowo tworzą w większości osoby najmłodsze i najstarsze.

Tabl. 23. *Bierni zawodowo według przyczyn bierności, płci, miejsca zamieszkania oraz ekonomicznych grup wieku w 2011 r.*

Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	W tym – w % – według wybranych przyczyn nieposzukiwania pracy							
		przeko- nie o niemoż- liwości znalezienia odpowied- niej pracy	wyczer- panie wszyst- kich zna- nych możliwo- ści znalezienia pracy	nauka, uzupeł- nianie kwalifi- kacji	opieka nad dziećmi lub inny- mi oso- bami wymaga- jącymi opieki	własna choroba, niepełno- sprawno- ść	inne po- wody osobiste lub ro- dzinne	emery- tura	oczeki- wanie na powrót do pracy po przerwie
O g ó ł e m	434,9	1,0	0,7	22,7	4,8	10,0	2,4	48,8	0,3
mężczyźni	176,2	1,4	0,9	26,8	0,6	13,5	2,1	42,3	0,4
kobiety	258,7	0,7	0,5	19,9	7,6	7,5	2,6	53,2	0,2
Miasta	249,9	1,1	0,7	24,3	4,8	9,8	2,5	46,3	0,3
Wieś	185,0	0,8	0,6	20,5	4,8	10,1	2,3	52,2	0,2
Wiek:									
Przedproduk- cyjny	42,5	0,1	–	97,8	0,1	0,3	0,2	–	–
Produkcyjny	196,2	1,9	1,4	29,1	10,3	17,6	4,9	15,5	0,6
mobilny	110,5	1,4	1,1	51,7	14,9	7,8	4,5	0,4	0,7
niemobilny ...	85,7	2,7	1,9	0,1	4,4	30,2	5,3	35,1	0,5
Poprodukcyjny	196,1	0,2	0,1	0,0	0,2	4,4	0,5	92,6	0,0

W 2011 r. w województwie podlaskim było 434,9 tys. osób biernych zawodowo, a ich udział w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej ukształtował się na poziomie 46,5%. Większość populacji biernych zawodowo stanowiły kobiety, których odsetek wyniósł 59,5%. Wyższy udział wśród ogółu biernych zawodowo mieli mieszkańcy miast (57,5%) niż wsi (42,5%).

Najczęstszą przyczyną bierności zawodowej wskazywaną przez respondentów była emerytura (48,8%) oraz nauka, uzupełnianie kwalifikacji (22,7%). Dużo rzadziej wymieniano własną chorobę lub niepełnosprawność (10,0%), a także opiekę nad dziećmi lub innymi osobami wymagającymi opieki (4,8%). Kobiety, znacznie częściej niż mężczyźni, jako powód bierno-

ści podawały opiekę nad dziećmi lub innymi osobami (7,6% kobiet wobec 0,6% mężczyzn). Mężczyźni natomiast częściej niż kobiety byli nieaktywni na rynku pracy z powodu nauki, uzupełniania kwalifikacji (26,8% wobec 19,9%) oraz choroby czy niepełnosprawności (13,5% wobec 7,5%). Dodatkowo więcej kobiet niż mężczyzn jako powód bierności wskazywało emeryturę (53,2% wobec 42,3%). Był to skutek wcześniejszego wieku przechodzenia na emeryturę oraz dłuższego trwania życia kobiet.

Różnicując biernych zawodowo pod względem wieku i przyczyny bierności zauważamy, że dla osób młodych główną przyczyną bierności zawodowej była nauka i uzupełnianie kwalifikacji, a dla osób starszych – emerytura i choroba lub niepełnosprawność.

Udział biernych zawodowo wśród ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej był zróżnicowany terytorialnie. Najwyższy odsetek osób nieaktywnych zawodowo zanotowano w powiatach: hajnowskim (54,1%), siemiatyckim (53,0%) oraz bielskim (50,7%), zaś najniższy – w miastach: Białystok (43,1%), Łomża (43,6%) i Suwałki (44,9%).

Rozdział VIII. ZASOBY MIGRACYJNE

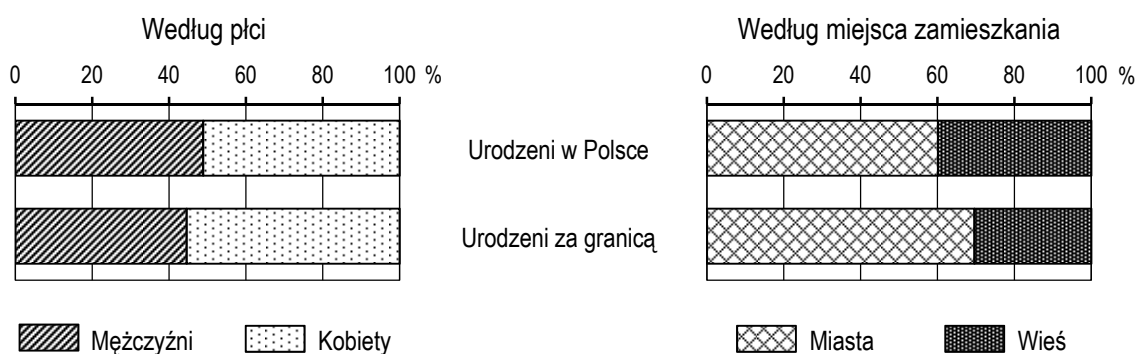
1. Kraj urodzenia

W spisach ludności przeprowadzonych na terenie Polski kraj urodzenia był przedmiotem badania już w okresie międzywojennym, tj. w latach 1921 oraz 1931, jednak wówczas używano określenia „miejsce urodzenia”. W okresie powojennym miejsce urodzenia badano podczas spisów z 1970 r. oraz 1978 r. (wyłącznie w badaniu reprezentacyjnym), natomiast formularze spisowe z lat 2002 oraz 2011 zawierały już pytania dotyczące bezpośrednio kraju urodzenia.

Na podstawie spisu przeprowadzonego w 2011 r. stwierdzono, że w ogólnej liczbie ludności województwa podlaskiego 1185,7 tys. osób (tj. 98,6%) wskazało Polskę jako kraj swego urodzenia, poza granicami kraju urodziło się 16,1 tys. osób (tj. 1,3%), natomiast dla 0,6 tys. osób (tj. 0,05%) kraj urodzenia nie został ustalony.

W odniesieniu do poprzedniego spisu najistotniejsze zmiany zaszły wśród ludności urodzonej za granicą. Jej populacja była aż o 24,8% większa niż zanotowano w 2002 r., podczas gdy liczba osób deklarujących Polskę jako kraj urodzenia wzrosła o 0,4%.

STRUKTURA LUDNOŚCI URODZONEJ W POLSCE
I ZA GRANICĄ W 2011 R.

W 2011 r. wśród mieszkańców województwa podlaskiego urodzonych w kraju odsetek kobiet ukształtował się na poziomie 51,1%, a wśród osób urodzonych za granicą – wyniósł 55,4%.

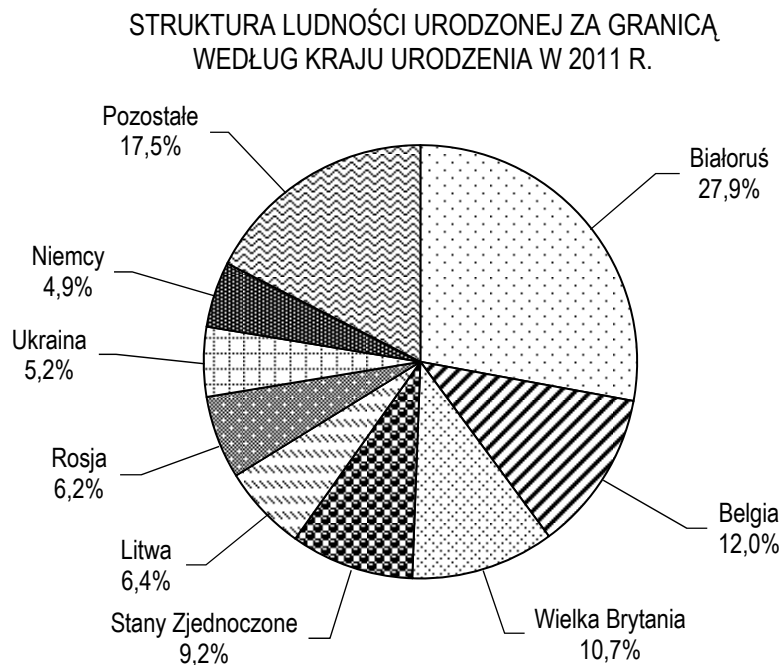
W zbiorowości osób urodzonych poza granicami kraju 69,6% stanowili mieszkańcy miast, podczas gdy wśród urodzonych w Polsce odsetek ten ukształtował się na poziomie 60,1%.

W strukturze ludności urodzonej za granicą najliczniejszą grupę (49,1%) tworzyły osoby młode (do 29 lat), wśród których zdecydowanie przeważały dzieci w wieku 0–14 lat stanowiąc ponad 2/3 tej grupy. Znaczny udział (35,1%) w populacji ludności urodzonej poza granicami kraju miały również osoby 60-letnie i starsze.

Tabl. 24. Ludność według kraju urodzenia

Kraj urodzenia	2002			2011		
	w tysiącach	ogółem = 100	urodzeni za granicą = 100	w tysiącach	ogółem = 100	urodzeni za granicą = 100
O g ó ł e m	1208,6	100,0	x	1202,4	100,0	x
Urodzeni w Polsce	1181,5	97,8	x	1185,7	98,6	x
Urodzeni za granicą	12,9	1,1	100,0	16,1	1,3	100,0
w tym:						
Białoruś	5,3	0,4	40,8	4,5	0,4	27,9
Belgia	0,4	0,0	3,3	1,9	0,2	12,0
Wielka Brytania	0,1	0,0	0,5	1,7	0,1	10,7
Stany Zjednoczone	0,7	0,1	5,5	1,5	0,1	9,2
Litwa	1,6	0,1	12,3	1,0	0,1	6,4
Rosja	1,7	0,1	13,3	1,0	0,1	6,2
Ukraina	1,0	0,1	7,4	0,8	0,1	5,2
Niemcy	0,6	0,0	4,6	0,8	0,1	4,9
Nieustalone miejsce urodzenia ...	14,2	1,2	x	0,6	0,0	x

W spisie z 2011 r. mieszkańcy województwa podlaskiego, poza Polską, wymienili 70 państw będących miejscem ich urodzenia, przy czym w dziesięciu krajach najczęściej wskazywanych urodziło się aż 87,0% ogółu urodzonych za granicą, w kolejnych dwudziestu – 11,1%, zaś w pozostałych – tylko 2,0%.

Najliczniejszą grupę, obejmującą prawie 28% urodzonych poza granicami Polski, stanowiła ludność urodzona na terenie Białorusi. Znaczące zbiorowości tworzyli również urodzeni

w Belgii – 12,0%, Wielkiej Brytanii – 10,7% oraz w Stanach Zjednoczonych – 9,2%. Na uwagę zasługuje fakt, że w stosunku do poprzedniego spisu, zdecydowanie wzrósł odsetek osób urodzonych w krajach będących głównym celem polskich emigrantów. Zmniejszeniu uległ natomiast udział ludności urodzonej w krajach położonych za wschodnią granicą Polski. Był on jednak wciąż dość wysoki i kształtował się następująco: Litwa – 6,4%, Rosja – 6,2%, Ukraina – 5,2%.

Zdecydowana większość osób urodzonych za granicą, czyli 14,3 tys. (89,2%) posiadała obywatelstwo polskie, a tylko 1,7 tys. (10,7%) spośród nich to cudzoziemcy.

W 2011 r. wśród ludności województwa podlaskiego deklarującej inny niż Polska kraj urodzenia 8,9 tys., czyli ponad połowa badanej populacji, zamieszkiwała tereny podregionu białostockiego. Największą grupę – 35,5% – stanowili mieszkańcy m. Białystok, 11,6% osób osiedliło się w powiecie białostockim, zaś 8,0% – w powiecie sokólskim.

Tabl. 25. Ludność według miejsca urodzenia i powiatów w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Urodzeni w Polsce	Urodzeni za granicą	Nieustalone miejsce urodzenia
	w tysiącach			
Województwo	1202,4	1185,7	16,1	0,6
Powiaty:				
Augustowski	60,0	59,4	0,6	0,0
Białostocki	142,8	140,9	1,9	0,1
Bielski	58,8	58,1	0,7	0,0
Grajewski	49,7	49,1	0,5	0,0
Hajnowski	47,0	46,3	0,7	0,0
Kolneński	40,1	39,9	0,2	0,0
Łomżyński	52,2	51,8	0,4	0,0
Moniecki	43,0	42,5	0,4	0,0
Sejneński	21,1	20,9	0,2	0,0
Siemiatycki	48,1	47,2	0,8	0,0
Sokólski	72,1	70,8	1,3	0,0
Suwalski	36,2	36,0	0,2	0,0
Wysokomazowiecki	59,7	59,1	0,5	0,0
Zambrowski	45,1	44,7	0,4	0,0
Miasta na prawach powiatu:				
Białystok	294,0	288,1	5,7	0,2
Łomża	63,2	62,4	0,8	0,0
Suwałki	69,2	68,5	0,7	0,1

Średnio na 1000 mieszkańców województwa podlaskiego przypadało około 13 osób urodzonych za granicą, przy czym liczba ta w poszczególnych powiatach był zróżnicowana i wahała się od 6 osób w powiatach kolneńskim i suwalskim do 18 w powiatach siemiatyckim i sokólskim oraz 19 w m. Białystok.

2. Obywatelstwo

W polskich spisach ludności „obywatelstwo” rozumiane jako przynależność państwowa osób, było badane w okresie międzywojennym, tj. w latach 1921 oraz 1931. W okresie powojennym temat ten był przedmiotem badania w dwóch ostatnich spisach przeprowadzonych w 2002 r. oraz 2011 r.

W 2011 r. wśród mieszkańców województwa podlaskiego 1200,1 tys. osób (99,8% ogólnej liczby) posiadało obywatelstwo polskie, 2,1 tys. ludności (0,2%) stanowili cudzoziemcy, a tylko 44 osoby określiły się jako bezpaństwowcy (w kraju około 2 tys. osób). Ponadto w ostatnim spisie, dzięki wykorzystaniu rejestrów, obywatelstwo nie zostało ustalone tylko dla 0,02% ludności (tj. dla 200 osób). Dla porównania, w 2002 r. przynależności państwowej nie stwierdzono dla 16,7 tys. osób.

Tabl. 26. *Ludność według obywatelstwa*

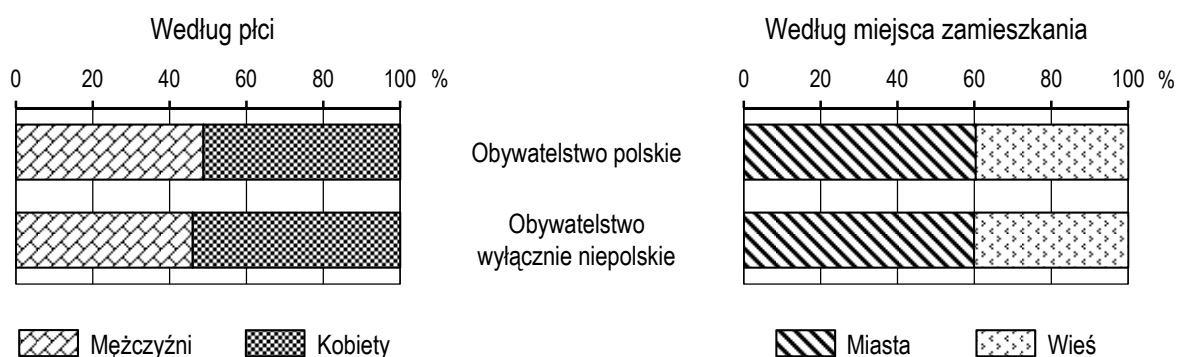
Obywatelstwo	2002			2011		
	w tysiącach	ogółem = 100	niepolskie = 100	w tysiącach	ogółem = 100	niepolskie = 100
O g ó l e m	1208,6	100,0	x	1202,4	100,0	x
Polskie	1190,8	98,5	x	1200,1	99,8	x
Wyłącznie polskie	1182,9	97,9	x	1194,7 ^a	99,4 ^a	x
Polskie i inne	7,9	0,7	x	5,4	0,4	x
Niepolskie	1,1	0,1	100,0	2,1	0,2	100,0
w tym:						
Białoruskie	0,4	0,0	32,8	1,0	0,1	46,9
Rosyjskie	0,2	0,0	14,1	0,3	0,0	13,8
Ukraińskie	0,1	0,0	8,4	0,1	0,0	6,7
Bezpaństwowcy	0,0	0,0	x	0,0	0,0	x
Obywatelstwo nieustalone	16,7	1,4	x	0,2	0,0	x

^a Wyniki wstępne; w 2011 r. dla około 96,9 tys. osób z obywatelstwem polskim nie ustalono, czy mają inne obywatelstwo. W rejestrach jest zapisywane tylko jedno obywatelstwo.

Według wstępnych wyników spisu, 5,4 tys. mieszkańców naszego województwa oprócz obywatelstwa polskiego posiadało także inne obywatelstwo, natomiast wśród cudzoziemców 9 osób miało paszport więcej niż jednego kraju.

W województwie podlaskim w grupie osób posiadających obywatelstwo niepolskie, przeważały kobiety, które stanowiły 53,9% badanej populacji. Wśród osób deklarujących obywatelstwo polskie również przeważały kobiety, a ich udział wyniósł 51,2%. Odsetek kobiet i mężczyzn różnił się zasadniczo w zależności od deklarowanej przynależności państwowej. Najbardziej uwidocznili się to wśród obywateli Ukrainy, gdzie przedstawicielki płci żeńskiej stanowiły aż 92,8%, a następnie Kazachstanu – 72,7%, Łotwy – 67,9%, Białorusi – 62,3% i Rosji – 55,1%. Najniższy odsetek kobiet zanotowano wśród obywateli Włoch – 25,0% oraz Wielkiej Brytanii – 29,6%.

STRUKTURA LUDNOŚCI Z OBYWATELSTWEM POLSKIM ORAZ NIEPOLSKIM W 2011 R.

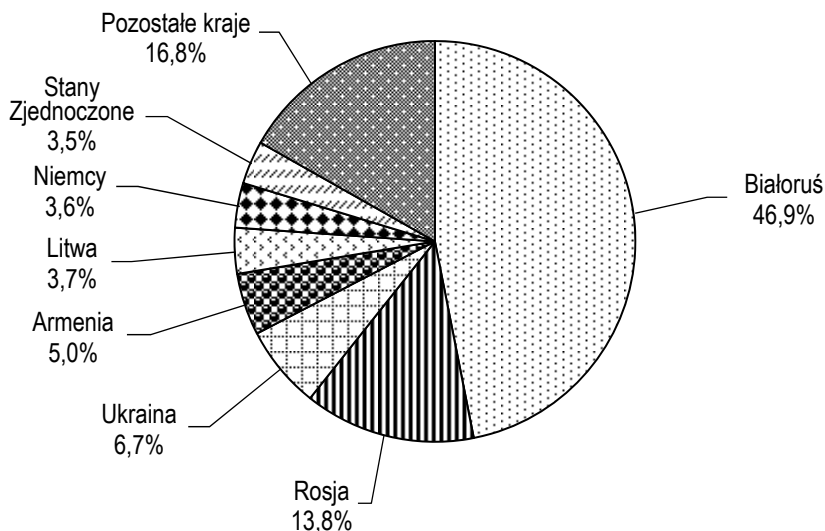

W zbiorowości osób deklarujących obywatelstwo polskie odsetek zamieszkujących miasta kształtował się na poziomie 60,3% (w spisie z 2002 r. – 58,5%). Odpowiednio dla osób z obywatelstwem niepolskim wskaźnik ten wyniósł 59,9% (w 2002 r. – 68,5%). Mieszkańcami miast była również połowa populacji osób określonych mianem bezpaństwowców oraz 96,5% ludności, dla której nie została ustalona przynależność państwowa.

Prawie 84% osób posiadających obywatelstwo niepolskie urodziło się za granicą. Wśród imigrantów, którzy przybyli do Polski znajdowali się głównie przedstawiciele młodego pokolenia. W efekcie 73,1% mieszkańców naszego województwa z obywatelstwem niepolskim stanowiły osoby z przedziału wiekowego 20–54 lata, podczas gdy w zbiorowości osób z obywatelstwem polskim odsetek ten wyniósł tylko 51,5%.

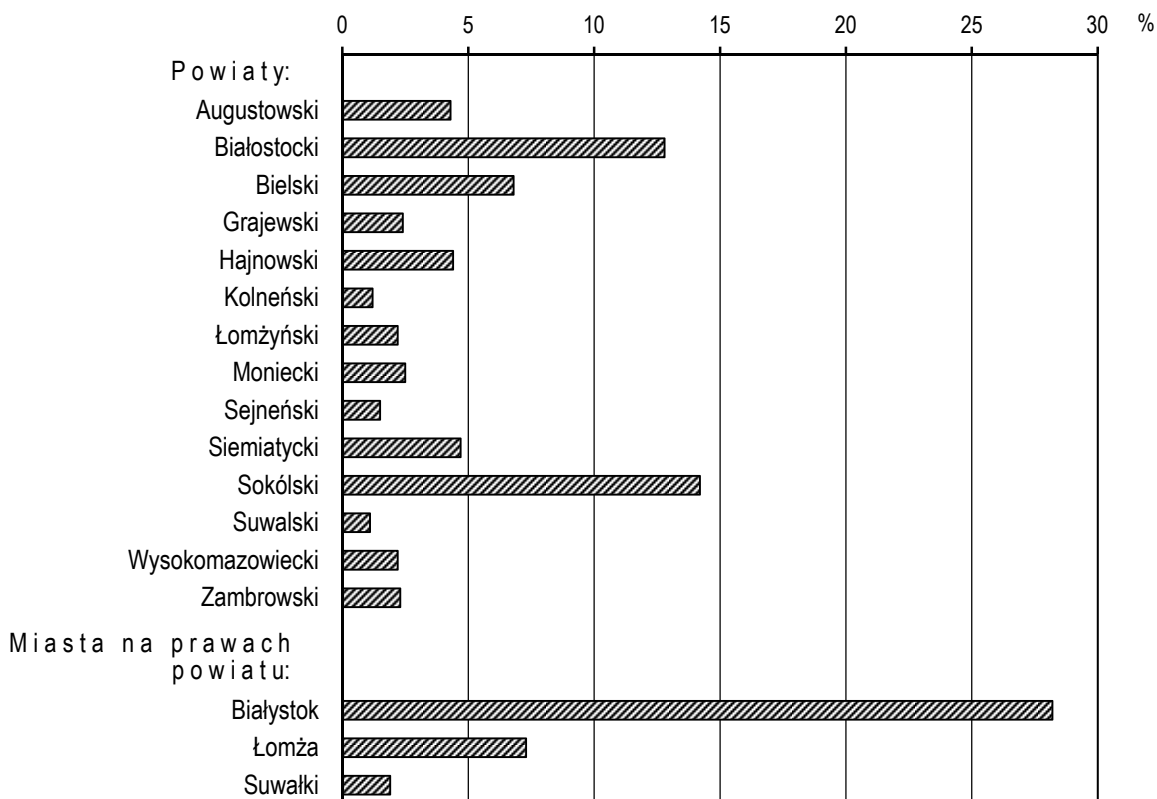
Wśród cudzoziemców zamieszkujących województwo podlaskie dominowali obywatele Białorusi (46,9% ogólnej ich liczby). Dość duży odsetek ludności z obywatelstwem niepolskim stanowili także obywatele Rosji (13,8%), Ukrainy (6,7%) i Armenii (5,0%).

STRUKTURA LUDNOŚCI Z NIEPOLSKIM OBYWATELSTWEM
WEDŁUG KRAJU OBYWATELSTWA W 2011 R.

Rozmieszczenie terytorialne ludności z obywatelstwem niepolskim na obszarze naszego województwa było dość zróżnicowane. Zdecydowanie najwięcej, bo 28,2% cudzoziemców mieszkało w m. Białystok, w następnej kolejności na miejsce zamieszkania wybierane były powiaty sokólski (14,2%) i białostocki (12,8%). Najmniej cudzoziemców mieszkało na terenie powiatów suwalskiego oraz kolneńskiego (odpowiednio 1,1% i 1,2%).

STRUKTURA LUDNOŚCI Z NIEPOLSKIM OBYWATELSTWEM
WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.

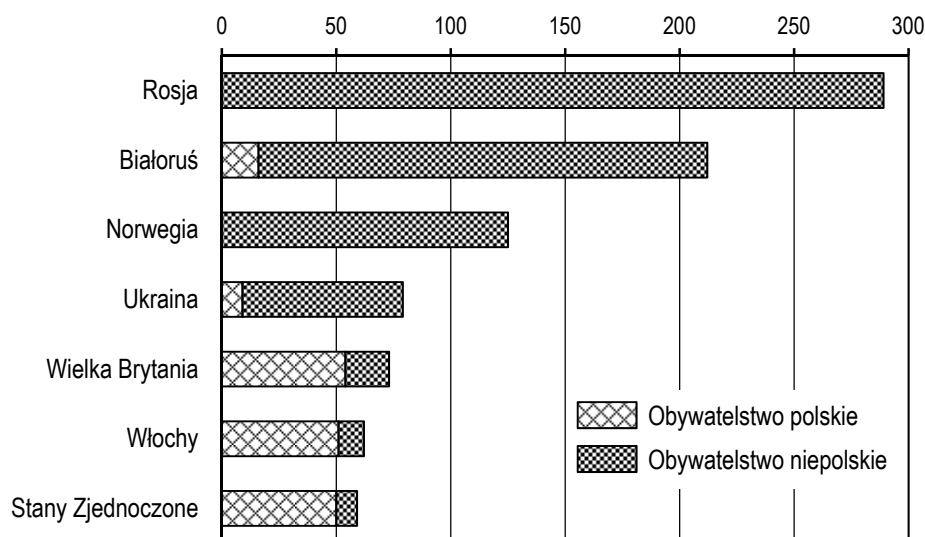
Rozdział IX. MIGRACJE ZAGRANICZNE NA POBYT CZASOWY

1. Imigranci przebywający w Polsce czasowo (wyniki wstępne)

Podczas spisu przeprowadzonego w 2011 r. w województwie podlaskim spisano 1,8 tys. osób mieszkających na stałe za granicą, a przebywających w Polsce czasowo, w tym dla 1,5 tys. osób był to pobyt dłuższy niż 3 miesiące (w 2002 r. liczba imigrantów przebywających na terenie naszego województwa powyżej 2 miesięcy wyniosła 1,3 tys. osób). W analizowanej grupie wyróżniono 1,1 tys. imigrantów długookresowych – przebywających w Polsce 12 miesięcy i więcej oraz 0,4 tys. imigrantów krótkookresowych – przebywających powyżej 3, ale krócej niż 12 miesięcy. Pozostałą zbiorowość stanowiły osoby przebywające w naszym kraju do 3 miesięcy.

W 2011 r. w ogólnej liczbie imigrantów przebywających w Polsce powyżej 3 miesięcy przeważały kobiety, które stanowiły 65,9% omawianej populacji. Najwięcej osób przybyłych z zagranicy znajdowało się w grupie wiekowej od 20 do 29 lat, zaś ich odsetek w ogólnej liczbie imigrantów ukształtował się na poziomie 31,7%. Zdecydowana większość imigrantów (77,9%) zamieszkiwała tereny miejskie.

IMIGRANCI PRZEBYWAJĄCY W POLSCE CZASOWO POWYŻEJ 3 MIESIĘCY
WEDŁUG KRAJU POPRZEDNIEGO ZAMIESZKANIA I OBYWATELSTWA W 2011 R.

Ludność przebywająca czasowo w województwie podlaskim przyjeżdżała głównie z wschodniej granicy, tj. z Rosji (19,0%) i Białorusi (13,9%). Na kolejnym miejscu znalazła się Norwegia, z której pochodziło 8,2% omawianej zbiorowości.

Wśród imigrantów 80,1% stanowili cudzoziemcy, czyli osoby nieposiadające obywatelstwa polskiego, którzy najczęściej pochodzili z Rosji, Białorusi i Norwegii. Pozostałą grupę

(19,9%) tworzyli Polacy, którzy na stałe mieszkali za granicą, a do kraju przybyli na pewien czas. Przyjeżdżali oni przede wszystkim z Wielkiej Brytanii, Włoch i Stanów Zjednoczonych.

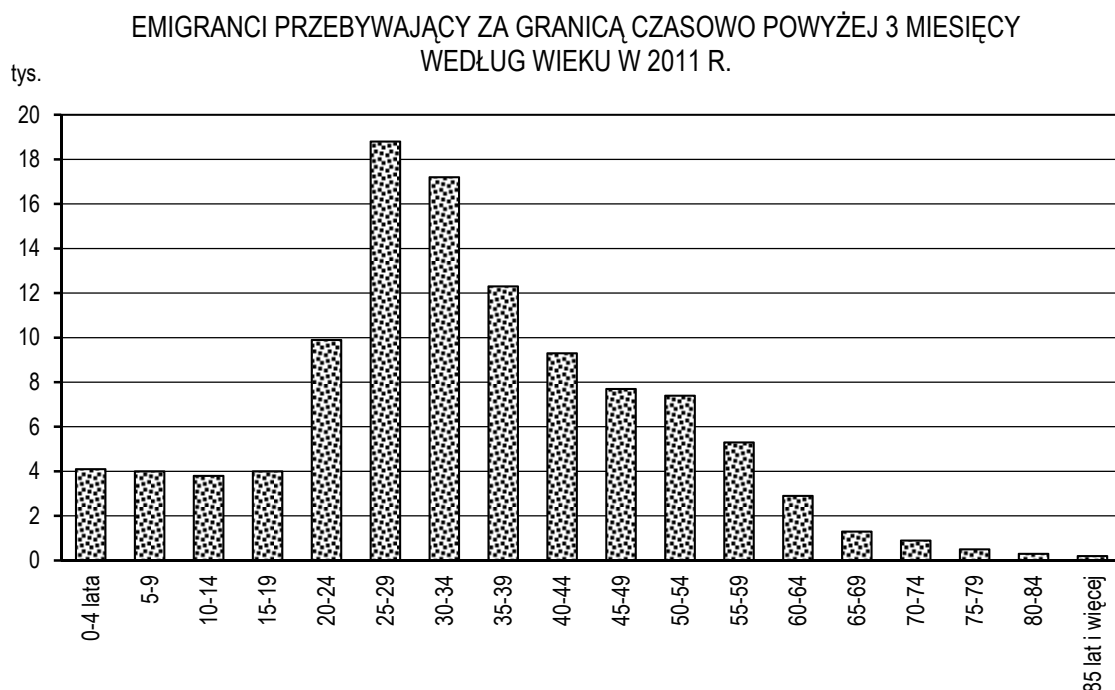
Wśród najważniejszych powodów przybycia do naszego województwa, aż 34,7% imigrantów wskazało sprawy rodzinne. Dla 13,7% omawianej zbiorowości równie ważną przyczyną był zamiar podjęcia pracy, zaś w celach edukacyjnych przyjechało 12,7% osób. Chęć ubiegania się o ochronę międzynarodową lub krajową zadeklarowało 10,7% imigrantów.

2. Emigranci przebywający za granicą (wyniki wstępne)

W ostatnich latach, a zwłaszcza po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej, zwiększyła się liczba wyjazdów Polaków za granicę. W 2011 r. w momencie przeprowadzania spisu powszechnego poza granicami kraju przez okres dłuższy niż 3 miesiące przebywało 109,9 tys. osób mających stałe miejsce zamieszkania w województwie podlaskim (w porównaniu ze spisem z 2002 r. liczba ta wzrosła 2-krotnie).

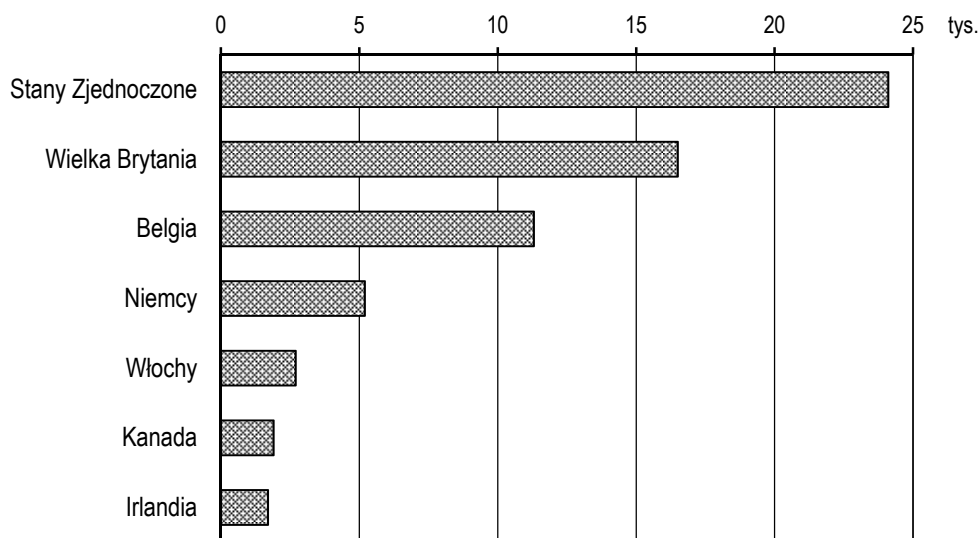
W tym raporcie wszystkie osoby, które pozostawały poza granicami kraju, a nie dokonały wymeldowania z pobytu stałego, zaliczono do przebywających czasowo za granicą i włączyły do stanów ludności.

Wśród osób przebywających czasowo za granicą przeważały kobiety, które stanowiły 51,3% wszystkich emigrantów naszego województwa (w spisie z 2002 r. – 52,8%). Odsetek kobiet i mężczyzn różnił się jednak w zależności od kraju pobytu, np. wśród emigrantów przebywających czasowo we Włoszech kobiet było 67,4%, natomiast w Norwegii – tylko 39,3%. Najwięcej osób przebywających za granicą przed wyjazdem zamieszkiwało w miastach naszego regionu – 64,3%.

Poza granice kraju wyjeżdżali głównie ludzie młodzi. Wśród emigrantów przebywających za granicą powyżej 3 miesięcy 75,8% nie przekroczyło 45 roku życia, zaś odsetek osób w wieku 25–29 lat ukształtował się na poziomie 17,1%. Często na wyjazd z Polski decydowały się rodziny z dziećmi. Wskazuje na to dość duża liczebność grupy osób w wieku 0–14 lat, która stanowiła 10,8% ogółu emigrantów.

EMIGRANCI PRZEBYWAJĄCY ZA GRANICĄ CZASOWO POWYŻEJ 3 MIESIĘCY
WEDŁUG KRAJU PRZEBYWANIA W 2011 R.

W marcu 2011 r. emigranci z naszego województwa najliczniej przebywali na terenie Stanów Zjednoczonych, gdzie mieszkało 21,9% ich ogólnej liczby. W dalszej kolejności znalazły się kraje europejskie, tj. Wielka Brytania (15,0%) oraz Belgia (10,3%). Popularnością wśród emigrantów cieszyły się również Niemcy (4,7%), Włochy (2,4%), Kanada (1,8%) i Irlandia (1,5%).

Najczęstsza przyczyna wyjazdu, którą podało 70,7% badanych osób, była związana z pracą oraz trudnościami w jej znalezieniu na terenie kraju, a przede wszystkim z chęcią uzyskania wyższych zarobków. W celu podjęcia pracy poza granicami kraju nasze województwo częściej opuszczali mężczyźni niż kobiety (56,3% wobec 43,7%). Sprawy rodzinne wskazało 19,9% osób, w tym najczęściej podawaną przyczyną była potrzeba towarzyszenia rodzinie bądź jej połączenie. Cele edukacyjne stanowiły podstawę wyjazdu dla 4,6% emigrantów.

Rozdział X. STRUKTURA NARODOWO-ETNICZNA LUDNOŚCI

1. Przynależność narodowo-etniczna ludności

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań przeprowadzony w 2011 r. umożliwił po raz pierwszy w historii spisów powszechnych w Polsce wyrażenie złożonych tożsamości narodowo-etnicznych. Respondenci odpowiadali na dwa pytania o przynależność narodowo-etniczną: „Jaka jest Pana(i) narodowość?” oraz „Czy odczuwa Pan(i) przynależność także do innego narodu lub wspólnoty etnicznej?”.

Tabl. 27. Ludność według identyfikacji narodowo-etnicznej w 2011 r.

Identyfikacja narodowo-etniczna	W tysiącach	W odsetkach
O g ó ł e m	1202,4	100,0
z liczby ogółem:		
polska	1122,5	93,4
inna niż polska	49,6	4,1
Wyłącznie polska	1106,8	92,1
Polska i niepolska	15,7	1,3
Wyłącznie niepolska	33,9	2,8
w tym dwie niepolskie	0,7	0,1
Nieustalona	45,9	3,8

Na podstawie wstępnych wyników NSP 2011 można stwierdzić, że wśród mieszkańców województwa podlaskiego, podobnie jak w całym kraju, dominowała ludność o jednorodnej polskiej tożsamości narodowej. Obejmowała ona grupę 1106,8 tys. osób, czyli 92,1% ogólnej liczby mieszkańców województwa. Zarówno polską, jak i inną niż polska tożsamość narodowo-etniczną posiadało 15,7 tys. osób (1,3%), wyłącznie niepolską przynależność narodową lub etniczną zadeklarowało 33,9 tys. osób (2,8%), z czego 0,7 tys. ludności identyfikowało się z dwiema niepolskimi narodowościami. W odniesieniu do 45,9 tys. osób (3,8%) nie udało się ustalić przynależności narodowościowej.

W 2011 r. w województwie podlaskim ludność (oprócz narodowości polskiej) najliczniej identyfikowała się z narodowością białoruską, litewską i ukraińską. W porównaniu z 2002 r. zmniejszyła się liczba osób deklarujących przynależność białoruską. Wyniosła ona 38,3 tys. osób wobec 46,4 tys. osób w 2002 r., przy czym narodowość białoruską jako jedyną wskazało 26,7 tys. badanych, zaś występującą z polską – 11,0 tys. Deklaracji litewskich było 4,7 tys. wobec 5,2 tys. w 2002 r., w tym narodowość litewską występującą z polską zadeklarowało 0,8 tys. respondentów. Z narodowością ukraińską utożsamiało się 2,2 tys. osób, tj. o 0,8 tys. więcej niż podczas poprzedniego spisu, a wśród nich 0,8 tys. osób zadeklarowało przynależność do narodu polskiego i ukraińskiego.

Tabl. 28. Ludność według rodzaju i kolejności identyfikacji narodowo-etnicznej w 2011 r.

Identyfikacja narodowo-etniczna	Identyfikacja pierwsza (zadeklarowana w pierwszym pytaniu)	w tym jako jedyna	Identyfikacja druga (zadeklarowana w drugim pytaniu)	Razem ^a	
				– niezależnie od liczby i kolejności deklaracji (w pierwszym lub drugim pytaniu)	w tym występująca z polską
w tysiącach					
O g ó ł e m	1202,4	1140,0	16,4	1202,4	x
Polska	1117,6	1106,8	4,9	1122,5	x
Inna niż polska	38,8	33,2	11,5	49,6	15,7
w tym:					
białoruska	30,9	26,7	7,4	38,3	11,0
litewska	4,3	3,9	0,4	4,7	0,8
ukraińska	1,4	1,0	0,9	2,2	0,8
Nieustalona	45,9	x	x	45,9	x

a Dane nie sumują się (kolumna zawiera zestawienie odpowiedzi z dwóch pytań).

2. Język używany w domu

Obok pytania o przynależność narodowo-etniczną, podobnie jak w poprzednim spisie, respondentom zadawano pytanie o język używany w kontaktach domowych. Konstrukcja pytania dawała możliwość wymienienia dwóch języków niepolskich, niezależnie od tego, czy były one używane z językiem polskim, czy też nie.

Ludność województwa podlaskiego w zdecydowanej większości posługiwała się w kontaktach domowych językiem polskim. Deklarowało to 1096,0 tys. osób, co stanowiło 91,1% ogółu ludności. Język polski używany był jako jedyny przez grupę 1065,9 tys. osób, czyli 88,6% ogółu. Zbiorowość posługująca się w kontaktach rodzinnych językiem innym niż polski liczyła 39,0 tys. osób (3,2%), przy czym w większości przypadków (30,1 tys. osób, tj. 2,5%) używano go łącznie z językiem polskim. Tylko 8,9 tys. respondentów (0,7%) rozmawiało w domu wyłącznie w jednym lub dwóch językach niepolskich.

Tabl. 29. *Ludność według języka używanego w domu w 2011 r.*

Język używany w kontaktach domowych	W tysiącach	W odsetkach
O g ó ł e m	1202,4	100,0
z liczby ogółem:		
polski	1096,0	91,1
niepolski	39,0	3,2
Wyłącznie polski	1065,9	88,6
Polski i niepolski	30,1	2,5
polski i jeden niepolski	28,7	2,4
polski i dwa niepolskie	1,4	0,1
Wyłącznie niepolski	8,9	0,7
jeden niepolski	8,8	0,7
dwa niepolskie.....	0,1	0,0
Nieustalony	97,5	8,1

Rozdział XI. ZASOBY MIESZKANIOWE

1. Stan i rozwój zasobów mieszkaniowych

W trakcie spisu powszechnego przeprowadzonego w 2011 r. w województwie podlaskim spisano 422,5 tys. mieszkań. W odniesieniu do 2002 r. ich liczba zwiększyła się o 23,1 tys., tj. o 5,8%. Najwięcej mieszkań przybyło w m. Białystok (11,0%) oraz m. Łomża (8,4%), natomiast najmniej w powiecie wysokomazowieckim (0,9%) i monieckim (0,8%). Spadek liczby mieszkań (o 0,5%) zanotowano jedynie w powiecie kolneńskim.

W latach 2002–2011 nadal obserwowano przyrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań, natomiast przeciętna liczba izb w mieszkaniach nie uległa istotnej zmianie.

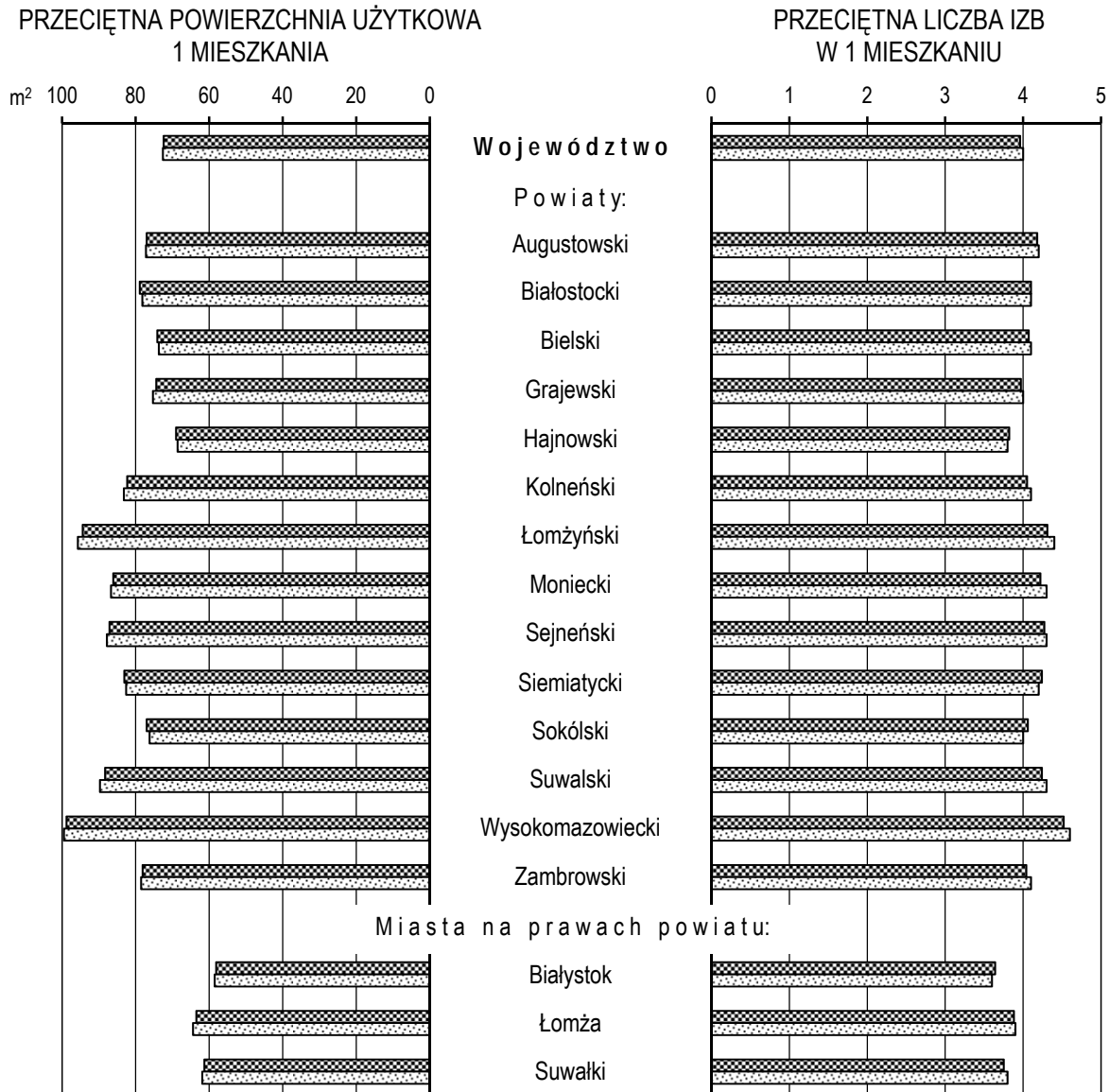
Tabl. 30. Podstawowe informacje o mieszkaniach w 2011 r.

Wyszczególnienie	Mieszkania w tys.	Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
Województwo	422,5	3,97	72,6
Powiaty:			
Augustowski	19,4	4,20	77,2
Białostocki	49,9	4,09	78,2
Bielski	23,2	4,05	73,7
Grajewski	15,2	4,01	75,3
Hajnowski	21,4	3,79	68,6
Kolneński	10,4	4,10	83,2
Łomżyński	14,4	4,39	95,7
Moniecki	13,4	4,25	86,7
Sejneński	6,9	4,31	87,8
Siemiatycki	17,8	4,23	82,6
Sokółski	24,9	4,03	76,2
Suwalski	10,7	4,29	89,7
Wysokomazowiecki	17,6	4,57	99,5
Zambrowski	13,7	4,07	78,5
Miasta na prawach powiatu:			
Białystok	117,9	3,64	58,5
Łomża	22,0	3,90	64,4
Suwałki	24,0	3,77	61,9

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2011 r. wyniosła 72,6 m² i w porównaniu z 2002 r. zwiększyła się o 1,4 m². W 2011 r. ponad połowa mieszkań w województwie podlaskim (54,4%) miała powierzchnię użytkową od 40 do 79 m². Mieszkania powyżej 80 m² sta-

nowiły 30,4%, zaś najmniej (15,1%) było mieszkań, w których przeciętna powierzchnia nie przekroczyła 39 m².

Największą średnią powierzchnię użytkową mieszkań zanotowano w powiecie wysokomazowieckim – 99,5 m² i łomżyńskim – 95,7 m², zaś najmniejszą w m. Białystok – 58,5 m², m. Suwałki – 61,9 m², m. Łomża – 64,4 m² oraz w powiecie hajnowskim – 68,6 m².

W porównaniu z 2002 r. w strukturze wielkości mieszkań zaobserwowano niewielkie zmiany. Nadal największą grupę stanowiły mieszkania 4-izbowe oraz 3-izbowe, chociaż udział tych ostatnich nieznacznie się zmniejszył. Wyraźnie natomiast wzrósł (tj. o 1,5 p.proc.) odsetek mieszkań o liczbie izb 5 i więcej.

Tabl. 31. *Struktura mieszkań według liczby izb^a oraz przeciętna liczba izb w mieszkaniu*

L a t a	Mieszkania – w % ogółu – o liczbie izb					Przeciętna liczba izb w mieszkaniu
	1	2	3	4	5 i więcej	
2002	1,3	10,0	32,7	33,1	22,7	3,89
2011	1,1	9,2	32,0	33,4	24,2	3,97

a Bez mieszkań o nieustalonej liczbie izb.

2. Forma własności mieszkań

Wyniki powszechnego spisu ludności i mieszkań przeprowadzonego w 2011 r. wykazały, że struktura własności mieszkań w województwie podlaskim była dość zróżnicowana. Największą liczbą mieszkań dysponowały osoby fizyczne, w których posiadaniu znajdowało się 228,9 tys. lokali (54,2% ogółu). Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły mieszkania spółdzielcze, których zanotowano 123,8 tys. (29,3%), a wśród nich zanotowano 96,9 tys. (23,0%) lokali o statusie własnościowym. W porównaniu z 2002 r. zmniejszył się udział mieszkań będących własnością gminy (o 6,1%), zakładów pracy (o 8,7%) oraz Skarbu Państwa (o 3,4%), co było związane z dalszymi procesami prywatyzacji zasobów mieszkaniowych.

3. Wiek mieszkań i ich wyposażenie

W 2011 r. mieszkania znajdujące się w budynkach wybudowanych po 1944 r. stanowiły 86,8% ogółu mieszkań spisanych w województwie podlaskim. Wśród nich dominowały mieszkania w budynkach wzniesionych w latach 1945–1970 (26,3%) oraz 1979–1988 (20,5%). W budynkach najstarszych, tj. wybudowanych przed 1918 r., zanotowano 2,5% ogółu mieszkań, zaś w budynkach najnowszych, czyli wzniesionych w latach 2003–2011, było ich 7,2%.

Od ostatniego spisu wystąpiła istotna poprawa wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne. W 2011 r. wodociąg posiadało 89,7% mieszkań, tj. o 1,0 p.proc. więcej niż w 2002 r. W łazienkę oraz ustęp splukiwany wyposażonych było po 85,0% mieszkań, co oznacza wzrost w odniesieniu do 2002 r. odpowiednio o 5,6 p.proc. i 5,8 p.proc. Podłączenie do bieżącej ciepłej wody miało 79,2% mieszkań, zaś centralne ogrzewanie posiadało 71,7% mieszkań. Odsetek mieszkań wyposażonych w te instalacje zwiększył się w porównaniu z poprzednim spisem odpowiednio o 2,5 p.proc. i 0,2 p.proc. Instalacja gazowa podłączona była do 40,2% mieszkań, co w stosunku do 2002 r. oznacza wzrost o 12,5 p.proc.

Tabl. 32. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne

L a t a	Miesz- kania	Z ogółem – wyposażone w					
		wodociąg	ustęp	łazienkę	ciepłą wodę bieżącą	centralne ogrzewa- nie	gaz z sieci
W odsetkach							
2002	100,0	88,7	79,2	79,4	76,7	71,5	27,7
2011	100,0	89,7	85,0	85,0	79,2	71,7	40,2
2002 = 100							
2011	105,8	107,0	113,6	113,3	109,1	106,0	153,2

Podczas ostatniego spisu 7,9% mieszkań nie posiadało wodociągu, a 4,5% żadnej z wymienionych instalacji.

CZĘŚĆ TABELARYCZNA

TABL. 1 (33). LUDNOŚĆ FAKTYCZNIE ZAMIESZKAŁA WEDŁUG PŁCI, PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			Miasta			Wieś		
	ogółem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety
	w tysiącach								
WOJEWÓDZTWO	1202,4	586,8	615,5	724,5	345,4	379,1	477,8	241,4	236,4
PODREGION BIAŁO-STOCKI	508,9	244,2	264,7	379,2	179,3	199,9	129,8	64,9	64,9
POWIAT BIAŁO-STOCKI	142,8	70,4	72,4	55,1	26,7	28,4	87,7	43,7	44,0
Gminy miejsko-wiejskie									
Choroszcz	14,0	7,0	7,0	5,7	2,8	2,9	8,3	4,2	4,1
Czarna Białostocka	11,9	5,8	6,1	9,8	4,7	5,1	2,1	1,1	1,0
Łapy	22,8	11,1	11,7	16,2	7,9	8,4	6,5	3,2	3,3
Michałowice	7,3	3,6	3,6	3,2	1,6	1,6	4,0	2,0	2,0
Supraśl	13,7	6,7	7,1	4,7	2,2	2,5	9,1	4,5	4,6
Surz	2,1	1,0	1,1	1,0	0,5	0,5	1,1	0,5	0,5
Tykocin	6,5	3,2	3,3	2,0	0,9	1,0	4,5	2,2	2,2
Wasilków	14,4	7,0	7,4	10,1	4,8	5,2	4,3	2,1	2,2
Zabłudów	9,0	4,5	4,5	2,5	1,2	1,3	6,6	3,3	3,2
Gminy wiejskie									
Dobrzyniewo Duże	8,5	4,2	4,3	–	–	–	8,5	4,2	4,3
Gródek	5,7	2,8	2,9	–	–	–	5,7	2,8	2,9
Juchnowiec Kościelny	14,6	7,3	7,3	–	–	–	14,6	7,3	7,3
Poświętne	3,7	1,9	1,8	–	–	–	3,7	1,9	1,8
Turośń Kościelna	5,7	2,9	2,9	–	–	–	5,7	2,9	2,9
Zawady	3,0	1,5	1,4	–	–	–	3,0	1,5	1,4
POWIAT SOKÓLSKI	72,1	35,7	36,4	30,0	14,5	15,5	42,1	21,2	20,9
Gminy miejsko-wiejskie									
Dąbrowa Białostocka	12,6	6,2	6,3	6,1	2,9	3,2	6,5	3,3	3,2
Krynki	3,4	1,6	1,7	2,6	1,2	1,3	0,8	0,4	0,4
Sokółka	26,7	13,0	13,7	19,1	9,2	9,9	7,6	3,9	3,8
Suchowola	7,3	3,6	3,7	2,3	1,1	1,2	5,0	2,5	2,5
Gminy wiejskie									
Janów	4,4	2,2	2,2	–	–	–	4,4	2,2	2,2
Korycin	3,5	1,8	1,7	–	–	–	3,5	1,8	1,7
Kuźnica	4,3	2,2	2,2	–	–	–	4,3	2,2	2,2
Nowy Dwór	2,9	1,4	1,4	–	–	–	2,9	1,4	1,4
Sidra	3,7	1,9	1,8	–	–	–	3,7	1,9	1,8
Szudziałowo	3,3	1,7	1,6	–	–	–	3,3	1,7	1,6
MIASTO NA PRAWACH POWIATU:									
Białystok	294,0	138,1	155,9	294,0	138,1	155,9	–	–	–

TABL. 1 (33). LUDNOŚĆ FAKTYCZNIE ZAMIESZKAŁA WEDŁUG PŁCI,
 PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			Miasta			Wieś		
	ogółem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety
	w tysiącach								
PODREGION ŁOMŻYŃSKI	414,2	204,8	209,4	194,1	93,5	100,6	220,1	111,2	108,8
POWIAT BIELSKI	58,8	29,0	29,8	30,6	14,8	15,8	28,2	14,3	14,0
Gminy miejskie									
Bielsk Podlaski	26,7	12,8	13,8	26,7	12,8	13,8	–	–	–
Brańsk	3,9	1,9	2,0	3,9	1,9	2,0	–	–	–
Gminy wiejskie									
Bielsk Podlaski	7,2	3,6	3,6	–	–	–	7,2	3,6	3,6
Boćki	4,8	2,5	2,3	–	–	–	4,8	2,5	2,3
Brańsk	6,3	3,3	3,1	–	–	–	6,3	3,3	3,1
Orla	3,1	1,5	1,6	–	–	–	3,1	1,5	1,6
Rudka	2,0	1,0	1,0	–	–	–	2,0	1,0	1,0
Wyszki	4,8	2,4	2,3	–	–	–	4,8	2,4	2,3
POWIAT HAJNOWSKI	47,0	22,8	24,2	23,7	11,3	12,4	23,3	11,5	11,8
Gmina miejska									
Hajnówka	22,3	10,6	11,7	22,3	10,6	11,7	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska									
Kleszczele	2,8	1,4	1,4	1,4	0,7	0,7	1,4	0,7	0,7
Gminy wiejskie									
Białowieża	2,3	1,1	1,2	–	–	–	2,3	1,1	1,2
Czeremcha	3,5	1,7	1,8	–	–	–	3,5	1,7	1,8
Czyże	2,4	1,2	1,2	–	–	–	2,4	1,2	1,2
Dubicze Cerkiewne	1,8	0,9	0,9	–	–	–	1,8	0,9	0,9
Hajnówka	4,1	2,0	2,1	–	–	–	4,1	2,0	2,1
Narew	3,9	1,9	2,0	–	–	–	3,9	1,9	2,0
Narewka	3,9	2,0	1,9	–	–	–	3,9	2,0	1,9
POWIAT KOLNEŃSKI	40,1	20,1	20,0	13,2	6,5	6,7	26,9	13,7	13,3
Gmina miejska									
Kolno	10,7	5,3	5,5	10,7	5,3	5,5	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska									
Stawiski	6,6	3,3	3,3	2,4	1,2	1,2	4,1	2,1	2,0
Gminy wiejskie									
Grabowo	3,7	1,9	1,8	–	–	–	3,7	1,9	1,8
Kolno	8,9	4,4	4,4	–	–	–	8,9	4,4	4,4
Mały Płock	5,1	2,5	2,5	–	–	–	5,1	2,5	2,5
Turośl	5,2	2,8	2,4	–	–	–	5,2	2,8	2,4
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	52,2	26,3	25,9	4,1	2,0	2,1	48,1	24,4	23,8
Gminy miejsko-wiejskie									
Jedwabne	5,7	2,9	2,8	1,9	0,9	1,0	3,8	1,9	1,8
Nowogród	4,1	2,1	2,1	2,2	1,1	1,1	2,0	1,0	1,0

TABL. 1 (33). LUDNOŚĆ FAKTYCZNIE ZAMIESZKAŁA WEDŁUG PŁCI,
 PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			Miasta			Wieś		
	ogółem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety
	w tysiącach								
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)									
Gminy wiejskie									
Łomża	10,7	5,4	5,3	–	–	–	10,7	5,4	5,3
Miastkowo	4,4	2,2	2,2	–	–	–	4,4	2,2	2,2
Piątnica	10,8	5,4	5,3	–	–	–	10,8	5,4	5,3
Przytuły	2,2	1,1	1,1	–	–	–	2,2	1,1	1,1
Śniadowo.....	5,6	2,9	2,8	–	–	–	5,6	2,9	2,8
Wizna	4,4	2,2	2,2	–	–	–	4,4	2,2	2,2
Zbójna	4,4	2,3	2,2	–	–	–	4,4	2,3	2,2
POWIAT SIEMIATYCKI	48,1	23,7	24,4	17,2	8,2	9,0	30,9	15,4	15,4
Gmina miejska									
Siemiatycze	15,0	7,2	7,8	15,0	7,2	7,8	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska									
Drohiczyn	6,8	3,4	3,4	2,2	1,0	1,1	4,7	2,4	2,3
Gminy wiejskie									
Dziadkowice	3,0	1,5	1,5	–	–	–	3,0	1,5	1,5
Grodzisk	4,6	2,4	2,3	–	–	–	4,6	2,4	2,3
Mielnik	2,6	1,2	1,4	–	–	–	2,6	1,2	1,4
Milejczyce	2,1	1,0	1,1	–	–	–	2,1	1,0	1,1
Nurzec-Stacja	4,4	2,1	2,2	–	–	–	4,4	2,1	2,2
Perlejewo	3,1	1,6	1,5	–	–	–	3,1	1,6	1,5
Siemiatycze	6,4	3,2	3,2	–	–	–	6,4	3,2	3,2
POWIAT WYSOKO- MAZOWIECKI	59,7	30,1	29,6	19,4	9,5	9,9	40,3	20,6	19,7
Gmina miejska									
Wysokie Mazowieckie	9,5	4,6	4,9	9,5	4,6	4,9	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie									
Ciechanowiec	9,3	4,7	4,6	4,9	2,4	2,5	4,3	2,3	2,1
Czyżew	6,6	3,3	3,3	2,6	1,3	1,3	4,0	2,1	1,9
Szepietowo	7,4	3,7	3,6	2,3	1,2	1,2	5,1	2,6	2,5
Gminy wiejskie									
Klukowo	4,6	2,4	2,2	–	–	–	4,6	2,4	2,2
Kobylin-Borzymy	3,5	1,8	1,7	–	–	–	3,5	1,8	1,7
Kulesze Kościelne	3,3	1,7	1,6	–	–	–	3,3	1,7	1,6
Nowe Piekuty	4,1	2,1	2,0	–	–	–	4,1	2,1	2,0
Sokoły	6,0	3,0	3,0	–	–	–	6,0	3,0	3,0
Wysokie Mazowieckie	5,4	2,7	2,6	–	–	–	5,4	2,7	2,6

TABL. 1 (33). LUDNOŚĆ FAKTYCZNIE ZAMIESZKAŁA WEDŁUG PŁCI, PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			Miasta			Wieś		
	ogółem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety
	w tysiącach								
POWIAT ZAMBROW- SKI	45,1	22,4	22,8	22,8	11,0	11,8	22,3	11,4	10,9
Gmina miejska									
Zambrów	22,8	11,0	11,8	22,8	11,0	11,8	–	–	–
Gminy wiejskie									
Kołaki Kościelne	2,4	1,2	1,2	–	–	–	2,4	1,2	1,2
Rutki	6,0	3,1	2,9	–	–	–	6,0	3,1	2,9
Szumowo	5,0	2,5	2,4	–	–	–	5,0	2,5	2,4
Zambrów	8,9	4,5	4,4	–	–	–	8,9	4,5	4,4
MIASTO NA PRAWACH POWIATU:									
Łomża	63,2	30,4	32,8	63,2	30,4	32,8	–	–	–
PODREGION SUWAL- SKI	279,2	137,8	141,4	151,3	72,6	78,7	128,0	65,2	62,7
POWIAT AUGU- STOWSKI	60,0	29,4	30,6	33,3	15,8	17,5	26,7	13,6	13,1
Gmina miejska									
Augustów	30,8	14,6	16,2	30,8	14,6	16,2	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska									
Lipsk	5,6	2,8	2,8	2,5	1,2	1,3	3,1	1,5	1,5
Gminy wiejskie									
Augustów	6,9	3,5	3,3	–	–	–	6,9	3,5	3,3
Bargłów Kościelny	5,8	2,9	2,9	–	–	–	5,8	2,9	2,9
Nowinka	3,0	1,5	1,5	–	–	–	3,0	1,5	1,5
Płaska	2,6	1,3	1,3	–	–	–	2,6	1,3	1,3
Sztabin	5,4	2,8	2,6	–	–	–	5,4	2,8	2,6
POWIAT GRAJEWSKI	49,7	24,7	25,0	27,7	13,5	14,2	21,9	11,2	10,8
Gmina miejska									
Grajewo	22,5	10,9	11,6	22,5	10,9	11,6	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie									
Rajgród	5,5	2,8	2,7	1,7	0,8	0,8	3,9	2,0	1,9
Szczuczyn	6,5	3,3	3,2	3,5	1,7	1,8	3,0	1,5	1,4
Gminy wiejskie									
Grajewo	6,1	3,1	3,0	–	–	–	6,1	3,1	3,0
Radziłów	5,1	2,6	2,5	–	–	–	5,1	2,6	2,5
Wąsosz	4,0	2,0	2,0	–	–	–	4,0	2,0	2,0

TABL. 1 (33). LUDNOŚĆ FAKTYCZNIE ZAMIESZKAŁA WEDŁUG PŁCI,
 PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			Miasta			Wieś		
	ogółem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety
	w tysiącach								
POWIAT MONIECKI	43,0	21,5	21,5	15,3	7,3	7,9	27,7	14,1	13,6
Gminy miejsko-wiejskie									
Goniądz	5,2	2,6	2,6	1,9	0,9	1,0	3,3	1,7	1,6
Knyszyn	5,0	2,5	2,5	2,9	1,4	1,4	2,1	1,1	1,1
Mońki	15,6	7,6	7,9	10,5	5,0	5,5	5,1	2,6	2,5
Gminy wiejskie									
Jasionówka	3,0	1,5	1,5	–	–	–	3,0	1,5	1,5
Jaświły	5,5	2,8	2,7	–	–	–	5,5	2,8	2,7
Krypno	4,1	2,1	2,1	–	–	–	4,1	2,1	2,1
Trzcianna	4,6	2,4	2,3	–	–	–	4,6	2,4	2,3
POWIAT SEJNEŃSKI ...	21,1	10,6	10,6	5,7	2,7	3,0	15,4	7,8	7,6
Gmina miejska									
Sejny	5,7	2,7	3,0	5,7	2,7	3,0	–	–	–
Gminy wiejskie									
Giby	2,9	1,5	1,5	–	–	–	2,9	1,5	1,5
Krasnopol	4,0	2,1	1,9	–	–	–	4,0	2,1	1,9
Puńsk	4,4	2,2	2,2	–	–	–	4,4	2,2	2,2
Sejny	4,2	2,2	2,0	–	–	–	4,2	2,2	2,0
POWIAT SUWALSKI ...	36,2	18,5	17,7	–	–	–	36,2	18,5	17,7
Gminy wiejskie									
Bakalarzewo	3,1	1,6	1,5	–	–	–	3,1	1,6	1,5
Filipów	4,6	2,4	2,2	–	–	–	4,6	2,4	2,2
Jeleniewo	3,2	1,6	1,5	–	–	–	3,2	1,6	1,5
Przerośl	3,1	1,6	1,5	–	–	–	3,1	1,6	1,5
Raczki	6,1	3,1	3,0	–	–	–	6,1	3,1	3,0
Rutka-Tartak	2,5	1,3	1,2	–	–	–	2,5	1,3	1,2
Suwałki	7,2	3,6	3,5	–	–	–	7,2	3,6	3,5
Szypliszki	4,0	2,0	2,0	–	–	–	4,0	2,0	2,0
Wizajny	2,5	1,3	1,2	–	–	–	2,5	1,3	1,2
MIASTO NA PRAWACH POWIATU:									
Suwałki	69,2	33,2	36,0	69,2	33,2	36,0	–	–	–

TABL. 2 (34). **LUDNOŚĆ FAKTYCZNIE ZAMIESZKAŁA WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU W 2011 R. (dok.)**

W I E K	Ogółem			Miasta			Wieś		
	razem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety	razem	męż- czyźni	kobiety
W ODSETKACH (struktura pozioma)									
O G Ó Ł E M ...	100,0	48,8	51,2	60,3	28,7	31,5	39,7	20,1	19,7
0–4 lata	100,0	51,5	48,5	60,1	30,8	29,3	39,9	20,7	19,2
5–9	100,0	51,0	49,0	57,6	29,3	28,3	42,4	21,8	20,7
10–14	100,0	51,3	48,7	55,2	28,3	26,8	44,8	23,0	21,9
15–19	100,0	51,2	48,8	57,7	29,2	28,5	42,3	22,0	20,3
20–24	100,0	51,6	48,4	62,0	31,5	30,5	38,0	20,1	17,9
25–29	100,0	51,8	48,2	64,4	32,8	31,6	35,6	18,9	16,7
30–34	100,0	51,3	48,7	64,4	32,5	31,9	35,6	18,8	16,8
35–39	100,0	50,9	49,1	61,2	30,4	30,8	38,8	20,5	18,3
40–44	100,0	50,8	49,2	59,9	29,0	30,9	40,1	21,8	18,3
45–49	100,0	50,6	49,4	61,9	29,6	32,3	38,1	21,1	17,1
50–54	100,0	49,9	50,1	65,1	30,6	34,5	34,9	19,3	15,5
55–59	100,0	48,8	51,2	65,0	30,1	34,9	35,0	18,7	16,3
60–64	100,0	46,0	54,0	62,9	27,9	35,0	37,1	18,1	19,0
65–69	100,0	43,3	56,7	57,5	24,2	33,3	42,5	19,2	23,3
70–74	100,0	40,7	59,3	55,2	21,5	33,7	44,8	19,2	25,6
75–79	100,0	38,3	61,7	50,8	18,7	32,1	49,2	19,6	29,6
80–84	100,0	34,2	65,8	45,8	15,2	30,6	54,2	19,0	35,2
85–89	100,0	29,4	70,6	45,2	12,3	32,9	54,8	17,1	37,6
90–94	100,0	28,7	71,3	45,3	12,2	33,0	54,7	16,4	38,3
95–99	100,0	25,9	74,1	46,8	11,0	35,9	53,2	14,9	38,3
100 lat i więcej ..	100,0	39,9	60,1	47,5	15,3	32,2	52,5	24,6	27,9

TABL. 3 (35). **WSPÓLCZYNNIK FEMINIZACJI ORAZ GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Współczynnik feminizacji (kobiety na 100 mężczyzn)			Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km ²)		
	ogółem	miasta	wieś	ogółem	miasta	wieś
WOJEWÓDZTWO	105	110	98	60	772	25
Podregion białostocki	108	111	100	99	1150	27
Powiaty:						
białostocki	103	107	101	48	352	31
sokólski	102	107	99	35	423	21
Miasto na prawach powiatu:						
Białystok	113	113	–	2879	2879	–
Podregion łomżyński	102	108	98	47	555	26
Powiaty:						
bielski	103	107	98	42	515	21
hajnowski	106	110	102	29	348	15
kolneński	99	104	97	43	344	30
łomżyński	98	107	97	39	127	36
siemiatycki	103	109	100	33	331	22
wysokomazowiecki	98	104	96	46	400	32
zambrowski	102	108	96	62	1199	31
Miasto na prawach powiatu:						
Łomża	108	108	–	1935	1935	–
Podregion suwalski	103	108	96	45	584	21
Powiaty:						
augustowski	104	111	96	36	388	17
grajewski	101	105	96	51	411	24
moniecki	100	108	96	31	428	21
sejneński	100	110	97	25	1271	18
suwalski	96	–	96	28	–	28
Miasto na prawach powiatu:						
Suwałki	108	108	–	1057	1057	–

TABL. 4 (36). LUDNOŚĆ FAKTYCZNIE ZAMIESZKAŁA WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Wiek					Ogółem	Wiek				
		przedpro- dukcyjny	produkcyjny			popro- dukcyjny		przedpro- dukcyjny	produkcyjny			popro- dukcyjny
			razem	mobilny	nie- mobilny				razem	mobilny	nie- mobilny	
	w tysiącach						w odsetkach					
OGÓŁEM												
WOJEWÓDZTWO	1202,4	227,1	764,3	481,3	283,0	211,0	100,0	18,9	63,6	40,0	23,6	17,5
Podregion białostocki	508,9	91,0	330,3	209,7	120,7	87,6	100,0	17,9	64,9	41,2	23,7	17,2
Powiaty:												
białostocki	142,8	27,5	90,9	57,2	33,7	24,5	100,0	19,2	63,6	40,1	23,6	17,1
sokólski	72,1	13,5	44,6	27,9	16,7	14,0	100,0	18,7	61,9	38,7	23,2	19,4
Miasto na prawach powiatu:												
Białystok	294,0	50,1	194,8	124,6	70,3	49,1	100,0	17,0	66,3	42,4	23,9	16,7
Podregion łomżyński	414,2	79,3	256,9	159,6	97,3	77,9	100,0	19,1	62,0	38,5	23,5	18,8
Powiaty:												
bielski	58,8	10,2	35,2	21,4	13,8	13,4	100,0	17,4	59,8	36,4	23,4	22,8
hajnowski	47,0	7,0	28,4	16,2	12,2	11,6	100,0	15,0	60,4	34,4	26,0	24,6
kolneński	40,1	8,8	24,8	16,2	8,6	6,5	100,0	21,9	61,8	40,5	21,4	16,2
łomżyński	52,2	11,4	32,0	20,8	11,1	8,9	100,0	21,8	61,2	39,9	21,3	17,0
siemiatycki	48,1	8,9	29,0	17,8	11,2	10,2	100,0	18,6	60,3	37,1	23,2	21,1
wysokomazowiecki	59,7	12,1	36,3	23,0	13,3	11,2	100,0	20,3	60,9	38,6	22,3	18,8
zambrowski	45,1	9,2	28,5	18,0	10,5	7,5	100,0	20,3	63,1	39,9	23,2	16,6
Miasto na prawach powiatu:												
Łomża	63,2	11,7	42,8	26,1	16,7	8,7	100,0	18,4	67,8	41,3	26,4	13,8
Podregion suwalski	279,2	56,8	177,0	112,0	65,0	45,5	100,0	20,3	63,4	40,1	23,3	16,3
Powiaty:												
augustowski	60,0	11,9	37,6	23,9	13,7	10,6	100,0	19,8	62,5	39,7	22,8	17,6
grajewski	49,7	10,2	31,7	20,1	11,5	7,8	100,0	20,6	63,8	40,5	23,2	15,7
moniecki	43,0	8,3	26,6	17,0	9,6	8,1	100,0	19,2	61,9	39,7	22,3	18,8
sejneński	21,1	4,1	13,1	8,2	5,0	4,0	100,0	19,3	62,0	38,6	23,4	18,7
suwalski	36,2	8,1	22,1	14,3	7,9	6,0	100,0	22,4	61,1	39,4	21,7	16,5
Miasto na prawach powiatu:												
Suwałki	69,2	14,1	46,0	28,6	17,4	9,1	100,0	20,4	66,4	41,3	25,2	13,1

TABL. 4 (36). **LUDNOŚĆ FAKTYCZNIE ZAMIESZKAŁA WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R. (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Wiek					Ogółem	Wiek				
		przedpro- dukcyjny	produkcyjny			popro- dukcyjny		przedpro- dukcyjny	produkcyjny			popro- dukcyjny
			razem	mobilny	nie- mobilny				razem	mobilny	nie- mobilny	
	w tysiącach						w odsetkach					
MIASTA												
W O J E W Ó D Z T W O	724,5	130,4	479,9	299,6	180,3	114,3	100,0	18,0	66,2	41,3	24,9	15,8
Podregion białostocki	379,2	65,5	251,1	159,4	91,6	62,6	100,0	17,3	66,2	42,0	24,2	16,5
Powiaty:												
białostocki	55,1	10,1	36,3	22,7	13,7	8,7	100,0	18,3	65,9	41,1	24,8	15,8
sokólski	30,0	5,3	19,9	12,2	7,7	4,8	100,0	17,7	66,2	40,6	25,7	16,1
Miasto na prawach powiatu:												
Białystok	294,0	50,1	194,8	124,6	70,3	49,1	100,0	17,0	66,3	42,4	23,9	16,7
Podregion łomżyński	194,1	35,4	129,1	78,2	50,9	29,6	100,0	18,2	66,5	40,3	26,2	15,2
Powiaty:												
bielski	30,6	5,3	20,3	12,2	8,1	5,0	100,0	17,4	66,3	39,9	26,5	16,2
hajnowski	23,7	3,8	15,3	8,8	6,6	4,5	100,0	16,2	64,8	37,0	27,8	19,0
kolneński	13,2	2,4	9,0	5,6	3,4	1,8	100,0	18,6	67,9	42,1	25,8	13,5
łomżyński	4,1	0,9	2,6	1,7	0,9	0,6	100,0	21,8	64,4	41,5	22,9	13,9
siemiatycki	17,2	3,1	11,5	6,8	4,6	2,6	100,0	18,3	66,7	39,7	26,9	15,1
wysokomazowiecki	19,4	3,8	12,7	7,8	4,9	2,9	100,0	19,4	65,6	40,5	25,1	14,9
zambrowski	22,8	4,3	14,9	9,2	5,7	3,6	100,0	19,0	65,3	40,3	25,0	15,8
Miasto na prawach powiatu:												
Łomża	63,2	11,7	42,8	26,1	16,7	8,7	100,0	18,4	67,8	41,3	26,4	13,8
Podregion suwalski	151,3	29,5	99,7	62,0	37,7	22,1	100,0	19,5	65,9	41,0	24,9	14,6
Powiaty:												
augustowski	33,3	6,2	21,5	13,4	8,1	5,6	100,0	18,7	64,5	40,3	24,2	16,7
grajewski	27,7	5,3	18,5	11,5	7,0	3,9	100,0	19,2	66,6	41,5	25,2	14,2
moniecki	15,3	2,7	10,0	6,3	3,8	2,5	100,0	17,6	65,8	41,2	24,7	16,5
sejneński	5,7	1,1	3,7	2,2	1,5	0,9	100,0	19,3	64,2	38,7	25,5	16,5
Miasto na prawach powiatu:												
Suwałki	69,2	14,1	46,0	28,6	17,4	9,1	100,0	20,4	66,4	41,3	25,2	13,1

TABL. 4 (36). **LUDNOŚĆ FAKTYCZNIE ZAMIESZKAŁA WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Wiek					Ogółem	Wiek				
		przedpro- dukcyjny	produkcyjny			popro- dukcyjny		przedpro- dukcyjny	produkcyjny			popro- dukcyjny
			razem	mobilny	nie- mobilny				razem	mobilny	nie- mobilny	
	w tysiącach						w odsetkach					
WIEŚ												
W O J E W Ó D Z T W O	477,8	96,7	284,4	181,7	102,7	96,7	100,0	20,3	59,5	38,0	21,5	20,2
Podregion białostocki	129,8	25,6	79,3	50,3	29,0	25,0	100,0	19,7	61,1	38,7	22,4	19,2
Powiaty:												
białostocki	87,7	17,4	54,5	34,5	20,0	15,8	100,0	19,8	62,2	39,4	22,8	18,0
sokólski	42,1	8,2	24,7	15,7	9,0	9,2	100,0	19,4	58,8	37,3	21,5	21,8
Podregion łomżyński	220,1	43,9	127,8	81,4	46,4	48,4	100,0	20,0	58,1	37,0	21,1	22,0
Powiaty:												
bielski	28,2	4,9	14,9	9,2	5,7	8,5	100,0	17,3	52,7	32,6	20,1	30,0
hajnowski	23,3	3,2	13,0	7,4	5,6	7,1	100,0	13,7	56,0	31,8	24,2	30,4
kolneński	26,9	6,4	15,8	10,7	5,2	4,7	100,0	23,6	58,8	39,7	19,2	17,6
łomżyński	48,1	10,5	29,3	19,1	10,2	8,3	100,0	21,8	60,9	39,8	21,2	17,2
siemiatycki	30,9	5,8	17,5	11,0	6,5	7,6	100,0	18,8	56,7	35,6	21,1	24,5
wysokomazowiecki	40,3	8,4	23,6	15,2	8,4	8,3	100,0	20,7	58,6	37,7	20,9	20,7
zambrowski	22,3	4,8	13,6	8,8	4,8	3,9	100,0	21,6	60,9	39,5	21,4	17,5
Podregion suwalski	128,0	27,3	77,3	50,0	27,3	23,4	100,0	21,3	60,4	39,1	21,3	18,3
Powiaty:												
augustowski	26,7	5,7	16,0	10,4	5,6	5,0	100,0	21,2	60,0	39,0	21,0	18,8
grajewski	21,9	4,9	13,2	8,6	4,6	3,8	100,0	22,4	60,1	39,3	20,8	17,5
moniecki	27,7	5,6	16,6	10,8	5,8	5,6	100,0	20,1	59,8	38,8	20,9	20,1
sejneński	15,4	3,0	9,4	5,9	3,5	3,0	100,0	19,3	61,2	38,5	22,7	19,5
suwalski	36,2	8,1	22,1	14,3	7,9	6,0	100,0	22,4	61,1	39,4	21,7	16,5

TABL. 5 (37). **WSPÓLCZYNNIKI OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO^a**
WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			Miasta			Wieś		
	razem	wiek		razem	wiek		razem	wiek	
		przed- produk- cyjny	popro- dukcyj- ny		przed- produk- cyjny	popro- dukcyj- ny		przed- produk- cyjny	popro- dukcyj- ny
WOJEWÓDZTWO	57,3	29,7	27,6	51,0	27,2	23,8	68,0	34,0	34,0
Podregion białostocki	54,1	27,6	26,5	51,0	26,1	24,9	63,7	32,2	31,5
Powiaty:									
białostocki	57,2	30,2	26,9	51,7	27,8	24,0	60,8	31,9	28,9
sokólski	61,6	30,2	31,4	51,0	26,7	24,3	70,1	33,0	37,1
Miasto na prawach powiatu:									
Białystok	50,9	25,7	25,2	50,9	25,7	25,2	–	–	–
Podregion łomżyński	61,2	30,9	30,3	50,3	27,4	22,9	72,2	34,4	37,8
Powiaty:									
bielski	67,2	29,1	38,1	50,7	26,3	24,4	89,7	32,8	56,8
hajnowski	65,5	24,7	40,7	54,3	25,0	29,3	78,7	24,4	54,2
kolneński	61,8	35,5	26,3	47,2	27,3	19,9	70,0	40,1	29,9
łomżyński	63,4	35,6	27,7	55,3	33,8	21,5	64,1	35,8	28,3
siemiatycki	65,9	30,9	35,1	50,0	27,4	22,6	76,3	33,1	43,2
wysokomazowiecki	64,3	33,4	30,9	52,4	29,6	22,8	70,7	35,4	35,3
zambrowski	58,5	32,1	26,3	53,1	29,0	24,1	64,3	35,5	28,8
Miasto na prawach powiatu:									
Łomża	47,5	27,2	20,3	47,5	27,2	20,3	–	–	–
Podregion suwalski	57,7	32,1	25,7	51,7	29,6	22,1	65,5	35,2	30,2
Powiaty:									
augustowski	59,9	31,7	28,2	55,0	29,0	25,9	66,5	35,3	31,3
grajewski	56,9	32,3	24,6	50,1	28,8	21,3	66,3	37,3	29,1
moniecki	61,5	31,1	30,4	51,9	26,8	25,1	67,3	33,7	33,6
sejneński	61,3	31,2	30,2	55,8	30,0	25,7	63,5	31,6	31,9
suwalski	63,7	36,7	27,0	–	–	–	63,7	36,7	27,0
Miasto na prawach powiatu:									
Suwałki	50,5	30,8	19,8	50,5	30,8	19,8	–	–	–

^a Osoby w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

TABL. 6 (38). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO PRAWNEGO, PŁCI I WIEKU W 2011 R.

WIEK	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony
	w tysiącach						w odsetkach					
OGÓŁEM												
OGÓŁEM	1021,7	301,3	560,6	99,8	47,3	12,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
15–19 lat	81,2	79,6	0,4	0,0	0,0	1,2	7,9	26,4	0,1	0,0	0,0	9,7
20–24	93,7	79,5	11,7	0,0	0,4	2,1	9,2	26,4	2,1	0,0	0,8	16,4
25–29	101,4	51,5	45,0	0,1	2,0	2,8	9,9	17,1	8,0	0,1	4,2	22,2
30–34	90,4	25,2	59,5	0,3	3,9	1,5	8,8	8,4	10,6	0,3	8,3	11,8
35–39	83,4	16,2	60,1	0,6	5,5	1,0	8,2	5,4	10,7	0,6	11,6	8,1
40–44	77,7	11,3	58,6	1,2	5,7	0,9	7,6	3,8	10,5	1,2	12,0	7,2
45–49	81,8	10,0	62,2	2,4	6,5	0,8	8,0	3,3	11,1	2,4	13,6	6,3
50–54	91,5	9,3	68,9	4,8	7,6	0,8	9,0	3,1	12,3	4,9	16,1	6,4
55–59	80,5	7,1	58,7	7,3	6,8	0,6	7,9	2,4	10,5	7,4	14,4	4,6
60–64	63,6	4,3	45,4	9,6	4,0	0,3	6,2	1,4	8,1	9,6	8,5	2,5
65–69	44,0	2,2	29,4	10,2	2,1	0,1	4,3	0,7	5,2	10,3	4,4	1,2
70–74	43,4	1,9	25,7	14,3	1,4	0,1	4,2	0,6	4,6	14,3	2,9	0,9
75–79	39,2	1,4	19,6	17,1	0,9	0,1	3,8	0,5	3,5	17,1	1,9	0,9
80–84	30,7	1,1	11,3	17,7	0,4	0,1	3,0	0,4	2,0	17,8	0,9	0,8
85–89	14,5	0,5	3,5	10,4	0,1	0,1	1,4	0,2	0,6	10,4	0,3	0,5
90–94	3,8	0,2	0,6	3,0	0,0	0,0	0,4	0,1	0,1	3,0	0,0	0,3
95–99	0,9	0,0	0,1	0,7	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,7	0,0	0,1
100 lat i więcej	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	–	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	–

TABL. 6 (38). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO PRAWNEGO, PŁCI I WIEKU W 2011 R. (cd.)

WIEK	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony
	w tysiącach						w odsetkach					
MĘŻCZYŹNI												
RAZEM	494,2	175,4	277,5	15,0	19,9	6,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
15–19 lat	41,6	41,0	0,0	–	0,0	0,6	8,4	23,4	0,0	–	0,0	9,3
20–24	48,3	43,9	3,2	–	0,1	1,1	9,8	25,0	1,2	–	0,4	16,6
25–29	52,5	31,5	18,9	0,0	0,7	1,4	10,6	18,0	6,8	0,1	3,6	21,0
30–34	46,4	16,2	27,8	0,0	1,5	0,8	9,4	9,2	10,0	0,2	7,8	12,3
35–39	42,5	10,5	29,1	0,1	2,3	0,5	8,6	6,0	10,5	0,7	11,5	8,1
40–44	39,5	7,8	28,4	0,2	2,6	0,5	8,0	4,4	10,3	1,1	12,8	7,7
45–49	41,4	7,1	30,8	0,4	2,6	0,5	8,4	4,0	11,1	2,6	13,3	7,4
50–54	45,7	6,5	34,5	0,9	3,3	0,5	9,2	3,7	12,4	6,0	16,6	7,2
55–59	39,3	4,7	30,0	1,1	3,1	0,3	8,0	2,7	10,8	7,6	15,5	5,3
60–64	29,2	2,7	23,2	1,5	1,7	0,1	5,9	1,5	8,4	10,1	8,4	2,0
65–69	19,1	1,3	15,4	1,4	0,9	0,1	3,9	0,8	5,6	9,4	4,4	1,0
70–74	17,7	1,1	14,1	1,8	0,6	0,1	3,6	0,6	5,1	12,0	2,9	0,9
75–79	15,0	0,6	11,6	2,4	0,3	0,0	3,0	0,4	4,2	15,8	1,6	0,6
80–84	10,5	0,4	7,2	2,7	0,2	0,0	2,1	0,2	2,6	18,1	0,9	0,5
85–89	4,2	0,1	2,4	1,7	0,0	0,0	0,9	0,1	0,9	11,2	0,1	0,1
90–94	1,1	0,0	0,5	0,6	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	4,1	0,0	0,0
95–99	0,2	0,0	0,1	0,1	0,0	–	0,0	0,0	0,0	0,9	0,1	–
100 lat i więcej	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	–	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	–

TABL. 6 (38). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO PRAWNEGO, PŁCI I WIEKU W 2011 R. (dok.)

W I E K	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony
	w tysiącach						w odsetkach					
KOBIETY												
R A Z E M	527,5	126,0	283,1	84,8	27,4	6,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
15–19 lat	39,6	38,6	0,4	0,0	0,0	0,6	7,5	30,7	0,1	0,0	0,0	10,1
20–24	45,4	35,6	8,5	0,0	0,3	1,0	8,6	28,2	3,0	0,0	1,1	16,2
25–29	48,9	20,0	26,1	0,1	1,3	1,5	9,3	15,8	9,2	0,1	4,6	23,6
30–34	44,0	9,0	31,7	0,3	2,4	0,7	8,3	7,1	11,2	0,3	8,7	11,2
35–39	40,9	5,7	31,0	0,5	3,2	0,5	7,8	4,5	11,0	0,6	11,7	8,2
40–44	38,2	3,5	30,2	1,0	3,1	0,4	7,2	2,8	10,7	1,2	11,4	6,7
45–49	40,4	2,9	31,3	2,0	3,8	0,3	7,7	2,3	11,1	2,3	13,9	5,1
50–54	45,8	2,8	34,4	3,9	4,3	0,3	8,7	2,2	12,2	4,6	15,7	5,6
55–59	41,2	2,4	28,6	6,2	3,7	0,2	7,8	1,9	10,1	7,3	13,6	3,9
60–64	34,4	1,6	22,2	8,0	2,3	0,2	6,5	1,3	7,8	9,5	8,5	3,1
65–69	24,9	0,9	14,0	8,8	1,2	0,1	4,7	0,7	4,9	10,4	4,4	1,3
70–74	25,7	0,9	11,5	12,5	0,8	0,1	4,9	0,7	4,1	14,7	2,9	0,9
75–79	24,2	0,8	8,0	14,7	0,6	0,1	4,6	0,6	2,8	17,3	2,1	1,3
80–84	20,2	0,7	4,1	15,0	0,2	0,1	3,8	0,6	1,5	17,7	0,9	1,2
85–89	10,3	0,4	1,0	8,7	0,1	0,1	2,0	0,3	0,4	10,2	0,4	0,9
90–94	2,6	0,1	0,1	2,4	0,0	0,0	0,5	0,1	0,0	2,8	0,0	0,6
95–99	0,7	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,7	0,0	0,2
100 lat i więcej	0,1	0,0	–	0,1	–	–	0,0	0,0	–	0,1	–	–

TABL. 7 (39). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO PRAWNEGO, PŁCI ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony
	w tysiącach						w odsetkach					
OGÓŁEM												
WOJEWÓDZTWO	1021,7	301,3	560,6	99,8	47,3	12,6	100,0	29,5	54,9	9,8	4,6	1,2
Podregion białostocki	435,8	128,5	238,1	40,2	24,3	4,7	100,0	29,5	54,6	9,2	5,6	1,1
Powiaty:												
białostocki	121,0	34,3	67,4	11,7	5,1	2,5	100,0	28,3	55,7	9,7	4,2	2,0
sokólski	61,5	18,6	32,5	7,2	1,9	1,3	100,0	30,3	52,8	11,8	3,1	2,0
Miasto na prawach powiatu:												
Białystok	253,3	75,6	138,3	21,3	17,2	1,0	100,0	29,8	54,6	8,4	6,8	0,4
Podregion łomżyński	351,7	102,1	195,2	37,7	13,5	3,2	100,0	29,0	55,5	10,7	3,8	0,9
Powiaty:												
bielski	50,7	14,5	27,8	5,9	2,1	0,4	100,0	28,6	54,9	11,7	4,2	0,7
hajnowski	41,5	10,7	21,8	5,8	2,5	0,7	100,0	25,9	52,4	14,0	6,1	1,6
kolneński	33,2	10,6	18,4	3,2	0,8	0,2	100,0	31,9	55,3	9,8	2,3	0,7
łomżyński	43,2	12,9	24,5	4,4	1,0	0,4	100,0	29,9	56,7	10,2	2,3	1,0
siemiatycki	41,1	12,1	22,1	5,1	1,6	0,3	100,0	29,4	53,7	12,4	3,8	0,6
wysokomazowiecki	50,1	15,2	28,2	5,3	1,1	0,2	100,0	30,4	56,4	10,6	2,3	0,3
zambrowski	37,8	10,7	21,0	3,7	1,4	1,0	100,0	28,3	55,6	9,9	3,6	2,5
Miasto na prawach powiatu:												
Łomża	54,1	15,3	31,5	4,2	3,0	0,2	100,0	28,3	58,1	7,7	5,6	0,3
Podregion suwalski	234,2	70,8	127,3	21,9	9,5	4,6	100,0	30,2	54,3	9,4	4,1	2,0
Powiaty:												
augustowski	50,6	15,4	28,0	4,9	1,9	0,5	100,0	30,4	55,2	9,6	3,8	0,9
grajewski	41,5	12,7	22,9	4,0	1,6	0,4	100,0	30,5	55,2	9,6	3,8	0,9
moniecki	36,4	10,2	19,5	3,8	1,1	1,8	100,0	28,0	53,5	10,4	3,1	5,0
sejneński	17,9	5,8	9,6	1,8	0,6	0,1	100,0	32,2	53,9	10,2	3,5	0,3
suwalski	29,8	9,5	16,3	2,8	0,8	0,5	100,0	31,7	54,6	9,5	2,5	1,7
Miasto na prawach powiatu:												
Suwałki	57,9	17,3	31,0	4,7	3,5	1,5	100,0	29,9	53,5	8,0	6,1	2,5

TABL. 7 (39). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO PRAWNEGO, PŁCI ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony
	w tysiącach						w odsetkach					
MEŻCZYŹNI												
WOJEWÓDZTWO	494,2	175,4	277,5	15,0	19,9	6,4	100,0	35,5	56,2	3,0	4,0	1,3
Podregion białostocki	206,9	71,1	117,5	5,8	9,9	2,5	100,0	34,4	56,8	2,8	4,8	1,2
Powiaty:												
białostocki	59,3	20,2	33,4	1,9	2,4	1,3	100,0	34,1	56,4	3,2	4,0	2,2
sokólski	30,3	11,6	16,3	1,0	0,9	0,6	100,0	38,2	53,6	3,2	3,0	2,0
Miasto na prawach powiatu:												
Białystok	117,3	39,3	67,9	3,0	6,6	0,6	100,0	33,5	57,8	2,5	5,6	0,5
Podregion łomżyński	172,7	62,4	97,0	5,9	5,8	1,6	100,0	36,1	56,2	3,4	3,4	0,9
Powiaty:												
bielski	24,9	9,0	13,9	0,9	0,9	0,1	100,0	36,1	56,0	3,6	3,7	0,6
hajnowski	20,0	6,7	10,9	0,9	1,2	0,3	100,0	33,6	54,3	4,6	5,9	1,5
kolneński	16,6	6,5	9,1	0,5	0,3	0,1	100,0	39,4	55,0	3,0	2,0	0,7
łomżyński	21,7	8,2	12,2	0,7	0,5	0,2	100,0	37,5	56,0	3,1	2,4	0,9
siemiatycki	20,1	7,5	11,0	0,8	0,7	0,1	100,0	37,1	54,7	4,0	3,5	0,7
wysokomazowiecki	25,1	9,7	13,9	0,9	0,5	0,1	100,0	38,6	55,4	3,6	2,1	0,3
zambrowski	18,6	6,5	10,5	0,5	0,6	0,5	100,0	34,9	56,3	2,8	3,1	2,9
Miasto na prawach powiatu:												
Łomża	25,7	8,3	15,5	0,7	1,1	0,1	100,0	32,5	60,5	2,6	4,2	0,3
Podregion suwalski	114,6	41,8	62,9	3,3	4,1	2,3	100,0	36,5	54,9	2,9	3,6	2,0
Powiaty:												
augustowski	24,6	9,1	13,7	0,7	0,8	0,2	100,0	36,9	55,9	2,8	3,4	1,0
grajewski	20,4	7,7	11,2	0,6	0,7	0,2	100,0	37,7	54,9	2,8	3,6	0,8
moniecki	18,1	6,3	9,8	0,6	0,6	0,9	100,0	34,8	54,0	3,1	3,2	4,9
sejneński	8,9	3,5	4,8	0,3	0,3	0,0	100,0	39,6	53,5	3,3	3,3	0,3
suwalski	15,2	5,9	8,2	0,4	0,4	0,3	100,0	38,9	53,8	2,9	2,7	1,7
Miasto na prawach powiatu:												
Suwałki	27,4	9,4	15,3	0,7	1,3	0,8	100,0	34,1	55,7	2,7	4,7	2,8

TABL. 7 (39). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO PRAWNEGO, PŁCI ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony	Ogółem	Kawalero- wie/panny	Żonaci/ /zameżne	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Nieustalony
	w tysiącach						w odsetkach					
KOBIETY												
WOJEWÓDZTWO	527,5	126,0	283,1	84,8	27,4	6,2	100,0	23,9	53,7	16,1	5,2	1,1
Podregion białostocki	228,9	57,3	120,6	34,4	14,4	2,2	100,0	25,1	52,7	15,0	6,3	1,0
Powiaty:												
białostocki	61,7	14,1	33,9	9,8	2,8	1,1	100,0	22,8	55,0	15,9	4,5	1,9
sokólski	31,2	7,0	16,2	6,3	1,0	0,6	100,0	22,5	52,0	20,1	3,3	2,0
Miasto na prawach powiatu:												
Białystok	136,0	36,3	70,4	18,3	10,6	0,4	100,0	26,7	51,7	13,5	7,8	0,3
Podregion łomżyński	179,0	39,7	98,2	31,8	7,6	1,6	100,0	22,2	54,9	17,8	4,3	0,9
Powiaty:												
bielski	25,8	5,5	13,9	5,0	1,2	0,2	100,0	21,3	53,8	19,5	4,6	0,9
hajnowski	21,4	4,0	10,9	4,9	1,4	0,4	100,0	18,7	50,7	22,7	6,4	1,6
kolneński	16,6	4,1	9,3	2,7	0,4	0,1	100,0	24,4	55,7	16,5	2,7	0,7
łomżyński	21,5	4,8	12,3	3,7	0,5	0,2	100,0	22,1	57,4	17,4	2,1	1,0
siemiatycki	21,0	4,6	11,1	4,3	0,9	0,1	100,0	22,1	52,8	20,4	4,1	0,6
wysokomazowiecki	24,9	5,5	14,3	4,4	0,6	0,1	100,0	22,2	57,4	17,6	2,5	0,4
zambrowski	19,2	4,2	10,6	3,2	0,8	0,4	100,0	22,0	55,0	16,7	4,1	2,2
Miasto na prawach powiatu:												
Łomża	28,4	7,0	15,9	3,5	1,9	0,1	100,0	24,5	56,0	12,4	6,8	0,3
Podregion suwalski	119,6	28,9	64,3	18,6	5,4	2,3	100,0	24,2	53,8	15,6	4,5	1,9
Powiaty:												
augustowski	26,1	6,3	14,2	4,2	1,1	0,2	100,0	24,3	54,6	16,1	4,1	0,9
grajewski	21,0	5,0	11,7	3,4	0,9	0,2	100,0	23,6	55,4	16,1	4,0	0,9
moniecki	18,4	3,9	9,7	3,2	0,6	0,9	100,0	21,2	53,0	17,6	3,1	5,0
sejneński	9,0	2,2	4,9	1,5	0,3	0,0	100,0	24,8	54,2	16,9	3,6	0,4
suwalski	14,7	3,6	8,1	2,4	0,3	0,2	100,0	24,3	55,5	16,2	2,3	1,7
Miasto na prawach powiatu:												
Suwałki	30,5	8,0	15,7	3,9	2,2	0,7	100,0	26,1	51,5	12,8	7,3	2,3

TABL. 8 (40). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO, PŁCI I WIEKU W 2011 R.

W I E K	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zameż- ne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieusta- lony	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zameż- ne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieusta- lony
	w tysiącach								w odsetkach							
OGÓŁEM																
OGÓŁEM ...	1021,7	291,5	550,2	16,3	98,4	43,1	5,1	17,1	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
15–19 lat	81,2	78,7	0,4	0,1	0,0	0,0	–	2,0	7,9	27,0	0,1	0,7	0,0	0,0	–	11,5
20–24	93,7	77,3	11,5	1,6	0,0	0,4	0,1	2,7	9,2	26,5	2,1	10,1	0,0	0,9	1,9	16,0
25–29	101,4	49,0	44,3	2,7	0,1	1,8	0,3	3,1	9,9	16,8	8,1	16,3	0,1	4,3	6,1	17,9
30–34	90,4	23,8	58,9	1,9	0,3	3,5	0,3	1,7	8,8	8,2	10,7	11,6	0,3	8,1	6,6	10,0
35–39	83,4	15,4	59,2	1,6	0,6	5,0	0,4	1,2	8,2	5,3	10,8	10,1	0,6	11,5	8,5	7,0
40–44	77,7	10,9	57,6	1,3	1,1	5,2	0,5	1,1	7,6	3,7	10,5	7,8	1,1	12,0	10,1	6,4
45–49	81,8	9,5	60,9	1,5	2,3	5,8	0,7	1,0	8,0	3,3	11,1	9,2	2,3	13,5	13,4	6,1
50–54	91,5	8,9	67,4	1,8	4,7	6,9	0,8	1,1	9,0	3,1	12,2	10,9	4,7	15,9	15,6	6,3
55–59	80,5	6,9	57,4	1,2	7,2	6,3	0,7	0,9	7,9	2,4	10,4	7,6	7,3	14,5	13,6	5,2
60–64	63,6	4,1	44,5	0,9	9,4	3,7	0,5	0,5	6,2	1,4	8,1	5,4	9,6	8,6	8,9	3,1
65–69	44,0	2,1	28,8	0,5	10,1	2,0	0,3	0,3	4,3	0,7	5,2	3,1	10,3	4,5	5,5	1,9
70–74	43,4	1,8	25,0	0,5	14,2	1,3	0,3	0,3	4,2	0,6	4,6	2,8	14,4	3,0	5,1	2,0
75–79	39,2	1,4	19,2	0,4	16,9	0,8	0,1	0,3	3,8	0,5	3,5	2,3	17,2	1,9	2,5	2,0
80–84	30,7	1,0	11,0	0,2	17,6	0,4	0,1	0,4	3,0	0,3	2,0	1,3	17,8	0,9	1,8	2,3
85–89	14,5	0,5	3,4	0,1	10,2	0,1	0,0	0,2	1,4	0,2	0,6	0,6	10,4	0,3	0,5	1,5
90–94	3,8	0,1	0,6	0,0	2,9	0,0	–	0,1	0,4	0,1	0,1	0,1	3,0	0,0	–	0,6
95–99	0,9	0,0	0,1	–	0,7	0,0	–	0,0	0,1	0,0	0,0	–	0,7	0,0	–	0,2
100 lat i więcej ...	0,2	0,0	0,0	–	0,1	–	–	0,0	0,0	0,0	0,0	–	0,1	–	–	0,0

TABL. 8 (40). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO, PŁCI I WIEKU W 2011 R. (cd.)

W I E K	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zameż- ne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieusta- lony	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zameż- ne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieusta- lony
	w tysiącach								w odsetkach							
MĘŻCZYŹNI																
R A Z E M	494,2	170,4	272,4	8,3	14,6	17,6	2,2	8,5	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
15–19 lat	41,6	40,6	0,0	0,0	–	0,0	–	0,9	8,4	23,8	0,0	0,1	–	0,0	–	10,7
20–24	48,3	42,9	3,2	0,7	–	0,1	0,0	1,4	9,8	25,2	1,2	8,4	–	0,5	1,2	16,5
25–29	52,5	30,3	18,6	1,3	0,0	0,6	0,1	1,5	10,6	17,8	6,8	15,8	0,1	3,7	4,5	17,2
30–34	46,4	15,4	27,5	0,9	0,0	1,4	0,2	0,9	9,4	9,0	10,1	11,2	0,2	8,0	6,9	10,8
35–39	42,5	10,0	28,7	0,8	0,1	2,0	0,2	0,6	8,6	5,9	10,5	10,1	0,6	11,5	9,0	7,1
40–44	39,5	7,6	28,0	0,6	0,2	2,3	0,2	0,6	8,0	4,4	10,3	7,4	1,1	13,0	10,0	6,8
45–49	41,4	6,7	30,2	0,8	0,4	2,3	0,3	0,6	8,4	4,0	11,1	10,0	2,6	13,2	12,3	7,1
50–54	45,7	6,3	33,7	1,0	0,8	2,9	0,4	0,6	9,2	3,7	12,4	11,8	5,7	16,4	16,0	7,3
55–59	39,3	4,6	29,5	0,7	1,1	2,7	0,3	0,5	8,0	2,7	10,8	8,2	7,5	15,4	12,0	6,1
60–64	29,2	2,6	22,8	0,4	1,5	1,5	0,2	0,3	5,9	1,5	8,4	5,2	10,0	8,3	8,8	3,3
65–69	19,1	1,3	15,1	0,3	1,4	0,8	0,1	0,2	3,9	0,8	5,5	3,0	9,4	4,4	6,0	2,0
70–74	17,7	1,0	13,8	0,3	1,8	0,5	0,2	0,2	3,6	0,6	5,1	3,2	12,1	2,9	7,3	1,9
75–79	15,0	0,6	11,4	0,2	2,3	0,3	0,1	0,1	3,0	0,4	4,2	2,9	15,8	1,5	3,3	1,5
80–84	10,5	0,3	7,0	0,1	2,7	0,2	0,0	0,1	2,1	0,2	2,6	1,8	18,4	0,9	2,2	1,1
85–89	4,2	0,1	2,4	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,9	0,6	11,3	0,1	0,5	0,4
90–94	1,1	0,0	0,5	0,0	0,6	0,0	–	0,0	0,2	0,0	0,2	0,2	4,1	0,0	–	0,2
95–99	0,2	0,0	0,1	–	0,1	0,0	–	0,0	0,0	0,0	0,0	–	0,9	0,1	–	0,0
100 lat i więcej ...	0,1	0,0	0,0	–	0,0	–	–	0,0	0,0	0,0	0,0	–	0,1	–	–	0,0

TABL. 8 (40). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO, PŁCI I WIEKU W 2011 R. (dok.)

W I E K	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zameż- ne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieusta- lony	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zameż- ne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzione	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieusta- lony
	w tysiącach								w odsetkach							
KOBIETY																
R A Z E M	527,5	121,0	277,8	8,0	83,8	25,5	2,9	8,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
15–19 lat	39,6	38,1	0,4	0,1	0,0	0,0	–	1,0	7,5	31,5	0,1	1,3	0,0	0,0	–	12,3
20–24	45,4	34,4	8,3	0,9	0,0	0,3	0,1	1,3	8,6	28,4	3,0	11,7	0,0	1,1	2,4	15,6
25–29	48,9	18,7	25,7	1,4	0,1	1,2	0,2	1,6	9,3	15,5	9,3	16,9	0,1	4,7	7,4	18,6
30–34	44,0	8,4	31,4	1,0	0,2	2,1	0,2	0,8	8,3	6,9	11,3	12,0	0,3	8,2	6,4	9,2
35–39	40,9	5,3	30,6	0,8	0,5	3,0	0,2	0,6	7,8	4,4	11,0	10,1	0,5	11,6	8,1	6,9
40–44	38,2	3,3	29,6	0,7	0,9	2,9	0,3	0,5	7,2	2,7	10,7	8,3	1,1	11,4	10,1	6,1
45–49	40,4	2,8	30,7	0,7	1,9	3,5	0,4	0,4	7,7	2,3	11,0	8,4	2,3	13,6	14,2	5,0
50–54	45,8	2,6	33,7	0,8	3,8	4,0	0,4	0,5	8,7	2,2	12,1	9,9	4,6	15,6	15,3	5,4
55–59	41,2	2,3	27,9	0,6	6,1	3,6	0,4	0,4	7,8	1,9	10,1	7,0	7,3	14,0	14,7	4,2
60–64	34,4	1,5	21,7	0,5	8,0	2,2	0,3	0,3	6,5	1,3	7,8	5,7	9,5	8,8	9,0	3,0
65–69	24,9	0,8	13,7	0,3	8,8	1,2	0,1	0,2	4,7	0,7	4,9	3,2	10,4	4,6	5,1	1,9
70–74	25,7	0,8	11,3	0,2	12,4	0,8	0,1	0,2	4,9	0,7	4,1	2,5	14,8	3,0	3,4	2,0
75–79	24,2	0,8	7,8	0,1	14,6	0,5	0,1	0,2	4,6	0,6	2,8	1,7	17,5	2,1	1,8	2,5
80–84	20,2	0,7	4,0	0,1	14,9	0,2	0,0	0,3	3,8	0,6	1,4	0,8	17,8	0,8	1,5	3,5
85–89	10,3	0,4	1,0	0,0	8,6	0,1	0,0	0,2	2,0	0,3	0,4	0,5	10,2	0,3	0,6	2,5
90–94	2,6	0,1	0,1	–	2,3	0,0	–	0,1	0,5	0,1	0,0	–	2,8	0,0	–	1,1
95–99	0,7	0,0	0,0	–	0,6	–	–	0,0	0,1	0,0	0,0	–	0,7	–	–	0,4
100 lat i więcej ...	0,1	0,0	–	–	0,1	–	–	0,0	0,0	0,0	–	–	0,1	–	–	0,0

TABL. 9 (41). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO, PŁCI ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zame- żne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdow- cy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzone	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieu- stalony	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zame- żne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdow- cy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzone	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieu- stalony
	w tysiącach								w odsetkach							
OGÓŁEM																
WOJEWÓDZTWO	1021,7	291,5	550,2	16,3	98,4	43,1	5,1	17,1	100,0	28,5	53,9	1,6	9,6	4,2	0,5	1,7
Podregion białostocki	435,8	122,8	233,5	8,3	39,5	22,0	2,4	7,2	100,0	28,2	53,6	1,9	9,1	5,1	0,5	1,7
Powiaty:																
białostocki	121,0	33,4	66,2	1,7	11,5	4,6	0,5	3,1	100,0	27,6	54,7	1,4	9,5	3,8	0,4	2,6
sokólski	61,5	18,4	31,7	0,7	7,2	1,8	0,4	1,4	100,0	29,8	51,6	1,1	11,6	2,9	0,6	2,3
Miasto na prawach powiatu:																
Białystok	253,3	71,1	135,6	6,0	20,9	15,6	1,5	2,7	100,0	28,1	53,5	2,4	8,3	6,2	0,6	1,1
Podregion łomżyński	351,7	100,0	191,6	4,3	37,3	12,5	1,7	4,4	100,0	28,4	54,5	1,2	10,6	3,5	0,5	1,2
Powiaty:																
bielski	50,7	14,2	27,1	0,8	5,9	1,9	0,2	0,6	100,0	28,0	53,4	1,6	11,5	3,8	0,5	1,1
hajnowski	41,5	10,5	21,1	0,8	5,7	2,3	0,3	0,8	100,0	25,2	50,9	1,9	13,7	5,5	0,8	2,0
kolneński	33,2	10,5	18,2	0,2	3,2	0,7	0,1	0,2	100,0	31,6	54,9	0,6	9,7	2,1	0,3	0,7
łomżyński	43,2	12,8	24,3	0,3	4,4	0,9	0,2	0,5	100,0	29,5	56,1	0,6	10,2	2,1	0,4	1,0
siemiatycki	41,1	11,9	21,7	0,5	5,0	1,5	0,1	0,4	100,0	29,0	52,8	1,1	12,2	3,5	0,3	0,9
wysokomazowiecki	50,1	15,0	27,7	0,4	5,3	1,1	0,2	0,3	100,0	30,0	55,4	0,9	10,5	2,2	0,4	0,5
zambrowski	37,8	10,5	20,7	0,4	3,7	1,3	0,2	1,0	100,0	27,7	54,7	1,1	9,9	3,4	0,5	2,7
Miasto na prawach powiatu:																
Łomża	54,1	14,6	30,8	0,9	4,1	2,8	0,3	0,6	100,0	27,0	56,9	1,6	7,6	5,2	0,5	1,1
Podregion suwalski	234,2	68,6	125,1	3,7	21,6	8,5	1,0	5,5	100,0	29,3	53,4	1,6	9,2	3,6	0,4	2,3
Powiaty:																
augustowski	50,6	14,9	27,5	0,8	4,8	1,7	0,2	0,7	100,0	29,4	54,3	1,5	9,6	3,4	0,4	1,3
grajewski	41,5	12,4	22,5	0,5	3,9	1,5	0,2	0,5	100,0	30,0	54,2	1,2	9,5	3,5	0,5	1,1
moniecki	36,4	10,0	18,9	0,6	3,7	1,0	0,2	2,0	100,0	27,5	51,9	1,5	10,2	2,8	0,6	5,4
sejneński	17,9	5,6	9,5	0,3	1,8	0,6	0,1	0,1	100,0	31,2	53,3	1,5	10,0	3,1	0,4	0,6
suwalski	29,8	9,3	16,1	0,3	2,8	0,6	0,1	0,6	100,0	31,3	54,0	0,9	9,4	2,2	0,3	1,9
Miasto na prawach powiatu:																
Suwałki	57,9	16,4	30,6	1,4	4,5	3,1	0,2	1,7	100,0	28,2	52,8	2,4	7,8	5,4	0,4	3,0

TABL. 9 (41). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO, PŁCI ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zame- żne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzone	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieu- stalony	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zame- żne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdowcy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzone	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieu- stalony
	w tysiącach								w odsetkach							
MEŻCZYŹNI																
WOJEWÓDZTWO	494,2	170,4	272,4	8,3	14,6	17,6	2,2	8,5	100,0	34,5	55,0	1,7	3,0	3,6	0,5	1,7
Podregion białostocki	206,9	68,3	115,4	4,2	5,6	8,6	1,0	3,8	100,0	33,0	55,8	2,0	2,7	4,2	0,5	1,8
Powiaty:																
białostocki	59,3	19,7	32,9	0,9	1,8	2,1	0,2	1,7	100,0	33,3	55,5	1,5	3,1	3,5	0,3	2,8
sokólski	30,3	11,4	15,9	0,3	0,9	0,9	0,2	0,7	100,0	37,6	52,2	1,1	3,1	2,8	0,7	2,4
Miasto na prawach powiatu:																
Białystok	117,3	37,1	66,7	3,0	2,9	5,7	0,6	1,4	100,0	31,6	56,9	2,5	2,4	4,8	0,5	1,2
Podregion łomżyński	172,7	61,4	95,2	2,2	5,8	5,3	0,8	2,1	100,0	35,5	55,1	1,3	3,4	3,1	0,5	1,2
Powiaty:																
bielski	24,9	8,9	13,6	0,4	0,9	0,8	0,1	0,2	100,0	35,6	54,4	1,6	3,5	3,3	0,5	1,0
hajnowski	20,0	6,6	10,6	0,4	0,9	1,0	0,2	0,4	100,0	32,8	52,7	2,1	4,4	5,2	0,8	1,9
kolneński	16,6	6,5	9,0	0,1	0,5	0,3	0,0	0,1	100,0	39,1	54,5	0,7	3,0	1,8	0,3	0,7
łomżyński	21,7	8,1	12,0	0,1	0,7	0,5	0,1	0,2	100,0	37,2	55,3	0,6	3,1	2,2	0,5	1,0
siemiatycki	20,1	7,4	10,8	0,3	0,8	0,7	0,1	0,2	100,0	36,6	53,6	1,3	3,9	3,2	0,4	0,9
wysokomazowiecki	25,1	9,6	13,7	0,3	0,9	0,5	0,1	0,1	100,0	38,1	54,4	1,0	3,6	2,0	0,4	0,5
zambrowski	18,6	6,4	10,3	0,2	0,5	0,5	0,1	0,6	100,0	34,2	55,5	1,2	2,8	2,9	0,4	3,0
Miasto na prawach powiatu:																
Łomża	25,7	8,1	15,3	0,4	0,7	1,0	0,1	0,2	100,0	31,4	59,5	1,6	2,5	3,7	0,4	0,9
Podregion suwalski	114,6	40,8	61,8	1,9	3,2	3,6	0,5	2,7	100,0	35,6	54,0	1,7	2,8	3,2	0,4	2,3
Powiaty:																
augustowski	24,6	8,9	13,5	0,4	0,7	0,8	0,1	0,3	100,0	36,1	54,9	1,7	2,8	3,1	0,4	1,1
grajewski	20,4	7,6	11,0	0,3	0,6	0,7	0,1	0,2	100,0	37,1	53,8	1,3	2,8	3,3	0,5	1,1
moniecki	18,1	6,2	9,5	0,3	0,5	0,5	0,1	0,9	100,0	34,4	52,4	1,5	2,9	2,9	0,6	5,2
sejneński	8,9	3,4	4,7	0,1	0,3	0,3	0,0	0,0	100,0	38,6	52,8	1,6	3,2	2,9	0,4	0,3
suwalski	15,2	5,8	8,1	0,1	0,4	0,4	0,0	0,3	100,0	38,4	53,3	0,9	2,9	2,3	0,2	2,1
Miasto na prawach powiatu:																
Suwałki	27,4	8,9	15,1	0,7	0,7	1,1	0,1	0,9	100,0	32,3	55,1	2,5	2,6	4,0	0,3	3,3

TABL. 9 (41). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO, PŁCI ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zame- żne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdow- cy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzone	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieu- stalony	Ogółem	Kawale- rowie/ /panny	Żonaci/ /zame- żne	Part- nerzy/ /part- nerki	Wdow- cy/ /wdowy	Rozwie- dzeni/ /rozwie- dzone	Sepa- rowani/ /separo- wane	Nieu- stalony
	w tysiącach								w odsetkach							
KOBIETY																
WOJEWÓDZTWO	527,5	121,0	277,8	8,0	83,8	25,5	2,9	8,6	100,0	22,9	52,7	1,5	15,9	4,8	0,6	1,6
Podregion białostocki	228,9	54,6	118,1	4,1	33,9	13,4	1,4	3,4	100,0	23,8	51,6	1,8	14,8	5,9	0,6	1,5
Powiaty:																
białostocki	61,7	13,7	33,3	0,8	9,6	2,5	0,3	1,4	100,0	22,2	54,0	1,3	15,6	4,1	0,4	2,3
sokólski	31,2	6,9	15,9	0,3	6,2	1,0	0,2	0,7	100,0	22,3	50,9	1,0	19,9	3,0	0,6	2,3
Miasto na prawach powiatu:																
Białystok	136,0	34,0	68,9	3,0	18,0	9,9	1,0	1,3	100,0	25,0	50,6	2,2	13,3	7,3	0,7	1,0
Podregion łomżyński	179,0	38,6	96,4	2,1	31,5	7,2	0,9	2,3	100,0	21,6	53,9	1,2	17,6	4,0	0,5	1,3
Powiaty:																
bielski	25,8	5,3	13,6	0,4	5,0	1,1	0,1	0,3	100,0	20,7	52,5	1,6	19,3	4,3	0,4	1,3
hajnowski	21,4	3,9	10,5	0,4	4,8	1,2	0,2	0,4	100,0	18,1	49,2	1,8	22,3	5,8	0,9	2,0
kolneński	16,6	4,0	9,2	0,1	2,7	0,4	0,1	0,1	100,0	24,2	55,3	0,5	16,5	2,4	0,3	0,8
łomżyński	21,5	4,7	12,2	0,1	3,7	0,4	0,1	0,2	100,0	21,8	56,9	0,6	17,3	2,0	0,3	1,1
siemiatycki	21,0	4,5	10,9	0,2	4,2	0,8	0,1	0,2	100,0	21,7	52,0	1,0	20,2	3,8	0,3	1,0
wysokomazowiecki	24,9	5,4	14,1	0,2	4,4	0,6	0,1	0,1	100,0	21,8	56,4	0,8	17,6	2,3	0,5	0,5
zambrowski	19,2	4,1	10,4	0,2	3,2	0,7	0,1	0,4	100,0	21,4	53,9	1,1	16,7	3,9	0,7	2,3
Miasto na prawach powiatu:																
Łomża	28,4	6,6	15,5	0,4	3,5	1,9	0,2	0,4	100,0	23,0	54,6	1,6	12,3	6,5	0,6	1,4
Podregion suwalski	119,6	27,8	63,3	1,8	18,4	4,9	0,6	2,8	100,0	23,3	52,9	1,5	15,4	4,1	0,5	2,4
Powiaty:																
augustowski	26,1	6,0	14,0	0,3	4,2	1,0	0,1	0,4	100,0	23,1	53,7	1,3	16,0	3,8	0,5	1,6
grajewski	21,0	4,9	11,5	0,2	3,4	0,8	0,1	0,2	100,0	23,1	54,6	1,1	15,9	3,8	0,4	1,1
moniecki	18,4	3,8	9,4	0,3	3,2	0,5	0,1	1,0	100,0	20,8	51,4	1,5	17,4	2,8	0,6	5,6
sejneński	9,0	2,1	4,8	0,1	1,5	0,3	0,0	0,1	100,0	23,8	53,7	1,5	16,7	3,2	0,4	0,8
suwalski	14,7	3,5	8,0	0,1	2,4	0,3	0,1	0,3	100,0	24,0	54,8	0,9	16,2	2,0	0,4	1,8
Miasto na prawach powiatu:																
Suwałki	30,5	7,5	15,5	0,7	3,8	2,0	0,2	0,8	100,0	24,5	50,8	2,3	12,5	6,6	0,5	2,7

TABL. 10 (42). LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WIEKU W 2011 R.

WIEK	Ogółem	Poziom wykształcenia							
		wyższe	średnie zawodowe i policealne	średnie ogólnokształ- cące	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone i gimnazjalne	podstawowe nieukończone i bez wy- kształcenia szkolnego	nieustalony	
								razem	w tym nieobecni przebywający za granicą powyżej 12 miesięcy
w tysiącach									
OGÓŁEM									
OGÓŁEM	1049,2	167,5	200,7	115,8	167,8	280,4	28,8	88,0	64,1
13–14 lat	27,5	x	x	x	x	22,8	3,2	1,5	1,1
15–19	81,2	x	0,8	7,3	1,5	66,7	0,3	4,6	2,5
20–24	93,7	14,1	20,3	34,2	7,0	9,2	0,2	8,6	5,7
25–29	101,4	36,7	21,2	12,2	10,3	5,7	0,2	15,2	12,3
30–34	90,4	28,9	17,7	8,5	14,6	6,4	0,3	14,1	11,7
35–39	83,4	19,8	17,5	7,9	19,2	8,3	0,3	10,5	8,4
40–44	77,7	14,4	17,8	6,8	20,7	9,6	0,3	8,1	6,5
45–49	81,8	12,8	21,9	6,8	24,0	9,3	0,3	6,7	4,9
50–54	91,5	12,4	25,8	7,5	25,4	13,5	0,4	6,5	4,5
55–59	80,5	9,3	21,5	7,2	19,3	18,0	0,4	4,9	3,0
60–64	63,6	7,2	14,7	5,8	12,8	19,6	0,7	2,9	1,6
65–69	44,0	4,3	7,6	3,2	5,8	20,8	1,0	1,4	0,8
70–74	43,4	3,7	6,4	3,5	3,9	22,2	2,6	1,1	0,5
75 lat i więcej	89,2	4,0	7,5	4,9	3,5	48,5	18,8	2,0	0,7

TABL. 10 (42). LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WIEKU W 2011 R. (cd.)

W I E K	Ogółem	Poziom wykształcenia							
		wyższe	średnie zawodowe i policealne	średnie ogólnokształ- cące	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone i gimnazjalne	podstawowe nieukończone i bez wy- kształcenia szkolnego	nieustalony	
								razem	w tym nieobecni przebywający za granicą powyżej 12 miesięcy
w tysiącach									

MĘŻCZYŹNI

RAZEM	508,4	68,7	97,7	43,9	107,3	138,5	9,9	42,3	30,6
13–14 lat	14,2	x	x	x	x	11,7	1,7	0,8	0,6
15–19	41,6	x	0,4	2,8	1,0	34,9	0,2	2,3	1,4
20–24	48,3	5,2	12,6	14,5	5,3	6,4	0,1	4,2	2,7
25–29	52,5	15,1	13,0	6,0	7,2	4,0	0,1	7,2	5,6
30–34	46,4	12,3	9,7	3,9	9,3	4,3	0,1	6,8	5,5
35–39	42,5	7,9	8,5	3,5	12,0	5,2	0,2	5,2	4,1
40–44	39,5	5,5	8,3	2,5	13,1	5,8	0,2	3,9	3,1
45–49	41,4	4,5	9,8	2,4	15,7	5,5	0,2	3,4	2,4
50–54	45,7	4,8	11,1	2,1	16,6	7,6	0,3	3,2	2,2
55–59	39,3	4,1	9,2	1,9	11,8	9,5	0,3	2,6	1,6
60–64	29,2	3,3	6,3	1,4	7,6	9,0	0,3	1,3	0,7
65–69	19,1	2,0	3,3	0,8	3,5	8,5	0,4	0,6	0,3
70–74	17,7	1,8	2,5	0,8	2,4	8,8	0,8	0,4	0,1
75 lat i więcej	31,2	2,2	3,0	1,4	1,8	17,2	5,1	0,5	0,2

TABL. 10 (42). LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WIEKU W 2011 R. (dok.)

W I E K	Ogółem	Poziom wykształcenia							
		wyższe	średnie zawodowe i policealne	średnie ogólnokształ- cące	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone i gimnazjalne	podstawowe nieukończone i bez wy- kształcenia szkolnego	nieustalony	
								razem	w tym nieobecni przebywający za granicą powyżej 12 miesięcy
w tysiącach									

KOBIETY

RAZEM	540,8	98,8	103,0	71,9	60,5	141,9	18,9	45,8	33,5
13–14 lat	13,3	x	x	x	x	11,1	1,5	0,7	0,5
15–19	39,6	x	0,4	4,5	0,4	31,8	0,1	2,3	1,2
20–24	45,4	8,9	7,7	19,7	1,8	2,8	0,1	4,5	3,0
25–29	48,9	21,6	8,2	6,1	3,1	1,7	0,0	8,0	6,7
30–34	44,0	16,6	8,0	4,6	5,4	2,1	0,1	7,3	6,2
35–39	40,9	11,8	8,9	4,5	7,2	3,1	0,1	5,4	4,3
40–44	38,2	8,9	9,5	4,3	7,6	3,7	0,1	4,2	3,4
45–49	40,4	8,3	12,1	4,4	8,3	3,8	0,1	3,3	2,5
50–54	45,8	7,6	14,7	5,4	8,8	5,9	0,1	3,3	2,3
55–59	41,2	5,2	12,3	5,3	7,4	8,5	0,2	2,3	1,5
60–64	34,4	3,9	8,4	4,4	5,2	10,5	0,4	1,6	0,9
65–69	24,9	2,3	4,3	2,4	2,3	12,3	0,6	0,8	0,4
70–74	25,7	1,9	3,9	2,7	1,5	13,4	1,7	0,6	0,3
75 lat i więcej	58,0	1,8	4,5	3,5	1,7	31,2	13,8	1,5	0,5

TABL. 11 (43). LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, MIEJSCA ZAMIESZKANIA ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Poziom wykształcenia									
		wyższe	policealne	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone i gimnazjalne	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	nieustalony	
				razem	średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące				razem	w tym nieobecni przebywający za granicą powyżej 12 miesięcy
w tysiącach											
OGÓŁEM											
WOJEWÓDZTWO	1049,2	167,5	30,0	286,6	170,7	115,8	167,8	280,4	28,8	88,0	64,1
Podregion białostocki	446,2	94,3	15,3	133,6	78,4	55,2	65,1	93,3	8,4	36,2	25,6
Powiaty:											
białostocki	124,3	17,7	3,5	33,1	21,5	11,6	22,4	33,2	3,4	10,8	7,6
sokólski	63,2	6,6	1,4	17,1	10,5	6,6	10,1	20,3	2,2	5,5	4,1
Miasto na prawach powiatu:											
Białystok	258,7	69,9	10,5	83,3	46,4	37,0	32,5	39,7	2,8	19,9	13,8
Podregion łomżyński	361,7	43,9	8,0	90,8	55,6	35,2	63,3	111,8	13,8	30,0	22,0
Powiaty:											
bielski	52,0	6,8	1,3	13,8	8,5	5,3	8,3	15,8	3,0	2,9	2,1
hajnowski	42,4	5,7	1,3	12,2	7,4	4,7	7,0	12,1	2,4	1,7	1,1
kolneński	34,3	3,0	0,5	7,2	3,8	3,4	5,7	13,3	0,9	3,6	2,8
łomżyński	44,7	3,7	0,4	9,0	5,6	3,4	9,0	16,6	1,6	4,4	3,5
siemiatycki	42,3	4,1	0,9	10,1	6,3	3,8	6,9	15,2	2,1	3,0	2,1
wysokomazowiecki	51,6	5,4	1,3	12,7	8,5	4,2	10,0	16,7	2,2	3,3	2,6
zambrowski	38,9	4,4	0,8	9,3	4,7	4,6	7,8	11,5	1,0	4,2	3,0
Miasto na prawach powiatu:											
Łomża	55,5	10,8	1,5	16,5	10,8	5,8	8,6	10,6	0,6	6,9	4,8
Podregion suwalski	241,3	29,3	6,6	62,2	36,8	25,4	39,4	75,3	6,6	21,8	16,5
Powiaty:											
augustowski	52,0	6,2	1,3	14,4	8,3	6,1	8,8	16,2	1,1	4,1	3,0
grajewski	42,8	4,1	1,1	9,8	5,8	4,0	7,7	13,9	1,0	5,1	3,9
moniecki	37,5	2,9	0,9	7,7	4,5	3,3	6,0	12,8	1,3	5,9	4,5
sejneński	18,5	2,3	0,6	4,7	2,4	2,4	2,5	6,5	0,8	1,0	0,8
suwalski	30,8	3,0	0,5	7,0	4,9	2,1	5,5	11,9	1,4	1,6	1,3
Miasto na prawach powiatu:											
Suwałki	59,6	10,8	2,1	18,6	11,0	7,6	8,9	13,9	1,1	4,2	3,0

TABL. 11 (43). LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, MIEJSCA ZAMIESZKANIA ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Poziom wykształcenia									
		wyższe	policealne	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone i gimnazjalne	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	nieustalony	
				razem	średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące				razem	w tym nieobecni przebywający za granicą powyżej 12 miesięcy
w tysiącach											
MIASTA											
WOJEWÓDZTWO	635,6	132,4	23,6	197,3	113,6	83,8	93,5	122,8	8,7	57,2	40,4
Podregion białostocki	333,6	81,7	13,1	106,1	60,0	46,1	44,9	56,1	3,9	27,9	19,5
Powiaty:											
białostocki	48,4	7,6	1,7	14,3	9,1	5,2	8,4	10,3	0,7	5,4	3,9
sokółski	26,5	4,1	0,9	8,5	4,5	4,0	4,0	6,0	0,4	2,6	1,9
Miasto na prawach powiatu:											
Białystok	258,7	69,9	10,5	83,3	46,4	37,0	32,5	39,7	2,8	19,9	13,8
Podregion łomżyński	170,6	29,7	5,5	52,0	31,0	21,0	28,2	36,2	2,7	16,2	11,4
Powiaty:											
bielski	27,0	5,1	1,0	9,3	5,5	3,8	4,1	5,5	0,6	1,3	0,9
hajnowski	21,1	3,6	0,8	6,7	3,8	2,9	3,6	4,8	0,5	1,1	0,7
kolneński	11,6	1,7	0,3	3,2	1,6	1,5	2,1	2,6	0,1	1,6	1,2
łomżyński	3,5	0,4	0,1	0,9	0,5	0,4	0,7	0,9	0,0	0,4	0,3
siemiatycki	15,2	2,4	0,5	4,8	2,8	1,9	2,6	3,5	0,2	1,1	0,7
wysokomazowiecki	16,9	2,8	0,7	5,2	3,3	1,9	3,0	3,6	0,3	1,4	1,0
zambrowski	19,9	2,9	0,6	5,4	2,6	2,8	3,6	4,6	0,3	2,5	1,8
Miasto na prawach powiatu:											
Łomża	55,5	10,8	1,5	16,5	10,8	5,8	8,6	10,6	0,6	6,9	4,8
Podregion suwalski	131,4	21,1	5,0	39,2	22,6	16,6	20,3	30,5	2,2	13,1	9,5
Powiaty:											
augustowski	29,1	4,8	1,1	8,9	5,4	3,4	4,8	6,3	0,3	3,1	2,2
grajewski	24,2	3,0	0,9	6,6	3,7	3,0	4,2	5,9	0,4	3,1	2,3
moniecki	13,5	1,6	0,6	3,6	1,8	1,8	1,9	3,3	0,3	2,2	1,6
sejneński	5,0	0,8	0,3	1,5	0,7	0,9	0,5	1,2	0,1	0,4	0,3
suwalski											
Miasto na prawach powiatu:											
Suwałki	59,6	10,8	2,1	18,6	11,0	7,6	8,9	13,9	1,1	4,2	3,0

TABL. 11 (43). LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, MIEJSCA ZAMIESZKANIA ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Poziom wykształcenia									
		wyższe	policealne	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone i gimnazjalne	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	nieustalony	
				razem	średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące				razem	w tym nieobecni przebywający za granicą powyżej 12 miesięcy
		w tysiącach									
WIEŚ											
WOJEWÓDZTWO	413,6	35,1	6,4	89,2	57,2	32,1	74,4	157,5	20,2	30,8	23,7
Podregion białostocki	112,6	12,6	2,3	27,4	18,4	9,1	20,2	37,2	4,5	8,4	6,0
Powiaty:											
białostocki	75,9	10,1	1,8	18,9	12,4	6,5	14,0	22,9	2,8	5,4	3,8
sokólski	36,7	2,5	0,5	8,6	5,9	2,6	6,2	14,3	1,8	3,0	2,2
Podregion łomżyński	191,1	14,2	2,5	38,8	24,6	14,2	35,1	75,6	11,1	13,7	10,6
Powiaty:											
bielski	25,0	1,7	0,3	4,5	3,0	1,5	4,2	10,3	2,4	1,6	1,2
hajnowski	21,3	2,1	0,5	5,5	3,6	1,8	3,4	7,2	1,9	0,7	0,4
kolneński	22,7	1,3	0,2	4,0	2,1	1,9	3,6	10,7	0,8	2,0	1,7
łomżyński	41,2	3,3	0,3	8,0	5,1	2,9	8,3	15,6	1,6	4,0	3,2
siemiatycki	27,1	1,7	0,3	5,4	3,5	1,9	4,3	11,7	1,8	1,9	1,5
wysokomazowiecki	34,7	2,6	0,6	7,5	5,2	2,4	7,1	13,1	1,9	1,9	1,6
zambrowski	19,0	1,5	0,1	3,9	2,1	1,8	4,2	7,0	0,7	1,7	1,3
Podregion suwalski	109,9	8,3	1,6	23,0	14,2	8,8	19,1	44,7	4,5	8,7	7,0
Powiaty:											
augustowski	22,9	1,4	0,2	5,5	2,8	2,7	4,0	10,0	0,8	1,0	0,8
grajewski	18,6	1,1	0,2	3,2	2,1	1,1	3,5	8,1	0,7	1,9	1,6
moniecki	24,0	1,3	0,4	4,1	2,7	1,4	4,1	9,5	1,0	3,7	2,9
sejneński	13,5	1,4	0,3	3,2	1,7	1,5	2,0	5,3	0,7	0,6	0,5
suwalski	30,8	3,0	0,5	7,0	4,9	2,1	5,5	11,9	1,4	1,6	1,3

TABL. 12 (44). LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I KONTYNUACJI NAUKI W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Poziom wykształcenia							nieustalony	
		wyższe	średnie zawodowe i policealne	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone i gimnazjalne	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	razem	w tym osoby przebywające czasowo za granicą 12 miesięcy lub dłużej	
										w tysiącach
OGÓŁEM										
OGÓŁEM^a	1049,2	167,5	200,7	115,8	167,8	280,4	28,8	88,0	64,1	
Kontynuujący naukę w trybie dziennym (stacjonarnym)	125,4	6,5	3,5	22,9	0,4	88,7	3,4	x	x	
Kontynuujący naukę w trybie wieczorowym, zaocznym (niestacjonarnym), na odległość	36,7	12,2	8,5	11,7	1,9	2,4	0,0	x	x	
Niekontynuujący nauki	792,8	145,3	186,1	81,3	165,5	189,2	25,4	x	x	
MĘŻCZYŹNI										
RAZEM^a	508,4	68,7	97,7	43,9	107,3	138,5	9,9	42,3	30,6	
Kontynuujący naukę w trybie dziennym (stacjonarnym)	61,3	2,6	2,0	8,6	0,3	46,0	1,8	x	x	
Kontynuujący naukę w trybie wieczorowym, zaocznym (niestacjonarnym), na odległość	15,7	4,2	4,3	4,6	1,2	1,4	0,0	x	x	
Niekontynuujący nauki	386,2	60,0	90,4	30,7	105,8	91,1	8,2	x	x	
KOBIETY										
RAZEM^a	540,8	98,8	103,0	71,9	60,5	141,9	18,9	45,8	33,5	
Kontynuujący naukę w trybie dziennym (stacjonarnym)	64,2	3,9	1,5	14,3	0,1	42,7	1,6	x	x	
Kontynuujący naukę w trybie wieczorowym, zaocznym (niestacjonarnym), na odległość	21,0	8,0	4,2	7,1	0,7	1,0	0,0	x	x	
Niekontynuujący nauki	406,6	85,3	95,6	50,6	59,7	98,1	17,3	x	x	

^a W dalszym podziale nie uwzględniono osób z nieustalonym faktem kontynuacji nauki.

TABL. 13 (45). LUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA, PŁCI I WIEKU W 2011 R.

W I E K	Ogółem ^a	Główne źródło utrzymania								
		praca najemna	praca na własny rachunek	emerytury	renty	zasiłki i świadczenia	pozostałe źródła dochodów osobno nie- wymienione	na utrzy- maniu	nieustalone	
									razem	w tym nieo- becni prze- bywający za granicą po- wyżej 12 miesiący
w tysiącach										

O G Ó Ł E M

O G Ó Ł E M	1202,4	308,4	126,9	224,5	47,8	23,3	23,6	359,7	87,1	63,1
19 lat i mniej	261,9	1,5	0,7	x	1,6	0,4	1,7	251,2	4,9	2,5
20–24	93,7	27,4	5,3	x	2,9	1,6	5,4	42,4	8,7	5,7
25–29	101,4	50,3	11,7	x	1,6	2,5	2,9	17,1	15,2	12,3
30–34	90,4	45,0	14,8	0,0	1,6	2,3	2,4	10,2	14,1	11,7
35–39	83,4	40,2	18,2	0,1	1,9	2,2	2,1	7,9	10,6	8,4
40–44	77,7	37,1	19,0	0,5	2,4	2,0	1,8	6,6	8,1	6,5
45–49	81,8	38,1	20,4	0,9	4,0	2,5	1,9	7,2	6,7	4,9
50–54	91,5	39,7	20,4	2,3	7,5	3,8	2,6	8,3	6,5	4,5
55–59	80,5	23,0	12,0	18,2	10,4	4,2	1,9	5,8	4,9	3,0
60–64	63,6	5,2	3,1	42,4	6,3	1,5	0,6	1,7	2,9	1,6
65 lat i więcej	176,6	1,1	1,3	160,1	7,6	0,3	0,4	1,4	4,5	1,9

^a W dalszym podziale nie uwzględniono dochodów z własności.

TABL. 13 (45). LUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA, PŁCI I WIEKU W 2011 R. (cd.)

W I E K	Ogółem ^a	Główne źródło utrzymania								nieustalone	
		praca najemna	praca na własny rachunek	emerytury	renty	zasiłki i świadczenia	pozostałe źródła dochodów osobno nie- wymienione	na utrzy- maniu	razem	w tym nieo- becni prze- bywający za granicą po- wyżej 12 miesiący	
											w tysiącach

MĘŻCZYŹNI

RAZEM	586,8	158,6	82,8	81,8	23,7	10,8	11,7	175,0	41,8	30,0
19 lat i mniej	134,2	1,0	0,5	x	0,8	0,2	0,7	128,6	2,5	1,4
20–24	48,3	15,7	3,9	x	1,4	0,6	2,2	20,3	4,2	2,7
25–29	52,5	27,1	7,9	x	0,9	0,9	1,3	7,1	7,2	5,6
30–34	46,4	23,8	9,3	0,0	0,9	0,7	1,1	3,7	6,8	5,5
35–39	42,5	20,2	11,1	0,1	1,1	0,9	1,0	2,9	5,2	4,1
40–44	39,5	17,7	11,6	0,5	1,4	0,8	1,0	2,5	3,9	3,1
45–49	41,4	17,4	12,9	0,8	1,9	1,2	1,1	2,7	3,4	2,4
50–54	45,7	17,8	13,2	1,2	3,8	1,8	1,5	3,2	3,2	2,2
55–59	39,3	13,2	9,0	2,8	5,3	2,3	1,3	2,6	2,6	1,6
60–64	29,2	4,0	2,4	14,0	4,5	1,3	0,5	1,1	1,3	0,7
65 lat i więcej	67,9	0,8	0,9	62,4	1,7	0,1	0,1	0,3	1,6	0,7

^a W dalszym podziale nie uwzględniono dochodów z własności.

TABL. 13 (45). LUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA, PŁCI I WIEKU W 2011 R. (dok.)

W I E K	Ogółem ^a	Główne źródło utrzymania								nieustalone	
		praca najemna	praca na własny rachunek	emerytury	renty	zasiłki i świadczenia	pozostałe źródła dochodów osobno nie- wymienione	na utrzy- maniu	razem	w tym nieo- becni prze- bywający za granicą po- wyżej 12 miesiący	
											w tysiącach

KOBIECY

RAZEM	615,5	149,7	44,1	142,8	24,1	12,5	11,9	184,6	45,3	33,0
19 lat i mniej	127,7	0,5	0,2	x	0,8	0,2	1,0	122,6	2,4	1,2
20–24	45,4	11,7	1,4	x	1,6	1,0	3,2	22,0	4,5	3,0
25–29	48,9	23,2	3,8	x	0,7	1,6	1,7	9,9	8,0	6,7
30–34	44,0	21,1	5,5	x	0,7	1,6	1,3	6,5	7,3	6,2
35–39	40,9	20,0	7,1	0,0	0,9	1,4	1,1	5,0	5,4	4,3
40–44	38,2	19,4	7,4	0,0	1,0	1,2	0,8	4,1	4,2	3,4
45–49	40,4	20,8	7,4	0,1	2,0	1,3	0,8	4,5	3,3	2,5
50–54	45,8	21,9	7,3	1,2	3,8	2,1	1,1	5,2	3,3	2,3
55–59	41,2	9,8	2,9	15,4	5,0	1,8	0,6	3,2	2,4	1,5
60–64	34,4	1,2	0,6	28,3	1,8	0,2	0,1	0,5	1,6	0,9
65 lat i więcej	108,7	0,3	0,4	97,7	5,9	0,1	0,2	1,1	2,9	1,2

^a W dalszym podziale nie uwzględniono dochodów z własności.

TABL. 14 (46). LUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA, MIEJSCA ZAMIESZKANIA ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem ^a	Główne źródło utrzymania							nieustalone	
		praca najemna	praca na własny rachunek	emerytury	renty	zasiłki i świadczenia	pozostałe źródła dochodów osobno nie- wymienione	na utrzy- maniu	razem	w tym nieo- becni prze- bywający za granicą po- wyżej 12 miesiący
OGÓŁEM										
WOJEWÓDZTWO ...	1202,4	308,4	126,9	224,5	47,8	23,3	23,6	359,7	87,1	63,1
Podregion białostocki	508,9	152,6	40,1	92,9	19,1	9,9	12,5	145,8	35,9	25,1
Powiaty:										
białostocki	142,8	37,7	13,5	26,0	5,9	2,9	2,4	43,8	10,7	7,5
sokólski	72,1	14,1	9,9	15,4	2,9	1,6	0,9	21,9	5,5	4,1
Miasto na prawach powiatu:										
Białystok	294,0	100,8	16,8	51,6	10,3	5,5	9,3	80,1	19,7	13,5
Podregion łomżyński	414,2	91,2	53,0	83,2	17,3	7,5	6,4	125,5	29,6	21,7
Powiaty:										
bielski	58,8	13,6	7,1	14,4	2,4	1,1	0,9	16,4	2,9	2,1
hajnowski	47,0	12,6	3,1	12,6	2,6	1,6	0,8	11,9	1,7	1,0
kolneński	40,1	6,4	6,2	6,9	1,3	0,8	0,4	14,5	3,6	2,8
łomżyński	52,2	8,1	9,6	9,3	2,2	0,7	0,6	17,2	4,4	3,4
siemiatycki	48,1	9,8	7,1	11,0	1,7	0,8	0,7	14,0	3,0	2,1
wysokomazowiecki	59,7	11,9	10,9	12,1	2,3	0,6	0,6	18,0	3,2	2,5
zambrowski	45,1	9,8	5,4	7,8	2,3	0,9	0,8	14,1	4,1	3,0
Miasto na prawach powiatu:										
Łomża	63,2	19,1	3,5	9,2	2,5	1,1	1,7	19,3	6,8	4,7
Podregion suwalski	279,2	64,6	33,7	48,5	11,4	6,0	4,7	88,4	21,6	16,3
Powiaty:										
augustowski	60,0	13,2	8,2	11,1	2,1	1,3	1,1	18,8	4,0	3,0
grajewski	49,7	9,7	5,6	8,2	2,1	1,4	0,8	16,8	5,0	3,9
moniecki	43,0	7,2	6,7	8,4	1,4	0,5	0,5	12,5	5,8	4,4
sejneński	21,1	3,9	3,6	4,4	1,0	0,5	0,4	6,2	1,0	0,8
suwalski	36,2	6,7	6,7	6,4	1,9	0,5	0,5	11,9	1,6	1,2
Miasto na prawach powiatu:										
Suwałki	69,2	23,8	3,0	10,0	2,8	1,7	1,4	22,2	4,2	3,0

^a W dalszym podziale nie uwzględniono dochodów z własności.

TABL. 14 (46). LUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA, MIEJSCA ZAMIESZKANIA ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem ^a	Główne źródło utrzymania							nieustalone	
		praca najemna	praca na własny rachunek	emerytury	renty	zasiłki i świadczenia	pozostałe źródła dochodów osobno niewymienione	na utrzymaniu	razem	w tym nieobecni przebywający za granicą powyżej 12 miesięcy
MIASTA										
WOJEWÓDZTWO ...	724,5	231,3	40,7	122,2	27,5	15,9	17,7	212,0	56,6	39,8
Podregion białostocki	379,2	125,5	21,5	66,7	13,5	7,7	10,8	105,7	27,6	19,2
Powiaty:										
białostocki	55,1	16,1	2,9	9,6	2,2	1,3	1,2	16,5	5,4	3,8
sokólski	30,0	8,6	1,8	5,5	1,1	1,0	0,4	9,1	2,5	1,9
Miasto na prawach powiatu:										
Białystok	294,0	100,8	16,8	51,6	10,3	5,5	9,3	80,1	19,7	13,5
Podregion łomżyński	194,1	58,9	11,9	32,1	8,1	4,4	3,9	58,6	16,1	11,2
Powiaty:										
bielski	30,6	10,0	2,2	5,5	1,2	0,7	0,5	9,1	1,3	0,9
hajnowski	23,7	7,4	1,0	5,1	1,3	1,0	0,4	6,5	1,1	0,7
kolneński	13,2	3,6	0,7	1,9	0,5	0,4	0,2	4,4	1,6	1,1
łomżyński	4,1	0,9	0,4	0,6	0,2	0,1	0,1	1,4	0,4	0,3
siemiatycki	17,2	5,3	1,4	2,8	0,7	0,3	0,3	5,2	1,1	0,7
wysokomazowiecki	19,4	6,2	1,6	3,1	0,7	0,3	0,3	5,8	1,4	1,0
zambrowski	22,8	6,4	1,2	3,8	1,0	0,5	0,5	6,9	2,5	1,7
Miasto na prawach powiatu:										
Łomża	63,2	19,1	3,5	9,2	2,5	1,1	1,7	19,3	6,8	4,7
Podregion suwalski	151,3	46,9	7,3	23,4	5,9	3,8	3,0	47,7	13,0	9,4
Powiaty:										
augustowski	33,3	10,1	1,7	5,8	1,1	0,7	0,7	10,2	3,0	2,2
grajewski	27,7	7,2	1,3	4,1	1,3	1,0	0,6	9,1	3,1	2,3
moniecki	15,3	4,1	0,9	2,5	0,5	0,3	0,2	4,5	2,2	1,6
sejneński	5,7	1,6	0,3	1,1	0,2	0,2	0,2	1,7	0,4	0,3
Miasto na prawach powiatu:										
Suwałki	69,2	23,8	3,0	10,0	2,8	1,7	1,4	22,2	4,2	3,0

^a W dalszym podziale nie uwzględniono dochodów z własności.

TABL. 14 (46). LUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA, MIEJSCA ZAMIESZKANIA ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem ^a	Główne źródło utrzymania								nieustalone	
		praca najemna	praca na własny rachunek	emerytury	renty	zasiłki i świadczenia	pozostałe źródła dochodów osobno niewymienione	na utrzymaniu	razem	w tym nieobecni przebywający za granicą powyżej 12 miesięcy	
											w tysiącach
WIEŚ											
WOJEWÓDZTWO ...	477,8	77,1	86,1	102,4	20,3	7,4	5,9	147,6	30,5	23,3	
Podregion białostocki	129,8	27,2	18,6	26,2	5,5	2,2	1,7	40,0	8,3	5,9	
Powiaty:											
białostocki	87,7	21,6	10,5	16,4	3,7	1,5	1,2	27,3	5,4	3,7	
sokólski	42,1	5,6	8,0	9,8	1,9	0,6	0,4	12,8	2,9	2,2	
Podregion łomżyński	220,1	32,3	41,1	51,1	9,2	3,1	2,5	66,9	13,6	10,4	
Powiaty:											
bielski	28,2	3,6	4,9	8,9	1,2	0,4	0,4	7,3	1,6	1,2	
hajnowski	23,3	5,2	2,1	7,5	1,3	0,7	0,4	5,4	0,7	0,4	
kolneński	26,9	2,8	5,5	5,0	0,8	0,4	0,2	10,2	2,0	1,6	
łomżyński	48,1	7,2	9,2	8,7	2,1	0,5	0,5	15,8	4,0	3,1	
siemiatycki	30,9	4,5	5,7	8,2	1,0	0,4	0,4	8,8	1,8	1,4	
wysokomazowiecki	40,3	5,6	9,4	9,0	1,5	0,3	0,3	12,2	1,8	1,5	
zambrowski	22,3	3,3	4,3	3,9	1,3	0,3	0,3	7,2	1,7	1,2	
Podregion suwalski	128,0	17,6	26,5	25,0	5,5	2,1	1,6	40,8	8,6	7,0	
Powiaty:											
augustowski	26,7	3,1	6,5	5,3	1,0	0,5	0,5	8,7	1,0	0,8	
grajewski	21,9	2,5	4,3	4,1	0,8	0,5	0,2	7,6	1,9	1,6	
moniecki	27,7	3,0	5,8	5,9	0,9	0,3	0,2	7,9	3,6	2,8	
sejneński	15,4	2,3	3,2	3,4	0,8	0,3	0,3	4,6	0,5	0,5	
suwalski	36,2	6,7	6,7	6,4	1,9	0,5	0,5	11,9	1,6	1,2	

^a W dalszym podziale nie uwzględniono dochodów z własności.

TABL. 15 (47). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nieustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
	w tysiącach						w %		
WOJEWÓDZTWO	1021,7	500,5	436,6	63,9	434,9	86,3	53,5	46,7	12,8
Podregion białostocki	435,8	221,4	193,9	27,5	178,9	35,4	55,3	48,4	12,4
Powiaty:									
białostocki	121,0	59,5	51,8	7,7	50,9	10,6	53,9	47,0	12,9
sokólski	61,5	28,9	25,3	3,7	27,1	5,4	51,6	45,1	12,6
Miasto na prawach powiatu:									
Białystok	253,3	133,0	116,8	16,2	100,9	19,4	56,9	49,9	12,2
Podregion łomżyński	351,7	165,6	144,4	21,3	156,6	29,4	51,4	44,8	12,8
Powiaty:									
bielski	50,7	23,6	20,7	2,8	24,3	2,9	49,3	43,3	12,0
hajnowski	41,5	18,3	15,6	2,7	21,5	1,7	45,9	39,1	14,8
kolneński	33,2	15,7	13,4	2,4	13,9	3,6	53,2	45,1	15,2
łomżyński	43,2	19,9	17,9	2,1	19,0	4,3	51,2	45,9	10,4
siemiatycki	41,1	17,9	16,2	1,8	20,2	2,9	47,0	42,4	9,8
wysokomazowiecki	50,1	25,6	23,2	2,5	21,2	3,2	54,7	49,4	9,6
zambrowski	37,8	17,8	15,3	2,5	16,0	4,1	52,7	45,4	13,8
Miasto na prawach powiatu:									
Łomża	54,1	26,7	22,2	4,6	20,6	6,8	56,4	46,8	17,1
Podregion suwalski	234,2	113,4	98,3	15,1	99,3	21,4	53,3	46,2	13,3
Powiaty:									
augustowski	50,6	24,5	21,0	3,5	22,2	4,0	52,4	44,9	14,3
grajewski	41,5	19,4	15,9	3,6	17,1	5,0	53,2	43,4	18,3
moniecki	36,4	16,0	14,4	1,6	14,6	5,8	52,2	47,0	10,1
sejneński	17,9	9,1	7,7	1,3	7,9	1,0	53,6	45,7	14,6
suwalski	29,8	14,9	13,6	1,2	13,4	1,6	52,7	48,3	8,4
Miasto na prawach powiatu:									
Suwałki	57,9	29,6	25,7	3,9	24,2	4,1	55,1	47,9	13,1

TABL. 16 (48). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU, PŁCI I MIEJSCA ZAMIESZKANIA W 2011 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nieustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
	w tysiącach						w %		
OGÓŁEM									
OGÓŁEM	1021,7	500,5	436,6	63,9	434,9	86,3	53,5	46,7	12,8
15–17 lat	46,4	1,3	1,2	0,1	42,5	2,6	3,0	2,8	7,9
18–19	34,8	4,7	2,7	2,0	28,1	2,1	14,2	8,1	43,0
20–24	93,7	47,8	33,4	14,4	37,2	8,6	56,2	39,3	30,1
25–29	101,4	72,1	60,9	11,2	14,2	15,1	83,6	70,6	15,5
30–34	90,4	64,9	58,1	6,9	11,4	14,0	85,0	76,1	10,6
35–39	83,4	62,9	56,9	6,0	10,0	10,5	86,3	78,1	9,5
40–44	77,7	59,9	55,0	5,0	9,6	8,1	86,1	79,0	8,3
45–49	81,8	63,1	57,2	5,8	12,1	6,6	83,9	76,2	9,3
50–54	91,5	66,1	59,2	7,0	18,9	6,5	77,8	69,6	10,5
55–59	80,5	40,2	35,8	4,4	35,4	4,9	53,2	47,4	10,9
60–64	63,6	12,0	10,9	1,2	48,7	2,8	19,8	17,9	9,7
65–69	44,0	2,9	2,9	0,0	39,7	1,4	6,9	6,8	1,5
70–74	43,4	1,5	1,5	–	40,8	1,0	3,6	3,6	x
75 lat i więcej	89,2	0,9	0,9	x	86,2	2,0	1,1	1,1	x
Wiek:									
Przedprodukcyjny	46,4	1,3	1,2	0,1	42,5	2,6	3,0	2,8	7,9
Produkcyjny	764,3	490,3	426,6	63,7	196,2	77,7	71,4	62,1	13,0
mobilny	481,3	312,3	266,9	45,4	110,5	58,5	73,9	63,1	14,5
niemobilny	283,0	178,0	159,8	18,3	85,7	19,2	67,5	60,6	10,3
Poprodukcyjny	211,0	8,8	8,7	0,1	196,1	6,0	4,3	4,3	1,2

TABL. 16 (48). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU, PŁCI I MIEJSCA ZAMIESZKANIA W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nieustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
	w tysiącach						w %		
MĘŻCZYŹNI									
RAZEM	494,2	276,7	241,4	35,2	176,2	41,4	61,1	53,3	12,7
15–17 lat	23,7	1,0	0,9	0,1	21,4	1,3	4,3	4,0	6,5
18–19	17,9	3,1	1,8	1,2	13,8	1,0	18,3	10,9	40,2
20–24	48,3	28,3	20,2	8,1	15,8	4,2	64,2	45,8	28,6
25–29	52,5	40,3	34,4	5,9	5,0	7,2	88,9	75,8	14,7
30–34	46,4	35,7	32,1	3,6	3,9	6,8	90,1	81,1	10,0
35–39	42,5	33,3	30,3	3,1	4,0	5,2	89,3	81,1	9,2
40–44	39,5	31,1	28,6	2,5	4,5	3,9	87,4	80,4	8,0
45–49	41,4	32,5	29,5	3,0	5,6	3,4	85,4	77,5	9,2
50–54	45,7	34,1	30,3	3,8	8,3	3,2	80,4	71,4	11,2
55–59	39,3	25,0	22,1	2,9	11,7	2,6	68,1	60,3	11,6
60–64	29,2	8,6	7,5	1,1	19,4	1,3	30,8	26,9	12,7
65–69	19,1	2,0	2,0	0,0	16,5	0,6	10,9	10,8	1,2
70–74	17,7	1,0	1,0	–	16,3	0,4	5,9	5,9	x
75 lat i więcej	31,2	0,6	0,6	x	30,0	0,5	2,1	2,1	x
Wiek:									
Przedprodukcyjny	23,7	1,0	0,9	0,1	21,4	1,3	4,3	4,0	6,5
Produkcyjny	402,5	272,0	236,9	35,2	92,0	38,5	74,7	65,1	12,9
mobilny	246,9	171,8	147,4	24,4	47,0	28,1	78,5	67,4	14,2
niemobilny	155,6	100,3	89,5	10,8	45,0	10,4	69,0	61,6	10,8
Poprodukcyjny	67,9	3,7	3,6	0,0	62,7	1,5	5,5	5,5	0,7

TABL. 16 (48). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU, PŁCI I MIEJSCA ZAMIESZKANIA W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nieustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
	w tysiącach						w %		
KOBIETY									
RAZEM	527,5	223,8	195,2	28,7	258,7	44,9	46,4	40,4	12,8
15–17 lat	22,7	0,4	0,3	0,0	21,1	1,2	1,7	1,5	11,7
18–19	16,9	1,6	0,8	0,8	14,3	1,1	9,9	5,1	48,7
20–24	45,4	19,5	13,2	6,3	21,4	4,5	47,7	32,3	32,3
25–29	48,9	31,8	26,5	5,3	9,2	8,0	77,6	64,7	16,6
30–34	44,0	29,3	26,0	3,3	7,5	7,3	79,6	70,7	11,3
35–39	40,9	29,6	26,7	2,9	6,0	5,4	83,2	75,0	9,9
40–44	38,2	28,8	26,3	2,5	5,2	4,2	84,8	77,5	8,6
45–49	40,4	30,6	27,7	2,9	6,5	3,3	82,5	74,8	9,3
50–54	45,8	32,0	28,9	3,1	10,5	3,3	75,3	67,9	9,8
55–59	41,2	15,2	13,7	1,5	23,7	2,3	39,0	35,2	9,9
60–64	34,4	3,4	3,4	0,1	29,4	1,6	10,5	10,3	1,9
65–69	24,9	0,9	0,9	0,0	23,2	0,8	3,9	3,8	2,3
70–74	25,7	0,5	0,5	–	24,6	0,6	2,1	2,1	x
75 lat i więcej	58,0	0,3	0,3	x	56,3	1,5	0,5	0,5	x
Wiek:									
Przedprodukcyjny	22,7	0,4	0,3	0,0	21,1	1,2	1,7	1,5	11,7
Produkcyjny	361,8	218,3	189,8	28,5	104,2	39,2	67,7	58,8	13,1
mobilny	234,4	140,5	119,5	21,0	63,5	30,4	68,9	58,6	15,0
niemobilny	127,4	77,8	70,3	7,5	40,8	8,8	65,6	59,3	9,6
Poprodukcyjny	143,1	5,2	5,1	0,1	133,4	4,5	3,7	3,7	1,7

TABL. 16 (48). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU, PŁCI I MIEJSCA ZAMIESZKANIA W 2011 R. (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nieustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
	w tysiącach						w %		
MIASTA									
RAZEM	620,5	314,5	269,5	45,0	249,9	56,1	55,7	47,7	14,3
15–17 lat	26,4	0,2	0,1	0,1	24,4	1,7	0,9	0,6	36,0
18–19	20,5	2,2	1,0	1,3	16,8	1,5	11,8	5,1	56,7
20–24	58,1	28,0	18,8	9,1	24,4	5,7	53,4	35,9	32,7
25–29	65,3	47,0	39,2	7,8	8,7	9,6	84,3	70,3	16,6
30–34	58,2	42,2	37,3	4,9	7,0	9,0	85,8	75,8	11,7
35–39	51,0	38,8	34,5	4,3	5,9	6,3	86,8	77,2	11,1
40–44	46,5	35,9	32,4	3,5	5,6	5,0	86,6	78,0	9,9
45–49	50,6	38,9	34,7	4,3	7,3	4,4	84,2	75,0	10,9
50–54	59,6	43,1	37,7	5,4	11,8	4,6	78,5	68,7	12,5
55–59	52,4	26,9	23,5	3,4	22,0	3,4	54,9	48,0	12,5
60–64	40,0	8,3	7,4	0,9	29,7	2,0	21,9	19,5	10,9
65–69	25,3	1,7	1,6	0,0	22,7	1,0	6,8	6,7	2,1
70–74	24,0	0,9	0,9	–	22,5	0,6	3,9	3,9	x
75 lat i więcej	42,7	0,4	0,4	x	41,1	1,2	0,9	0,9	x
Wiek:									
Przedprodukcyjny	26,4	0,2	0,1	0,1	24,4	1,7	0,9	0,6	36,0
Produkcyjny	479,9	309,0	264,1	44,9	120,5	50,4	71,9	61,5	14,5
mobilny	299,6	194,1	163,2	31,0	68,4	37,1	73,9	62,1	16,0
niemobilny	180,3	114,8	100,9	13,9	52,1	13,3	68,8	60,5	12,1
Poprodukcyjny	114,3	5,4	5,3	0,1	105,0	3,9	4,9	4,8	1,7

TABL. 16 (48). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU, PŁCI I MIEJSCA ZAMIESZKANIA W 2011 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nieustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
	w tysiącach						w %		
WIEŚ									
RAZEM	401,2	186,0	167,1	18,9	185,0	30,3	50,1	45,0	10,2
15–17 lat	20,1	1,1	1,1	0,0	18,2	0,8	5,8	5,6	2,4
18–19	14,3	2,4	1,7	0,7	11,3	0,6	17,7	12,3	30,4
20–24	35,6	19,8	14,6	5,3	12,8	2,9	60,8	44,7	26,5
25–29	36,1	25,1	21,7	3,4	5,5	5,5	82,2	71,0	13,6
30–34	32,2	22,7	20,8	1,9	4,4	5,1	83,7	76,6	8,5
35–39	32,4	24,1	22,4	1,7	4,1	4,2	85,5	79,6	7,0
40–44	31,1	24,0	22,6	1,4	4,1	3,1	85,5	80,4	6,0
45–49	31,2	24,1	22,6	1,6	4,8	2,2	83,5	78,0	6,5
50–54	31,9	23,0	21,4	1,6	7,0	1,8	76,6	71,4	6,8
55–59	28,2	13,4	12,3	1,0	13,4	1,4	50,0	46,1	7,7
60–64	23,6	3,7	3,5	0,3	19,0	0,8	16,4	15,3	6,9
65–69	18,7	1,3	1,3	0,0	17,0	0,4	7,0	6,9	0,8
70–74	19,4	0,6	0,6	–	18,4	0,4	3,3	3,3	x
75 lat i więcej	46,5	0,5	0,5	x	45,1	0,8	1,2	1,2	x
Wiek:									
Przedprodukcyjny	20,1	1,1	1,1	0,0	18,2	0,8	5,8	5,6	2,4
Produkcyjny	284,4	181,4	162,5	18,8	75,7	27,3	70,6	63,2	10,4
mobilny	181,7	118,1	103,7	14,4	42,1	21,4	73,7	64,7	12,2
niemobilny	102,7	63,2	58,8	4,4	33,6	5,9	65,3	60,7	7,0
Poprodukcyjny	96,7	3,5	3,5	0,0	91,1	2,1	3,7	3,7	0,6

TABL. 17 (49). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I MIEJSCA ZAMIESZKANIA W 2011 R.

POZIOM WYKSZTAŁCENIA	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nie- ustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
	w tysiącach						w %		
OGÓŁEM									
OGÓŁEM	1021,7	500,5	436,6	63,9	434,9	86,3	53,5	46,7	12,8
Wyższe	167,5	133,5	123,5	10,0	34,0	0,0	79,7	73,7	7,5
Policealne i średnie zawodowe	200,7	134,8	119,0	15,8	65,8	0,0	67,2	59,3	11,7
Średnie ogólnokształcące	115,8	59,1	48,9	10,2	56,7	0,0	51,0	42,3	17,2
Zasadnicze zawodowe	167,8	113,3	96,6	16,7	54,5	0,0	67,5	57,5	14,8
Podstawowe ukończone i gimnazjalne ^a	283,2	59,6	48,5	11,1	223,6	0,0	21,0	17,1	18,6
Nieustalony	86,6	0,2	0,1	0,1	0,2	86,2	45,1	27,8	38,3
MEŻCZYŹNI									
RAZEM	494,2	276,7	241,4	35,2	176,2	41,4	61,1	53,3	12,7
Wyższe	68,7	56,2	52,1	4,1	12,5	0,0	81,7	75,8	7,3
Policealne i średnie zawodowe	97,7	73,4	65,3	8,1	24,3	0,0	75,2	66,8	11,1
Średnie ogólnokształcące	43,9	26,7	22,2	4,5	17,2	0,0	60,8	50,6	16,7
Zasadnicze zawodowe	107,3	79,5	68,4	11,0	27,9	–	74,0	63,8	13,9
Podstawowe ukończone i gimnazjalne ^a	135,0	40,8	33,3	7,6	94,2	0,0	30,3	24,7	18,5
Nieustalony	41,5	0,1	0,0	0,0	0,1	41,3	39,8	30,3	23,7
KOBIETY									
RAZEM	527,5	223,8	195,2	28,7	258,7	44,9	46,4	40,4	12,8
Wyższe	98,8	77,3	71,4	5,9	21,5	0,0	78,3	72,3	7,7
Policealne i średnie zawodowe	103,0	61,4	53,7	7,7	41,6	0,0	59,6	52,1	12,6
Średnie ogólnokształcące	71,9	32,4	26,7	5,7	39,5	–	45,1	37,1	17,6
Zasadnicze zawodowe	60,5	33,8	28,1	5,7	26,7	0,0	55,9	46,5	16,9
Podstawowe ukończone i gimnazjalne ^a	148,2	18,7	15,2	3,6	129,4	–	12,7	10,3	19,0
Nieustalony	45,1	0,1	0,1	0,0	0,1	44,9	49,0	25,9	47,2

^a Łącznie z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego.

TABL. 17 (49). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA PŁCI I MIEJSCA ZAMIESZKANIA W 2011 R. (dok.)**

POZIOM WYKSZTAŁCENIA	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Osoby o nie- ustalonym statusie na rynku pracy	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni					
	w tysiącach						w %		
MIASTA									
RAZEM	620,5	314,5	269,5	45,0	249,9	56,1	55,7	47,7	14,3
Wyższe	132,4	105,0	97,2	7,8	27,4	0,0	79,3	73,5	7,4
Policealne i średnie zawodowe	137,1	87,8	76,3	11,5	49,3	0,0	64,0	55,7	13,1
Średnie ogólnokształcące	83,8	41,1	33,6	7,4	42,7	0,0	49,0	40,1	18,1
Zasadnicze zawodowe	93,5	59,9	48,4	11,5	33,6	–	64,1	51,8	19,2
Podstawowe ukończone i gimnazjalne ^a	117,5	20,7	13,8	6,8	96,8	–	17,6	11,8	33,1
Nieustalony	56,2	0,1	0,1	0,0	0,1	56,0	45,9	29,3	36,2
WIEŚ									
RAZEM	401,2	186,0	167,1	18,9	185,0	30,3	50,1	45,0	10,2
Wyższe	35,1	28,5	26,2	2,2	6,6	–	81,1	74,7	7,8
Policealne i średnie zawodowe	63,5	47,0	42,7	4,4	16,5	–	74,0	67,1	9,3
Średnie ogólnokształcące	32,1	18,0	15,3	2,7	14,0	–	56,3	47,8	15,1
Zasadnicze zawodowe	74,4	53,4	48,2	5,2	21,0	0,0	71,8	64,8	9,8
Podstawowe ukończone i gimnazjalne ^a	165,7	38,9	34,7	4,3	126,8	0,0	23,5	20,9	11,0
Nieustalony	30,3	0,0	0,0	0,0	0,1	30,2	42,9	24,1	43,8

^a Łącznie z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego.

TABL. 18 (50). LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I KRAJU URODZENIA W 2011 R.

KRAJ URODZENIA	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w tysiącach		
O G Ó Ł E M	1202,4	586,8	615,5
Urodzeni w Polsce	1185,7	579,3	606,4
Urodzeni za granicą	16,1	7,2	8,9
W krajach europejskich	13,8	6,0	7,8
w tym:			
Białoruś	4,5	1,8	2,7
Belgia	1,9	1,0	1,0
Wielka Brytania	1,7	0,9	0,9
Litwa	1,0	0,4	0,6
Rosja	1,0	0,4	0,6
Ukraina	0,8	0,3	0,6
Niemcy	0,8	0,5	0,3
Włochy	0,4	0,2	0,2
Francja	0,3	0,1	0,2
Grecja	0,3	0,1	0,1
Islandia	0,2	0,1	0,1
W krajach pozaeuropejskich	2,3	1,2	1,2
w tym:			
Stany Zjednoczone	1,5	0,7	0,8
Kazachstan	0,3	0,1	0,2
Kanada	0,1	0,1	0,1
Armenia	0,1	0,1	0,1
Nieustalone miejsce urodzenia ...	0,6	0,4	0,2

TABL. 19 (51). MIESZKANIA WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania		Przyrost liczby mieszkań w latach 2002–2011 w tys.
	w tysiącach	2002 = 100	
WOJEWÓDZTWO	422,5	105,8	23,1
Podregion białostocki	192,7	108,5	15,1
Powiaty:			
białostocki	49,9	106,5	3,1
sokólski	24,9	101,3	0,3
Miasto na prawach powiatu:			
Białystok	117,9	111,0	11,7
Podregion łomżyński	140,3	102,6	3,5
Powiaty:			
bielski	23,2	101,4	0,3
hajnowski	21,4	101,4	0,3
kolneński	10,4	99,5	-0,1
łomżyński	14,4	102,9	0,4
siemiatycki	17,8	101,4	0,2
wysokomazowiecki	17,6	100,9	0,2
zambrowski	13,7	103,2	0,4
Miasto na prawach powiatu:			
Łomża	22,0	108,4	1,7
Podregion suwalski	89,4	105,4	4,5
Powiaty:			
augustowski	19,4	107,2	1,3
grajewski	15,2	103,2	0,5
moniecki	13,4	100,8	0,1
sejneński	6,9	105,0	0,3
suwalski	10,7	107,4	0,7
Miasto na prawach powiatu:			
Suwałki	24,0	107,1	1,6

TABL. 20 (52). STRUKTURA MIESZKAŃ WEDŁUG LICZBY IZB^a ORAZ PRZECIĘTNA LICZBA IZB W MIESZKANIU WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania – w % ogółu – o liczbie izb					Przeciętna liczba izb w mieszkaniu
	1	2	3	4	5 i więcej	
WOJEWÓDZTWO	1,1	9,2	32,0	33,4	24,2	3,97
Podregion białostocki						
Powiaty:						
białostocki	1,0	10,0	30,9	29,1	28,9	4,09
sokólski	0,7	6,2	32,3	35,9	24,9	4,03
Miasto na prawach powiatu:						
Białystok	2,1	11,8	36,3	33,5	16,3	3,64
Podregion łomżyński						
Powiaty:						
bielski	0,5	8,4	29,4	33,8	27,8	4,05
hajnowski	1,1	12,1	33,3	31,8	21,7	3,79
kolneński	0,5	7,7	29,9	36,4	25,4	4,10
łomżyński	0,5	7,4	25,7	30,5	35,9	4,39
siemiatycki	0,7	7,4	28,3	32,7	30,9	4,23
wysokomazowiecki	0,6	6,8	25,9	27,6	39,1	4,57
zambrowski	1,6	9,7	32,9	28,9	26,9	4,07
Miasto na prawach powiatu:						
Łomża	0,8	6,7	35,6	36,2	20,7	3,90
Podregion suwalski						
Powiaty:						
augustowski	0,7	8,3	26,0	36,0	28,9	4,20
grajewski	0,6	8,2	30,8	36,7	23,7	4,01
moniecki	0,5	6,3	28,3	36,3	28,6	4,25
sejneński	0,8	8,2	25,7	32,7	32,5	4,31
suwalski	0,5	5,9	22,1	41,7	29,9	4,29
Miasto na prawach powiatu:						
Suwałki	0,6	8,6	36,8	35,9	18,0	3,77

^a Bez mieszkań o nieustalonej liczbie izb.

TABL. 21 (53). **STRUKTURA MIESZKAŃ WEDŁUG POWIERZCHNI UŻYTKOWEJ^a
ORAZ PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA W MIESZKANIU
WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania – w % ogółu – o powierzchni użytkowej			Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
	poniżej 39 m ²	40–79 m ²	80 m ² i więcej	
WOJEWÓDZTWO	15,1	54,4	30,4	72,6
Podregion białostocki				
Powiaty:				
białostocki	13,4	49,0	37,5	78,2
sokólski	10,7	51,2	38,1	76,2
Miasto na prawach powiatu:				
Białystok	23,2	64,4	12,4	58,5
Podregion łomżyński				
Powiaty:				
bielski	11,4	54,5	34,2	73,7
hajnowski	13,3	58,0	28,7	68,6
kolneński	8,9	45,6	45,5	83,2
łomżyński	6,2	34,4	59,3	95,7
siemiatycki	10,1	48,7	41,2	82,6
wysokomazowiecki	8,3	35,2	56,5	99,5
zambrowski	15,5	49,8	34,8	78,5
Miasto na prawach powiatu:				
Łomża	16,1	66,9	17,0	64,4
Podregion suwalski				
Powiaty:				
augustowski	12,8	48,6	38,6	77,2
grajewski	12,8	50,9	36,3	75,3
moniecki	8,2	42,7	49,1	86,7
sejneński	9,1	40,2	50,8	87,8
suwalski	5,8	39,1	55,1	89,7
Miasto na prawach powiatu:				
Suwałki	18,7	66,5	14,9	61,9

^a Bez mieszkań o nieustalonej powierzchni użytkowej.

TABL. 22 (54). **WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE SANITARNO-TECHNICZNE WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania ogółem w tys.	Z ogółem – w % – wyposażone w					
		wodociąg	ustęp	łazienkę	ciepłą wodę bieżącą	centralne ogrzewanie	gaz z sieci
WOJEWÓDZTWO	422,5	89,7	85,0	85,0	79,2	71,7	40,2
Podregion białostocki	192,7	92,1	89,1	89,2	85,1	76,8	42,1
Powiaty:							
białostocki	49,9	83,0	76,9	77,0	70,5	55,2	34,6
sokólski	24,9	77,2	69,8	70,0	63,7	53,0	22,5
Miasto na prawach powiatu:							
Białystok	117,9	99,0	98,4	98,4	95,9	90,9	49,5
Podregion łomżyński	140,3	86,7	78,6	78,7	70,5	65,0	37,6
Powiaty:							
bielski	23,2	83,2	71,9	72,1	62,0	55,6	56,6
hajnowski	21,4	84,5	72,7	73,0	65,7	51,6	26,4
kolneński	10,4	84,3	79,1	79,1	73,0	65,8	23,7
łomżyński	14,4	79,8	71,1	71,3	63,3	56,8	43,5
siemiatycki	17,8	80,3	68,9	69,2	61,8	53,8	22,9
wysokomazowiecki	17,6	87,2	77,9	78,0	69,2	66,6	51,1
zambrowski	13,7	93,2	88,2	88,0	73,6	77,8	13,3
Miasto na prawach powiatu:							
Łomża	22,0	99,0	98,6	98,5	93,8	92,8	47,5
Podregion suwalski	89,4	89,4	86,0	86,0	79,9	71,2	40,0
Powiaty:							
augustowski	19,4	88,0	85,4	85,5	80,5	66,7	37,6
grajewski	15,2	88,2	84,1	84,0	75,4	72,7	60,4
moniecki	13,4	81,1	73,3	73,2	67,4	58,6	37,9
sejneński	6,9	85,5	81,8	82,1	75,3	61,9	30,2
suwalski	10,7	86,6	81,1	81,4	75,4	59,0	43,1
Miasto na prawach powiatu:							
Suwałki	24,0	98,3	98,2	98,0	92,4	89,0	31,7

TABL. 23 (55). MIESZKANIA WEDŁUG RODZAJU PODMIOTÓW BĘDĄCYCH ICH WŁAŚCICIELAMI ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem w tys.	W % ogółem – stanowiące własność								
		osób fizycznych	spółdzielni mieszkaniowych		gmin	Skarbu Państwa	zakładów pracy	towarzystw budownictwa społecznego	pozostałych podmiotów	nieustaloną
			mieszkania własnościowe	mieszkania lokatorskie						
WOJEWÓDZTWO	422,5	54,2	23,0	6,4	5,5	0,6	1,1	0,2	0,3	8,7
Podregion białostocki	192,7	43,7	30,6	6,4	5,9	0,5	1,3	0,5	0,3	10,9
Powiaty:										
białostocki	49,9	69,1	9,2	2,6	2,7	0,2	1,9	–	0,3	14,0
sokólski	24,9	76,5	9,4	3,7	3,6	0,7	0,8	–	0,3	5,1
Miasto na prawach powiatu:										
Białystok	117,9	26,1	44,1	8,5	7,7	0,5	1,1	0,9	0,3	10,9
Podregion łomżyński	140,3	65,9	17,1	4,0	4,9	0,6	1,0	–	0,3	6,3
Powiaty:										
bielski	23,2	69,3	16,8	2,7	3,7	0,6	1,0	–	0,2	5,7
hajnowski	21,4	70,8	10,8	3,5	5,4	0,6	3,1	–	0,3	5,5
kolneński	10,4	75,8	12,3	2,7	4,1	0,2	0,7	–	0,3	3,9
łomżyński	14,4	86,0	0,7	0,8	2,0	0,1	0,7	–	0,3	9,4
siemiatycki	17,8	76,3	9,6	2,8	3,3	0,7	0,8	–	0,5	6,0
wysokomazowiecki	17,6	81,5	5,5	2,8	3,8	0,2	0,6	–	0,3	5,2
zambrowski	13,7	52,6	21,5	7,8	10,8	1,1	0,2	–	0,2	5,9
Miasto na prawach powiatu:										
Łomża	22,0	26,9	48,8	7,9	6,7	1,0	0,1	–	0,3	8,3
Podregion suwalski	89,4	58,4	15,7	10,1	5,7	0,9	1,2	0,0	0,3	7,7
Powiaty:										
augustowski	19,4	60,3	15,8	5,0	6,2	0,3	1,7	0,0	0,3	10,4
grajewski	15,2	62,5	14,0	7,8	7,6	0,2	1,1	0,2	0,2	6,3
moniecki	13,4	77,2	9,9	2,6	3,2	0,9	0,4	–	0,3	5,5
sejneński	6,9	75,9	6,8	4,8	3,8	0,2	1,8	–	0,5	6,3
suwalski	10,7	83,7	1,6	2,9	1,0	0,9	1,4	–	0,3	8,0
Miasto na prawach powiatu:										
Suwałki	24,0	27,5	28,9	24,5	8,2	1,8	1,0	–	0,1	7,9

TABL. 24 (56). MIESZKANIA WEDŁUG OKRESU WYBUDOWANIA ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem w tys.	W budynkach wybudowanych w latach								W budo- wie	Nieusta- lono
		przed 1918	1918–1944	1945–1970	1971–1978	1979–1988	1989–2002	2003–2007	2008–2011		
		w % ogółem									
WOJEWÓDZTWO	422,5	2,5	7,3	26,3	15,8	20,5	16,9	4,2	3,1	0,2	3,3
Podregion białostocki	192,7	2,2	6,9	24,0	15,9	19,1	19,3	5,7	3,7	0,3	3,0
Powiaty:											
białostocki	49,9	3,1	12,1	26,3	13,6	14,4	12,1	6,1	4,6	0,5	7,2
sokólski	24,9	3,8	15,6	32,1	15,7	15,7	9,4	2,3	1,5	0,1	3,8
Miasto na prawach powiatu:											
Białystok	117,9	1,4	2,9	21,3	16,9	21,8	24,4	6,2	3,7	0,3	1,1
Podregion łomżyński	140,3	2,1	8,1	30,4	15,7	20,9	14,0	2,5	2,3	0,1	3,8
Powiaty:											
bielski	23,2	1,5	8,6	34,9	16,6	17,9	12,0	1,6	1,6	0,1	5,2
hajnowski	21,4	2,3	13,3	34,5	14,9	17,9	9,6	2,2	1,3	0,1	3,9
kolneński	10,4	3,2	10,3	30,2	16,2	20,2	13,1	2,3	1,8	0,2	2,5
łomżyński	14,4	1,0	7,4	34,3	14,3	16,1	12,8	4,6	2,8	0,2	6,5
siemiatycki	17,8	1,7	10,4	35,0	12,7	18,3	13,0	2,1	1,4	0,1	5,3
wysokomazowiecki	17,6	2,2	9,4	32,9	14,5	20,1	13,8	1,8	1,4	0,1	3,7
zambrowski	13,7	5,6	3,3	29,8	15,4	22,9	15,5	1,8	3,3	0,1	2,4
Miasto na prawach powiatu:											
Łomża	22,0	1,0	2,2	14,1	19,6	32,2	21,5	3,7	4,5	0,0	1,0
Podregion suwalski	89,4	3,5	6,6	24,8	15,7	23,0	16,3	3,6	3,1	0,2	3,2
Powiaty:											
augustowski	19,4	2,4	8,0	29,1	14,9	18,5	14,0	4,7	4,0	0,3	4,2
grajewski	15,2	5,2	7,1	25,9	16,3	21,9	15,8	2,3	2,2	0,1	3,2
moniecki	13,4	1,2	7,5	38,6	15,4	19,1	10,4	2,0	1,4	0,2	4,2
sejneński	6,9	3,2	10,2	26,9	17,0	19,9	12,9	3,8	2,3	0,6	3,3
suwalski	10,7	1,7	9,9	32,1	14,7	17,9	11,2	4,3	3,4	0,6	4,2
Miasto na prawach powiatu:											
Suwałki	24,0	5,7	2,0	9,2	16,1	32,9	24,9	3,9	3,8	0,1	1,3

**PUBLIKACJE Z WYNIKAMI NSP 2011
PRZEWIDZIANE DO WYDANIA PRZEZ
URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU**

- ◆ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Raport z wyników w województwie podlaskim
- ◆ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Ludność w województwie podlaskim. Stan i struktura demograficzno-społeczna
- ◆ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności województwa podlaskiego
- ◆ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podlaskim
- ◆ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Zamieszkane budynki w województwie podlaskim
- ◆ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Mieszkania w województwie podlaskim

Wszystkie publikacje z wynikami spisu będą dostępne w formie książki, CD-ROM oraz na stronie internetowej – www.stat.gov.pl/urzedz/bialystok

Sprzedaż publikacji na miejscu i na zamówienie:

Urząd Statystyczny w Białymstoku

ul. Krakowska 13
tel. 85 749 77 47
fax 85 749 77 79

Oddział w Łomży

ul. Dworna 12
tel. 86 215 41 34
fax 86 215 41 31

Oddział w Suwałkach

ul. 1 Maja 13
tel. 87 563 54 88
fax 87 563 54 95

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

15-959 Białystok, ul. Krakowska 13
tel. 85 749 77 00, fax 85 749 77 79

e-mail: SekretariatUSBST@stat.gov.pl

Internet: www.stat.gov.pl/urzedzy/bialystok

INFORMATORIA STATYSTYCZNE

Białystok
ul. Krakowska 13
tel. 85 749 77 47
fax 85 749 77 79

Łomża
ul. Dworna 12
tel. 86 215 41 34
fax 86 215 41 31

Suwałki
ul. 1 Maja 13
tel. 87 563 54 88
fax 87 563 54 95

Udostępnianie telefoniczne i na miejscu:

danych statystycznych
komunikatów US i GUS

Przyjmowanie zamówień na:

niepublikowane dane statystyczne ze zbiorów danych US
wykonanie opracowań w oparciu o informacje publikowane przez US i GUS

Sprzedaż publikacji US i GUS:

na miejscu
wysyłkowa

Informacje o korzystaniu z danych:

rejestru podmiotów gospodarki narodowej REGON
rejestru terytorialnego TERYT

Udostępnianie klasyfikacji i nomenklatur:

Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)
Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU)
Nomenklatury Scalonej (CN)
Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB)
Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT)